

INHOUD

LEVENSOVERZICHT

HET GEDENKEN VAN DE DADEN DES HEEREN

Een herdenkingspreek ter gelegenheid van de 50-jarige bevrijding van de Duitse overheersing

BEZET EN BEVRIJD. Referaat uitgesproken in de morgenvergadering van de Bondsdag van de Bond van Vrouwenverenigingen

Weggevoerd naar Duitsland. Gesprek met ds. J. Mijnders over zijn ervaringen in de oorlog

1. Afscheid van ds. J. Mijnders Rijssen
2. Intrede ds. J. Mijnders te Ridderkerk
3. Afscheid ds. J. Mijnders van Ridderkerk
4. Intrede van ds. J. Mijnders te Veenendaal
5. Toespraak ds. Mijnders na een preek van ds. Lamain
6. Ds. J. Mijnders neemt afscheid van Veenendaal; en met emeritaat
7. Verslag 40- jarig jubileumdienst ds. J. Mijnders 30 augustus 2010
8. Saambinder 20 december 2007, ds. G. J. van Aalst
9. Biografie ds. Mijnders uit de handel

MEDITATIES

1.
5 mei 1945 - 5 mei 1995. "Het lied van de bevrijding aan de oever van de Schelfzee"
2. Gods vertroosting
3. Het bedroeven van de Heilige Geest
4. Een levensbede
5. De meerdere Jona (1)
6. De meerdere Jona (2)
7. Zielsverkwikking
8. De biddende Hogepriester
9. De Levensvorst!
10. De stad Gods
11. Het herstel van Petrus.
12. De geopende Fontein
13. Op reis naar de eeuwigheid
14. Paulus' troonrede
15. De Samaritaanse vrouw,
16. De bekering van Manasse (1)
17. De bekering van Manasse (2)
18. De prijs des bloeds
19. De verschijning van Jezus aan Thomas.
20. Een lied uit de diepten Psalm 130. (1)

21. "Opdat Gij gevreesd wordt" (2)
22. Het wonder van dankdag
23. Geen blijvende stad
24. Na schipbreuk behouden aan land
25. De roeping van Levi
26. David te Ziklag
27. De bekering van de stokbewaarder
28. De Kanaänese vrouw
29. Een opstandingsroep
30. De strijd om de onverderfelijke kroon
31. De wateren des heiligdoms.
32. De onwederstandelijke werking van de Pinkstergeest
33. Het kroningsfeest van Jezus
34. Pasen voor het hart

LEVENSOVERZICHT

ELK VERHAALT ZIJN WEG EN ZAKEN. DE GESCHIEDENIS VAN DE 'KLEÁNE KOARKE' TE RIJSSEN. 1836-2011. Verantwoording van de kerkenraad

Afkomst en huwelijk

Jan Mijnders wordt op 11 juni 1921 geboren te Dordrecht. Van huis uit behoort hij tot de Nederlandse Hervormde Kerk. Daar wordt hij ook gedoopt. Aan het eind van de jaren twintig gaat hij met zijn ouders over naar de Gereformeerde Gemeenten.

Van jongs af aan heeft Jan diepe indrukken van dood en eeuwigheid. Als hij drieënehalf jaar oud is, droomt hij dat de wereld vergaat en dat hij zelf in een diepe afgrond valt. Hij voelt dat hij voor eeuwig verloren gaat! Deze droom is hij nooit vergeten. Hoewel hij bij het ouder worden over verschillende roepstemmen heen leeft, is hij inwendig niet gerust. Voortdurend laat de Heere hem voelen dat een leven zonder Hem ten diepste leeg is.

In de schuilplaats des Allerhoogsten

In 1938 leert hij zijn latere vrouw, Bastiaantje (Sjaan) Kijkuit, kennen. Op 15 juni 1940 verloven ze zich. Vanwege de oorlogsomstandigheden duurt het nog tot 28 augustus 1946 voordat ze met elkaar in het huwelijk treden.

Bekering

Inmiddels heeft zich bij Mijnders een ingrijpende verandering voorgedaan. Zelf vertelt hij daarover: 'Het was in september 1942. Aan het eind van de maaltijd las mijn vader naar gewoonte een gedeelte uit de Bijbel. Psalm 91 was aan de beurt. De bekende woorden klonken: 'Die in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, die zal vernachten in de schaduw des Almachtigen.' Hoe vaak had ik dit Schriftgedeelte al niet gehoord. Maar nu hoorde ik het als nooit tevoren. Terwijl mijn vader dat bekende vers las, ging in de dadelijkheid het zwaard van Gods gerechtigheid door mijn ziel. Ik stond op en schreeuwde het uit: 0, God, ik ben onbekeerd. Ik sta buiten die schuilplaats en ik moet sterven. De Heere riep me daar in de dadelijkheid een halt toe.'

In doodsgevaar

In februari 1943 wordt Mijnders in Duitsland tewerkgesteld. De avond voor zijn vertrek gaat ds. W.C. Lamain in Dordrecht voor en bedient hij het Woord uit Hebréeën 13:5b: 'Want Hij heeft gezegd: Ik zal u niet begeven en Ik zal u niet verlaten.'

Voor Mijnders is het alsof elk woord voor hem persoonlijk bestemd is. 'De inhoud van dit Woord werd door Gods Geest zo krachtig in mij, dat ik vast mocht geloven weer gezond thuis te zullen komen.'

In Duitsland verkeert Mijnders een- en andermaal in doodsgevaar en lijdt zijn gezondheid erg onder het zware regime.

Nadat Mijnders uit het strafkamp is ontslagen, wordt hij getroffen door een ernstige vorm van dysenterie, die hem tot aan de rand van het graf brengt. Maar ook nu betoont de Heere een Waarmaker van Zijn Woord te zijn: 'Ik zal u niet begeven en Ik zal u niet verlaten.' Na wekenlang te zijn verpleegd, gaat hij daarna weer in de fabriek aan het werk. Hoewel hij in de daaropvolgende maanden nog vele gevaren moet doorstaan, brengt de Heere hem op 6 juni 1945 weer veilig in Dordrecht terug.

Ingrijpende gebeurtenissen

In de na-oorlogse jaren vinden er opnieuw ingrijpende gebeurtenissen in zijn leven plaats en wordt de roeping tot het predikambt hem op het hart gebonden. 'In 1947

werd ik aangenomen bij de Staatsdrukkerij in Den Haag, waar we 1 ons toen ook met ons gezin vestigden. Vier jaar later werd ik benoemd tot chef van een nieuw op te zetten afdeling. Het was in 1963, dat de lust in mijn werk geheel verdween. Ondanks de prachtige positie die ik innam en de waardering van de bedrijfsleiding, kon het werk me niet meer bekoren. In vertwijfeling solliciteerde ik naar de functie van bedrijfsleider bij een grafisch bedrijf in Utrecht. Nadat ik was benoemd, volgde er een verhuizing naar De Meern.

Ondanks de veranderde omstandigheden, bleef ik inwendig bedrukt. In de kerkelijke gemeente te Utrecht werd ik al spoedig gekozen tot ouderling. Met vrijmoedigheid mocht ik die verkiezing aannemen. De druk van het predikambt werd me echter steeds meer opgebonden. Toen onze eigen predikant, ds. C. Harinck, eens op een doordeweekse avond in Dordrecht zou voorgaan, vroeg ik hem of ik mee mocht rijden om mijn ouders te bezoeken. Op de terugweg zette hij onverwachts de auto stil en zei hij tegen mij: 'Ik moet jou eens wat vragen. Loop jij soms met een roeping voor het leraarsambt?' Ik moest beamen, dat ik daarover liep te tobben. Verder wilde ik er echter niets over kwijt en ook ds. Harinck vroeg verder niets. Wat ik niet wist, was, dat ds. A.F. Honkoop tegen ds. Harinck had gezegd, dat zijn vader, de oude ds. P. Honkoop, hem eens had verteld te mogen geloven, dat ik nog eens op de preekstoel zou komen.

Nadat de kerkenraad me in 1965 een attest had verstrekt, ging ik naar het Curatorium. Geheel tegen mijn verwachting in werd ik afgewezen. Toen de directeur van het bedrijf waar ik werkte hiervan hoorde, moest ik beloven nooit meer naar het Curatorium te zullen gaan. Dat kon ik echter niet, want de roeping tot het ambt was er nog steeds. Het jaar daarop, in 1966, ben ik alsnog aangenomen en na vier jaar in Rotterdam te hebben gestudeerd, werd ik op 10 juni 1970, een dag voor mijn verjaardag, beroepbaar gesteld.'

De weg naar Rijssen gebaad

Uit de vele beroepen die op hem worden uitgebracht, neemt hij dat van Rijssen aan. Deze plaats is hem niet onbekend. 'Al vanaf de jaren vijftig brachten we er regelmatig onze vakanties door. Via Jan Plug, die ik tijdens de oorlogsjaren in Duitsland had leren kennen, waren er contacten met Rijssen ontstaan. Later logeerden wij bij Geertje Haase aan de Nijverdalseweg. Via haar kwam ik in aanraking met de ouderlingen H. Haase en G.J. Baan en anderen van Gods geofende volk.

In 1970 was ik de enige kandidaat en ontving ik zo'n vijftig beroepen. Het eerste beroep kwam uit Veenendaal en ik zei tegen mijn vrouw: 'Als ik het niet verder weet, gaan we naar Veenendaal.' Toen kwam het beroep uit Rijssen, in die tijd samen met Noord nog één grote gemeente, met één predikant en wel 5000 leden. Ik had nogal wat bezwaren, maar aan de andere kant moest er toch een beslissing worden genomen. Mijn vrouw zei: 'Lees de namen van de gemeenten die je beroepen hebben nog eens op.' Dat deed ik, maar ik sloeg Rijssen over. Dit viel mijn vrouw meteen op, maar ik wilde er verder niet over praten. Mijn voorkeur ging in ieder geval niet uit naar Rijssen. Ik bleef de beslissing maar uitstellen. De laatste nacht heb ik wat afgeworsteld! Nauwelijks geslapen, werd ik om half vijf 's morgens gebeld door de eerder genoemde Geertje Haase, een geofend kind van God. 'Domi, hoe staat het met het beroep naar Riessen?'

Ik zei: 'Je hoort het wel', en ik legde direct de hoorn op de haak. Maar toen viel van binnen wel de beslissing: *Dit is de weg, wandelt in denzelven*. Toen zei ik tegen mijn vrouw: 'We zullen onze knieën buigen vrouw, want we moeten naar Rijssen.' Overigens heb ik altijd geloofd, dat ik ook nog eens een keer naar Veenendaal zou

moeten.

Op woensdag 26 augustus 1970 ben ik in de Noorderkerk door ds. K. de Gier bevestigd. Hij was mijn oud-predikant en docent. De tekst had hij genomen uit 1 Korinthe 3:7: 'Zo is dan noch hij die plant iets, noch hij die natmaakt, maar God Die den wasdom geeft.' 's Avonds deed ik mijn intrede met een preek uit Galaten 6:14: 'Maar het zij verre van mij, dat ik zou roemen, anders dan in het kruis van onzen Heere Jezus Christus.'

Eén gemeente

Dat de gemeenten van Noord en Zuid één gemeente vormen met slechts één kerkenraad, is niet altijd eenvoudig. 'Voor ds. Bregman betekende mijn komst een verlichting van zijn werk. Anderzijds worstelden we met de vraag, hoe een en ander zich in de praktijk zou ontwikkelen. Dat was een zoektocht, want er was niets geregeld. Zo had ds. Bregman grote moeite om de pastorie aan de Bleekstraat te verlaten en de woning bij de Noorderkerk te betrekken. Dit werd opgelost, door voor ons een nieuwe pastorie op de hoek van de Karel Doormanstraat en de Markeloseweg te bouwen. Tijdelijk betrokken wij dan ook de woning bij de Noorderkerk, zodat ds. Bregman niet behoefde te verhuizen.

Binnen de kerkenraad - vooral voor de broeders van Zuid - was het verschillende keren onderwerp van gesprek of het niet beter zou zijn de gemeente te splitsen. Tijdens de ledenvergadering werd dit onderwerp ter sprake gebracht. Ds. Bregman was van mening dat het één gemeente moest blijven. Een meerderheid van de leden dacht er net zo over. Persoonlijk vond ik dat jammer, want iedere gemeente had zo zijn eigen gewoonten en accenten.

In zakelijk opzicht bestond er ook wel eens een verschil van mening, waarbij overigens ook het verschil in karakter soms een rol speelde. Dat neemt echter niet weg, dat ik ook heel veel hartelijkheid van ds. Bregman heb ontvangen. Dit bleek bijvoorbeeld toen ik bij terugkomst uit Amerika, waar ik de begrafenis van een hoogbejaarde vriend had geleid, van de jongens hoorde, dat hij ernstig voor mij had gebeden. 'Heere, wilt u m'n broeder gedenken, die in het luchtruim zweeft.' Toen hij mij samen met ouderling J. Ligtenberg op Schiphol afhaalde en wij elkaar terugzagen, zei hij: 'Jan, ik heb je gemist!'

Contacten op de gezelschappen

De verhouding met de kerkenraad is goed en de contacten op de gezelschappen van Gods volk zijn hartelijk. 'Er was een hechte band met de kerkenraad en er viel goed met hen te overleggen. Dat gold ook de zaken met betrekking tot het eventueel verzelfstandigen van de gemeente van Zuid. Van grote betekenis waren ook de uren op de gezelschappen met ouderling H.J. Nieuwenhuis, de weduwe Dini Voortman en Geertje Haase. Ook waren er de ontmoetingen met 'lange Diene' en 'zwakke Dina'. Vóór mijn komst naar Rijssen had ik reeds kennis gemaakt met 'Duuskers Dika'. Dat was in 1961. Ik zag heel erg tegen dat bezoek op. Ouderling G.J. Baan had de afspraak gemaakt. Ik weet nog dat de 'Oude Dika' zei: 'M'n jongen, waar bleef je toch?' Ik vertelde toen er zo tegenop te hebben gezien. Waarop zij antwoordde: 'Niet opzien tegen mensen, maar opzien naar de Heere.' En toen ik wegging, zei ze: 'M'n jongen, ik zag er zo tegen op.'

Ook met de jongeren in de gemeente heeft ds. Mijnders een hechte band. 'Ik voelde me erg aan hen verbonden. Het catechetisch onderwijs mocht ik met liefde geven. Er was aandacht en alles mocht een ordelijk verloop hebben. De koster, A.J. Koster, verbaasde zich erover, dat het zo stil was tijdens de catechisatielessen. Alleen bij het

verlaten van het lokaal, na afloop van de les, was het vaak dringen. Toen dacht ik: Hoe verander ik dat? Voordat ze de volgende keer de zaal verlieten, sprak ik hen daarover aan. Ik zei: 'Jongens, als jullie het lokaal verlaten, moet ik denken aan die hoofdman in de poort van Samaria, die vertreden werd door het volk. Het zou toch erg zijn, wanneer iets dergelijks onder ons zou gebeuren. Ik wil, dat jullie voortaan twee aan twee het lokaal verlaten.' Toen Koster dit zag, begreep hij er niets van. Wat was er toch gebeurd? Later heb ik het hem verteld.'

Naar Ridderkerk

In 1973 meent ds. Mijnders het beroep naar Ridderkerk te moeten aannemen. Voor velen in de gemeente komt dat onverwachts. Ook voor de predikant zelf! In 1973 kreeg ik een beroep uit Ridderkerk. Ik kende de gemeente niet. Toch voelde ik direct dat deze roepstem een bijzondere was. Met alles wat in mij was, verzette ik me daartegen. Ondanks alle zorgen voelde ik mij thuis in Rijssen en wist me vooral verbonden aan de jeugd. Er was een goede band met hen. Kortom, ik wilde beslist niet weg. Maar het onbestemde gevoel bleef. Na ongeveer een week werd ik vanuit Ridderkerk door de voorzitter van de kerkenraad, *ouderling H. van Dam*, tevens hoofd van de lagere school, gebeld: 'Hoe staat het met het beroep?'

Ik antwoordde: 'Van Dam, het zit me niet gemakkelijk, maar verder kan ik er niets van zeggen.' Van Dam kende Rijssen, want hij was destijds ambtsdrager in Noord geweest en onderwijzer aan de Haarschool. De tijd kwam om te beslissen. Met grote moeite schreef ik een brief, waarin ik vertelde geen vrijmoedigheid te hebben naar Ridderkerk te komen. Ik vroeg 's avonds aan mijn oudste zoon, of hij de brief wilde posten.

Zijn reactie was: 'Een bedankje? Dat heeft geen zin. En ik moet er voor omrijden. Vannacht wordt de bus toch niet gelicht, dus u kunt het morgenochtend net zo goed zelf doen.'

Die nacht werd ik wakker en ging zachtjes naar mijn studeerkamer. Het was of de Heere Ridderkerk als mijn werkterrein aanwees. Toen kon ik niet anders dan een brief schrijven, waarin ik meedeelde het beroep aan te nemen. Vooral onder de oudere catechisanten was de verslagenheid groot. Ik weet nog, dat, nadat ik het een en ander over het beroep had verteld, zij er de hand des Heeren in zagen. Desondanks merkte een van hen op: 'Domi, we geloven het allemaal, maar dat vervelende ventje had 's avonds die bedankbrief gewoon op de bus moeten doen!'

God zal Zijn waarheid nimmer krenken

Na de gemeenten van Rijssen en Ridderkerk te hebben gediend, is ds. Mijnders van 1979 tot 1991 verbonden aan de gemeente van Veenendaal. In laatstgenoemd jaar gaat hij met emeritaat en vestigt hij zich in Barendrecht. Sindsdien gaat hij zondag aan zondag in de vacante gemeenten voor.

Op 20 april 2004 treft hem een zware slag, als zijn vrouw van zijn zijde wordt weggenomen, op de leeftijd van 82 jaar. Hoewel de droefheid over haar verscheiden groot is, hoeft hij niet te treuren als degenen die geen hoop hebben.

Hoewel het al weer meer dan veertig jaar geleden is, dat ds. Mijnders zich aan Rijssen verbond, is hij zijn eerste gemeente nog steeds niet vergeten en heeft hij ook nog een boodschap voor haar: 'Ik ben bevreesd, wanneer ik zie op de tekenen van onze tijd. Maar anderzijds ligt daar ook de belofte: *God zal Zijn waarheid nimmer krenken, maar eeuwig Zijn verbond gedenken.*

Ondanks alles wat er gaande is, staat de Heere boven alles en gaat Hij door met Zijn werk. Dan is er, vertrouwend op Hem, nog toekomst. Verder is het belangrijk te staan

naar de oude paden. Te staan naar een Schriftuurlijk-bevindelijke waarheid. Te staan naast onze jongeren en er niet boven. Blijf met hen in gesprek. Jagen naar de prijs der overwinning gaat niet zonder strijd. Ik denk aan 1 Korinthe 9:24: 'Weet gijlieden niet, dat die in de loopbaan lopen, allen wel lopen, maar dat één den prijs ontvangt? Loopt alzo, dat gij dien moogt verkrijgen.'

HET GEDENKEN VAN DE DADEN DES HEEREN

door

**Ds. J. Mijnders emeritus-predikant van de Gereformeerde Gemeente
te Veenendaal¹**

**Een herdenkingspreek ter gelegenheid van de 50-jarige bevrijding
van de Duitse overheersing,
vermeerderd met een korte levensbeschrijving
over de oorlogstijd**

Woord vooraf

Zij het met veel schroom, wilden we toch aan het verzoek voldoen een predicatie te schrijven in verband met de herdenking van de vijftigjarige bevrijding van ons land en volk. Toen de Heere de gevangenen Sions uit Babel wederbracht, zeiden zelfs de heidenen, dus de van God vervreemden, "De Heere heeft grote dingen gedaan, dies zijn wij verblijd" (Ps.126 vers 3).

Daarop ziende, zouden wij dan zwijgen? Diezelfde Bevrijder uit Psalm 126, Hij die ook ons land en volk verlost, leeft nog. Het is dan ook onze hartelijke wens, dat de inhoud van deze predicatie mee mag werken tot de geheiligde wetenschap, dat wij door onze zonden gebonden zijn van de vorst der duisternis, maar dat deze eenvoudige woorden door genade ook leiden mochten tot die geestelijke vrijheid die alleen in en door Christus te verkrijgen is.

Op verzoek van de Stichting Lectori Salutem is een korte schets toegevoegd van hetgeen door ons in de oorlog werd ondervonden.

Barendrecht, april 1995

Uw heilzoekende Ds .J. Mijnders

---

¹ Een uitgave van de stichting Lectori Salutem, Barendrecht, 1995 nr. 47, onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Veenendaal

Het gedenken van de daden des Heeren

Liturgie

Zingen: Psalm 75 vers 1 en 6

Lezen: Psalm 66

Zingen: Psalm 66 vers 5 en 6

Zingen: Psalm 116 vers 3 en 11

Zingen: Psalm 68 vers 6

Het tekstwoord in deze bijzondere herdenkingsdienst naar aanleiding van onze vijftigjarige bevrijding vindt u opgetekend in Nehémia 9 en daarvan het dertigste en eenendertigste vers, waar Gods Woord en onze tekst aldus luidt:

Doch Gij vertoogt het vele jaren over hen, en betuigtet tegen hen door Uw Geest, door den dienst Uwer profeten, maar zij neigden het oor niet; daarom hebt Gij hen gegeven in de hand van de volken der landen.

Doch door Uw grote barmhartigheden hebt Gij hen niet vernield, noch hen verlaten; want Gij zijt een genadig en barmhartig God.

De inhoud van ons tekstwoord roept ons op tot *Het gedenken van de daden des Heeren*.

Bij een drietal gedachten wensen wij met Gods hulp nader stil te gaan staan.

- In de eerste plaats bij Gods waarschuwende stem voor de oorlog,
- ten tweede bij Gods kastijdende hand tijdens de oorlog,
- ten derde bij Gods genadige verlossing uit de oorlog.

Gemeente.

Wij zijn thans samengekomen in een ure waarin de Heere ons oproept om in het bijzonder bij een tweetal zaken stil te staan, namelijk een betamelijke blijdschap, maar tegelijk ook een ware verootmoediging. Een betamelijke blijdschap, daar het de hand des Heeren was die ons vijftig jaar geleden bevrijdde van het juk van de Duitse overheerser. Een ware verootmoediging; omdat de oorzaak van deze bevrijding niet gevonden werd aan de zijde van ons volk, want ook hiervan moest worden gezegd: "Zij zijn Mijn stem niet gehoorzaam geweest."

't Is vijftig jaar geleden dat de enge band die ons volk zwaar had omkneld, niet door mensenhanden, maar door Gods hand werd verbroken. Moest ook van ons worden gezegd, wat wij lezen in het 27e vers: "Maar zij zijn wederspanning geworden, en hebben tegen U gerebelleerd, en Uw wet achter hun rug geworpen, en Uw profeten gedood, die tegen hen betuigden, om hen te doen wederkeren tot U; alzo hebben zij grote lasteren gedaan."

Wat onmogelijk scheen, ziende op de vreselijke omstandigheden, heeft God mogelijk gemaakt. Allerwege heerst thans vreugde en blijdschap. Toch zullen er nog velen zijn, in wiens leven diepe wonden werden geslagen; die met droefheid in het hart terugdenken aan hetgeen de oorlogsjaren '40-'45 hen brachten. De vele oorlogsgraven zijn en blijven hier levende getuigen van. Wat een voorrecht zou het zijn, wanneer de herdenking van de daden des Heeren ons met die droefheid zou vervullen die een onberouwelijke bekering tot de zaligheid werkt. Dan zullen we ook in deze dagen van herdenken het woord 'bevrijding' op de juiste waarde kunnen schatten.

Gemeente, midden onder de onweerswolken van Gods oordelen, zou u kunnen zeggen, die vandaag over de aarde gaan, viert Neêrlands volk feest. En wanneer men liefdevol op de ernst daarvan wijst, is het ais een juk waaronder ons volk vandaag aan de dag niet meer wenst te gaan - een zaak die ons wel met de grootste zorg moet vervullen.

Maar, laten wij bij onszelf beginnen: zijn uw gedachten in de eerste plaats gericht op die God, die grote Bevrijder Die wij in de achterliggende 50 jaar niet anders dan in het aangezicht hebben geslagen? Hoeveel roepstemmen hebben ook wij in de wind geslagen, die in Gods Woord vertolkt worden met het woord van de profeet: "O land, land, land! hoor des Heeren Woord."

In plaats van eenparig op te gaan naar Gods huis om daar de grote daden des Heeren te mogen herdenken, om daar die grote Bevrijder in het middelpunt te stellen, vieren velen in deze dagen het feest der goddelozen.

Ik denk hier aan hetgeen dat kort na de bevrijding plaatsvond, alhoewel ik er zelf geen getuige van ben geweest, maar het wel uit directe overlevering heb gehoord. Zo kwam de bevrijding, of men gaf gelegenheid om de breedste straten van bepaalde steden te ontruimen: het moesten dansvloeren worden, want Neêrlands volk was in die vijf jaren zoveel tekort gekomen.

En ik stel u vandaag de vraag: is dit beter geworden? Philpot heeft eens gezegd: "Elke oorlog verdierlijkt de mens." En dat geldt niet alleen de dagen tijdens de oorlog, maar de gevolgen blijven ook niet uit na de oorlog.

En dan wil ik niet veralgemeniseren, maar het zal duidelijk blijken uit het woord van onze tekst dat ook wij vandaag met de grootste zorg en grootste vreze vervuld moeten zijn. Enerzijds blijdschap, maar de ware blijdschap en verwondering richt zich toch te allen tijde op de God der blijdschap en op Hem Wiens Naam Wonderlijk is.

Toch mogen we aan de andere zijde zeggen (ondanks het diepe verval op het terrein van het leven van maatschappij, volk, staat en kerk) nog stil te kunnen en te mogen staan bij de bemoeienissen Gods ons 50 jaar geleden geschonken. Wat kunnen wij beter doen, jong en oud, dan ons vanwege dit feit te scharen rondom het Woord des Heeren? Nee, laten we onszelf niet verheffen boven hen, in wiens vaandelgeschreven staat: "Laat ons eten, drinken en vrolijk zijn, want morgen sterven wij."

Ik zou juist dit willen zeggen: laten we onszelf eens afvragen hoe wij deze dagen dit feit in ons persoonlijk leven herdenken. Ik ben ervan overtuigd, wanneer we dit mogen doen in afhankelijkheid van die grote Bevrijder, met het geloofsoog geslagen op Degene Die zoveel wonderen heeft verricht, dat wij geen stap kunnen en zullen zetten op het feestterrein van deze wereld. Dan is het geen vraag wat mag en wat niet mag.

Feestvieren, geen onbekende klank voor de wereld. Geen onbekend woord voor u, maar ook voor mij. Een vraag, die bij velen opgerezen zal zijn in deze dagen: mag men feestvieren, moet men feestvieren? En dan heb ik er maar één antwoord op en dat is: ja, maar met een nadere toelichting vanzelf. Hoe vieren wij feest?

Het middelpunt hiervan zal te allen tijde moeten zijn, hetgeen wat de apostel schrijft: "Want ook ons Pascha is voor ons geslacht, namelijk Christus. Zo dan, laat ons feest houden." Dus de apostel Paulus heeft ook feestgehouden, hij wekt er zelfs toe op. Nee, dat is geen man die altijd met een gebogen hoofd heeft gelopen. De apostel, maar ook Gods volk, mag op 's Heeren tijd wel eens feesthouden, maar dan zoals Paulus zegt in 1 Korinthe 5 vers 7 en 8.

Dus het middelpunt van het feestvieren van de apostel, en het middelpunt van de vreugde en blijdschap van Gods Kerk zal te allen tijde moeten zijn: het Lam, Dat

geslacht is van voor de grondlegging der wereld. En geloof dit - ik zou dit op het hart willen binden van jong en oud - één minuut feestvieren in het licht van hetgeen de apostel zegt, is onuitsprekelijk veel meer waard dan vele dagen feestvieren zoals de wereld feestviert. Want het feestvieren van de wereld leidt tot een lege portemonnee en tot verwoesting van onze onsterfelijke ziel, maar is bovenal tot oneer van Gods Naam. Het feestvieren van Gods Kerk verheft echter de ziel boven het stof en zal eenmaal uitlopen op de verheerlijking van de Koning der Kerk en een eeuwig feesthouden in de hemel.

Feestvieren - het oudtestamentische volk heeft ook onder bepaalde omstandigheden feest mogen vieren. En dan denk ik onder andere aan hetgeen Samuël het volk toeroept bij de kroning van koning Saul: "Vreest slechts den Heere, en dient Hem trouwelijk met uw ganse hart; want ziet, hoe grote dingen Hij bij ulieden gedaan heeft. Maar indien gijlieden voortaan kwaad doet, zo zult gijlieden, alsook uw koning, omkomen." (1 Sam. 12:24, 25). Daar wordt dus geen feestvieren verboden, maar daar wordt wel gewezen *op welk een wijze wij feest hebben te vieren*.

1. Gemeente, Gods waarschuwend stem voor de oorlog was onze eerste gedachte.

We ontmoeten in ons tekstgedeelte Israëls volk ten tijde van Nehémia in een bidstond bijeen. Nehémia heeft het volk opgeroepen, niet om feest te vieren zoals de wereld feestviert, maar om zich te verootmoedigen. Was er oorzaak om dat volk bijeen te roepen in een bidstond, om feest te vieren? Ja, want het juk van Babel was afgenomen en de Heere had het hart van Kores op zulk een wijze geneigd dat hij het volk liet trekken. Geen vijf jaar had het volk verkeerd onder die geweldige last van Babel, maar zeventig jaar dat is nog wat anders dan vijf jaar.

Thans zijn zij op de vierentwintigste van de zevende maand bij elkaar - de maand Tisjri. En dan verzamelt zich het volk om te bidden en te vasten. Dit is geen dienst van een half uur of een uur: drie uur lang wordt het wetboek des Heeren gelezen, waarna zij belijdenis doen van hun zonden en den Heere hun God aanbidden (vers 3). Dan neemt Nehemia het boek der historie van dat volk, dat wordt opengeslagen en het volk wordt bij vernieuwing bepaald bij de grote bemoeienissen die de Heere heeft gehouden met dat volk - een noodzakelijk iets. Ik zou onder deze omstandigheden onze scholen, onderwijzers, onderwijzeressen erop willen wijzen dat zij (voor zover er tijd en gelegenheid voor is) een bijzondere taak hebben onze jeugd erbij te bepalen wat God van den hemel gedaan heeft, vaak in de bangste uren van onze landshistorie. Het is een zaak die op het hart moet worden gebonden, gelijk Nehémia doet ten tijde van Israëls volk.

Nehémia, hij wijst het volk erop hoe zij uit de smeltkroes van Egypte verlost zijn geworden. Hij wijst het volk erop dat zij niet alléén behoefden te gaan: de vuurkolom en de wolkkolom gingen hen voor. De Heere baande een weg die voerde naar het land vloeiende van melk en honing. Maar zie, hij houdt hen niet alleen de trouw des Heeren voor, maar wijst ook op de ontrouw van het volk; dat volk wilde niet gelijk de Heere wilde. Zij stelden hun zondige wil tegenover de wil des Heeren.

Wij lezen zelfs dat zij hun hart neigden tot de afgoden. Vers 16 zegt: "Maar zij en onze vaders hebben trotselijk gehandeld, en zij hebben hun nek verhard, en niet gehoord naar Uw geboden." 't Is niet alleen de lichte zijde: ook de zwarte bladzijden van dat geschiedenisboek worden opengelegd. En als dan de Heere zijn profeten zendt als dragers van Zijn Woord, dan worden zij als misdadigers ontvangen en gedood. En zo gaat de worsteling tussen de Heere en Zijn volk door, totdat eerst het Tienstammenrijk wordt weggevoerd. De vermaningen des Heeren gingen echter ook door - bij monde van de profeet, die uitriep: "Keert weder gij afkerige kinderen! Ik zal

uw afkeringen genezen" (Jer. 3:22).

Deze liefelijke nodigingen slaan echter als op een rotssteen te pletter. En dan zien wij hoe een gedeelte van het Tweestammenrijk wordt weggevoerd, waartoe ook een Ezechiël en Daniël behoren. De wereld wordt niet alleen weggevoerd wanneer de oordelen zich over een land en volk voltrekken: de laatste oorlog heeft duidelijk en klaar bewezen, dat enerlei wedervaart de rechtvaardigen en de goddelozen. Maar, 't is zulk een groot onderscheid op welk een wijze men verkeert onder het voortrekken van de oordelen. O, dan kan het wel eens zijn dat zij met een Juda de Heere verwacht hebben in de oordelen en in de gerichten.

En wat gebeurt na het wegvoeren van een gedeelte van het Tweestammenrijk? Dan zien wij hoe in het jaar 586 het gehele Tweestammenrijk in ballingschap verkeert. Nee, het godsgericht had zich niet ongewaarschuwd over het volk voltrokken.

Welnu, zo kunnen we ook wel zeggen dat die vreselijke morgen van de tiende mei niet zonder waarschuwing zich over Neêrlands volk heeft voltrokken. Gods waarschuwend stem heeft op alle terreinen van het leven in ons vaderland onder velerlei omstandigheden liefdevol geklonken. Hetgeen Nehemia van Israëls volk moest getuigen ("Zij en onze vaders hebben trotselijk gehandeld, en zij hebben hun nek verhard, en niet gehoord naar Uw geboden"), was ook van toepassing op ons eens zo grotelijks bevoorrecht vaderland. En laten we dan bij een herdenken zoals we dit thans mogen doen, allereerst de hand in eigen boezem steken.

Meent niet dat Gods volk, wanneer de Heere met Zijn oordelen een land bezoekt, zich onschuldig weet. Dan kunnen zij zich herkennen in hetgeen wat we horen uit de mond van Gods knecht Nehémia: "Doch Gij zijt rechtvaardig, in alles, wat ons overkomen is; want Gij hebt trouwelijk gehandeld, maar wij hebben goddelooslijk gehandeld" (Neh. 9:33).

O gemeente, wanneer dan die liefdevolle, welmenende roepstemmen des Heeren - hetzij door middel van Zijn Woord, Zijn knechten of onder andere omstandigheden gebracht - weer eens terugkomen in het hart, dan blijft er tijdens zulk een gedenken, zulk een betamelijk feestvieren, niet anders dan schuld over.

Hoe had Gods waarschuwend stem geklonken tijdens de vreselijke wereldoorlog van 1914-1918, dewelke echter langs onze grenzen heentrok. Welk een revolutiegeest bracht in 1918 vele gemoederen in beroering, doch de Heere bestendigde de band tussen Neêrland en Oranje. Een grote menigte zong met ontbloot hoofd ons koninklijke gezin toe: "Dat 's HEEREN zegen op u daal'." De Heere waakte nog over ons kleine land, maar Zijn waarschuwend stem werd niet gehoord en het werd ook bevestigd:

*Maar zo zijn kinders ooit Mijn zuil, 're wet verlaten,
Zo 't richtsnoer van Mijn recht ter reeg'ling niet kan baten,
Zo zij ontheiligen wat Ik heb voorgeschreven,
Zo mogen zij gewis voor Mijne straffen beven.*

Neêrlands volk en het huis van Oranje hebben zich niet bekeerd, zij gingen ondanks al de waarschuwingen (gelijk Juda) door. 't Hoereerde onder alle groene boom, doch men weigerde schaamrood te worden.

Totdat de morgen van de tiende mei aanbrak en Gods kastijdende hand ons land trof. De ouderen in ons midden, zij zullen het niet tegenspreken, maar het mocht eens hartelijk worden beleden: wat al een waarschuwingen temidden van ons land en volk waren gehoord. Maar, ook in het bijzonder in het kerkelijke, in het huiselijke en in het persoonlijke leven. Waarschuwingen, niet zoals wij mensen wel eens waarschuwen - dan is het vaak om het even of er acht op wordt gegeven of niet. Liefdevolle

waarschuwingen, dewelke vertolkt worden in het getuigenis van de Heere Zelf: "Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij einden der aarde! want Ik ben God en niemand meer" (Jes. 45:22). Wenend stond Hij voor de poort van ons land en volk, gelijk eenmaal voor Jeruzalem, getuigend, vermanend: "Hoe menigmaal heb Ik uw kinderen willen bijeenvergaderen, gelijkewijs een hen haar kiekens bijeenvergadert onder de vleugelen; en gijlieden hebt niet gewild" (Matth. 23:37). Nee op dit alles ziende zal nooit iemand (wij wensden onszelf daar in de eerste plaats bij in te sluiten) kunnen zeggen dat Gods waarschuwende stem voor de oorlog niet heeft geklonken. Maar zie, het ogenblik is gekomen dat het oordeel zich voltrok over ons land en over ons volk. En dat leidt ons tot onze tweede gedachte, namelijk:

2. Gods kastijdende hand tijdens de oorlog.

We lezen in het dertigste vers: "Doch Gij vertoogt het vele jaren over hen, en betuigtet tegen hen door Uw Geest, door den dienst Uwer profeten, maar zij neigden het oor niet; daarom hebt Gij hen gegeven in de hand van de volken der landen." Dat woordje 'vertoogt' wil zeggen: Gij waart lankmoedig over hen, Gij had geduld met hen en betuigde tegen hen "door den dienst Uwer profeten, maar zij neigden het oor niet; daarom hebt Gij hen gegeven in de hand van de volken der landen." Dat Gods kastijdende hand Israëls volk trof, daarvan lag de oorzaak niet aan de zijde van Israëls God; en dit is ook hetgeen dat Nehémia in het lezen van het wetboek des Heeren tijdens dit herdenken als op het hart wil binden van het volk.

"Doch Gij vertoogt het vele jaren over hen." En geliefden, wie zal ooit de lankmoedigheid, het geduld en de verdraagzaamheid des Heeren ten opzichte van een schuldig volk onder woorden kunnen brengen? Een volk dat niet anders deed dan de Heere als met de weldaden in het aangezicht slaan.

Nee, dit geldt niet alleen Israëls volk, Neêrlands volk: ook Gods kinderen worden er meer en meer van overtuigd dat het alleen de lankmoedigheid en verdraagzaamheid Gods is dat ook zij niet vernield zijn. Daar is niemand van Gods kinderen voor wie dit woordje 'vertoogt', door Nehemia aangehaald, geen stof van eeuwige verwondering baart. Zulk een lankmoedigheid, zoveel geduld heeft nooit enig mens ten opzichte van zijn naaste, nooit enige vader of moeder ten opzichte van een kind op kunnen brengen. Laten we bedenken dat in onze lankmoedigheid, in ons geduld altijd nog een tekort gevonden wordt. Dit kan echter nooit gezegd worden van Hem Die de genadige en barmhartige God Zelf is.

Maar zie, nu staat tegenover dit wonderlijke doch het droeve maar: "Maar zij neigden het oor niet; daarom hebt Gij hen gegeven in de hand van de volken der landen." De Heere bevestigde Zijn Woord dat we lezen in Galaten 6 vers 7: "Dwaalt niet; God laat Zich niet bespotten; want zo wat de mens zaait, dat zal hij ook maaien." De dag van het gericht is voor Israël en Juda aangebroken, de tempel is verwoest en het volk weggevoerd: wij kennen de geschiedenis van de Babylonische ballingschap. Alles waar het volk hun zinnen op gezet had, hun leven voor gegeven hadden, is door Gods kastijdende hand afgebroken. Een miljoenenvolk is weggevoerd en heeft zeventig jaar onder het juk van de overheerser verkeerd.

Gemeente, dit heeft ook Neêrlands volk ervaren op de tiende mei 1940. Nooit zal deze datum uit de herinnering van de ouderen worden uitgewist. Het rode paard van de oorlog, waarvan we lezen in Zacharia 6, zette zijn voeten ook in ons vaderland. En welk een vreselijk schouwspel opent zich dan voor het oog van de mens, wanneer de gruwel van het hart zich openbaart in het afslachten van elkander. De oorlog is het zuiverste beeld van de ontaarding van de zonde. In elke oorlogvoering openbaart zich de wortelzonde van de oorlogsverklaring in het paradijs. Daar vindt de bloedstroom

haar oorsprong en deze stroom wordt breder naargelang te toekomst van de Zoon des mensen genaakt.

Onze tweede gedachte was: *Gods kastijdende hand tijdens de oorlog.*

Ondanks de schone woorden van de brute overheerser Hitler op 1 september en herhaald op 6 oktober 1939 dat Neêrlands grenzen geëerbiedigd zouden worden, verbrak deze bruto zijn 'beloften' en overschreed hij zonder oorlogsverklaring onze grenzen. Zou u vragen naar het oogmerk van deze heerser dan zou ik het niet anders willen zeggen dan: Hitler moest de grootste worden, het Duitse rijk moest groot worden, de mens moet een Übermensch worden. En de geest uit de afgrond trachtte alles te doen buigen onder het hakenkruis, dat zich stelde tegen het kruis van Christus. Dit was de opzet van de goddeloze mens; dit is ook hetgeen wat de mens in zijn diepe val beoogde en onder de toelating Gods zal hij alle middelen daartoe aanwenden. Ons volk is daar een zichtbaar bewijs van geweest; Gods kastijdende hand rustte zwaar op ons volk. Gedurende de vier oorlogsdagen sneuvelden er vijftienghonderd militairen - vijftienghonderd burgers.

We denken hier aan het vreselijke bombardement van Rotterdam waar in enkele uren meer dan duizend mensen de dood vonden, vele honderden gewond werden en duizenden dakloos werden. Voor het einde van 1944 werden er op brute wijze hondervijftigduizend weggesleept, waarvan er ook velen nimmer terugkeerden. Een kwart miljoen leefde ondergedoken - voorwaar, Gods kastijdende hand rustte zwaar op ons vaderland. Op welk een schrikbarende wijze werd ons land leeggeroofd, het zou te veel zijn om op te noemen - ik kreeg juist dezer dagen de aantallen nog weer eens onder ogen.

Gemeente, zouden we u nog moeten wijzen op het scherpe zwaard van de honger, dat vooral in het westen van ons land achttienduizend mensenlevens verteerde? Is het zwaard van de oorlog scherp, niet minder scherp is het zwaard van de honger.

Wie zal ooit kunnen beschrijven wat in 't bijzonder het zaad van Abraham heeft ondergaan in de vele kampen. De nog zichtbare bewijzen daarvan zullen nooit meer kunnen worden uitgewist. Laten we ook nooit zeggen: "Zo erg zal het niet geweest zijn." We hebben hier maar één antwoord op: veel, veel erger dan ooit onder woorden gebracht zou kunnen worden.

Doch zie, dan moge de mens de mens als een beest afslachten (waarvoor hij eenmaal voor God in het gericht zal worden gesteld): het was in de eerste plaats Gods kastijdende hand die rustte op de volkeren der wereld, op ons land en op ons volk. 't Was echter ook Gods hand die verlossing aanbracht, maar dan op een geheel andere tijd en wijze dan dat ooit iemand had kunnen denken.

3. En dat leidt ons tot onze derde gedachte, namelijk: **Gods genadige verlossing uit de oorlog.**

Doch voor dat wij daar iets van zeggen, zingen we eerst en wel uit Psalm 116 en daarvan het derde en het elfde vers:

*"Och HEER', och, wierd mijn ziel door U gered!"
Toen hoorde God; Hij is mijn liefde waardig;
De HEER' is groot, genadig en rechtvaardig,
En onze God ontfermt Zich op 't gebed*

*Ik zal met vreugd in 't huis des HEEREN gaan,
Om daar met lof Uw groten Naam te danken.
Jeruzalem, gij hoort die blijde klanken.*

Elk heff' met mij den lof des HEEREN aan.

Gemeente, wie weet niet uit dit alles dat de hand des Heeren dit doet? Het was niet in eerste plaats de Amerikaan, ook niet in de eerste plaats de hand van de Rus die zorgde voor het afwentelen van dit juk. Nee, Gods genadige verlossing uit de oorlog was hetgeen wat daar een eind aan maakte. We lezen in het eenendertigste vers: "Doch door Uw grote barmhartigheden hebt Gij hen niet vernield, noch hen verlaten; want Gij zijt een genadig en barmhartig God."

Dit is ook gebleken in de historie van Neêrlands volk, dat is ook op een bijzondere wijze gebleken vijftig jaar geleden, de vijfde mei 1945.

En gemeente, toen God het hart van Kores neigde, waren er nog die de wet des Heeren als het geheel enige richtsnoer op hun levensweg betrachtten. Er waren er nog die de Heere trouw gebleven waren - daar was nog een overblijfsel naar de verkiezing van Goddelijke genade. En vanwege dat wonder zijn de dagen verkort geworden en daar willen we ook vandaag nog een ogenblik op wijzen. Op dat volk hetwelk gelijk ten tijde van Ezechiël zuchtte vanwege de zonden van zichzelf, van land, volk en vorstenhuis.

Maar zie, de Heere wendde hun lot en mochten ook wij op deze dag het woord van de profeet eens verstaan: "Gij zijt een genadig en barmhartig God." Toen is het ogenblik aangebroken dat er een volk mocht verstaan wat we lezen in Psalm 126: "Als de HEERE de gevangenen Sions wederbracht, waren wij gelijk degenen, die dromen. Toen werd onze mond vervuld met lachen, en onze tong met gejuich" (Ps. 126:1, 2). Wanneer de ouderen hun gedachten vandaag een ogenblik terug mogen laten gaan, welk een boodschap werd toen gehoord, namelijk dat de oorlog ten einde was. Dit mag ik toch wel zeggen, dat toen we deze boodschap hoorden (de datum weet ik niet meer precies - het was misschien half mei) dat ik direct zeide: we gaan nu naar huis. Het drong echter niet tot ons door dat wij meer dan duizend kilometer van huis verwijderd waren.

Vrij. Welk een woord van welk een diepe betekenis wanneer dit werkelijkheid wordt. Maar dat niet alleen: er was ook een volk dat mocht verstaan wat hier staat: "Want Gij zijt een genadig en barmhartig God." Daar vindt en Nehémia, en daar vindt de Kerk, daar vindt een schuldverslagen zondaar het geheel enige middel en de geheel enige oorzaak waarom er nog een volk in het leven behouden is geworden.

O gemeente, vijf mei 1945, de dag waarop de 'Hitler-god', zouden wij zeggen, onder is gegaan gelijk Farao met zijn ruiters in de Rode Zee.

De Heere heeft ze weggevaagd in de zee van Zijn eeuwig grimmig oordeel. Wonderlijk was Neêrlands bevrijding - 't was schier niet te geloven. En toen het zwaard van de honger 't gehele volk dreigde te verteren, greep God van den hemel in. Hij deed ons 't gevaar ontkomen, verkwikkend ons ter goeder uur. O, die opgestane Levensvorst, de Koning der koningen en Heere der Heeren betoonde aan Zijn gordel te dragen de sleutelen der hel en des doods.

De vreselijke tiran stortte, niet door mensenhanden, maar door Gods hand van de top van eer in eeuwige verwoesting neer. De goddeloze overwinningsleuze 'Siegheil' verstomde door de sprake van de almachtige God. En werd er aan de ene zijde een diep spoor van rouw, droefheid en ellende getrokken, verhieven zich in de steden van ons land de puinhopen van verderf, daarnaast waren er toch mensen die door genade een steen mochten oprichten met het opschrift Eben-Haëzer - tot hiertoe heeft de Heere geholpen.

En ik wil er nogmaals op wijzen: deze bevrijding was geen werk van mensen, deze

bevrijding is niet gekomen in een weg van berekening - precies het tegenovergestelde. We zouden in dit verband nog aan kunnen halen de voor de ouderen bekende dulle dinsdag.

Men dacht, ziende op de gebeurtenissen, dat de bevrijding gekomen was, maar daar had God de grens nog niet getrokken: een vreselijke hongerwinter stond nog voor de deur. Het 'tot hiertoe en niet verder' had de Heere bepaald op de vijfde mei 1945.

Heeft elke oudere die deze oorlog bewust meemaakte, zijn eigen stukje levensgeschiedenis, dit is onze hartelijke wens: dat bij het herdenken van dit grote feit de God van Israëls volk, de God van Nehémia in het middelpunt mocht staan, opdat Hij alleen de eer van alles mocht ontvangen. "Hij is genadig en barmhartig."

O gemeente, dat u dit eens mocht verstaan, deze dagen van bevrijding. En als je dit mag verstaan, dan herdenk je dit op zulk een wijze (dat kan niet anders) dat het feestvieren niet gebeurt in het midden van de wereld, maar dan zal het herdenken gebeuren in de binnenkamer voor God. En dan behoeft er van de wereld niets bij te komen. Al hetgeen waarmede het versierd wordt in deze dagen en waardoor het aantrekkelijk moet worden gemaakt voor de mens, is ten enenmale overbodig; en de rechte feestvierder zal daar ook geen behoefte aan hebben.

En dan zeggen we heus niet dat alles veroordeeld moet worden wat er plaatsvindt in verband met dit grote feit - daar kunnen we nog wel een weinig inkomen. Maar hier kunnen we het beste inkomen: wanneer Gods genade verheerlijkt wordt in het hart van zulk een ziel die de bevrijding mag ervaren in het licht van den hemel, dat die zich gedurig verootmoedigen zal in de binnenkamer voor God. Dan kan het niet anders of zulk één zal ervaren dat dit het grootste wonder wordt, namelijk dat de Heere zulk een mens, zulk een zondaar, zulk een verzetsstrijder nog heeft willen bevrijden.

Dat dit daarom, jong en oud, het wonder mocht zijn in deze dagen van bevrijding. Dan komt God aan Zijn eer en dan gaat het er in de eerste plaats om dat de ziel mag ervaren wat het zeggen wil, bevrijd te worden, niet van een juk van de Duitse overheerser, maar bevrijd te mogen worden van het juk der zonde.

O gemeente, de genadige verlossing des Heeren uit de oorlog roept ons ook vandaag allemaal op tot een ware schulderkennis, schuldverslagenheid, opdat het mocht leiden tot schuldvergiffenis. Nee, daar behoeft het geen 5 mei voor te zijn - dat kan soms op het onverwacht, midden in de nacht. Maar dan is dit een bevrijding hetwelk die geestelijke gevangene straks eeuwig zal doen delen in die vrijheid die er overblijft voor die kinderen Gods.

Kom jonge mensen, zou je daar niet naar uitgaan, zou je daar niet jaloers op worden? Eeuwig feest te vieren, nee niet zoals de wereld, maar waarvan die grote Bevrijder het Middelpunt is.

O, God geve dat dit de vrucht mocht zijn van het feit dat God ons bevrijd heeft van de hand van de tiran.

Feestvierend Nederland, we wensten dat onze woorden door mochten dringen tot in het koninklijk paleis, ja tot in het hart van onze vorstin en van degenen die haar omringen.

Feestvierend land en volk, mocht het zo zijn zoals Samuël het volk toeroept: "Vreest den Heere en dien Hem trouwelijk met uw ganse hart."

En gemeente, zien we op de achterliggende vijftig jaar, moeten we dan niet zeggen wat staat in het vijfendertigste vers: "Want zij hebben U niet gediend in hun koninkrijk, en in Uw menigvuldig goed, dat Gij hun gaaft, en in dat wijde en dat vette land, dat Gij voor hun aangezicht gegeven hadt; en zij hebben zich niet bekeerd van hun boze werken."

Dat beeld vindt u nu ook temidden van ons land en volk.

En daarom: o gemeente, dit getuigenis geeft geen oorzaak om feest te vieren zoals er velen vandaag aan de dag feestvieren. Over zulk een feestgedruis rommelt het oordeel Gods en hierover zullen ook op Gods tijd en wijze de fiolen van Gods gramschap zeker worden uitgestort. God geve dat deze dagen van herdenking voor ons vorstenhuis, kerk en staat een bevrijdingsfeest mogen zijn gelijk we hier lezen in Nehemia en gelijk we ook lezen in het woord van Daniël, die getuigt: "O Heere, hoor! o Heere, vergeef! o Heere, merk op en doe het, vertraag het niet! Om Uws Zelfs wil, o mijn God!" (Dan. 9:19). Wij, zegt hij, en onze vaders, onze overheden en onze vorsten hebben gezondigd. Maar Uw barmhartigheden zijn vele.

En gij die geen vreemdeling zijt van dat feestvieren, weet dat uw eeuwige bevrijding aanstaande is. O, Hij in Wiens ogen de volkeren der wereld zijn als een druppel aan de emmer en een stofje aan de weegschaal, Hij zal waarmaken wat de dichter zegt in Psalm 146:

*"Die gevang'nen vrijheid schenkt,
en aan hun ellende denkt."*

En gaat het feestgedruis van de wereld welhaast voorbij, gelijk het feestgedruis in de zaal van Belsazar, weet o Sion Gods dat er eenmaal een feestgedruis zal worden gehoord waarin ook uw stem zal worden vernomen en wat gewaagt van hetgeen de dichter zegt, namelijk: "Ik zal eeuwig zingen van Gods goedertierenheên."

Daar zal de stem van de drijver ophouden en voor eeuwig verstommen en zal dit het bevrijdingslied van de triomferende Kerk zijn wat we lezen in Openbaring 7 vers 10: "De zaligheid zij onzen God, Die op de troon zit, en het Lam."

Amen.

Bezet en bevrijd

Het onderstaande referaat *Bezet en bevrijd* is uitgesproken in de morgenvergadering van de Bondsdag van de Bond van Vrouwenverenigingen van de Gereformeerde Gemeenten, gehouden op 4 april 1995 te Rotterdam

Inleiding

Hierna volgt een korte beschrijving van hetgeen mij de Heere deed ondervinden in de jaren, waarin ons land gebukt ging onder de Duitse dwinglandij. Een vijfdaagse oorlog, die gevolgd werd door vijf jaren van verschrikking, eindigde niet in de algehele ondergang van een schuldig volk, maar in het bevrijd worden door God's hand uit de macht van de vreselijke tirannie van de Duitse overheerser. Duidelijk is gebleken dat niet de mens, maar de Heere de teugels van het wereldbestuur in Zijn hand houdt.

Dat was ook de oorzaak dat de goddeloze overwinningsleuze het "Sieg heil", van de wrede tiran Hitler, verstomde. Wel werd een diep, onuitwisbaar spoor van rouw en vernieling door ons vaderland getrokken; anderzijds mocht toch een steen ter gedachtenis worden opgericht met de woorden: "De Heere heeft grote dingen bij ons gedaan; dies zijn wij verblijd" (Ps. 126).

Laten we vooral in deze dagen van herdenking bedenken, dat de Heere Zijn doel - zowel in de bezetting als ook in de bevrijding - niet heeft gemist, hoe vreselijk deze jaren voor velen ook zijn geweest en hoe onderscheiden dit ook herdacht wordt.

Reeds veel is over de oorlogsjaren 1940-1945 gesproken en geschreven en men kan zich afvragen, heeft dit alles nog wel zin? Mijn antwoord is ja, ook waar wij thans dit grote feit voor de 50ste keer mogen herdenken. Maar dan zou ik tegelijk het woord van Gods knecht Asaf uit Psalm 78 hieraan vooraf willen laten gaan, die schrijft:

"Wij zullen het niet verbergen voor hun kinderen, voor het navolgende geslacht, vertellende de loffelijkheden des HEEREN, en Zijn sterkheid en Zijn wonderen die Hij gedaan heeft."

De wonderen die de Heere heeft verricht, ook als het gaat over de historie van ons vaderland zullen te allen tijde in gedachtenis moeten worden gehouden, in het bijzonder ook in het hart van Gods kinderen, om ze aan ons nageslacht door te mogen vertellen, opdat ook zij zich zouden verwonderen over datgene wat de Heere in 't verleden heeft verricht. We denken hier aan hetgeen de Heere ons heeft laten beschrijven aangaande de viering van het Paasfeest.

Welnu, dit is ook onze hartelijke begeerte, dat dit herdenken van de grote dingen die de Heere heeft gedaan, mee mag werken tot de geheiligde wetenschap, dat wij door onze diepe val in ons verbondshoofd Adam gebonden zijn door de vorst der duisternis, maar ook, dat het door genade leiden mocht tot die geestelijke vrijheid waarvan Jezus spreekt in Joh. 8:36: "Indien dan de Zoon u zal vrijgemaakt hebben, zo zult gij waarlijk vrij zijn."

Bezet en bevrijd, twee woorden met een diepe betekenis, vooral ook in deze dagen van herdenken, maar met een nog diepere, ja onuitsprekelijke betekenis als het gaat over het geestelijke leven van de zondaar. En zonder ook maar de minste behoefte te hebben enig accent te laten vallen op mijn persoon, anderzijds zal het onmogelijk zijn hieraan voorbij te gaan, daar het de Heere behaagde om mij in deze vreselijke oorlogsjaren, de diepe betekenis te leren (zij het in beginsel) van de woorden 'bezet en

bevrijd'.

Is het vanmorgen vanzelf niet de bedoeling een preek te houden, gezien de inhoud van ons referaat zou ik als uitgangspunt willen nemen het 3e vers van Psalm 126: De HEERE heeft grote dingen bij ons gedaan; dies zijn wij verblijd." Deze Psalm spreekt over 'bezet en bevrijd', gevangenschap en verlossing.

Bezet

Eerst iets over het woord 'bezet', een woord dat vóór de val van de mens alleen een positieve betekenis had. We ontmoeten daar twee mensen, die vanwege het volmaakte Godswerk in de schepping, met hart en ziel bezet zijn met de vreze Gods; ze zijn er geheel door in beslag genomen. Ook het heerschappij voeren over hetgeen waar de Heere hen over stelde, stond volkomen in het teken van de gunst des Heeren (Zie Gen. 1:26-29).

Maar zó scheurde de mens zich van God af, stelde zich moed- en vrijwillig onder de heerschappij van de vorst der duisternis, of de vrucht openbaarde zich in een goddeloze heerschappij, en een bezet zijn met de dingen van de wereld.

Zijn streven is om als koning te heersen en hij tracht dit op welke wijze dan ook - onder de toelating Gods - uit te leven.

Dit komen we gedurig tegen in Gods Woord, in de historie van ons volk en van de wereld. Dit is het waar Psalm 126 van getuigt, maar waar ook de vreselijke oorlogsjaren 1940-1945 van gewagen.

Nee, het 70 jaar zuchten van Israëls volk onder de Babylonische tuchtroede was niet zonder oorzaak. Veie malen heeft de Heere in -'t bijzonder ook in het leven van Israël - het bezet zijn en onder de heerschappij gebracht te worden onder vreemde volken ais een tuchtroede gebruikt, om Zijn volk weer op de rechte plaats te brengen en tot een oprechte schuldbelijdenis te voeren.

Ondanks alle vermaningen en roepstemmen ging Israëls volk door op het pad der zonde. De Heere nam de gestalte van een smekeling aan, getuigend: Keer weder, gij afkerigen kinderen, maar zie, van hen moest worden gezegd: Zij hebben zich niet bekeerd, zodat het aangezegde gericht zich over Israëls volk voltrok.

Maar geliefden, wij zeggen toch niet te veel en doen de waarheid toch niet te kort, wanneer we deze zaken in direct verband brengen met het oordeel, namelijk de bezetting en de overheersing van ons vaderland, wat niet in de eerste plaats het werk van de Duitsers was, maar wat de Heere over ons bracht. Dat neemt niet weg, dat degenen die zich daaraan schuldig stelden, verantwoordelijk waren voor hun gruweldaden.

De vreselijke morgen van de 10e mei is niet zonder waarschuwing over Neêrlands volk gekomen. Hoe had Gods waarschuwende stem geklonken tijdens de vreselijke wereldoorlog van 1914-1918, de Heere waakte echter nog over ons kleine land, zodat deze oorlog langs onze grenzen heen trok. Zijn waarschuwende stem predikte nog (Ps. 89):

*Maar zo zijn kinders ooit Mijn zuiv're wet verlaten,
Zo 't richtsnoer van Mijn recht ter reeg'ling niet kan baten;
Zo zij ontheiligen, wat Ik heb voorgeschreven,
Dan mogen zij gewis voor Mijne straffen beven.*

Neêrlands volk heeft zich echter niet bekeerd. Het ging ondanks alles weer schuldig door. Het weigerde schaamrood te worden, totdat de morgen van 10 mei 1940 aanbrak en het woord 'bezet' werkelijkheid werd.

Hoewel het aantal steeds groter wordt, dat de werkelijkheid van de oorlog niet bewust

heeft meegemaakt, maar door overlevering of uit boeken ermee bekend is, er zullen er zeker onder ons zijn, wie de beleving hiervan nog helder voor de geest staat. Ja die misschien - zij het met de meeste schroom - mogen zeggen: "t Is goed voor mij verdrukt te zijn geweest."

De vraag zal thans bij velen rijzen, hoe wij persoonlijk deze bezetting, maar ook de bevrijding hebben moeten - maar ook mogen - ervaren. De meesten van u zullen weten dat ik op verschillende tijden en onder bijzondere omstandigheden, na liefdevol aandringen, daarover heb gesproken en geschreven. De mens, ook na ontvangen genade, is zo spoedig geneigd te vergeten wat vers 3 van Psalm 126 zegt: De HEERE heeft grote dingen gedaan. Wanneer Gods Geest dit bij vernieuwing weer eens waar maakt, dan is de begeerte van het hart er altijd geweest, om zowel bij het spreken of schrijven hierover, die grote Bevrijder in het middelpunt te stellen. Ik mag en durf zeggen dat dit ook de oorzaak is, dat ik vandaag in uw midden mag zijn.

Zei men het zelfs onder de heidenen, zo lezen wij, vers 2b van Psalm 126: "Toen zeide men onder de heidenen: de HEERE heeft grote dingen aan dezen gedaan", dus mensen, die Israëls God niet kenden en Hem nochtans onbewust verheerlijkten, zouden wij dan over deze grote dingen mogen zwijgen?

Ik was 18 jaar toen de oorlog uitbrak en woonde bij mijn ouders in Dubbeldam. Op de bewuste 10e mei werden wij 's morgens om half 5 wakker door vliegtuiggeronk en het duurde niet lang of de tekenen wezen er op, dat wij in oorlog waren met Duitsland. Dacht onze regering neutraal te kunnen blijven ten aanzien van Duitsland en dacht men zich daarin gesterkt te mogen zien door de schone woorden van Hitler die hij sprak op 1 september 1939 en herhaalde op 6 oktober 1939 - namelijk dat hij in het Westen geen interesse had - de morgen van de 10e mei was het duidelijkste bewijs ervan, dat deze woorden niet anders waren dan duivelse leugentaal.

Ik herinner mij dat Hollandse militairen, die dicht bij ons waren ingekwartierd, in hun pyjama naar die vliegtuigen stonden te kijken, waaruit kort daarna de parachutisten werden uitgeworpen. Zij waren volkomen verrast en ondersteboven.

Ons huis werd ook al spoedig door militairen gebruikt om de vijanden zo mogelijk te kunnen keren. Sommigen lieten ons foto's van vrouw en kinderen zien, als uiting van het oorlogs- en levensgevaar wat nu werkelijkheid was geworden. 's Avonds ging er een groep van hen op patrouille waarvan er niet één is teruggekeerd.

Tegelijk denk ik hier aan een vader uit onze kennissenkring in Dordrecht, die - onbewust van het gevaar - tegen zijn vrouw zei even te zullen gaan kijken naar hetgeen zich voordeed. Toen zijn vrouw hem waarschuwde voorzichtig te zijn was zijn antwoord: "Och vrouw, elke kogel wordt door Gods hand bestuurd", niet wetend dat één van de eerste kogels hem dodelijk in 't voorhoofd treffen zou.

De 11e mei ben ik naar het ouderlijk huis van mijn verloofde gegaan in Dordrecht, daar haar vader ongeneeslijk ziek was, opdat ik zo nodig daar hulp zou kunnen bieden. In de directe omgeving van hun huis braken zware straatgevechten uit, zodat wij enkele dagen en nachten in een kleine kelder onder het huis in grote angst hebben doorgebracht, daar de kogels en granaten door de huizen vlogen. Wonderlijk bleef het huis waarin wij zaten, gespaard.

De grote benauwdheid die ik ervaren heb in die kelder, was niet in de eerste plaats van buiten, maar van binnen. Ik gevoelde te moeten sterven en niet te kunnen sterven. Mijn zondeweg veroordeelde mij tot in het diepste van mijn bestaan. Mijn consciëntie klaagde mij aan en het angstzweet brak mij uit.

Ik beloofde de Heere daar, dat wanneer Hij mijn leven zou sparen, ik mijn leven zou veranderen, de weg der zonde zou verlaten. De Heere spaarde mijn leven, maar tot mijn grote schande moet ik zeggen, dat mijn belofte in de kelder achterbleef.

Tegelijk moet ik hier aan toevoegen, dat ik vanaf mijn kinderjaren de noodzakelijkheid van bekeerd te moeten worden in mijn hart heb gevoeld. Ik heb in mijn gebed de Heere erom gevraagd, maar tegelijk hopen dat het voorlopig niet zou gebeuren, daar de zonde een zoete bete onder mijn tong was.

Ik herinner mij nog dat een ouderling op catechisatie - het was tijdens de voormobilisatie in 1939 - zei: "Jongens, als de Heere een wereldoorlog uit moet laten breken om één zondaar te bekeren, dan gebeurt dit."

Tegelijk zeiden ze van binnen, er mogen voor mij tien werelden afbranden, maar opgeven doe ik dit leven niet, niet wetend dat deze bezetting, deze oorlog, een middel in Gods hand zou zijn - hoewel hij daar geen oorlog voor nodig heeft om mijn goddeloze verzet te breken - mijn zondeweg te doen verlaten en de wapens van vijandschap onvoorwaardelijk in te leveren, waar ik straks nog iets van hoop te zeggen.

Ons kan bekend zijn dat na enkele dagen van hevig verzet, van moed en trouw, maar ook van laag verraad door sommigen gepleegd, het bombardement van Rotterdam volgde. Vreselijk was de uitwerking. Binnen enkele uren werd het gehele hart van Rotterdam platgebombardeerd en uitgebrand en wanneer geen capitulatie zou volgen, was Utrecht hetzelfde lot beschoren.

Generaal Winkelman stond voor een moeilijke beslissing, daar onze vorstin en regering reeds uitgeweken waren naar Engeland. Nee, geen lafhartige vlucht, maar gezien de overmacht een noodzakelijke daad.

Op 14 mei om 5 uur gaf deze generaal noodgedwongen het bevel de strijd te staken, behalve in Zeeland.

Diepe verslagenheid bezette het hart van vele moedige strijders, alsook velen van ons volk. Het was voor de laatste keer dat dit officiële stuk, door generaal Winkelman bekend gemaakt, kon worden besloten met de woorden: "Leve Hare Majesteit de Koningin!" De volgende morgen 15 mei werden door deze generaal en de Duitse commandant Von Kuchler de capitulatievoorwaarden getekend.

Het eerste korte woord van ons referaat 'bezet' was werkelijkheid geworden en zou 5 jaar lang de vreselijkste gevolgen daarvan openbaren. Een schrikbewind dat haar weerga in de geschiedenis niet kent, zou hierop volgen.

Bevrijd

Om de woorden 'bezet en bevrijd' tot zijn recht te laten komen, willen we slechts enkele zaken noemen - de meesten van ons wei bekend - die direct verbonden waren aan de wrede tirannie van Hitler.

Hoe vele ouders zagen met een schreiend hart hoe hun zonen werden weggevoerd. Een kwart miljoen leefde op het laatst ondergedoken. Het scherpe zwaard van de honger verteerde 15.000 levens, vooral in het westen van ons land. Wanneer we dan denken aan het lot van hen die tot het zaad van Abraham behoorden en op een beestachtige wijze werden vergast en afgeslacht - alleen uit ons land al 114.000 - dan schieten hier woorden te kort.

Ik moet nu naar de datum van 12 februari 1943, de dag waarop ik gedwongen werd werk in Duitsland te gaan verrichten. De vraag is mij wel eens gesteld, of ik nooit gedacht heb om onder te duiken.

Ik moet zeggen daar nooit aan gedacht te hebben, toen niet en ook later in Duitsland

niet, hoewel ik er wel de mogelijkheid toe gehad heb. Dat wil niet zeggen dat ik onderduiken afkeur, ik had er echter zelf geen vrijmoedigheid toe. Ik moet eigenlijk zeggen: de Heere gaf mij daar geen vrijmoedigheid toe. Dit had echter een bijzondere oorzaak, en dan moet ik terug komen op hetgeen ik hiervoor gezegd heb, dat de Heere geen wereld in vuur en vlam behoefde te zetten om een zondaar te bekeren. Dan betoonde Hij een Waarmaker van Zijn Woord te zijn wanneer Hij zegt: "Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden."

Vóór mijn wegvoering - het was september 1942 - behaagde het de Heere mij op mijn zondeweg krachtdadig stil te zetten. Mijn vader las naar gewoonte na het eten Psalm 91. "Die in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, die zal vernachten in de schaduw des Almachtigen." De toepassing van die woorden door Gods Geest gingen met zoveel kracht gepaard dat ik onder 't lezen daarvan ben opgestaan en uitgeroepen heb: "O God, ik ben onbekeerd, ik sta buiten die Schuilplaats, wat inhoudt sterven en omkomen."

Ik kwam aan de weet wat het zeggen wil zondaar te zijn en werd in de waarneming van mijzelf de grootste verzetstrijder die de wereld ooit gekend heeft.

Het is niet de bedoeling op deze plaats hier nader over uit te weiden gezien de inhoud van het referaat, anderzijds zou het mij niet te veel zijn om nader in te gaan op deze geestelijke capitulatie wat ais hoofdinhoud heeft wat Paulus zegt: 'Mij, de grootste der zondaren is barmhartigheid geschied'

Voordat ik op 12 februari '43 verplicht te werk gesteld werd in Duitsland, preekte ds. Lamain 's avonds in Dordrecht over Hebr.13:5b: "Want Hij heeft gezegd: Ik zal u niet begeven en Ik zal u niet verlaten."

De Heere paste dit op zulk een wijze toe, dat ik vast geloven mocht op Gods tijd weer gezond thuis te mogen komen en dit deelde ik ook aan mijn ouders en verloofde mee. Dat die Geest een Waarmaker is van Zijn Woord, daar ben ik tot op dit ogenblik nog een zichtbaar bewijs van, maar dan ook alleen in het bevestigen van hetgeen Jesaja zegt in hoofdstuk 55: 8, 9: "Want Mijn gedachten zijn niet ulieder gedachten, en uw wegen zijn niet Mijn wegen, spreekt de HEERE."

Vanaf 12 februari 1943 tot 6 juni 1945 is het bezet zijn van ons land voor mij - behoudens door brieven - onbekend geweest. De gevolgen daarvan, ervaren in het buitenland, zijn echter onuitwisbaar. Door diepe, bijna onmogelijke wegen betoonde de Heere de Getrouwe en Onveranderlijke te zijn, Die nimmer faalt in de vervulling van Zijn beloften, maar op zulk een wijze, dat er aan de zijde van de zondaar niets anders over blijft dan met de dichter uit te roepen: " 't Is door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen."

U zult begrijpen, dat het onmogelijk is breed uit te weiden over datgene wat in die bijna 2 1/2 jaar is gebeurd. Toch wil ik er kort enkele zaken van meedelen, met de bede in het hart of de Heere ook in het midden van u zou willen bevestigen, wat Paulus schrijft aan zijn geestelijke zoon Timotheüs: "Maar daarom is mij barmhartigheid geschied, opdat Jezus Christus in mij, die de voornaamste (van de zondaren) ben, al Zijn lankmoedigheid zou betonen, tot een voorbeeld dergenen, die in Hem geloven zullen ten eeuwigen leven. (1 Tim.1:16a)

De eerste zondag op transport naar Berlijn zat ik al achter het prikkeldraad net over de grens. Ik wilde een preekje uit mijn koffer halen en kwam tot de ontdekking dat een pot stroop was leeggelopen die ik meegekregen had, waardoor verschillende boekjes onbruikbaar waren geworden. Toen ik in Berlijn aankwam en te werk gesteld werd bij

de AEG-fabriek, kreeg ik al spoedig te horen dat er op zondag ook moest worden gewerkt. Ik weigerde dit, met de mededeling 6 x 24 uur te willen werken, maar niet op de dag des Heeren en dat ik ten opzichte hiervan God meer gehoorzamen moest dan mensen. De personeelschef, op wiens kamer ik was, zei mij met die God niets te maken te hebben, waarop ik antwoordde: "Als dit uw mening is zal diezelfde God u, maar ook Duitsland hiervoor straffen."

Nadat ik dit gezegd had, drukte hij op een bel, waarna ik door twee leden van de Fabriekspolitie bont en bouw werd geslagen en twee weken later door twee leden van de beruchte Gestapo werd 'ingesperrt', en in de gevangenis werd opgesloten.

Na enkele dagen daarin met ongeveer 30 mensen in een kleine cel te hebben doorgebracht, werd ik vanwege het beledigen van die personeelschef en de Duitse staat veroordeeld tot strafkamp. Niemand wist waarheen en voor hoelang, zodat alle contact met Holland verbroken was. Men wist thuis alleen via ds. Verloop, wiens broer ook in Berlijn werkte, dat ik door de Gestapo opgehaald was.

Als ooit de duivel op de been geweest is, is het toen geweest. Rondgaande als een briesende leeuw, trachtte hij te verwoesten en af te breken wat de Heere beloofd en gebouwd had. In zulke wegen komt Gods volk aan de weet, dat de genade van het geloof een zaak is, die van Godswege beproefd wordt, en dat die grote Goudsmid er alleen zorg voor kan dragen, dat hij in deze smeltkroes niet ondergaat.

Nu ligt het niet in mijn bedoeling in te gaan op hetgeen dat ik in de tijd van mijn gevangenschap heb ondergaan. Het zou u met afkeer vervullen en mij na 50 jaar weer doen beven. Er is in de loop van de jaren op velerlei wijze over geschreven en dan mochten de wreedheden van het ene kamp het andere ver overtreffen, alle menselijkheid was ten enenmale zoek. Philpot schrijft terecht: "Elke oorlog verdierlijkt een mens."

Zowel mensen als ook ongedierte maakten het leven daar onmogelijk. Wat al een keren riep de duivel de vraag op: "Geloof je werkelijk ooit nog thuis te zullen komen? De een na de ander sterft hier." Dit bereikte een hoogtepunt toen ik een zware griep kreeg.

Ik werd daarna in een ruimte opgesloten die men de naam van "doden-kamer" had gegeven, waar nooit iemand levend uitkwam, doch waaruit de Heere mij wonderlijk verlostte en sprak: "Het is genoeg."

Een niet minder wonderlijke zaak vond er plaats, waarin zo duidelijk wordt gezien dat niet de mens, maar God regeert. Het was op een zondag - alle dagen waren daar gelijk - dat ik een stukje droog brood van mijn dagrantsoen in de punt van een oude laars verstopt had om dit 's avonds op te eten. Ik kwam echter 's avonds tot de ontdekking dat het verdwenen was.

De kameroverste, ook een gevangene, die er zeker meer van geweten heeft, bemerkte dit, beschuldigde mij gelijk van diefstal en schreeuwde mij toe, mijn gevangenisnummer te hebben doorgegeven. Hieraan was verbonden dat men tijdens het appèl 's avonds - men stond dan met enkele duizenden soms een uur in de houding - 30 stokslagen zou krijgen, wat zeker het einde van mijn leven zou hebben betekend, ja veel erger, het falen van Gods beloften!

Achter een oude kast heb ik het uitgeschreeuwd: "Heere, U hebt toch beloofd dat U mij niet zult. begeven noch verlaten? Wanneer dit doorgaat, zal de hel triomferen en Uw beloften falen."

Wat wordt er vaak licht gesproken over de beloften Gods en het pleiten daarop alsof het de gewoonste zaak van de wereld is. Laten we nooit vergeten, dat het de Heere is, Die plaats maakt voor Zijn beloften, door Zijn Geest dat volk werkzaam maakt met de beloften, maar ook de eer ontvangt van de vervulde beloften. Het appèl kwam, ik werd

vooraan de groep gezet en terwijl de beul voor mij stond, schreeuwde het in mijn ziel:
*"Hoed mijn ziel en red z' uit noden,
 maak mij niet beschaamd o HEER",*

een noodkreet waarvan ik in de dadelijkheid gevoelde en innerlijk overtuigd werd, dat deze hoger ging dan de wolken en verhoring vond in de volmaakte voorbede van die gezegende Voorbidder in het binnenste Heiligdom.

De beul keerde zich om en liep door. Geen pen is bij machte te beschrijven, wat dit inhoudt, wanneer de Heere betoont van zulk een doorbrenger en albederver af te weten.

Na vele maanden in dit kamp te hebben doorgebracht, werd tijdens een appèl 's morgens mijn nummer afgelezen. Mij werd meegedeeld dat ik weer op transport zou worden gesteld en ik kwam weer in een gevangenis in Berlijn terecht. Het ene was voorbij en het andere volgde. Hoe lang dit geduurd heeft, weet ik niet meer.

Dit weet ik, dat op een dag de Heere sprak: "Tot hiertoe en niet verder." Men opende de celdeur, ik moest weer voor leden van de Gestapo komen en hoorde daar, dat mijn gevangenschap - dit was vóór het aanbreken van de winter - ten einde was. Ik mocht later in mijn ambtelijke dienst preken over de verlossing van Jozef uit het gevangenhuis. Ik zal mij nooit met de vrome Jozef kunnen en durven vergelijken, maar ik heb wel mogen ervaren dat de God van Jozef nog leeft!

Veel meer geldt dit, wanneer het Gode behaagt, geestelijk gebondenen opening van de gevangenis te schenken. Het bezet te zijn werd een ogenblik onderbroken door een aanvankelijke bevrijding.

Daar ik totaal uitgemergeld geen eten meer kon verdragen en al gauw te veel at, kreeg ik een inwendige bloeding, zodat binnen een ogenblik de matras waarop ik lag, doortrokken was van bloed. Men gaf opdracht, mij zo gauw mogelijk weg te brengen. Degene die dit zei, een zogenaamde dokter, voegde er nog aan toe: "Ze behoeven het in Holland niet te weten, want doodgaan doet hij toch."

Dit kan ik mij nog goed herinneren, dat ik aan Wim Verloop vroeg of hij nog een stuk uit de Bijbel wilde lezen, wat ik echter niet meer gehoord heb. Mijn laatste verzoek was, dat wanneer hij in Holland zou komen, hij zou willen zeggen, dat de Heere recht was, wanneer Hij mijn leven hier weg zou nemen, daar ik niet anders verdiend had. Ik heb naderhand vaak gezegd en zeg het nog: "Het is een zalige plaats in het leven van Gods kinderen, het alles over te mogen geven in handen van die God, Die rechtvaardig oordeelt."

De Heere zorgde ook daar, dat het water wel aan de lippen kwam, maar er niet over. Hij bevestigde, Hij vernieuwde wat Psalm 91 zegt: "Want Hij zal Zijn engelen van u bevelen, dat zij u bewaren in al uw wegen." Terwijl geen leven telde - zeker niet van een buitenlander - brachten zij mij naar een ziekenhuis, waar ik vier weken liefdevol ben verpleegd en waar ook tegelijkertijd de diepe wonden, opgelopen in het kamp, zijn behandeld en geheeld.

Na op wonderlijke wijze bewaard te zijn tijdens de vele zware bombardementen in Berlijn, werd ik half 1944 overgeplaatst naar Niederschlema in Saksen. Na een kort verblijf kreeg ik tijdens het slapen en verblijven in een barak een zware longontsteking. Hoewel ik zonder medicijnen was, bevestigde de Heere, dat gezondheid en krankheid, niet bij geval, maar van Zijn Vaderlijke Hand ons toekomen.

Eind december kreeg ik - wonder boven wonder - op mijn verzoek vergunning van de Burgemeester en Ortzcommandant, om de tweede Kerstdag door te brengen in Berlijn, waar zich verschillende jongens van onze gemeenten bevonden. Voordat zulk een

verzoek - en dat nog wel van een buitenlander - ingewilligd werd, moest ik eerst de bedrijfsleider mee delen wat mij daartoe dreef. Uiterlijk was het in Berlijn ook veel gevaarlijker dan in Saksen.

Ik kreeg toen grote vrijmoedigheid om te wijzen op de komst van Hem, Die zondaren zaligt, oorlogen doet ophouden, de boog verbreekt en de spies in tweeën slaat. Deze man luisterde met grote aandacht, zijn conclusie was niet gelijk die man in Berlijn: "Wij hebben met die God niet te maken", maar hij zorgde onmiddellijk dat ik de Kerstdagen in 1944 in Berlijn heb doorgebracht.

Na mijn terugkeer werden de omstandigheden steeds nijpender. Ik denk hier ook nog aan het vreselijke bombardement van Dresden op 13 Februari 1945, waar wij hemelsbreed niet zo ver vandaan zaten. Begin april werden wij - namelijk een dertigtal buitenlanders en nog twee Hollanders - op een boerenkar gezet met een tractor ervoor, en die heeft ons na een dag rijden boven in de bergen bij Karlsbad temidden van de sneeuw afgezet, met welk doel was mij onbekend, hoewel ook deze weg moet ik zeggen, van Godswege bepaald was.

Poolse mensen, die in Niederschlema woonden, hadden wel eens gezegd: "Wanneer je ooit in moeilijkheden mocht komen, kun je altijd bij ons terecht."

We zijn toen terug gaan lopen, terwijl het oorlogsgevaar, zowel van de ene als van de andere kant een hoogtepunt had bereikt.

Een niet te beschrijven tocht volgde, zonder eten, slapen in de open lucht, temidden van een ontredderd Duits leger, dat dag en nacht door het vuur van Russen alsook door Amerikanen werd bestookt. Ook in deze dagen maakte de Heere op een bijzondere wijze waar: "Ik zal u niet begeven en Ik zal u niet verlaten."

Na in Saksen te zijn teruggekomen, hebben deze Poolse mensen tot aan de capitulatie ons liefdevol onderdak verleend en het laatste eten met ons gedeeld. Een daad om nooit te vergeten! Nadat ook deze plaats elke dag onder hevig spervuur kwam te liggen, kregen we op een morgen de boodschap dat Duitsland had gecapituleerd. De datum weet ik niet meer, maar dit weet ik wel, dat het woord BEVRIJD een onuitsprekelijke waarde kreeg!

BEVRIJD

Allereerst wil ik wanneer het gaat over het bevrijd worden kort teruggaan naar ons uitgangspunt in Psalm 126: "De Heere heeft grote dingen bij ons gedaan, dies zijn wij verblijd."

Met verwondering verhaalt de dichter de geschiedenis van deze krachtige bevrijding. Vrijheid, eerst genoten, daarna door de zonde in bezetting en overheersing verloren, thans weer door de gunst des Heeren terugontvangen. Sion werd weer door de onveranderlijke liefde en trouwe Gods in vrijheid gesteld. Wanneer deze bevrijding dan ook in deze Psalm wordt herdacht is het oog gericht op de Jehovah. Dezelfde sterke arm die hen bezocht en in de gevangenis voerde, en dat alles vanwege hunne zonden, bracht hen op Zijn tijd weer in vrijheid. Zij waren, lezen wij, gelijk degenen die droomden. We lezen hier niet: "Koning Kores liet ons gaan, Nehémia en Ezra hebben ons bevrijd." Nee, ze mogen hier opklimmen tot de hoogste en enige oorzaak namelijk De HEERE, de Jehovah.

Ezra schrijft er zo schoon van: "Toen verwekte de Heere de geest van Kores."

Achter al de middelen die tot de bevrijding mochten leiden - denk aan de Canadezen, Amerikanen, de vele getrouwen, bijzonder ook in ons vaderland - mocht het volk in de eerste plaats de hand des Heeren opmerken, Die de oorlogen doet ophouden. Hij bracht ze ais de grote Bevrijder weder.

Zal het woord BEVRIJDING aan het hoogste doel beantwoorden in deze dagen van herdenking, dan geve de Heere ons allen verder te mogen zien dan deze middelen, met alle achting en waardering voor de velen die hun leven daarvoor hebben gegeven. Wij zijn er ook van overtuigd, dat het feest van de bevrijding dan voor velen in een geheel ander licht zal komen te staan. Dan zou er iets ingeleefd worden van hetgeen ons Nehémia voorhoudt, waar het ook gaat over "Bezet en Bevrijd" namelijk in hfdst. 9 vers 31 en 33: "Doch door Uw grote barmhartigheden hebt gij hen niet vernield, noch hen verlaten, want Gij zijt een genadig en barmhartig God Doch Gij zijt rechtvaardig in alles wat ons overkomen is, want Gij hebt trouwelijk gehandeld, maar wij hebben goddelooslijk gehandeld"

Waren er in de dagen van Kores die God van deze bevrijding de eer mochten geven, namelijk die geestelijk gevangenen Sions, we zijn ervan overtuigd dat die er ook in 1945 waren, maar dat die er ook nu nog zijn, al hebben ze dan ook de oorlogsjaren niet bewust meegemaakt.

Die geestelijk gevangenen gaan inleven dat de verlossing uit het diensthuis der zonde en uit het diensthuis van de Duitse slavernij nauw aan elkaar verbonden zijn.

Zij waren als degenen die droomden. Het diepe besef van hun zonden en overtredingen, het billijken van het rechtvaardig oordeel Gods, het gezicht op de macht van de vijand en eigen machteloosheid, deed hen de verlossing verre denken.

Zou u daarom aan dat Sion vragen: "Bevrijdde de Heere u omdat u tot Zijn volk behoort, dan moet het antwoord zijn: "nee."

Zou u vervolgens de vraag stellen: "Deed Hij het om uw ellende, uw droevige staat, dan zou het antwoord zijn: "nee."

Het antwoord op deze vraag, het wonder van deze bevrijding van die geestelijk gevangenen ligt dan ook alleen verklaard in hetgeen Golgotha's vloekhout dat volk predikt, namelijk: "Het is volbracht."

Wanneer dat wonder door Goddelijke genade waarheid wordt in het binnenste, dan ontvangt de Kerk oorzaak om met de dichter in te stemmen:

*"Gij evenwel, Gij zijt,
Verwinnaar in den strijd,
en geeft Uw volk den zegen."*

Toen alle hoop hen ontviel, bereidde de Heere, de Jehovah een volkomen verlossing. Het verging dat volk als Petrus in de gevangenis, toen hij door de engelen werd bevrijd.

De Heere betoonde een verrassend God te zijn en de verwondering en aanbidding die wij beluisteren in twee korte woorden van Psalm 126 namelijk de woorden "als en toen", mochten ook onze herdenking sieren aangaande de bevrijding van het goddeloze juk van Hitler en zijn trawanten.

Ze zijn ondergegaan gelijk Farao en zijn ruiters in de gloed van Gods eeuwige toorn. Zal het vaandel van velen die deze bevrijding herdenken ontsierd worden door de leuze: "Laat ons eten, drinken en vrolijk zijn", ons aller hart en mond mocht vervuld zijn met het getuigenis van de dichter: "De HEERE heeft grote dingen gedaan, dies zijn wij verblijd."

Op welke wijze het bericht van het "bevrijd zijn" in Holland werd ontvangen, de beleving en inleving daarvan, zowel persoonlijk als ook landelijk is mij vanzelf alleen door overlevering bekend geworden, daar ik, zoals reeds vermeld, in Duitsland was.

Na het onvergetelijke bericht van Duitslands capitulatie in Niederschlema ben ik met nog twee Hollanders naar Zwickau gaan lopen, waar wij een week met honderden buitenlanders in een school voor tandtechniekers hebben gebivakkeerd. Vernieling en plundering was heiaas bij velen hetgeen wat de bevrijding kenmerkte.

Een voorrecht, wanneer de Heere ons ook na zulke omstandigheden niet aan onszelf overgeeft.

Na al wat in die bange oorlogsjaren gebeurd is, mag ik door genade zeggen nooit enige persoonlijke haat tegen de Duitsers te hebben gehad. Zonder ook maar ooit de vreselijke gruweldaden en slachting goed te kunnen keuren, maakt het een groot verschil of wij Gods beleid mogen aanvaarden of dat wij als een hond in de stok bijten.

Laten wij nooit vergeten, dat ons Nederlandse volk, maar ook wij persoonlijk, de Heere grote oorzaak gegeven hebben dat Zijn hand zwaar op ons zou rusten.

De oordelen kwamen niet, zoals wij reeds zeiden, onaangekondigd.

Vanuit Zwickau zijn wij met een Amerikaanse legerauto naar Eisenach gebracht en vandaar met een goederentrein naar Holland.

Het passeren van de grens na bijna tweeënhalf jaar zal ik nooit vergeten. Daar mocht ik na zoveel bange tegenspoeden bij vernieuwing ervaren dat de Heere te allen tijde een Waarmaker van Zijn Woord is en dat Zijn beloften in Christus ja en amen zijn. Daar mag de Kerk met die geestelijk gevangenen Sions ervaren wat Jesaja getuigt: "Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn en door de rivier, zij zullen u niet overstromen. Wanneer gij door het vuur zult gaan, zult u niet verbranden en de vlam zal u niet aansteken."

En dan laat Jesaja de geheel enige grondoorzaak volgen, want die ligt niet in de mens: "Want Ik ben de Heere Uw God, de Heilige Israëls, Uw Heiland:"

Na nog enkele dagen in Helvoirt ingekwartierd te zijn geweest, werd ik 's nachts ingescheept op een boot, die mij 's morgens vroeg op 6 juni 1945 afzette in Dordrecht. Geheel onverwacht stond ik voor de deur van mijn verloofde. Wat dit inhield laat zich niet op papier zetten, na elkaar haast in tweeënehalf jaar niet gezien te hebben. Ik hoorde toen dat haar vader enkele maanden daarvoor was overleden. Blijdschap en droefheid grensden direct aan elkaar.

Vandaar zijn wij naar mijn ouderlijk huis gegaan, waar ik mijn ouders, broers en zusters in gezondheid mocht ontmoeten. Van alles, dat ik meegenomen had, was één ding overgebleven: namelijk een Bijbeltje dat ik van mijn verloofde gekregen had bij mijn vertrek en dat nu nog in mijn bezit is. Hierin had ik welbewust twee teksten geschreven waarvan ik de praktijk in die tweeënhalf jaar heb moeten maar ook mogen inleven namelijk Klaagl. 3: 27 en 33:

"Het is goed voor een man dat hij het juk in zijn jeugd draagt" en "Want Hij plaagt of bedroeft de mensenkinderen niet van harte."

Schijnt het geen zaak van vreugde als het tegenwoordig is en moeten we de gevolgen daarvan bij tijden in het lichaam nog ervaren, daarna geeft zij van zich een vreedzame vrucht der gerechtigheid, degenen die door dezelve geoefend zijn.

Oefeningen die uitmonden voor al die geestelijk gevangenen in een eeuwige bevrijding in het aanschouwen van die grote Bevrijder, waarvan Joh. 8:36 zegt:

"Indien dan de Zoon u zal vrijgemaakt hebben, zo zult gij waarlijk vrij zijn."

DANIEL, 26 april 1985, vraaggesprek door G. P. P. Hogendoorn

Weggevoerd naar Duitsland

gesprek met ds. J. Mijnders over zijn ervaringen in de oorlog

Dominee, u woonde bij het uitbreken van de oorlog in Dubbeldam. Daar kwamen op 10 mei 's morgens vroeg al parachutisten naar beneden om de brug bij de Moerdijk te bezetten.

Wat waren uw ervaringen op 10 mei?

Ja, ik was toen 18 jaar en woonde bij mijn ouders in Dubbeldam, 's Morgens om een uur of half vijf werden wij gewekt door vliegtuiggeronk. Toen wij naar buiten gingen om te zien wat er aan de hand was, zagen wij achter in het land de Duitse valschermjagers al naar beneden komen. Dicht bij ons waren militairen ingekwartierd en al gauw zaten wij midden in de gevechten. De soldaten hadden in de deuropening van het huis hun machinegeweren staan, 'k Kan mij nog goed herinneren dat die jongens volkomen verrast en ondersteboven waren. Zij lieten ons foto's van vrouw en kinderen zien en sommigen huilden als kleine kinderen, 's Avonds ging er een groep van hen op patrouille: ze zijn allen gesneuveld.

En de volgende dagen?

De volgende dagen ben ik naar mijn verloofde, die nu mijn vrouw is, gegaan, in Dordrecht. Haar vader was ongeneeslijk ziek en misschien zou ik kunnen helpen, 't Was daar echter niet beter. Rond hun huis braken zware straatgevechten uit. Met ongeveer tien mensen hebben wij drie dagen en nachten in een klein keldertje doorgebracht, terwijl de kogels en granaten door de huizen vlogen. Daar heb ik drie benauwde nachten gezeten. Nee, niet uiterlijk maar van binnen. Ik voelde te moeten sterven, en niet te kunnen sterven. Toen heb ik de Heere beloofd, dat ik mijn leven zou veranderen als Hij mij sparen zou. Ik bleef gespaard maar mijn beloften bleven in de kelder liggen.

Was dat voor de eerste keer dat de Heere Zich met u bemoeide?

Nee, reeds vanaf mijn jeugd had ik diepe indrukken van dood en eeuwigheid. Ik moet echter tot mijn grote schande zeggen hier steeds overheen te hebben geleefd. De wereld trok mij meer. Ik herinner mij nog dat de ouderling op catechisatie zei — 't was toen voormobilisatie —: "Jongens als God de hele wereld in vuur en vlam zou moeten zetten om een zondaar te bekeren, dan zou Hij dat doen." Ik dacht toen: dan mogen er voor mij wel tien werelden afbranden, maar opgeven doe ik het nooit. Hier openbaart zich de doodstaat van een mens. Hij kan zichzelf niet bekeren en wil ook niet bekeerd worden.

Wij capituleerden al snel en werden toen bezet gebied. **Hoe hebt u dit ervaren en was dat ook goed te merken?**

't Was een ervaring die eigenlijk langzaam tot je door ging dringen. De Duitsers deelden de lakens uit. De koningin met de regering zaten in Londen.

Op straat zag je de W.A. (geüniformeerde afdeling van de N.S.B.) triomfantelijk over straat marcheren. De Duitsers gedroegen zich toen wel correct. Toch leefde je al direct onder een bepaalde druk. Nu moet ik er wel bij zeggen, dat ik de bezetting alleen de eerste jaren meegemaakt heb. Er was toen ook nog genoeg eten. Je merkte natuurlijk wel dat een vreemd regiem over ons heerste, in verband met het nemen van allerlei maatregelen. Je moest ook zeer voorzichtig zijn met je woorden, want je wist, "Der feind hört mit" (de vijand luistert mee). Ook in ons gezin merkten we dat wij bezet waren, daar mijn twee broers in '42 verplicht te werk gesteld werden in Duitsland. De wolken werden wel steeds donkerder, en de maatregelen steeds scherper.

De maatregelen tegen de Joden, wat merkte u daarvan?

In het begin nog niet zoveel. De Joden moesten al wel gauw met een gele ster lopen en je hoorde natuurlijk van bepaalde maatregelen, zoals het ontslaan van joodse ambtenaren, en ook bordjes, "Verboden voor Joden." Maar verder wist je nog niet zoveel van de gruwelen die er gepleegd werden.

Werd in onze kringen voor de oorlog de ware aard van het nationaal-socialisme voldoende doorzien?

Nee, dat dacht ik niet. De N.S.B. was een duidelijke minderheid in ons land, en wat Duitsland betreft, wij hoopten buiten de oorlog te blijven. Ik denk dat ook het feit dat onze gemeenten voor het overgrote deel uit eenvoudige mensen bestond, een rol heeft gespeeld. We waren toen lang niet zo geëmancipeerd als nu: gestudeerd hadden er maar weinig.

Hoe stond u tegenover het verzet?

Daar kan ik niet zoveel van zeggen, omdat in de tijd dat ik nog hier was er niet veel verzet was. 'k Zou niet willen zeggen dat ik tegen geoorloofd verzet zou zijn geweest. Als echter de wortel van verzet bieden, haat zou zijn, haat tegen de Duitsers dus, dan keur ik dat af. 't Maakt ook een groot verschil of wij Gods beleid mogen aanvaarden, dat is dus niet hetzelfde als er in berusten, of dat ons verzet ten diepste opstand tegen God is. Laten we ook nooit vergeten dat ons Nederlandse volk grote oorzaak gegeven had dat de hand des Heeren zwaar op ons rusten zou. Dit heb ik ook persoonlijk van harte moeten belijden. De oordelen kwamen niet ongewaarschuwd.

Wat noemt u dan geoorloofd verzet?

Ik denk hier bijvoorbeeld aan bepaalde daden met als doel om mensen van de dood te redden.

Dus bijvoorbeeld Joden onderdak verlenen of een overval op een distributiekantoor om aan de nodige bonkaarten te komen.

Ja, zoiets. Geen wraaknemingen dus. Na al wat ik meegemaakt heb, mag ik zeggen nooit geen persoonlijke haat te hebben gehad tegen de Duitsers.

U zei zoeven dat u in februari '43 opgeroepen werd om in Duitsland te gaan werken.
Werd u opgepakt, of hebt u er nooit aan gedacht om onder te duiken?

Aan dat laatste heb ik inderdaad nooit gedacht, toen niet en later in Duitsland niet, hoewel ik er wel de mogelijkheid toe gehad heb. Dat wil niet zeggen dat ik onderduiken afkeur, ik had er echter zelf geen vrijmoedigheid toe. Ik moet misschien zeggen, de Heere gaf mij er geen vrijmoedigheid toe. Dit had echter een bijzondere oorzaak. Vóór mijn wegvoering behaagde het de Heere mij op mijn zondeweg stil te zetten. Ik moest niet capituleren, maar mocht capituleren.

Onder het lezen van Gods Woord, namelijk Psalm 91, mijn vader las deze Psalm aan tafel, "Die in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, die zal vernachten in de schaduw des Almachtigen." De Heere liet mij in de dadelijkheid zien dat ik buiten die Schuilplaats stond, en dat betekent sterven, en God ontmoeten. Ik kwam aan de weet wat het zeggen wil onbekeerd te zijn. Ik werd in eigen waarneming de grootste verzetstrijder die de wereld ooit gekend heeft. Het is er hier de plaats en de tijd niet voor, maar graag zou ik aangaande dat Godswonder, verheerlijkt in het leven van de grootste der zondaren, vooral onze jeugd, wat meer willen zeggen.

De avond voor dat ik weg moest, preekte ds. Lamain in Dordrecht. Hij had als tekst Hebr. 13 : 5b: Want Hij heeft gezegd: ik zal u niet begeven en Ik zal u niet verlaten." Ik mocht toen vast geloven dat de Heere met mij op zou trekken en mij op Zijn tijd ook weer terug zou brengen. Ik deelde dit ook mee aan mijn ouders en mijn verloofde.

Dat is u zeker wel tot steun geweest tijdens uw verblijf in Duitsland?

Ja, maar heel anders dan dat ik verwacht had. Ik had de rekening al spoedig opgemaakt. Ik moest echter, en moet nog gedurig leren, dat Gods wegen hoger zijn dan onze wegen, 'k Heb in de tijd die daarop volgde wel mogen ervaren dat de Heere een Waarmaker is van Zijn Woord, maar dan door een weg van verlies aan onze kant. De vervulling van Gods beloften lopen altijd door de diepten,

't Begon al heel gauw. Op vrijdag 12 februari '43 moest ik weg en de eerste zondag zat ik al achter het prikkeldraad, net over de grens. Van binnen zeiden ze toen: waar blijf je nou met je God. Ik wilde een preek uit mijn koffer pakken en kwam tot de ontstellende ontdekking dat er een pot stroop leeggelopen was die ik meegekregen had, waardoor de meeste preken en enkele boekjes onbruikbaar geworden waren. En daar maakte de duivel zich weer op met de vraag: "Geloof je nu werkelijk dat de Heere met je meegaat?" Ik moest al spoedig ervaren dat de vorst der duisternis de reis ook meemaakte. Uiteindelijk kwam ik in Berlijn terecht, waar ik tewerkgesteld werd bij A.E.G. Mijn broers hadden mij gezegd datje ook op zondag moest werken.

Ik had mij voorgenomen dit zeker niet te doen. Al heel gauw kreeg ik de boodschap op zondag te moeten werken. Ik weigerde dit en vroeg een onderhoud aan met de personeelschef. Ik zei hem dag en nacht te willen werken, maar niet op zondag, daar ik Gode meer moest gehoorzamen dan de mensen. Dit had hij echter nooit gehoord, zeker in oorlogstijd niet. Toen hij zei dat hij met die God niets te maken had, zei ik dat diezelfde God hem en heel Duitsland hiervoor zeker zou straffen. Na dit gezegde drukte hij op een bel, waarna ik door twee leden van de fabriekspolitie bont en blauw werd geslagen. Twee weken later werd ik door twee leden van de Gestapo opgehaald en naar de gevangenis in Berlijn gebracht.

Met 34 man "zaten" we daar in een cel van drie bij drie meter. Slapen deed je over elkaar heen. Hierna werd ik veroordeeld tot strafkamp. Niemand wist waarheen en voor hoe lang. Vanaf dat ogenblik was ook alle contact met Holland verbroken. Als ooit de duivel op de been geweest is, is het toen geweest. De vraag kwam nogal eens naar boven, geloof je nog werkelijk dat de Heere je niet begeven en niet verlaten zal?

Dat deed Hij toch ook niet?

Ja, dat is zeker waar, Gods beloften falen nooit, echter op Zijn tijd en wijze. Een van de vele voorvallen in dat kamp wil ik meedelen. Aangaande het verblijf daarin, daar hebben we genoeg over kunnen lezen. Het leven van een mens telde nog minder dan van een dier. Op een zondag (alle dagen waren daar gelijk) had ik een deel van mijn dagrantsoen, een kleine boterham, in de punt van een oude laars gestopt. Ik dacht dan 's avonds nog wat te hebben. Toen ik het er 's avonds uit wilde halen, was het verdwenen. De kameroverste, ook een gevangene, die waarschijnlijk de dader was, beschuldigde mij op dat ogenblik van diefstal en schreeuwde mij toe dat ik dertig stokslagen zou krijgen. Die kreeg je dan tijdens het appèl van de kampbeul, dat ook vaak het einde betekende. Achter een kast heb ik toen geroepen tot de hemel: "Heere, U hebt toch beloofd mij niet te zullen begeven, wanneer dit echter doorgaat, zullen Uw beloften falen, wat zult Gij dan met Uw grote Naam doen? " Dan bemerk je dat het pleiten op Gods beloften geen vanzelfsheid is. Een zalige plaats om door genade houvast te mogen krijgen aan God.

Daar is het kamp geen kamp meer. Toen kwam het appèl. Ik werd vooraan gezet, waarna de beul voor mij ging staan. Ik kan dat ogenblik het best verklaren door te vertolken hetgeen de dichter zegt in ps. 77.

Onze jonge mensen moeten dat maar eens nalezen. Ik mocht daar iets ervaren van de inhoud van zondag 10: "Wat verstaat gij door de voorzienigheid Gods? " Dat niet één beul één slag kan geven als de Heere dat niet wil. Hij keek mij aan, draaide zich om en liep door. Na het appèl heb ik achter diezelfde kast mijn verwondering uitgeschreeuwd vanwege de trouw des Heeren ten opzichte van zulk een ellendige zondaar.

Hebt u ook wel eens steun van mensen gehad?

Niet zoveel, 'k Heb meest als een eenling gestaan, zeker tijdens mijn gevangenschap. Ik denk hier wel aan een broer van ds. Verloop, wiens naam mij altijd in herinnering zal blijven. Ook denk ik aan een oude Fransman, die de Heere op mijn weg bracht. Ik zat te bidden voor mijn eten, en toen pakte hij mij bij de schouder. Hij dacht dat ik zat te slapen. Ik zei toen dat ik altijd bad voor mijn eten. Hij begreep er wel niet zoveel van, maar zei toen: "Jij bent mijn vriend, jij doet precies zoals je thuis doet." Hij was een echt natuurmens. Soms ving hij een konijn en deelde alles met mij. Tot aan het eind van de oorlog dook hij steeds weer op en bracht mij dan eten. De wijze waarop, zou hier te ver voeren, maar dat de rammen van Nebajoth bij tijden de Kerk dienen zullen maakt de Heere waar.

Uw leven heeft meerdere keren gevaar gelopen, ongetwijfeld ook aan het eind van de oorlog toen de strijd ook in Duitsland woedde. **Heeft uw leven wel eens "aan een zijden draad gehangen"?**

Ja, meer dan een keer. Ik denk hier aan de vreselijke bombardementen in Berlijn, het in de directe omgeving verkeren toen Dresden in één nacht totaal verwoest werd en met recht een "dodenstad" werd genoemd. Ik denk ook in het bijzonder aan de laatste maanden, toen ik weggevoerd werd naar Tsjecho-Slowakije. Ik heb toen twee maanden tussen de Amerikanen en de Russen in gezeten. Dagen van veel vrees en benauwdheid, maar ook dagen waarin de Heere betoonde een Waarmaker van Zijn Woord te zijn.

Nog een zaak wil ik noemen en dan wil ik dit vraaggesprek beëindigen, want hoe zou ik de trouw des Heeren onder woorden brengen, maar ook de ontrouw van de zondaar. Nadat ik uit het kamp gekomen ben, geheel verzwakt en uitgehongerd, heb ik nadat ik weer wat eten kreeg een inwendige bloeding gekregen. Mijn laatste krachten voelde ik wegvloeien. Ik hoorde de dokter zeggen: "Die haalt het niet meer." Voor ze mij naar het ziekenhuis brachten, heeft op mijn verzoek een vriend nog een stukje uit de Bijbel gelezen. Ik was echter te zwak om er naar te luisteren. Dit heb ik toen nog wel gezegd, dat de Heere geen onrecht zou doen wanneer Hij daar mijn leven af zou snijden. Daar had ik het naar gemaakt. Maar welk een wonder. De Heere deed geen half werk. Ik herstelde na vier weken onder vele gevaren van bombardementen in het ziekenhuis te hebben verkeer. Bijna elk avond werd ik met bed en al de schuilkelder in gebracht.

Hoe verging het u bij de bevrijding?

Ik zat nog steeds tussen de Amerikanen en de Russen in toen de boodschap op een morgen kwam dat Duitsland had gecapituleerd. 't Kan half mei geweest zijn, dat weet ik niet meer. Ik ben toen met nog drie Hollanders gaan lopen naar Zwickau in Saksen. Daar heb ik een week gebivakkeerd in een school. Hierna hebben ze ons naar Eisenach gebracht, waar ik praktisch zonder eten nog twee weken achter het prikkeldraad heb gezeten. Vandaar zijn wij op transport gesteld naar Holland. Tijdens deze reis kregen wij Amerikaanse voedselpakketten.

Op 6 juni stond ik geheel onverwacht voor de deur van mijn verloofde. Wat dit was laat zich niet op papier zetten na haast tweeënehalf jaar elkaar niet gezien te hebben. Ik hoorde toen dat de vader van mijn vrouw enkele maanden daarvoor was overleden. Een zeer droeve mededeling. Wij zijn toen direct doorgedaan naar mijn ouders, die met mijn broers en zusters allen nog gezond waren.

Een ding had ik aan het eind van deze reis nog over, namelijk mijn bijbeltje dat ik van mijn verloofde gekregen had bij mijn vertrek. Hierin had ik twee teksten geschreven, die de Heere waar gemaakt heeft, zij het door een weg van onmogelijkheid en verlies aan mijn kant, namelijk Klaagl. 3: "Het is goed voor een man dat hij het juk in zijn jeugd draagt" en "Want Hij plaagt of bedroeft des mensenkinderen niet van harte."

Na het gesprek met ds. Mijnders praatten we nog wat na over de viering van de bevrijding straks, 't Bedroeft hem zoals deze viering op tal van plaatsen zal worden gehouden. Zelf hoopt hij in de prediking Gods daden te mogen gedenken. Naar de lezers van ons blad, naar onze jongeren wil hij nog wel kwijt: "Laat je bijbeltje de gids voor je leven zijn met de bede in je hart: "Maak in Uw Woord mijn gang en treden vast." De Heere is nog Dezelfde. Hij kon mij bevrijden, Hij kan dat ook jullie. Deze dagen van herdenking mochten ons alle leiden tot de heilige wetenschap van onze geestelijke gebondenheid aan de vorst der duisternis, maar door genade ook leiden tot die geestelijke vrijheid in Christus."

Daar sluiten we ons graag bij aan, onder dankzegging aan de drie predikanten die over hun oorlogs- en bevrijdingservaringen het een en ander wilden vertellen. Laten we inderdaad stijlvol en dankbaar de bevrijding herdenken.

Saambinder 8 oktober 1973

1. Afscheid van ds. J. Mijnders Rijssen

In een volle Zuiderkerk hield ds. J. Mijnders van de Geref. Gemeenten zijn afscheid n.a.v. Hand. 20: 31 en 32: Zijt Gods en Zijn Genade bevolen en waakt en gedenkt dat ik drie jaar lang, nacht en dag, niet opgehouden heb een iegelijk met tranen te vermanen.

Ds. Mijnders bepaalde zijn aandachtig gehoor bij Paulus' afscheid van Éfeze en stond stil bij hoe de gemeente wordt herinnerd aan Gods weg, ten tweede hoe de gemeente Gods bevolen wordt.

Na de afscheidsdienst werd het woord gevoerd door burgemeester G. J. Smit van Rijssen, ds. A. Bregman, ds. E. Venema van Drachten, ds. De Bie namens de plaatselijke kerken en ouderling J. C. Meeuse namens de kerkenraad en gemeente. Ds. Mijnders werd theol. kandidaat in 1970 en stond in Rijssen (Zuiderkerk) vanaf 26 augustus 1970.

Saambinder 26 oktober 1973

2. Intrede ds. J. Mijnders te Ridderkerk

Woensdagmiddag jl. werd in Ridderkerk ds. J. Mijnders, gekomen van Rijssen, bevestigd als predikant van de Geref. Gemeente. Zijn bevestiger was de consulent, ds. J. Mol uit Hardinxveld-Giessendam. Hij bediende het Woord n.a.v. 2 Cor. 5 vers 20 en preekte over de dienaar des Woords en zijn opdracht, gezien in twee aspecten: zijn aanstelling en zijn eigenlijke opdracht.

Na de predicatie richtte ds. Mol zich tot ds. en mevr. Mijnders en hij wees de gemeente op de weldaad van de zo spoedig vervulde vacature. In de avonddienst deed ds. Mijnders zijn intrede in een stampvolle Bethelkerk.

Zijn tekst nam de nieuwe predikant uit. Hand. 10 vers 33 en zijn thema was het bezoek van Petrus, waarbij hij drie gedachten naar voren haalt: een uitziend volk, een ontboden prediker en een Gode verheerlijkende prediking. In zijn ernstig woord klonk de vermaning tot de gemeente Ridderkerk door en hij hoopte, als Petrus, een heilbegerig volk te mogen ontmoeten. Na de predikatie volgden de gebruikelijke toespraken.

Ds. Mijnders mocht o.a. de Ridderkerkse burgemeester, dr. C. J. Verplanke, begroeten.

Namens de classis sprak ds. J. W. Verweij zijn nieuwe ambtgenoot toe en namens de plaatselijke kerken deed de Hervormde ds. W. van Gorsel zulks, terwijl ouderling O. Brouwer het woord voerde namens de kerkenraad.

R.D. 6 november 1979

3. Afscheid ds. J. Mijnders van Ridderkerk

Zondagmiddag nam ds. J. Mijnders afscheid van de Geref. Gemeente te Ridderkerk wegens vertrek naar de gemeente Veenendaal. Dit gebeurde in een volle Bethelkerk.

Ds. J. Mijnders had als tekst gekozen de apostolische zegenbede uit 2 Corinthe 13:13. De apostel Paulus doet hier een zegenbede aan zijn geliefde gemeente en wij merken

hier een drietal gedachten op:

1. waar deze zegen van spreekt;
2. waar deze zegen op rust;
3. waardoor deze zegen wordt gewerkt.

Ds. Mijnders zei dat hij afscheid nam met weemoed in het hart, maar het is alles (volgens art. 13 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis) door de Goddelijke macht en voorzienigheid geregeerd. Dit is een afscheid van mensen, die zich met elkaar in zes jaar door de band der liefde verbonden mogen weten, maar in dit uur van afscheid hebben wij ook te bedenken dat wij elkander het beste kunnen aanbevelen in de zegen van de tekst.

Als wij het woord genade uit deze zegenbede weghalen waarvan deze tekst spreekt dan is het Evangelie geen evangelie meer. Dat is een van de punten waar deze zegen op rust.

Aan het slot van de prediking richtte ds. Mijnders zich tot de verschillende aanwezigen, verenigingen en genodigden en wenste hen ook de bede van de tekst toe. Ouderling Van Dam sprak ds. Mijnders hartelijk toe en verzocht de gemeente ds. en mevr. Mijnders toe te zingen Ps. 121:2 en 4.

R.D. 14 december 1979

4. Intrede van ds. J. Mijnders te Veenendaal

Donderdagmiddag is ds. J. Mijnders bevestigd als predikant van de Geref. Gemeente te Veenendaal. De bevestigingsdienst werd in de Ned. Herv. Kerk op de markt te Veenendaal geleid door ds. K. de Gier te Arnhem met de tekst uit 2 Kor. 1 vers 21 en 22. Maar Die ons met u bevestigt in Christus, en Die ons gezalft heeft, is God; Die ons ook heeft verzegeld, en het onderpand des Geestes in onze harten gegeven.

's Avonds deed ds. Mijnders in een goed gevuld kerkgebouw zijn intrede. Als tekst koos hij: "En het welbehagen des Heeren zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan", Jesaja 53 vers 10b. In deze tekst worden we gewezen op de voltoering van Gods eeuwige Raad.

Ds. Mijnders verdeelde zijn intredepredicatie in een drietal hoofd-gedachten.

Het welbehagen des Heeren is ten eerste gegrond op een onwankelbaar fundament. Het bevindt zich ten tweede in volmaakte handen en is ten derde onwederstandelijk in zijn voortgang.

Na de intredepredicatie werd ds. Mijnders toegesproken door ds. L. Blok te Nunspeet namens de classis Barneveld en particuliere synode Oost en ouderling A. Moens sprak hem toe namens de kerkenraad en gemeente van Veenendaal.

5. Toespraak ds. Mijnders na een preek van ds. Lamain

In een avonddienst, 12 juli 1982 te Veenendaal sprak ds. W. C. Lamain over de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat. Na afloop van de dienst hield ds. Mijnder een korte toespraak.

Geliefde broeder, dominee Lamain.

Het was in beginsel mijn bedoeling niet, dat mag u wel weten, om u toe te spreken vanavond. Maar ik hoorde dat het de laatste avond was dat u in Holland vertoeft. En

morgen bij leven en welzijn dan hoopt u weer de reis te aanvaarden en naar uw eigen gemeente te gaan. En vandaar een goede zaak om toch elkander een ogenblik op een avond als deze toe te spreken.

En dan zal ik het toespreken willen omzetten in toewensen. Gij hebt, aan de hand van het woord van God een schone wens terug mogen geven, dewelke de apostel Paulus sprak aan de gemeente van Eféze. *En bekennen de liefde van Christus.*

Geliefde broeder, gij hebt vanavond meegedeeld, dat God u gegeven heeft, een 50 jaren reeds dat woord te mogen spreken. En ik ben ervan overtuigd dat ge daar nooit over uitgesproken wordt, dat ge daar nooit over uitgesproken zult komen, zolang als God u het leven geeft en als dienaar des woords in het midden van de kerk sterkt.

Te erkennen de liefde van Christus. Dus geliefde broeder, daar begint het mee en daar eindigt het mee.

Ge hebt gezegd: *dat wij dan moeten zijn in de stilte der nooit begonnen eeuwigheid.* Daar openbaarde zich die onuitsprekelijke liefde van Christus. Daar hebben wij nooit woorden voor om ook in het midden der gemeente de volheid daarvan uit te mogen stallen. Dat wordt meer beleefd in het hart, dan dat het meegedeeld kan worden in het midden der gemeente. Nochtans is het de wens van Gods knechten. En ik wens van harte dat ge ook veel die liefde van Christus moge erkennen, in de tijd die voor ligt. Dat ge nog mag staan in de bediening van het ambt.

Gij hebt gezegd, *die liefde van Christus, die openbaart zich hier in de tijd.* Daar hebt ook gij nooit woorden voor gehad, om de volle inhoud daarvan mee te delen, in het midden der gemeente. *Die liefde van Christus,* hebt ge gezegd, *die zal door de toepassing van die eeuwige Geest waarde moeten krijgen in het hart.* En als dat plaats heeft in het leven van de zondaar, dan blijft er niet anders over dan verwondering en aanbidding.

Maar waar ik heen wil, geliefde broeder, en dat is mijn hartelijke wens, dat straks, - wanneer dat weten wij niet, maar ge staat aan het eind van uw leven, - dat straks het ogenblik van uw verscheiden aan zal breken, en dat ge dán op een volmaakte wijze zult mogen erkennen de liefde van Christus. Want het is hier alles ten delen. Maar wanneer straks het sterfelijkheid, onsterfelijkheid zal hebben aangedaan en het verderfelijke onverderfelijke zal hebben aangedaan, o geliefde broeder, dan zal de ganse kerk op een volmaakte wijze mogen erkennen de liefde van Christus. De liefde van Hem, Die zij hier door het geloof hebben aanschouwd, en van Dewelke zij door het geloof hebben mogen prediken. Maar dan zullen zij Hem zien, van aangezicht tot aangezicht.

Broeder, dan zullen we ten volle aan de weet komen de diepte, de hoogte, en de breedte van Christus' liefde, dewelke zich hierin heeft geopenbaard, in het hart van de zondaar.

En daarom, ge hebt de laatste wens van uw tekst niet uitgehaald vanwege de tijd, maar dan schrijft de apostel Paulus met recht in het 19^e vers: *opdat gij vervuld wordt tot al de volheid Gods.*

Broeder, dat ogenblik, dat bewaard een Drie-enig God in de stilte der eeuwigheid voor de kerk, wanneer ze straks het lichaam der zonde en des doods zullen afleggen. En nu wens ik van harte dat ge door mag gaan op die weg, dewelke God u heeft aangewezen en op dewelke God u heeft gesteld.

En dat hebt ook gij ervaren, en ge hebt het straks even aangehaald, en dan wil ik toch even persoonlijk wezen; dat mag wel op de laatste avond, van u ook. U ging terug ongeveer 41 jaar, u ging terug naar die consistorie in Dordrecht. En daar hebt ge die avond gepreekt over dit woord: *Ik zal u niet begeven, en Ik zal u niet verlaten.* Dat was

op 12 februari 1943. Mijn geheugen is niet zo goed als het uwe. Maar er zijn toch wel zaken die nooit uit het geheugen raken.

Ik hoop, dat God u geeft, wanneer ge morgen met uw vrouw die grote reis weer aanvaart, dat u samen bij de voortduur mag ervaren, hetgeen wat ge toen hebt uitgesproken: *Ik zal u niet begeven en Ik zal u niet verlaten.*

O, de erkenning van de liefde van Christus, mocht veel uw hart vervullen. En dat we samen met de ganse kerk, maar veel op die plaatsen werden gevonden waar het erkennen, het erkennen van de liefde van Christus, plaatsvindt. En dat is het erkennen waar de dichter van heeft uitgeroepen: *ik erken voor U o Heer, oprecht mijn zonden.* Dat gaat altijd aan het erkennen van de liefde van Christus vooraf.

Welnu, deze zaak die mocht u bij het klimmen der jaren maar veel uw hart vervullen, opdat ge uit de volheid van uw hart, die boodschap door mocht geven, ook in de gemeente aan de andere kant van de oceaan, waar God u heeft gesteld. Opdat ge straks aan het einde van uw leven zult staan, wanneer ge met Paulus en de ganse kerk zult ervaren: *de goede strijd te hebben gestreden, den loop te hebben beëindigd, en het geloof te hebben behouden.* Om dan op een volmaakte wijze te mogen erkennen de liefde van Christus, waar ge hier nooit over uitgesproken raakt, en wat straks een eeuwige oorzaak zal zijn van verwondering, van aanbidding. Zodat daar God de Vader, God de Zoon en God de Heilige Geest, eeuwig de lof, aanbidding, en dankzegging voor worde toegebracht. Dat zij zo.

Ds. Lamain:

Wij zijn, geliefde broeder, u erkentelijk voor de enkele woorden die ge hier gesproken hebt. Het is alles ten delen. En in de praktijk van ons leven, voor onszelf, al maar verder er vanaf. Maar de tijd der volmaaktheid staat nog te komen. En dan zegt Paulus: *dan zullen wij altijd bij den Heere zijn.* Dan is er geen dominee meer, hoor. Maar dan zullen we eeuwig zingen van Gods goedertierenheid. Ik hoop dat de Heere u en uw vrouw en kinderen en ook die andere broeders die er zijn vanavond dat geve.

Ja, dominee **Karens** zijn vader hebben we begraven; toen was hij daar bij dat graf met zijn andere broer, 3 en een halfjaar oud. Het is jaren geleden.

Dominee **Hakkenberg** hebben we gedoopt, jaren geleden. Wie had dat ooit kunnen denken, dat dit ooit allemaal gebeuren zou? En dan na zoveel jaren elkander nog aan deze plaats te mogen ontmoeten. Wij gaan nog zingen.

Ds. Mijnders:

Wij hebben nog een verzoek om dominee Lamain staande toe te zingen het vierde vers van Psalm 121, ook in verband met zijn vertrek in de dag van morgen, wanneer de Heere het geeft.

*De Heer' zal u steeds gadeslaan
Opdat Hij in gevaar
Uw ziel voor ramp bewaar.
De Heer' 't zij g'in of uit moogt gaan
En waar g' u heen moogt spoeden
Zal eeuwig u behoeden.*

Psalm 121 en daarvan het vierde vers.

R. D. 27 juni 1991

6. Ds. J. Mijnders neemt afscheid van Veenendaal; en met emeritaat

Ds. J. Mijnders heeft gisteravond afscheid genomen van de gereformeerde gemeente in Veenendaal. Als tekst koos hij Hebr. 13 : 20 en 21: Paulus' afscheidsrede.

Ds. Mijnders, aan wie in maart emeritaat is verleend, heeft vanaf 1979 de gemeente in Veenendaal gediend.

Paulus' afscheidsrede toont een verheven aanspraak, een hartelijke begeerte en een Godeverheerlijkend slot, aldus ds. Mijnders. Hij maakte er gewag van dat hij elf en een half jaar met de liefde van zijn hart in de gemeente heeft mogen arbeiden.

Het is volgens de predikant nodig dat de mens de wapenen van vijandschap aflegt aan de voeten van de Heere. Het eeuwig verbond des vredes verzekert Gods volk van vrede. Paulus kon zijn gemeente in de handen van de Heere achterlaten. Ook wij geven ons leven graag over in de handen van Hem, aldus ds. Mijnders. "De zielsbegeerte van Paulus en van uw leraar is: Hem de eer te mogen toebrengen. Nooit is mij het prediken lichter gevallen dan wanneer ik Hem mocht verkondigen."

Ds. A. F. Honkoop sprak de predikant namens het curatorium toe en ds. E. Venema namens classis en particuliere synode.

Ouderling Moens richtte ten slotte het woord tot de predikant. Hij liet ds. Mijnders staande Psalm 71 vers 2 toezingen.

Na het zingen van Psalm 122 vers 3 legde ds. Mijnders voor de laatste maal de zegen op de gemeente.

Saambinder 2 december 2010

7. Verslag 40- jarig jubileumdienst ds. J. Mijnders 30 augustus 2010

'Geloofd zij God met diepst ontzag! Hij overlaadt ons, dag aan dag, met Zijne gunstbewijzen'. Met het zingen van Psalm 68:10 begon deze dienst, waarin ds. J. Mijnders voorging.

Het was zijn hartelijke begeerte om de daden des Heeren gedenken, in het bijzonder in Gods huis. Op 26 augustus 1970 werd ds. Mijnders bevestigd door ds. De Gier in Rijssen met de woorden: 'Zo is dan noch hij die plant iets, noch hij die nat maakt, maar God Die de wasdom geeft'. Het is zijn wens op dit fundament te mogen bouwen. Dominee Mijnders kiest zijn tekst uit 1 Korinthe 15:10a: 'Doch door de genade Gods ben ik wat ik ben.'

De hoofdgedachte is: Alleen loutere genade. Een drietal gedachten:

1. Vanwege die genade het eigendom des Heeren,
2. Vanwege die genade een geroepen knecht des Heeren en
3. Vanwege die genade de verkregen kroon des Heeren.

1e gedachte: Het eigendom des Heeren.

Paulus mag zich door genade geheel afschrijven. Hij mag zijn voeten zetten op de enige Rotssteen Jezus Christus. Het was de hartelijke begeerte van Gods knecht om goed van de Heere te spreken. In dit hoofdstuk haalt hij een aantal voorbeelden aan dat Christus is begraven, maar ook is opgestaan. Paulus, die zich de minste van de apostelen acht, heeft genade gekregen van God. In ongerechtigheid geboren. Zijn verstand was verduisterd. Maar God van de hemel grijpt in. Dan wordt Paulus

overwonnen en wordt hij van een vervolger een volgeling. Het eigen ik wordt ont kroond. Daar gaat zo'n volk de binnenkamer in en gaat God om genade bidden. Kom jong en oud, is dit de zaak die u bekend is? Het woordje 'doch' wijst op het feit dat Paulus teruggeleid wordt, zijn gedachten gaan terug. De Heere is mij verschenen van verre tijden. De Heere heeft een zwarte bruidskerk liefgehad! Zo mag ook ds. Mijnders terugzien naar 68 jaar geleden, toen hij 21 jaar was. Dan mag hij eerlijk bekennen om de minste te zijn en spreken van Goddelijke genade. Dat was het jaar van het welbehagen des Heeren. Nu mag hij 40 jaar in de ambtelijke bediening zijn. 'Doch door genade Gods ben ik wat ik ben. *Genade is op Uw lippen uitgestort.* Dominee wenst dat dit de vrucht is van het samenzijn op deze middag. Door deze weg krijgt de inhoud eeuwigheidswaarde. Het volk van God wordt begerig gemaakt naar de Persoon van Jezus, de bediening van Jezus, het eigendom van Jezus. Hij spreekt: *Ik zal Borg voor hen zijn.* De toepassing voor de kerk is dan verwondering en aanbidding.

2e gedachte: Een geroepen knecht des Heeren.

Paulus is Mij een uitverkoren vat. Een geroepen knecht door genade. Als dit bij vernieuwing levend wordt, moet Paulus hier over spreken. Het is alleen genade. Veertig jaar geleden heeft ds. Mijnders dit zo ervaren: Sterven aan mijzelf en leven uit de gezegende Levensvorst. Hij mag weten een geroepen knecht des Heeren te zijn. Hij kan niet onder woorden brengen wat het woordje 'genade' betekent. Toch moet dit wel de roeping van Gods knechten zijn. *Mijn genade is u genoeg!*

In de achterliggende 68 jaar mag daar ook van gewaagd worden. Toch moet hij ook zeggen dat hij er veel meer over had moet zeggen. Het is de genade Gods. Het onder woorden brengen van genade brengt ook met zich mee de inleving van de doodstaat van zichzelf. Zo ervaart Gods kerk dit. Een kind des Heeren leert om de grootste der zondaren te zijn.

3e gedachte: Een verkregen kroon.

Paulus heeft de goede strijd gestreden, ik heb de loop beëindigd, ik heb het geloof behouden en voorts is mij weggelegd .... Als je geen hoop meer hebt, kom in je in de wanhoop terecht.

Maar volk des Heeren, je mag toch wel eens over de puinhopen heenkijken? Als ik nooit uitzicht had op datgene wat Hij weggelegd heeft voor degenen die Hem vrezen, ik was vergaan in smart en rouw. *Dit is de wil des Vaders die Mij gezonden heeft, dat al wat Hij Mij gegeven heeft, Ik daaruit niet verlieze, maar hetzelfde opwekke ten uitersten dage.*

De kroon is een teken van koninklijke waardigheid en bestemd voor koningskinderen. Wie zijn die koningskinderen? Die mogen hebben leren: door de genade Gods ben ik wat ik ben. Nu gaat de kerk des Heeren een goede toekomst tegemoet. Het Godswerk en het verheerlijken en het toebrengen van die genade gaat door, dwars door het wereldgebeuren heen.

Dominee eindigt met Openbaring 22 het laatste vers: *De genade van onzen Heere Jezus Christus zij met u allen. Amen.*

Na deze dienst spreekt ds. Mijnders zijn kinderen en achter)kleinkinderen toe. Hij gewaagt van de lege plaats in zijn huis. Toch mag hij zeggen dat zijn vrouw door, in en over de Jordaan is gekomen.

Hij wenst allen die genade des Heeren toe.

Daarna wordt ds. Mijnders nog toegesproken door ds. F. Mulder als consulent van de

gemeente van Veenendaal en ds. L. Blok namens de predikanten.

Na de dienst overhandigt ds. J. Schipper het boek 'De roos van Saron'. Ds. Mijnders heeft deze tien preken over Hooglied gehouden in Veenendaal.

Vervolgens was er gelegenheid voor de genodigden om dominee Mijnders te feliciteren met zijn ambtsjubileum.

8. Saambinder 20 december 2007, door ds. G. J. van Aalst

W. B. Kranendonk, Hulp van God verkregen hebbende, uit het leven van ds. J. Mijnders.

We lezen met elkaar uit de inleiding van de auteur: 'De avonden verliepen volgens een vast patroon. Na binnenkomst een kop koffie en dan begon ds. Mijnders te vertellen. Het daglicht maakte plaats voor schemering die ongemerkt overging in donkerte. En intussen zat de emerituspredikant op zijn praatstoel om te verhalen hoe door gespreksverslagen het verhaal is geschreven.

Voor de redactionele verwerking is de oud-catechisant van ds. Mijnders, W.B. Kranendonk, verantwoordelijk zoals hij zelf schrijft in zijn 'Verantwoording'. De inhoud is door ds. Mijnders nagelezen en geautoriseerd. Het zijn zijn ervaringen en zijn waarnemingen. De boodschap voor de lezer van deze persoonlijke en ambtelijk herinneringen is kort samen te vatten: *hoe goed het is om de Heere te dienen!*

Praktikaal, zou hij zelf zeggen. Je hoort onze vaderlijke vriend als het ware in de 25 korte, prettig leesbare hoofdstukken vertellen! En wanneer ik nu de opschriften van deze 25 hoofdstukken zou overnemen dan hebt u precies een overzicht van zijn leven en van Gods leiding daarin.

Van hst. 1 'Vanaf mijn kindse dagen' tot hst. 25 'Wat onderscheidt u'. Tot slot zijn twee bijlagen aan deze uitgave toegevoegd: de intredeprek in Veenendaal en de herdenkingsprek t.g.v. zijn 25jarig ambtsjubileum in Ridderkerk.

Veel foto's maken het geheel aantrekkelijk om te gaan lezen. En als je begint, dan houd je niet meer op. Zo is het mij ten minste vergaan. Met veel herkenning lees je dan de ernst en de humor soms. Er komt veel in mijn herinnering terug. Wat we in de loop van de jaren dat we met onze broeder mogen omgaan, bij verschillende gelegenheden gehoord hebben. Herkenning ook vanuit zijn en mijn tweede gemeente Ridderkerk. Herkenning ook vanuit de gemeente van 's-Gravenhau, waar hij persoonlijk en ambtelijk 'geoeffend' is o.a. onder de bediening van ds. P Honkoop sr. Bekende namen!

Zo staan bijvoorbeeld op bladzijde 78 de drie foto's van mijn onvergetelijke ooms, de gebroeders Verweij, die daar in de kerkenraad dienden samen met ouderling Mijnders, mannen aan wie hij en ik zulke goede herinneringen mogen hebben. Mag ik een stukje aanhalen?

'Daarom ging ik even aan bij tante Aal Verweij, de vrouw van Marinus, om te vragen waar ds. De Wit in Moerkapelle woonde. Daar aangekomen vertelde ik haar wat ik van plan was (de predikant laten weten, dat hij zich vergist had door te bedanken voor het beroep, want Mijnders had er zoveel werkzaamheden mee gehad...). Tante Aal liet me uitpraten en zei toen: 'Ik wil je het adres wel geven, maar ga nooit naar ds. De Wit toe. Ga maar vlug naar huis met al je werkzaamheden'. Dat was niet mis. Maar ze had wel gelijk. Het was alsof de Heere me zei: 'Gij dwaas'.

Nu, leest u zelf maar hoe God nog steeds dwazen leidt en niet moe wordt. Hoe een belofte achter gelaten werd in de kelder. Hoe een mens onvoorwaardelijk mag capituleren. Hoe de Heere wijs en voorzichtig leidt. Lees dit, jong en oud!

Klaaswaal, ds. G. J. van Aalst

R.D. 1 maart 2008

9. Biografie ds. Mijnders uit de handel

Het eind vorig jaar verschenen levensverhaal van ds. J. Mijnders is uit de handel genomen. De biografie, uitgegeven door Den Hertog te Houten, zou onjuistheden bevatten.

In het boek "*Hulp van God verkregen hebbende; Uit het leven van ds. J. Mijnders*" memoreert ds. Mijnders (86), emeritus predikant van de Gereformeerde Gemeenten, persoonlijke en ambtelijke ervaringen, die zijn opgetekend door W. B. Kranendonk, hoofdredacteur van het Reformatorisch Dagblad.

Ds. Mijnders vertelt onder meer over ontmoetingen met de heer A. Lans uit Ridderkerk, die in oktober 2006 is overleden. De predikant zegt in het boek onder meer van Lans dat hij iemand was die psychisch zwak was, moeilijkheden had binnen zijn gezin en als niet-lid van de gereformeerde gemeente van Ridderkerk aan het Heilig Avondmaal deelnam.

Nadat nabestaanden van Lans hadden aangegeven dat in dit deel van het boek onjuistheden met betrekking tot de familie stonden - zoals onder meer de vermelding van een onjuist kenteken en een onjuiste naam van een ziekenhuis - werd tussen de betrokken partijen afgesproken dat het boek, waarvan reeds een tweede druk was verschenen, uit de handel zou worden genomen. Ook werd afgesproken dat een financiële vergoeding zou worden betaald om het ongenoegen weg te nemen.

Advocaat mr. P. J. den Boef, woordvoerder van uitgeverij Den Hertog en ds. Mijnders, zegt desgevraagd dat tot deze maatregelen was besloten om negatieve publiciteit rond de persoon van ds. Mijnders te voorkomen. "Dus niet omdat er fouten in het boek zouden staan in passages die betrekking hebben op A. Lans. Alle feiten in het boek die betrekking op hem hebben, zijn namelijk bevestigd door M. Lans, een van zijn zonen. Deze heeft zelfs nog een foto van zijn vader ter beschikking gesteld, die in het boek ook is gepubliceerd. Maar omdat onlangs is gebleken dat andere nabestaanden moeite hadden met sommige passages, is besloten de tweede druk niet verder te verspreiden. Ook is boekhandelaren gevraagd deze versie niet langer te verkopen." Er verschijnt binnenkort een gewijzigde derde druk.

De aanvankelijk afgesproken financiële vergoeding zal volgens Den Boef echter niet worden uitgekeerd, omdat "tegen de afspraak in" de zaak gisteren in de publiciteit is gekomen via een artikel in het Nederlands Dagblad. Daarin stelde een lid van de familie Lans onder meer dat allerlei feiten in het boek niet zouden kloppen.

Den Boef benadrukt verder dat ds. Mijnders, via zoon M. Lans, aan A. Lans en zijn echtgenote in 2006 toestemming had gevraagd om over hun gezin te spreken voordat hij hierover werd geïnterviewd. "Die toestemming heeft hij ook gekregen. Dat deze afspraak is gemaakt, is schriftelijk bevestigd door zoon M. Lans."

Advocaat mr. T. A. Vermeulen, woordvoerder van de echtgenote van A. Lans en negen van de in totaal tien kinderen, zei gistermiddag desgevraagd geen reactie te willen geven.

MEDITATIES

5 mei 1945 - 5 mei 1995

1. "Het lied van de bevrijding aan de oever van de Schelfzee" (N.a.v. Exodus 15:1)

5 mei 1995, een datum die ons oproept om in het bijzonder bij een tweetal zaken stil te staan, namelijk een betamelijke blijdschap, maar tegelijk ook een ware verootmoediging. Een betamelijke blijdschap, daar het de hand des Heeren was die ons vijftig jaar geleden bevrijdde van het juk van de Duitse overheerser. Een ware verootmoediging, daar de (oorzaak van deze bevrijding niet gevonden werd aan de zijde van ons volk, want ook hiervan moest worden gezegd: "Zij zijn Mijn stem niet gehoorzaam geweest."

Wat onmogelijk scheen, ziende op de vreselijke omstandigheden, heeft God op 5 mei 1945 mogelijk gemaakt. Allereerst heerst thans vreugde en blijdschap. Toch zullen er nog velen zijn, in wier leven diepe wonden werden geslagen. De vele oorlogsgraven zijn en blijven hier levende getuigen van. Wat een voorrecht zou het zijn, wanneer de herdenking van de daden des Heeren ons met die droefheid zou vervuilen die een onberouwelijke bekering tot zaligheid werkt. Dan zullen we ook in deze dagen van herdenken het woord 'bevrijding' op de juiste waarde kunnen schatten. Dan zal ook de inhoud van het bevrijdingslied, gezongen door Mozes en de kinderen Israëls, den Heere, aan de oever van de Schelfzee, niet vreemd zijn.

Het woordje 'toen' leidt ons naar de ondergang van de Egyptenaars, het behoud van Israëls volk, bovenal tot de eer van Israëls God, zodat ook het 'bevrijdingslied' gezongen, aan het hoogste doel beantwoordde. Waar het scheen, of de uitgang uit Egypte ten ondergang gedoemd was, greep God van den hemel in. Farao met zijn ruiters is door de hand des Heeren weggevaagd in de zee van Zijn grimmig oordeel. Wonderlijk was deze bevrijding, maar ook wonderlijk was de bevrijding van Neerlands volk.

Toen op het laatst, na onnoemelijk veel leed en ellende, het zwaard van de honger ons gehele volk dreigde te verteren, sprak de Heere: "tot hiertoe en niet verder." "Hij deed ons het gevaar ontkomen, verkwikkend ons ter goeder uur." De Koning der koningen, en Heere der heren betoonde aan Zijn gordel te dragen de sleutelen der hel en des doods. De vreselijke tiran Hitler stortte, niet door mensenhanden, maar door Gods hand, van de top van eer, in eeuwige verwoesting neer. De goddeloze overwinningsleuze "Sieg heil" verstomde door de sprake van de almachtige God.

Met alle achting voor hen die hun leven hebben gegeven, in en buiten ons vaderland, een zaak die wij nooit mogen vergeten, moeten wij ook zeggen dat deze bevrijding niet gekomen is in een weg van berekening, precies het tegenovergestelde. We zouden in dit verband nog aan kunnen halen de voor de ouderen bekende 'dolle dinsdag'. Men dacht, ziende op de gebeurtenissen, dat de bevrijding gekomen was, maar daar had de Heere de grens nog niet getrokken, een vreselijke hongerwinter stond nog voor de deur.

Het lied der bevrijding werd niet gezongen in de Schelfzee, maar toen zij daar doorgetrokken waren, en het voornaamste daarvan was dat de Heere er de eer van kreeg. Het volk van Nederland heeft ook gezongen, en zingt haar lied ook thans bij het herdenken van de 50-jarige bevrijding. We vrezen echter dat hetgeen wat thans gezongen wordt, geen lied is "den Heere." Laten we onszelf deze vraag eens stellen: beantwoordt dit herdenken in mijn leven aan het hoogste doel? We horen Mozes en

het volk in hun bevrijdingslied zingen "De Heere is mijn Kracht en Lied, en Hij is mij tot Heil geweest" (Ex. 15:2). Zeggen we teveel, dat in het midden van ons zinkend vaderland het lied van de bevrijding wel gezongen wordt, maar de Gode verheerlijkende klanken daarin gemist worden? Men weigert Gods daden te erkennen en God.'goedheid op te merken. Hier vinden wij ook de oorzaak van alle verdeeldheid, corruptie en ontevredenheid.

Hoe zal er ooit verwachting kunnen zijn voor een volk, dat de bevrijding wenst te vieren, zonder God te er kennen. Die de banden en boeien van de vijand verbrak. Mag ons volk dan geen bevrijding vieren, niet zingen? Voor zeker, maar dan zó, dat Hij, Die ons 't gevaar deed ontkomen, dan de hoogste plaats inneemt. Zulk een feestvreugde is Hem alleen behagelijk en zal de mens naar de eeuwig bevrijding voeren. Zonder ware Godsvreze kan er nooit ware feestvreugde zijn.

De Heere geve dan ook in deze dingen van herdenken, dat vorstenhuis en volk een lied mag zingen "den Heere." Het lied van de bevrijding. Bij het herdenken van dit grote feit, mocht onze vorstin met degenen die haar lief zijn, ons volk leiden tot hetgeen geschiedde aan de oevers van de Schelfzee, waar Mozes met het volk zong: "Gij leidet door Uw weldadigheid dit volk, dat Gij verkoren hebt" (Ex. 15:13^). De inhoud van dit lied is de enige waarborg voor het behoud van het vaderland. Wanneer deze klank in het feestlied, het bevrijdingslied van Neerlands volk gemist wordt, dan kan het hart wel met grote vrees vervuld zijn.

De Heere geve dat ons aller vreugde' als grondtoon mag hebben de klanken van hetgeen we lezen in Psalm 126: "De Heere heeft grote dingen bij ons gedaan; dies zijn wij verblijd."

Barendrecht, ds. J. Mijnders
Banier, 4 mei 1995

Saambinder 2 oktober 2008

'2. Gods vertroostingen

Als mijn gedachten binnen in mij vermenigvuldigd werden, hebben Uw vertroostingen mijn ziel verkwikt. Psalm 94:19

De dichter van deze Psalm wordt niet genoemd, maar de inhoud doet ons denken aan de tijd van de verwoesting van Jeruzalem. Er zijn er die de stem van de profeet Jeremia hierin beluisteren.

We horen een bede om wraak te oefenen over alle goddelozen. De dichter vermaant echter de rechtvaardigen om zich te onderwerpen aan datgene wat God over hen beschikt, want, zegt hij, "welgelukzalig is de man, o Heere, dien Gij tuchtigt."

Toen vele benauwende gedachten zijn hart bezetten, schoot de Heere als het ware toe en betoonde een Hulp te zijn in zielsbenauwdheid en gevaar. Vandaar dat wij hem in vers 19 horen uitroepen: "Als mijn gedachten binnen in mij vermenigvuldigd werden, hebben uw vertroostingen mijn ziel verkwakt."

Elk mens, van klein tot groot, draagt een gedachtewereld in zich om, gedachten, Gode bekend, maar voor onze naaste verborgen. Het is een onbekende wereld, waar ontzaggelijk veel in omgaat. Wat al een zondige, onzuivere gedachten sluipen er in een ogenblik door ons hoofd, en meent niet dat deze bij God minder aangeschreven staan dan onze daden.

En nu lezen we dat de gedachten zich in het hart van de dichter vermenigvuldigen. Vele uitwendige, maar ook inwendige zaken kunnen onze gedachten bezighouden. Ze brachten Asaf in het doolhof der raadselen, zodat de vraag in zijn gedachten ging rijzen: "Zou er wel wetenschap zijn bij de Allerhoogste; is het niet tevergeefs God te dienen?" Moeten ook wij, kinderen, ouderen, ja ook Gods volk onszelf niet vaak aanklagen vanwege de onreinheid van onze gedachten? Wat kunnen de gedachten vermenigvuldigen wanneer alles tegenloopt, wanneer het niet gaat zoals wij graag willen. Op school, in het gezin, op ons werk. Maar ook in het leven van Gods volk kunnen de gedachten vermenigvuldigen wanneer de Heere Zijn aangezicht verbergt. Dan hoort men hen uitroepen: "Hoe lang Heere, zullen de goddelozen van vreugde opspringen?" Dan lijkt het alsof hun hart een opengebroken stad is, zodat een stroom van ongerechtigheden de overhand krijgt. Ze zouden niet graag willen dat iemand hun gedachten zou kunnen lezen. Maar juist de wetenschap dat de Heere hun gedachten kent, zal hen met de dichter uit Psalm 139 doen vragen: "Doorgrond mij, o God! En ken mij."

Wanneer de gedachten alle rust schijnen te ontnemen en het verdorven vlees de overhand krijgt, hoort u dezulken uitroepen: "Mijn geest is overstelpt in mij; mijn hart is verbaasd in het midden van mij." Maar zie, de dichter laat het hier niet bij, het is de onbezweken trouw en goedheid des Heeren dat we hem horen uitroepen: "Als mijn gedachten binnen in mij vermenigvuldigd werden, hebben uw vertroosting mijn ziel verkwikt."

Waar de gedachten van Gods knecht vermenigvuldigd werden en alles aan zijn zijde werd afgesneden, daar hebben de vertroosting des Heeren de ziel van de dichter verkwikt. Waar hij dacht om te komen, daar behaagde het die grote Geneesmeester balsem in zijn wonden te gieten. Er is in de wereld zeer veel wat de mens afmat, daar is ook veel waarmee de mens zich tracht te verkwikken. Dit is echter alles van tijdelijke aard. Hoe geheel anders is het dan toch in het leven van Gods volk. Dat is een volk dat niet alleen bij ogenblikken naar het lichaam, maar ook naar de ziel verkwikt wordt. In de grootste nood, bangste omstandigheden, grootste aanvechtingen horen we dezulken met de dichter van Psalm 23 uitroepen: "Hij verkwikt mijn ziel." Welk een verkwikking brengen die vertroosting van de hemel met zich mee. Wanneer Hij de deur van het hart binnentreedt en Zijn "Vrede zij ulieden" doet horen, wordt de ziel als met smeer en vettigheid verzadigd, zodat zij met Elia hun weg weer kunnen vervolgen. Nee, buiten die zalige vertroosting kan dat volk niet meer leven. Van Jeremia lezen we dat zijn oog van water vliet, omdat de Trooster die zijn ziel verkwikken kan, verre van hem is. Maar wat een zalige plaats dan wanneer zulk een weeklacht veranderd wordt in een blijde rei. Is het geen ademtocht voor de ziel wanneer niet alleen van buiten, maar ook van binnen alle vijanden het zwijgen wordt opgelegd?

Wanneer Hij het "troost, troost Mijn volk" doet horen, dan is hun ziel gelijk een gewaterde hof. Die vertroosting omsluiten de vervulling van alle noden. Hij weet op het allervolmaaktst wat de moegepeinsde ziel, het verslagen hart vanwege de vele overleggingen van de gedachten, nodig heeft. Is het geen verkwikking wanneer een verloren zondaar door middel van Gods Woord versterkt en onderwezen wordt? Wanneer zij door het geloof eens houvast mogen krijgen aan Hem in Wien alle beloften ja en amen zijn? Dat we toch meer leerden uitzien naar die zoete vertroosting, die losmaken van de wereld en hechter verbinden aan de hemel. Dat

we toch verstaan zouden dat de wereld ons nooit een blijvende vertroosting schenken kan. We kunnen daar wel grote gedachten van hebben, maar Gods Woord zegt terecht: "In het hart des mans zijn vele gedachten, maar de raad des Heeren zal bestaan."

Kunnen vele gedachten het hart van Gods kinderen verschrikken, weet ook dat de Heere op Zijn tijd met Zijn vertroosting de ziel zal verkwikken, zodat zij van harte gaan getuigen: "Tot Uw Naam is de begeerte van mijn ziel."

Barendrecht, ds. J. Mijnders

13 juli 1995

3. Het bedroeven van de Heilige Geest

"En bedroeft de Heilige Geest Gods niet." Eféze 4:30a.

Paulus richt vanuit de gevangenis te Rome een liefderijke vermaning, aangaande de levenswandel, aan de gelovige Efeziërs. Hij heeft gehoord wat er in de gemeente plaats vindt en het is alsof hij onder alle waarschuwingen zeggen wil: "Broeders, draagt er toch zorg voor, dat gij niets begaat, waardoor de Heilige Geest bedroefd wordt. Geeft Hem geen reden tot ongenoegen over u." Hoe kan nu de Heilige Geest bedroefd worden, zo vraagt ge? We lezen elders in Gods Woord ook van een blussen van de Geest en een lasteren van de Heilige Geest.

Dit moet vanzelf oneigenlijk verstaan worden, want de Heilige Geest kan, dewijl Hij de onafhankelijke God Zelf, Die niet aan verandering onderworpen is, eigenlijk niet bedroefd of uitgeblust worden. Hoe kunnen de gelovigen te Eféze de Heilige Geest bedroeven?

Wel, omdat er een bijzondere liefdesverhouding bestaat tussen de Heilige Geest en de gelovigen. Deze liefdesband wordt gelegd in de wedergeboorte, dewijl de Heilige Geest ons tot Zijn woonplaats verkiest en wie kan nu bedroefd en verblijd worden dan alleen degene die liefheeft? Is de liefde des Vaders en de liefde des Zoons aangaande de uitverkorenen van een onpeilbare diepte, ook de liefde van de Heilige Geest is zo groot, dat Hij genoemd wordt de "Trooster."

Hij is het. Die overtuigt van zonde, gerechtigheid en oordeel. Hij is het. Die de boetetränen niet alleen doet opwellen uit het hart van een schuldverslagen zondaar, maar ook weder opdroogt door te spreken naar het hart van Jeruzalem. Het is de Geest, Die bidt met onuitsprekelijke zuchtingen, ja Gods Kerk uitdrijft tot Hem, Die de mogelijkheid verwierf de Geest uit te zenden, opdat Hij dat volk zou verzegelen tot de dag der verlossing. Welk een liefde-arbeid. En hoe werd deze liefde nu beantwoord?

In Jesaja lezen wij: "En zij zijn wederspanning geweest en hebben de Heilige Geest smarten aangedaan." Hoe velerlei kunnen dan de wegen van Gods volk zijn waarin zij de Heilige Geest bedroeven. Gij bedroeft de Heilige Geest wanneer gij niet wandelt waardiglijk der roeping Gods. Gij bedroeft de Heilige Geest, wanneer de vruchten des Geestes, namelijk liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid en matigheid niet worden gevonden.

Nee, niet één van deze kan er worden gemist, anders bedroeft u de Heilige Geest. Gij bedroeft de Heilige Geest, wanneer u Zijn leiding tegenstaat, welke Hij met u houdt. Wanneer wij blijdschap willen, als God droefheid goed acht. Wanneer wij rust wensen, als God strijd goed acht. Wanneer wij voort willen trekken en de Heere voor ons de plaats der rust geschikt acht. Ja, de vele oorzaken van bedroeven zullen Gods

volk in de weg van zelfkennis doen beamen wat Paulus zei: "En wat zullen wij nog meer zeggen, de tijd zou ons ontbreken."

Hoe menigvuldig geeft Gods volk oorzaak, dat de Heilige Geest Zijn gevoelige gemeenschap onttrekt. Is het geen bedroevende zaak dat Gods volk menigmaal haar beeld ziet in hetgeen de bruid overkwam in Hooglied 5. Welk een bedroeven van de Heilige Geest wanneer de stem van hun Liefste gehoord wordt: "Doe mij open mijne zuster, mijne vriendin, mijne duive, mijne volmaakte" en hun antwoord is: "Ik heb mijn rok uitgetogen, hoe zal ik hem weder aantrekken? Ik heb mijn voeten gewassen, hoe zal ik ze weder bezoedelen?" Is het dan vreemd dat de Heilige Geest op zulk een bedroeven Zich voor een tijd onttrekt en de bewijzen van Zijn vriendschap en liefde opschort? Hij moge dan in Zijn Persoon de Onveranderlijke blijven, in Zijn wegen en werken omtrent de mens laat Hij de gevolgen en vruchten zien van hun handel en wandel.

Daarom, o volk, wanneer gij misschien in duister moet gaan, wanneer u misschien met de bruid moet uitroepen: "Ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet", zie dan nauw toe door welk een weg u Hem uit het oog verloren hebt. Neen, er is geen afval der heiligen; een vader blijft ook vader, wanneer zijn kind van de goede weg afdwaalt, maar hij zal wel in zulke omstandigheden de vaderlijke roede der kastijding gebruiken. Daarom, o volk, bedroeft de Heilige Geest niet.

En gij, die daar voortleeft in uw onbekeerlijke staat, bedroeft de Heilige Geest niet door Gods Woord, Gods inzettingen en vermaningen te verachten. Tracht uw sprekende consciëntie het zwijgen niet op te leggen en over uw geweten heen te leven; gij bedroeft hiermede de Heilige Geest. God geve dat uw bede mocht zijn: "Laat oprechtheid en vroomheid mij behoeden", opdat dan deze Geest met onze geest zou getuigen dat wij kinderen Gods zijn.

Barendrecht, ds. J. Mijnders.

Saambinder 8 oktober 1998

4. Een levensbede

"Leer ons alzo onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen." Psalm 90:12.

Psalm 90 is een gebed van Mozes, de man Gods. Deze spreekt hier van Gods eeuwigheid en des mensen vergankelijkheid. Het is een gebed, opgezonden tot God in de hemel op het ogenblik, dat het volk, waarover de Heere hem als leidsman gesteld had, het wederom zwaar verzondigd had. "Heere", zo roept hij uit: "Gij zijt ons geweest een toevlucht van geslacht tot geslacht. Eer de bergen geboren waren en Gij de aarde en de wereld voortgebracht had, ja van eeuwigheid tot eeuwigheid zijt Gij God."

Dit eerste vers is eigenlijk de grondgedachte van de gehele Psalm. En zie nu, tegenover die eeuwige God staat de nietige, hulpeloze mens. De mens, wiens leven is gelijk een bloem des velds, die voor een weinig tijd gezien wordt en daarna weer verdwijnt. En toch, hoe gelijkend dit beeld der natuur ook wezen mag, er is toch een machtig onderscheid. Vergaan de bloemen des velds naar de van God gestelde orde, de mens was niet geschapen om te sterven. De vreselijke zondeval heeft hem aan de

dood, als een rechtvaardig oordeel Gods, onderworpen. En juist dit is hetgeen wat Mozes zo smart en wat ook ons in schuldverslagenheid moest doen buigen in het stof. "Gij", zo zegt Mozes, "stelt onze ongerechtigheden voor U, onze heimelijke zonden in het licht Uws aanschijns." Hij bekent hier ootmoedig, dat het 's Heeren verbolgenheid is, waardoor al onze dagen worden doorgebracht als een gedachte.

"Zeventig, of zo wij zeer sterk zijn tachtig jaren", zo zegt hij, "het uitnemendste van die is echter moeite en verdriet." Neen, aan deze ervaring ontkomt niemand. De koning op de troon en de bedelaar op de ashoop zal dit ervaren. Dit alles, ziende in het licht der eeuwigheid, doet Mozes en de ganse Kerk des Heeren uitroepen: "Leer ons also onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen."

Het tellen van onze dagen acht Mozes een hoogst gewichtvol werk en ook wij mochten dit gewichtige werk en deze gewichtvolle opdracht wel ter harte nemen. Het tellen van onze dagen is noodzakelijk, opdat de dood ons niet als een dief in de nacht overvalle. Hoe vaak worden wij er ook in het midden van onze gemeenten bij bepaald dat er maar één schrede is tussen ons en de dood.

Neen, Mozes spreekt hier niet van jaren tellen, maar van dagen tellen. Wij mogen dan misschien dromen van vele jaren, maar weet dat God ons aller dagen heeft geteld. Zouden wij dan blijven weigeren onze dagen te tellen? Mozes, de man Gods, dacht er anders over; hij vond het een zaak van het allergrootste belang.

Wanneer wij deze hoogstbelangrijke zaak ter harte mogen nemen, dan hebben wij ook wèl te bedenken, hoeveel dagen er reeds voorbij zijn. Hoeveel roepstemmen kwamen reeds tot ons, hetzij door ziekte, door sterfgevallen of andere omstandigheden. "Leer ons alzo", zo zegt Mozes. 't Is niet genoeg om alleen acht te geven op het onzekere en geringe aantal dagen, maar vooral op de grote betekenis van iedere dag. Elke dag die de mens ontvangt is een gave van Gods goedertierenheid en een blijk van Zijn lankmoedigheid. Elke dag is een bevestiging van de eedzwering Gods: "Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere Heere, zo Ik lust heb in de dood des goddelozen. Maar daarin heb Ik lust dat de goddeloze zich bekere van zijn weg en leve."

"Leer ons, leer mij." Deze bede komen wij elke keer weer tegen in Gods Woord. Al de Bijbelheiligen waren er diep van doordrongen, dat zij dat goddelijk onderricht niet missen konden. In Psalm 119 vinden wij acht maal de bede: "Leer mij Uw inzettingen." Zie, zulk een navolgenswaardige bede lezen we nu ook in Psalm 90. Dit is een bede voor kinderen, jongens en meisjes, vaders en moeders, voor ouden van dagen.

Dit is een bede voor iedere dag, dit zal moeten zijn een "persoonlijke" bede. Deze bede "leer mij." Zo menigmaal door Gods volk gebeden, ze wordt alleen recht geleerd op de school van de Geest der genade en der gebeden. Ja, daar ontvangt dat "tellende" volk een wijs hart, opdat ze de dwaasheid van hun verdorven hart meer en meer zouden leren kennen. Neen, de dichter spreekt niet van een wijs hoofd, dit kan voortreffelijk zijn voor de tijd, maar van een wijs hart. Zulk een hart draagt een diep leedwezen, omdat wij God vanwege onze zonden vertoornd hebben, maar zulk een hart wordt ook bij tijden vervuld met heilbespiegelingen, om het schoonste lied van hun Koning te mogen zingen. Zulk een wijs hart mag bij tijden met blijdschap en innig verlangen de dagen tellen, die hen nog scheiden van dat goed dat voor hen weggelegd is van voor de grondlegging der wereld. De Heere geve ons de bede van Mozes gedurig te mogen betrachten, opdat, wanneer de roepstem klinkt: "Zie, de Bruidegom komt, ga uit hem tegemoet", er olie in onze lampen zal worden gevonden

en wij de deur niet gesloten zullen vinden.

Barendrecht, ds. J. Mijnders.

20 september 1990

5. De meerdere Jona (1)

"Want zij hebben zich bekeerd op de prediking van Jonas; en ziet meer dan Jonas is hier!" Mattheüs 12 : 41b.

Wanneer van deze plaats de vraag gesteld zou worden: "Wie was Jona?" dan zouden de meesten hier wel een antwoord op kunnen geven. De inhoud hiervan zou hoogstwaarschijnlijk wel onderscheiden zijn. De één zou zeggen: "Dat was de profeet die niet wilde wat God wilde." Een ander zou misschien zeggen: "Dat was de man die door de vis werd ingeslokt." Weer een ander zou hem aanduiden als een dienstweigeraar, of als iemand die graag had gezien dat geheel Ninevé ten onder was gegaan. Wat predikt echter Gods Woord ten aanzien van deze profeet? Wel geliefden, dit: "Ik de Heere worde niet veranderd, en daarom zijt gij o kinderen Jacobs niet verteerd." De Heere betoont dat de gouden draad van Zijn goddelijke raadsbesluit loopt door het leven van deze profeet.

Wanneer wij het tekstverband een ogenblik nagaan waarin Jezus de woorden uitsprekt: "Zie, meer dan Jona is hier", dan bemerken wij dat een grote schare de Zaligmaker omringt. De prediking die tot hen kwam, maakte diepe indruk en de wondertekenen door Jezus verricht, konden niet worden geloochend. Maar dan zien wij dat de vijand zich doet horen door de lastertaal: "Deze werpt de duivelen niet uit dan door Beëlzebul, de overste der duivelen." Ja, zij eisen van Hem een teken. Hij moet Zijn zending maar eens bewijzen. En dan komt Jezus met het woord van onze meditatie tot Zijn vraagstellers: Het boos en overspelig geslacht verzoekt een teken, en hun zal geen teken gegeven worden dan het teken van Jona de profeet. Want gelijk Jona drie dagen en drie nachten was in de buik van de walvis, alzo zal de Zoon des mensen drie dagen en drie nachten zijn in het hart der aarde. De mannen van Ninevé zullen opstaan in het oordeel met dit geslacht en zullen het veroordelen, want zij hebben zich bekeerd op de prediking van Jona; en zie, meer dan Jona is hier."

De Heere Jezus gaat hier een vergelijking trekken, waar oppervlakkig door ons beschouwd geen vergelijking mogelijk is. Jona, hij was een aards profeet, onwillig tot zijn taak. Jezus, Hij was de grote Profeet, waarvan wij lezen in Deuteronomium 18: "Een profeet, uit het midden van u, uit uw broederen, als mij, zal u de Heere, uw God verwekken; naar Hem zult gij horen." Hij was volkomen gewillig om de opdracht Zijns Vaders volledig uit te voeren. Jona zette zich neder onder de boom om de ondergang van Ninevé te aanschouwen. Jezus betoonde in alles gekomen te zijn om te behouden en niet om te verderven. Hoe is er dan enige vergelijking mogelijk wanneer wij Jezus horen getuigen: "Zie, meer dan Jona is hier!" Wel geliefden, die meerdere Jona moest naar Zijn menselijke natuur lijden en sterven, en als de Zoon des men sen drie dagen en nachten verblijven in het hart der aarde. Hij moest zijn waarachtig God, maar ook tegelijk waarachtig rechtvaardig mens. Vandaar dat Hij ons toeroept: "Zie, meer dan Jona is hier!"

Dit woordje "zie" vraagt onze bijzondere aandacht. Dit "zie" zal u en mij tot een waarschuwing moeten zijn. Het houdt in een opwekking, maar ook tevens een

waarschuwing om het woord van Jezus niet te miskennen en Zijn bloed niet onrein te achten. Dat dit "zie" ons tot een baken mocht zijn om niet te doen zoals de Joden in de dagen van Jezus, die Hem verwierpen. Het volk begeerde een teken, en hoeveel tekenen had Jezus reeds verricht. Wat zien wij hierin toch duidelijk dat alleen de tekenen ons niet tot het ware geloof brengen. Hoe velen ontmoet men er, die met één of ander teken gerust de eeuwigheid durven aandoen, zonder ooit in Christus dat enige en eeuwige teken van Gods zondaarsliefde te hebben aanschouwd. Laten wij nauw toezien, jong en oud, dat de mannen van Ninevé in het oordeel ook ons niet zullen veroordelen, die misschien Christus als die meerdere Jona met woord en daad verwerpen.

Wanneer Jezus deze woorden tot de schare spreekt, dan voert Hij ons in de geest eeuwen terug naar het leven van de profeet Jona. Deze zoon van Amithai uit Gath-Hefer, wiens naam betekent "duif, openbaart zich echter meer als een wederstrevig paard dan als een duif. In plaats dat hij de goddelijke opdracht ter harte neemt om het Woord Gods in Ninevé te gaan verkondigen, negeert hij het bevel van Zijn grote Zender. Maar zie, zo zegt Jezus, meer dan Jona is hier. Hij aanvaardde niet alleen de opdracht in de stilte der eeuwigheid Hem door de Vader gegeven, om te gaan naar de stad Verderf, maar voerde deze opdracht ook volmaakt uit. Hij verliet het paleis van Zijn Vader en betrad deze door de zonden vervloekte wereld. Misschien zijn er onder de lezers, die zich als een vluchteling voor God hebben leren kennen, die zichzelf als zulken moeten waarnemen die nooit anders doen dan als van God wegvlugten. Nee, niet om op een bepaalde afstand te blijven staan, maar om indien het mogelijk was nooit meer onder het oog van God te verschijnen. Misschien zijn er onder de lezers, die met de dichter moeten uitroepen: "k Wou vluchten, maar 'k kon nergens heen." Hoor dan het Woord van die grote Profeet:

"Zie, meer dan Jona is hier!." Hij is Zijn Vader in alles gehoorzaam geweest, opdat Hij vluchtelingen zou redden van het eeuwig verderf.

Jona de profeet negeert niet alleen de opdracht van zijn grote Zender, maar wanneer hij een schip gevonden heeft, dat hem naar Tarsis zal brengen, zien wij hoe hij de slaap der zorgelozen slaapt.

Maar zie, "meer dan Jona is hier." Wanneer de Zijnen slapen, waakt Hij. Nee, niet alleen Jona, maar een ieder van Gods Kerk moet eerlijk bekennen zo vaak de slaap der zorgelozen te slapen. Het woord van Jezus: "Kunt gij dan niet één uur met Mij waken?", moet hen gedurig veroordelen. Zij gaan zichzelf meer en meer leren kennen als hardslapenden. Vandaar dat het wonder steeds groter wordt, wanneer die meerdere Jona Zichzelf gaat openbaren als Degene Die nooit slaapt noch sluimert. Hij waakt wanneer Zijn volk de goddelijke opdracht verzaakt: "Waakt en bidt opdat gij niet in verzoeking komt." Zijn trouwe zorg gedooft niet dat zulke hardslapenden de eeuwige slaap des doods zouden slapen. Hij roept dezulken toe: "Zie meer dan Jona is hier."

Jona, de profeet, staat daar op het schip als een schuldige voor God en de mensen, temidden van de onstuimigheid der zee, die nimmer door het offer van enig mens meer gestild zal kunnen worden. En zie, is dit ook niet de ervaring van een iegelijk van Gods kinderen? Om de waarde en de rijkdom der genade, geopenbaard in die meerdere Jona te leren kennen, is het nodig het goddelijk recht te leren kennen.

Er komt een tijd waarop dat volk zichzelf gaat vonnissen en Gods rechtvaardigheid gaat billijken. Vanwege de gerechtigheid en waarheid Gods kan op geen andere wijze voor de zonde betaald worden dan door de dood des zondaars. Wanneer het dan ook

uit de mond van Jona klinkt: "Neem mij op en werp mij in de zee", hoe helder zien wij dan in deze Jona een type van Hem, Die getuigt: "Zie meer dan Jona is hier." Als de plaatsbekleder van Zijn volk staat Hij daar, met hun zonden beladen, voor het gerichte Gods. Ook aan Hem werd eenmaal de vraag gesteld: "Wat zullen wij U doen? " En dan horen wij die meerde Jona getuigen: "De Zoon des Mensen moet overgeleverd worden om gekruisigd te worden." Alle golven en baren zijn over Zijn hoofd gegaan, en de zee van Gods toorn, welke brandde tegen de zonden, heeft zich over Hem toegesloten. Vanwege de gerechtigheid en waarheid Gods kon op geen andere wijze betaald worden dan onder te gaan in de zee van Gods heilige toorn.

Hier zien wij dan ook hoe die meerdere Jona zonde voor de Zijnen gemaakt is, opdat zij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem. Welk een troost ligt daarin voor geestelijke schipbreukelingen, die door doodsg gevaren worden bedreigd en die vanwege hun hemelhoge schuld in de zee van Gods toorn denken ten onder te gaan. (wordt vervolgd)

Saambinder 27 september 1990

6. De meerdere Jona (2)

Er zijn er onder de lezers, die misschien reeds 70, 80 jaar onder de prediking van Gods Woord hebben verkeerd. De inwoners van Ninevé hoorden 40 dagen lang de aankondiging van het oordeel. Van ons kan echter worden gezegd wat Jezus tot de schare zei: "Velen hebben begeerd te zien de dingen, die gij ziet, en hebben ze niet gezien." Wij mogen leven onder de Nieuwtestamentische prediking. De lieflijke tonen van de fluit van het Evangelie worden nog gehoord, klaagliederen worden nog gezongen, maar zal dan ondanks dit alles van ons gezegd moeten worden: "En gij hebt u niet bekeerd? "

Toen Jona op de poorten van Ninevé klopte, ging er als het ware een schok door de gehele stad. Grote beroering en verslagenheid was het deel van koning en onderdaan. Helaas zien wij vandaag aan de dag precies het tegenovergestelde. In plaats van dat overheid en onderdaan in zak en as gaan, zich verootmoedigen voor Gods aangezicht, verhardt men zich in de zonden. Ook van ons moet gezegd worden: "Ik heb tot u gezonden Mijne knechten de profeten, vroeg op zijnde, maar gij hebt niet gehoord." Nee, de Ninevieten wantrouwden Jona niet, zij waren er van overtuigd, dat het gedreigde oordeel zeker komen zou.

Wanneer de mens eens geloven mocht dat hij, stervend in zijn onbekeerde staat, zal ondergaan in een eeuwige nacht, hij zou, gelijk de Ninevieten, God aanlopen als een waterstroom. Hoe blijkt uit alles dat de mens van nature dood is in zonden en misdaden. Hoevelen zijn er die vergrijsd zijn onder Gods Woord, en nog nimmer één levensvrucht openbaarden. De lieden van Ninevé geloofden in God en verootmoedigden zich in zak en as. " En zie, meer dan Jona is hier", dus bij ons. Wat een ontzettende werkelijkheid, jong en oud. Hier namelijk, waar Zijn Woord gepredikt wordt, waar de sacramenten bediend worden, waar u Gods Woord leest. En ging nu de uitwerking van dat Woord ooit dieper dan bij de inwoners van Ninevé? De Ninevieten hebben het woord van Jona aanvaard als Gods Woord, en wanneer dan tot ons de prediking komt: "Zie meer dan Jona is hier", zou dan het gedrag van die inwoners van Ninevé ons niet moeten veroordelen?

Eenmaal sprak Jezus: "O, gij boos en overspelig geslacht, hoe lang zal Ik nog bij ulieden zijn, hoe lang zal Ik u nog verdragen? "

Nee, de mannen van Ninevé zijn niet halverwege de tijd, die de Heere hen gaf, teruggekeerd. Het "wie weet. God mocht Zich wenden en berouw hebben; en Hij mocht Zich wenden van de hittigheid Zijns toorns, dat wij niet vergingen", deed hen volharden tot het einde. Het teken van Jona de profeet, die drie dagen en nachten was in het ingewand van de vis, was voor deze Ninevieten een genoegzaam bewijs om zich te verootmoedigen voor het aangezicht des Heeren.

Hoe velen zijn er, misschien ook onder de lezers van deze meditatie, die wel een teken begeren, maar het grote teken van die meerdere Jona verwerpen. Weet, dat die meerdere Jona in dit ernstige woord het oordeel in het uitzicht stelt. Hij heeft een dag gesteld, waarop Hij de aarde rechtvaardig zal richten en wie zal dan buiten Hem de dag Zijner toekomst verdragen? Alle mensen zullen dan opstaan, ook de Ninevieten, en dan zal het onderscheid gezien worden tussen degenen die God dienen en degenen die Hem niet dienen. Heden dan, zo gij de stem van die meerdere Jona nog hoort, verhardt u niet maar laat u leiden.

En gij, wiens ogen de Koning in Zijn schoonheid mochten zien, de dagen der duisternis mogen u vele zijn, het lichaam der zonden en des doods moge u bij ogenblikken een ondragelijke last zijn, weet, dat eenmaal het ogenblik zal aanbreken, wanneer die meerdere Jona u een plaats zal geven aan Zijn ronde tafel, dat u in verwondering zult mogen uitroepen: "Zie de helft is mij niet aangezegd." Dan zal het altoos zijn" Zie, meer dan Jona is hier."

Veenendaal,
ds. J. Mijnders.

Saambinder 12 augustus 2004

7. Zielsverkwikking

Als mijn gedachten binnen in mij vermenigvuldigd werden, hebben uw vertroosting en mijn ziel verkwikt. Psalm 94 : 19

Elk mens heeft een gedachtewereld die niet los staat van zijn leven. Uit de langzaam gerijpte gedachten, worden vaak de daden geboren. Boze en verkeerde gedachten zijn vaak het begin van boos en verkeerd handelen. Godvrezende gedachten leiden dikwijls tot een godvrezend leven. Onze gedachten zijn voor de medemens verborgen. Onze vrienden, onze man, vrouw of kinderen mogen met vele zaken op de hoogte zijn, wat onze gedachten aangaat, staan zij voor een gesloten deur.

De wereld van onze gedachten, waarin zo ontzaggelijk veel kan omgaan, is voor de ander onbekend. Ik geloof ook niet dat het wenselijk zou zijn, wanneer onze gedachten, al was het slechts van een dag, op de deur van onze woning geschreven zouden worden. Wij belijden zo gemakkelijk dat de wereld waarin wij wonen in het boze ligt, maar geldt dat niet in het bijzonder onze gedachtewereld? De zondesmet heeft ons denken tot in de laatste vezel doortrokken. Wat een onzuivere gedachten kunnen er in een ogenblik door ons hoofd gaan.

Meen ook niet dat alleen onze daden ons schuldig stellen voor God. Dat is een valse

illusie. Wanneer God een mens bekeert, dan begint het zuiveringsproces juist in het hart. "Ik zal", zo zegt de Heere, "het stenen hart uit u wegnemen, en u een vlesens hart geven." We lezen dat de gedachten van de dichter van Psalm 94 vermenigvuldigd werden. Er kunnen zeer veel omstandigheden zijn die onze gedachten doen vermenigvuldigen. Jonge mensen, kwam bij jullie de gedachte nooit op "Wat heeft de godsdienst eigenlijk nog voor zin?" of de gedachte "Is het niet tevergeefs de middelen waar te nemen, wanneer ik toch niet uitverkoren ben? "

Het mag dan wel niet over onze lippen komen, maar in onze gedachten kan het vuur van vijandschap hoog oplaaieren. Wat kunnen ook in het leven van Gods kinderen de gedachten vermenigvuldigen. In wegen waarin de Heere hen een bijzonder kruis oplegt of hen door diepe wegen leidt. Wanneer de Heere Zijn aangezicht verbergt en een stroom van ongerechtigheden de overhand heeft. Nooit zou er iets van hen terecht komen, wanneer de Heere Zelf hen niet bij de voorduur vertroostte. Van daar ook dat de dichter niet blijft staan bij "als mijn gedachten binnen in mij vermenigvuldigd werden", maar - zo laat hij er op volgen - "hebben uw vertroosting mijn ziel verkwikt." Hier is sprake van zielsverkwikking!

Er is zoveel in ons leven wat ons afmat. Dat behoeft u niet alleen op het terrein van de wereld te zoeken, dat kunt u ook op het terrein van de nette, godsdienstige kerkmens vinden. Zelfs activiteiten op het terrein van de kerk, de zending, de evangelisatie en het verenigingsleven kunnen de mens grotelijks vermoeien, in plaats van verkwikken. Veel kan er zijn waarmee de mens zich tracht te verkwikken, wat echter allemaal van tijdelijke aard blijkt te zijn. Zo was het echter in het leven van de dichter niet. Toen zijn gedachten in hem vermenigvuldigd, hebben de vertroosting des Heeren zijn ziel verkwikt. Het was God Zelf Die tot hem sprak: "Zie ik ben uw heil alleen." Wat een verkwikking brengen die vertroosting Gods met zich mee voor een schuldverslagene. Hij verdrijft de ijdele gedachten van binnen en de verstoorders van buiten. Wat een ademtocht voor de ziel, die zichzelf als een walgelijk zondaar voor God leert kennen, wanneer Hij Zijn Woord doet horen: "Troost, troost Mijn volk zal ulieder God zeggen."

Wat een verkwikking in het leven van dat door Gods Geest overtuigde volk, wanneer niet alleen van buiten, maar ook van binnen alle vijanden het zwijgen eens wordt opgelegd. Die vertroosting des Heeren omvatten de vervulling van alle noden voor tijd en eeuwigheid. Hoe staat het in uw leven met die vertroosting? Wanneer we u zouden vragen, weet u wat het zeggen wil verkwikt te worden, dan zou u daar wel "ja" op kunnen zeggen. Weet u echter ook wat het zeggen wil door de Heere in uw ziel verkwikt te worden? Als u daar "ja" op mag zeggen, dan zult u geen vreemde zijn van de ware zielenood. Bij hoevelen vermenigvuldigen de gedachten als het gaat om de dingen van de tijd, maar zijn in hun gedachten nooit bezig met de dingen der eeuwigheid. Weet toch dat de wereld u nimmer een blijvende vertroosting kan bieden.

Misschien zijn er ook onder u die met hun gedachten bij tijden wel bezig zijn met de dingen der eeuwigheid. Bedenk echter, dat u met het denken over deze dingen niet klaar bent. We hebben hemels onderwijs nodig om te verstaan wie wij zijn geworden door de zonde, en wat de Heere wil zijn voor een zondaar. De dichter van Psalm 94 zegt van de mens: "Welgelukzalig is de man, o Heere, dien Gij tuchtigt en dien gij leert uit Uw wet" (vers 12). Dat volk gaat met de profeet Jesaja uit de volheid van het hart uitroepen: "Tot uw gedachten is de begeerte van mijn ziel!"

Barendrecht, Ds. J. Mijnders

Saambinder 25 augustus 1994

8. De biddende Hogepriester

"Die ook ter rechterhand Gods is, Die ook voor ons bidt."

Romeinen 8 : 34b.

Wie van u kan er bidden? Wie van u is ooit met de discipelen heilig verlegen geweest om te leren bidden? Wanneer dit nimmer uw begeerte was, dan geve God u de bede in het hart: "Heere, leer ons bidden", om dan met de apostel terecht te mogen komen aan de voeten van die biddende Hogepriester, waarvan hij getuigt: "Die ook voor ons bidt." Hij betoont de grote Voorbidder bij uitnemendheid te zijn, ook wanneer Hij bij Zijn hemelvaart als de barmhartige en getrouwe Hogepriester het binnenste heiligdom ingaat en daar de ereplaats inneemt aan de rechterhand van Zijn Vader. Daar zien wij, hoe Hij als de eeuwige Hogepriester in Zijn voorbede voor het aangezicht van Zijn Vader gedurig werkzaam is omtrent het heil der uitverkorenen. In geestelijk opzicht lammen, kreupelen, blinden, ja doden door de misdaden en de zonden. Voor dezulken nadert Hij voor Zijn Vader om hun Pleitbezorger te zijn.

Maar, zo zegt u, hoe kan Hij nu verwachten dat Zijn gebeden gehoor vinden bij een heilig en rechtvaardig God? Is er iets in dat volk waarop Hij zou kunnen wijzen? Nee, gewis niet. In het aanvoeren van een pleitgrond wijst Hij op hetgeen geschied is in de eeuwige Vrederaad, op de bewegende oorzaak der zaligheid, nl. het eeuwige welbehagen Gods. Maar zie, er moet ook een verdienende oorzaak zijn waarop Hij als Voorbidder bij Zijn Vader kan pleiten, en dan wijst Hij op Zijn eigen bloed, waarmee Hij het binnenste Heiligdom is ingegaan.

Welk een onwankelbare pleitgrond heeft dan deze voorbede, die is als een gedurig reukwerk waarvan de geur lieflijk is bij de Vader. Maar welk een rijke inhoud heeft ook deze voorbede, waarmee Christus als de biddende Hogepriester voor Zijn Vader verschijnt. Dat wij eens met een heilige nieuwsgierigheid bezet mochten zijn naar de inhoud hiervan.

Hij bidt om toebrengring van hen die daar liggen op het vlakke des velds, vertreden in hun geboortebloed. Op het gebed van die grote Voorbidder wordt in het uur der minne de Geest uitgezonden om hen te overtuigen van zonden, gerechtigheid en oordeel. Wanneer dan in het leven van zulk een overtuigde zondaar de vijand zich van alle kanten opmaakt, wanneer de wet zijn doemvonnissen laat horen, wanneer het geweten dezulken veroordeelt en alle hoop om zalig te worden hen wordt ontnomen, dan is er voor zulk een ongelukkige Eén Die voor hem bidt.

Maar zie. Hij bidt niet alleen voor degenen die nog toegebracht moeten worden, Hij bidt ook voor het leven van hen die zichzelf meer en meer als doodschuldigen leren kennen, voor de vrijspraak van hen die zichzelf moedwillig in de kluisters van de vorst der duisternis hebben geslagen. Wanneer alles tegen hen is, alles hen veroordeelt en zij geheel onrein staan voor God, gelijk eenmaal Jozua in vuile klederen stond voor het aangezicht van de Engel des Verbonds, dan is het die grote Voorbidder die ook voor hen bidt. Hij zal als de grote Pleitbezorger de twistzaak Zijns Volks twisten.

Wanneer dat volk zwijgen moet vanwege de vuilheid van hun klederen, dan betoont Hij de Voorbidder te zijn. Die Zich richt tot de satan. Vindt Christus niets in dat volk

om hen te verdedigen, des te meer vindt Hij in Zichzelf Maar zie. Zijn voorbede strekt zich nog verder uit. Wanneer de ziel in Christus voor God rechtvaardig mag zijn door de toerekening van Christus' gerechtigheid, dan is hij daarmee nog niet heilig. De levenspraktijk van Gods volk blijft te allen tijde: "Wij struikelen allen in vele." De zondige aard hield Petrus, en houdt ook Gods volk gedurig laag aan de grond en geeft aan de inhoud van Christus' voorbede de hoogste waarde. Hij bidt dat hun geloof niet ophoude. Hij bidt om hun aflossing, ja, om hun volkomen verheerlijking. Dan moge de satan, de zonde en de wereld de hemel menigmaal uit het hart van Gods Kerk houden, de voorbede van Christus zal hierover triomferen.

Wat een rijke en onuitputtelijke troost ligt er dan voor Gods volk in deze woorden: "Die ook voor ons bidt." Hij betoont de Zijnen op het volmaaktst te kennen, een ieder in zijn eigen noden en zorgen. Wanneer dat volk met een geest van moedeloosheid bezet is, dan bidt Hij bij Zijn Vader dat zij getroost mogen worden. Hij neemt gedurig Zijn bediening waar voor een zuchtend, biddend, maar ook biddeloos volk. Gij, die misschien menigmaal niet bidden kunt, ja ogenblikken hebt, dat u niet bidden wilt, weet dan dat er in de hemel aan u gedacht wordt. Die biddende Hogepriester, Die de Zijnen kocht met Zijn dierbaar bloed, Hij zal het waarmaken dat niemand hen uit Zijne hand rukken zal.

Wanneer gij Hem uw zonden klaagt, zuchtende pelgrim, dan treedt Hij voor het aangezicht Zijns Vaders en wijst op de rijkdom van Zijn bloed. Wanneer u nog één der dagen in de hand van de vijand denkt om te komen, dan treedt Hij voor met de bede: "Heilige Vader, bewaar hen in Uwe Naam." Wanneer u straks de doodsjordaan nadert en vanwege de zwakheid van uw lichaam niet meer bidden kunt, zodat u uitgeput nederligt, weet dan dat Christus niet moede noch mat wordt, dat Hij u bewaart als de appel van het oog. Wat een onuitsprekelijke rijkdom ligt er dan in de woorden van de apostel: "Die ook voor ons bidt."

Maar zie, om de rijkdom van deze voorbede te verstaan is het nodig aan de weet te komen wat diezelfde apostel schrijft: "Want wij weten niet te bidden gelijk het behoort." Vandaar dat wij deze eenvoudige meditatie beëindigen met de woorden waarmee wij begonnen: "Wie van u kan er bidden? Wie van u is ooit met de discipelen heilig verlegen geweest om te leren bidden? " God Zelf hinde daartoe de nood op uw aller hart, opdat ook van u gezegd kan worden: "Want ziet, hij bidt."

Barendrecht, ds. J. Mijnders.

24 april 1997

9. De Levensvorst!

"En toen ik Hem zag, viel ik als dood aan Zijn voeten; en Hij legde Zijn rechterhand op mij, zeggende tot mij: rees niet; Ik ben de Eerste en de Laatste." Openbaring 1 : 17.

"Ik ben de Opstanding en het Leven; die in Mij gelooft zal leven, al ware hij ook gestorven." Dit waren de woorden, die Jezus tot Martha sprak, toen Lazarus, haar geliefde broeder, gestorven was. In deze woorden ligt het zekere pand verankerd, dat de ganse Kerk des Heeren met Hem zal opstaan in een nieuw leven.

De opgestane Levensvorst voert Zijn kerk door de dood tot het leven. Dit was ook de ervaring van Johannes op het eiland Patmos, toen hij op de dag des Heeren in een vertrekking van zinnen was. Hij hoort een grote stem, als van een bazuin, die spreekt:

"Ik ben de Alfa en de Omega, de Eerste en de Laatste." Johannes keert zich om en aanschouwt een majestueuze gestalte in het midden van zeven gouden kandelaren, Eén, de Zoon des mensen gelijk. En dit ziende, zo lezen wij, valt hij als dood aan Zijn voeten.

Johannes voelt in dit licht niet te kunnen bestaan. Wie onzer kan in de zon zien zonder verblind te worden; welk mens, hoe hoog begenadigd, kan God zien en leven? Was Johannes op Pasen met de discipelen verblijd, toen hij de Heere zag, thans valt hij als dood aan Zijn voeten. Om Christus te mogen kennen in de kracht van Zijn opstanding, is het nodig door Gods genade te buigen in het stof Aan Zijn voeten leert de zondaar zichzelf verdoemelijk kennen vanwege zijn zonden. Welk een rijke vertroosting mag zulk een ziel op deze plaats ervaren!

We lezen: "en Hij legde Zijn rechterhand op mij, zeggende tot mij: Vrees niet, Ik ben de Eerste en de Laatste." Wat de oplegging van die rechterhand inhoudt, zal alleen een weinig verstaan kunnen worden door degenen die eenmaal hier aan Zijn voeten als dood mochten nederliggen. Welk een kracht, liefde en vrede daalt er in de ziel wanneer die doorboorde rechterhand gelegd wordt op een schuldverslagen ziel. Nee, dan zingt de dichter niet te hoog: "Gods rechterhand is hoog verheven... houdt door haar kracht Gods volk in stand."

"Vrees niet", zo zegt Hij, "Ik ben de Eerste en de Laatste." Wie van Gods volk kent deze vreze niet, wanneer Hij Zich aan het geloofsoog onttrekt, zodat zij gaan uitroepen: "Heere, behoud mij, want ik verga." Maar welk een wonder nu, dat Hij gedurig betoont de Eerste te zijn en de Laatste. Hij is het, Die de zondaar bij aanvang roept, maar Die hem ook als de Laatste de poorten van het nieuwe Jeruzalem doet ingaan. Welk een troostrijke prediking voor doodschuldigen in zichzelf Ik ben het Leven in alle eeuwigheid. Het is alsof de Levensvorst hier Johannes, ja Zijn ganse Kerk, wil herinneren aan de weg van Zijn diepe vernedering, maar ook aan Zijn eeuwige triomf Johannes, zo getuigt de Levensvorst, gij moogt dan als een dode aan Mijn voeten terechtkomen. Ik moest de dood Zélf in, opdat Ik Mijn leven zou geven voor Mijn schapen. Maar zie. Ik ben levend in alle eeuwigheid. Het is alsof Hij er met nadruk op wil wijzen, dat het hier niet in de eerste plaats om Johannes gaat, maar dat alle aandacht op Hem zal vallen.

Daarom, gij die misschien als een dode neerligt vanwege uw schuld en zonden, hier vindt u water uit Bethlehems bomput, dat zulk een levendmakende kracht bezit, dat het dode zondaren levend maakt. Met zulk een levende Koning kan Johannes op Patmos en kan Gods Kerk in de diepste omstandigheden verkeren. Dit alles bevestigt Hij met het woordje "amen": het zal waar en zeker zijn. Dit "amen" klonk reeds in de stille Raad des Vredes. Hij bevestigde dit in de volheid des tijds; in Zijn overwinning over dood en graf en openbaart dit ook gedurig in het zielenleven van Zijn gunstvolk. En dan besluit Hij deze goddelijke boodschap met de woorden: "En Ik heb de sleutels der hel en des doods." De Levensvorst heeft nu krachtens Zijn overwinning over dood en graf het beschikkingsrecht om te openen en te sluiten. Is door de eerste Adam de weg tot de boom des levens toegesloten en de dood over alle mensen gekomen tot verdoemenis, door de tweede Adam is de dood overwonnen, de hel voor Zijn Kerk gesloten en het paradijs ontsloten. Welk een wonder nu dat Hij de grote Sleuteldrager is. Die macht heeft het arglistige zondaarshart te openen. Wanneer de bruid op het bed van zorgeloosheid ligt, steekt Hijzelf de sleutel in het slot van de deur en wekt de liefde bij haar op. Er mogen dan vanuit de poorten der hel nog vele aanslagen

gepleegd worden op het leven van Gods Kerk, bedenk, gij die uzelf leerde kennen als een dode hond gelijk Mefiboseth, die aan de voeten des Konings lag, dat Hij leeft en de sleutels der hel en des doods heeft. Hij roept de Zijnen toe: "Ik leef en gij zult leven", en leven uit Hem houdt in sterven aan uzelf. Dan moge de strijd soms hoog gaan, maar weet dat die grote Sleuteldrager bevestigen zal: "In de wereld zult gij verdrukking hebben, maar hebt goede moed. Ik heb de wereld overwonnen."

Barendrecht, ds. J. Mijnders.

28 oktober 1999

10. De stad Gods

"De beekjes der rivier zullen verblijden de stad Gods." Psalm 46: 5a.

Eenmaal zei de grote Hervormer Maarten Luther: "dit is mijn Psalm." Menigmaal gebeurde het, wanneer zijn ziel van druk verkwijnde, dat hij tot zijn vriend Melanchton zei: "Kom, laten wij deze Psalm nog eens zingen": "God is ons een toevlucht en een sterkte; Hij is krachtiglijk bevonden een hulp in benauwdheden." Toen hij zich in 1529 voorbereidde op de Rijksdag te Augsburg, was deze Psalm zijn reisgids. En hieraan hebben wij ook zijn bekende lied te danken: "Een vaste burcht is onze God." Wanneer en door wie deze Psalm gedicht is, kan niet met zekerheid gezegd worden, maar hoogst waarschijnlijk was het na de belegering van Jeruzalem door Sanherib, koning van Assyrië. U weet, hoe deze koning de God van Israël hoonde en er in één nacht 185.000 werden geslagen. Jeruzalem werd bevrijd door Hem, van Wie de Kerk uitroept: "De Heere der heirscharen is met ons; de God van Jacob is ons een hoog vertrek." Neen, Israëls wachter sluimert niet. Te midden van al de beroeringen zullen de beekjes der rivier de stad Gods verblijden.

Met de stad Gods wordt allereerst bedoeld Jeruzalem, waar zich de tempel bevond en Gods altaren rookten. Dit Jeruzalem was gebouwd op Sion, een berg van God begeerd, waar Hij wonen zou tot in eeuwigheid. Welk een schoon beeld is echter die stad van Gods Kerk. Zeer heerlijke dingen worden van die stad Gods gesproken. Om echter de heerlijkheid daarvan te aanschouwen, is het nodig door waarachtige wedergeboorte in Sion te worden geboren en als een burger van die stad te worden opgeschreven. Wanneer dit nog niet heeft plaatsgevonden, kan de schoonheid van die stad ons niet bekoren; haar veiligheid ons niet troosten, haar hechtheid ons niet redden. Zij is de stad "Gods." Jehovah, de Drie-enige God is haar Bouwmeester. In de Raad des Vredes heeft Hij haar grondbestek ontworpen en de inwoners daarvan brengt Hij als met Zijn eigen hand toe. Deze stad heeft een onwankelbare grondslag, omdat zij opgetrokken is in het dierbare bloed van het Lam. Het cement wat de ene steen aan de andere bindt, kan nooit anders zijn dan de aangebrachte gerechtigheid van de Zoon van God. Willen velen een andere grondslag leggen en daartoe stenen aandragen van 's mensen verdiensten en metselen met specie van eigen gerechtigheid, dit wordt echter in de stad Gods niet geduld.

De grote Bouwmeester bereidt echter niet alleen de stad, maar ook de inwoners van die stad. Hij zegt tot het Noorden: geef, en tot het Zuiden: houd niet terug. Neen, van nature is het des mensen lust niet tot deze stad in te gaan, de mens ontloopt hem zo lang hij kan. Maar welk een wonder nu, dat die grote Bouwmeester in het uur van Zijn welbehagen van dode stenen levende stenen maakt en ze toevoegt aan dat

Godsgebouw, 't welk naar Zijn gemaakt bestek in eeuwigheid zal rijzen. Alleen zij ontvangen het burgerrecht van deze stad en zullen eenmaal door haar poorten mogen ingaan.

De beekjes der rivier zullen deze stad verblijden. Hier wordt gesproken over de watervoorziening van de stad. Wanneer in de oudheid een stad belegerd werd, trachtte men de watervoorziening af te snijden. Welk een betekenis hadden de wateren van Siloam voor Jeruzalem. Zij stroomden langs de tempelberg, waar het heiligdom zich bevond. Hiskia heeft in zijn tijd de open watertoevoer vervangen door onderaardse kanalen. Kan echter een aardse watertoevoer worden afgesneden, de watertoevoer tot de stad Gods kan niet worden afgesneden. De genadestroom van dit levende water heeft haar oorsprong in de liefde van de Drie-enige God. Deze bron, waaruit alle burgers van de stad gelaafd worden, zal nimmer uitdrogen. Hier aanschouwt de dorstige ziel een rivier welke afstroomt van de troon der genade. Zij doorloopt het land en zet zich voort door de diepte der vernedering van de Man van smarten.

"De beekjes der rivier", hiermee worden bedoeld de weldaden welke Christus voor Zijn Kerk verworven heeft. Welk een blijdschap verwekken deze beekjes in de ziel van een schuldverslagen zondaar, wanneer hij zijn nood aan Jezus mag klagen. Dan moge de vijand aankomen als een stroom en dan moge het de inwoners bij tijden vergaan als een Simson te Lechi, die lag te sterven van de dorst; weet dat de Heere de stervende voorzien zal van water en dat de beekjes der rivier zullen verblijden de stad Gods. Deze beekjes zijn voor tijd en eeuwigheid onafscheidelijk met de rivier verbonden. Deze is gisteren en heden Dezelfde en tot in eeuwigheid. Geliefde lezer, hoe noodzakelijk om door de poort van de waarachtige bekering een burger van deze stad gemaakt te mogen worden. Hoe velen denken een burger van deze stad te zijn door hun doop, belijdenis enz. Het burgerrecht van deze stad zal ondertekend moeten zijn door de Bouwmeester Zelf.

God geve ons te zien dat allen van nature verkeren in de "stad verderf", welke met vuur verbrand zal worden. Om dan door genade onze schreden te mogen richten naar de stad des groten Konings.

Barendrecht, ds. J. Mijnders.

21 april 1988

11. Het herstel van Petrus. Johannes21:15-17

Na de wondervolle paasdagen zijn de discipelen op het bevel van hun geliefde Meester wedergekeerd naar Galiléa. Op het voorstel van Simon hebben zij hun oude handwerk weer opgenomen en na de wonderbare visvangst heeft Jezus hen met ledige handen en als uitgewerkte vissers aan het middagmaal genodigd. Ze mogen nu brood eten dat zij niet gekocht hebben en vissen die zij niet gevangen hebben. De opstanding van Christus is er oorzaak van dat de van God geroepen knechten bij tijden mogen eten van dat goed, dat in een weg die tegen hun berekening ingaat, hun eigendom wordt. Deze maaltijd is een wonderlijke maaltijd voor Jezus' jongeren, maar in het bijzonder wel voor Simon Petrus. Een strikt persoonlijke ontmoeting zou voor hem het hoogtepunt zijn van deze maaltijd. De opgestane Paasvorst zal bevestigen dat Hij degene is die door de vlakke velden rijdt.

Zal Petrus straks met volle geloofsvrijmoedigheid kunnen preken, dat het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, reinigt van alle zonden, dan is het nodig dat Petrus

openlijk in het ambt hersteld wordt. Had Jezus hem met Zijn liefdeblik in de zaal van Kajafas getroffen, thans zal het wonder van deze liefde Petrus tot driemaal toe tot de belijdenis brengen aangaande zijn liefde tot zijn Meester.

Na de maaltijd verbreekt Jezus de stilte en stelt Petrus de vraag: "Simon, zoon van Jonas, hebt gij Mij liever dan dezen"? Nee, deze vraag wordt niet uit onwetendheid gesteld, maar het is een vraag van beproeving, waarmede Christus tot in het diepste afdaalt van Petrus' hart. Hoe had Petrus zich verheven als het ging over zijn liefde tot Jezus. Zou Jezus er op één kunnen bouwen, dan was het op hem, maar zie, de zaal van Kajafas ligt thans kort achter hem. Deze pijl der liefde dringt dan ook tot in het diepst van zijn hart. Een korte prediking met een onuitsprekelijke inhoud bepaalt Petrus thans bij zijn afkomst en onreinheid. Hij was en bleef een zoon van Jonas, een zoon van Adam, en het gedurig bepaald worden bij zulk een afkomst bewaart de mens voor zelfverheffing. Simon, Jonas' zoon, zo vraagt Jezus, denkt u thans nog in liefde uit te steken boven uw medebroeders? Hebt gij, die Mij driemaal verloochende, mij liever dan deze? Nee, zulk een vraag kan hij niet met "ja" beantwoorden, maar zwijgen is ook onmogelijk.

"Ja Heere", zo zegt hij, "Gij weet dat ik U liefheb." Nee, hij zegt niet: "Gij weet óf ik U liefheb." De liefde door Gods Geest in het hart uitgestort kan noch wil een ander geluid laten horen, 't Is waar. Petrus weet dat hij niet beantwoordt aan de volmaakte liefde die zijn Meester van hem eist en ook waardig is, vandaar dat hij ook een ander woord gebruikt voor "liefhebben" dan Jezus, maar hij durft toch uit de diepte van zijn hart te zeggen, dat er maar één zaak is die zijn ziel inneemt en dat is de liefde tot Jezus.

Geliefden, de vraag mocht wel zijn hoe het daarmee bij ons staat. Zouden ook wij met een Petrus kunnen en mogen zeggen: "Ja Heere, Gij weet dat ik U liefheb." Wanneer dat zo is, dan weet u ook wat het inhoudt om bitter te wenen over uw zonden. Liefdetranen en boetetranen vloeien uit hetzelfde oog en wellen uit een verbroken hart.

Na deze belijdenis spreekt Jezus tot hem: "Weid Mijn lammeren." Petrus zal straks niet alleen de gemeente van Christus moeten vergaderen maar ook moeten bouwen. Zijn oog zal niet alleen over de schapen, maar ook over de lammeren moeten gaan. Die lammeren, waar hij zichzelf voorheen zo hoog boven verheven voelde, die zal hij straks, met de zaal van Kajafas op de achtergrond, niet moeten maar mógen leiden. Nee, dat zal hem dan niet zo zwaar vallen. En dan spreekt Jezus wederom tot Petrus: "Simon, zoon van Jonas, hebt gij Mij lief?"

Petrus wordt genoopt tot een nog ernstiger onderzoek aangaande zijn liefde, maar wordt ook geleid tot een diepere kennis van zijn zonden. Nee, Jezus vraagt nu niet: "liever dan deze", maar: "hebt gij Mij lief"? Jezus vraagt ook niet: "Hebt u berouw", want ware liefde gaat altijd gepaard met berouw. We zouden misschien geneigd zijn om te zeggen: is deze tweede vraag niet overbodig? Jezus weet toch hoe het ligt in het hart van Petrus? Hij was zelfs degene die door Jezus meegenomen werd op de berg der verheerlijking, degene die Jezus in de hof van Gethsemané op een steenworpafstand mocht volgen. Och, geliefden, dit alles, hoe groot ook, maakt de proef aangaande hun liefde niet overbodig. We kunnen de talen der engelen en mensen spreken, zegt Paulus, en de liefde missen. Petrus antwoordt voor de tweede maal met dezelfde woorden en doet daarmee weer een beroep op Jezus' alwetendheid, waarop hij het antwoord ontvangt: "Hoed Mijn schapen." Niet alleen lammeren, maar ook schapen zullen aan zijn hoede worden toebetrouwd. Zijn herderschap zal ook

bestaan in het scheren van de kudde, het wassen, weiden en legeren van de kudde.

En dan lezen wij dat Jezus voor de derde maal tot Petrus spreekt: "Simon, Jonas' zoon, hebt gij Mij lief? " Thans gebruikt Jezus een minder diep woord voor liefhebben, n.l. met de betekenis waarmede Petrus reeds tot tweemaal toe de vraag van Jezus beantwoordde. Wanneer Petrus niet tot Jezus kan opklimmen aangaande het beantwoorden van zijn liefde tot Jezus, dan zal Jezus tot Simon Petrus afdalen. Nee, dat wil niet zeggen dat het Petrus nu makkelijker wordt gemaakt, de beproeving gaat steeds dieper. Geliefden, er wordt menigmaal zo makkelijk, maar ook vaak zo lichtzinnig en slordig gesproken over de liefde tot Jezus, alsof dit een vanzelfsheid is. Het "God heb ik lief" zal echter nooit anders worden geleerd, dan in het geloven met het hart, dat wij van nature haters van God zijn en van onze naasten. Niemand, zo zegt de bruid, zal die liefde kunnen opwekken of wakker maken totdat het Hem luste.

Petrus wordt hier ontledigd van al het zijne. Voor de derde maal doorwondt de pijn van Jezus' liefdesboog zijn hart. Nee, nu ontmoeten we hier geen rotsman in zichzelf maar een verbroken schuldenaar. Gods Woord zegt ons: "Petrus werd bedroefd." Tranen van liefde en berouw lopen hem bij het stellen van deze vraag over de wangen. De rotsman is geheel verbrijzeld. Zijn gedachten gaan terug naar het woord van zijn geliefde Meester: "Eer de haan tweemaal gekraaid zal hebben, zult gij Mij driemaal verloochend hebben."

Maar zie, al heeft hij het dan lager laten liggen dan al de inwoners van de wereld en al zou hij dan nog vele malen moeten antwoorden op vragen die betrekking hebben op zijn liefde tot Jezus, hij zal toch steeds hetzelfde zeggen. Met een nog grotere drang zal hij een beroep doen op Gods alwetendheid: "Heere", zo zegt hij, "Gij weet alle dingen, Gij weet dat ik U liefheb." Heere, zo zegt Petrus, hier hebt Gij mijn hart, kijk er maar in. Gij weet waar het mij om te doen is. O, wat een zalige plaats, wanneer Gods volk verwaardigd wordt, als een schuldenaar in zichzelf het hart der liefde voor Jezus open te mogen leggen. Dan moge het enerzijds een hart vol zonde zijn, maar door Gods genade ook een hart vol liefde tot Hem, Die zij mogen liefhebben omdat Hij hen eerst heeft liefgehad. Hierna antwoordt Jezus: "Weid Mijn schapen." Hier zien wij hoe een afgezette ambtsdrager in zichzelf vanwege de onveranderlijke liefde Gods weer een herstelde ambtsdrager wordt.

Dat de vrucht van Jezus' opstanding op zulk een wijze in ons aller leven eens openbaar mocht komen.

Om nu van geestelijke bankroetiers tot erfgenamen van het rijk Gods gemaakt te worden.

Veenendaal, Ds. J. Mijnders.

17 december 1981

12. De geopende Fontein

Te dien dage zal er een fontein geopend zijn voor het huis van David, en voor de inwoners van Jeruzalem tegen de zonde en de onreinigheid. Zacharia 12: 1

Wanneer de Heere het ons geeft hopen we binnenkort de komst van Christus in het vlees weer te herdenken. Van Hem kan met recht worden gezegd, wat eenmaal David zei bij de komst van Ahimaaz: Dat is een goede man en hij zal met een goede boodschap komen. Van Hem getuigt ook de profeet Zacharia: Te dien dage zal er een Fontein geopend zijn voor het huis Davids, en voor de inwoners van Jeruzalem, tegen

de zonde en tegen de onreinigheid.

Zacharia profeteerde tegelijk met Haggai, en wordt ons van de profeet zelf niet zo veel gezegd, de inhoud van zijn woorden zijn echter van grote waarde. De tijd van de ballingschap was voorbij, en waren er velen in Babel achtergebleven, Zacharia profeteerde onder de teruggekeerden. De goddelozen gaat hij het "wee" aanzeggen, de rechtvaardigen mag hij wijzen op de komst van Hem, Die een geopende Fontein zal zijn voor het huis van David en de inwoners van Jeruzalem.

Te dien dage, zo roept hij uit. Aan dit te dien dage, gaat echter een rouwklage vooraf, een rouwklage vanwege de zonde. En is dit ook niet de praktijk in het leven van Gods kinderen? Naargelang de afstand korter wordt naar die geopende Fontein, wordt de klacht vanwege de zonde steeds dieper.

De Heidelberger spreekt over een hoe langer hoe meer onze zondige aard te gaan kennen. Dat dit dieper graven in die put van de kennis der ellende een stap dichterbij die geopende Fontein brengt, kunnen ze maar niet geloven. Toch zal worden bevestigd: te dien dage, wanneer dat boetvaardige volk zou wenen en rouw bedrijven, vanwege de wonden die zij Christus hebben toegebracht, wanneer alle hoop en verwachting van 's mensen kant zou zijn afgesneden; dan zou die Fontein geopend worden.

De profeet spreekt hier van een Fontein. Wat een schone betekenis voor een ieder die zich als zondaar leert kennen en aan de weet gekomen is, dat de wereld niet anders is dan een poel van dood water. Is dood, stilstaand water niet anders dan een broeinest van verderf, deze Fontein is een kweekplaats van nieuw leven. Kan elke aardse watertoevloed worden afgesneden, deze Fontein openbaart een volheid van genade, waaruit de dorstige tot in eeuwigheid zal mogen drinken. De oorsprong van deze genadestroom wordt gevonden in de liefde van een Drie-enig God. Nimmer had iemand kunnen denken dat zich zulk een Fontein zou openbaren in dat Kindeke van Bethlehem. Wie zou ooit een Fontein verwacht hebben uit Hem, Die moest uitroepen: "Mij dorst"? Toch openbaarde zich in Hem een fontein, die de ziele dorst van Zijn Kerk tot in der eeuwigheid zou kunnen laven. De inhoud en kracht van dat water predikt de geestelijke pelgrim, wiens ziel schreeuwt gelijk een hert naar de waterstromen: Zo wie gedronken zal hebben van het water dat Ik hem geven zal, die zal in eeuwigheid niet dorsten.

Deze Fontein is een geopende Fontein, zo zegt de profeet. Nee, alleen het geluid van het water zal de dorstige ziel niet kunnen verkwikken. Wat zegt mij de naam Jezus, wanneer ik de inhoud van die Naam niet versta! Wat zegt mij de naam Zaligmaker, wanneer ik mijzelf niet ken als de grootste dor zondaren? Wat zegt mij de naam advent zo ik mijn verwachting nog stel van de wereld? Vandaar, jong en oud, kwam u reeds aan de weet, dat u hier leeft in een land, dat dor en mat van droogte brandt, waar niemand lavenis kan krijgen? Leerde u uw hart reeds kennen als een kweekplaats van ongerechtigheid? Want deze geopende Fontein is wel een aller-beminlijkste bron, maar zij wordt alleen daar beminnelijk, waar wij mogen zien waarvoor zij geopend is, n.l. tegen de zonde en tegen de onreinheid.

Het woord zonde stamt hier af van het woord afgeleid dat is iemand die het rechte eind, het doel mist. En het woord onreinheid stamt af van het woord afzondering, dat is iets dat weggedaan, geschuwd wordt. Welnu, in deze twee woorden n.l. zonde en onreinheid wordt de gehele verdorvenheid, ja de doodstaat van een mens uitgedrukt.

Het hoge levensdoel waartoe God de mens schiep hebben wij gemist n.l. de ere Gods. Leerde u uzelf ooit als zulk een doelmissier kennen? Want weet dat er nooit een mens zal kunnen drinken uit die geopende Fontein, of hij zal zich eerst als zulk één leren kennen, die het ware doel gemist heeft.

De profeet spreekt echter ook van onreinheid. Deze smet en inklevende verdorvenheid houdt Gods volk gedurig laag aan de grond. Deze smet der zonde wikkelt zich om de zondaar als kamperfoelie om een boom. Het leert de zondaar, dat uit hem geen vrucht meer voort zal komen tot in der eeuwigheid. Hij gaat zichzelf leren kennen als één die waardig is om als een onreine te worden weggeworpen. Maar zie, wat een wonder nu, dat er voor zulk een walgelijke en verdoemelijke zondaar een Fontein geopend is tegen de zonde en tegen de onreinheid.

Vóór wie deze geopend is, dat zegt de profeet duidelijk, n.l. voor het huis van David en de inwoners van Jeruzalem. Het is een tweetal benamingen, maar zij hebben één ding gemeen, n.l. we vinden ze beide binnen de poort. Het water uit de Siloa fontein diende voor Davids huis, maar er waren ook leidingen aangelegd die het water naar de stad voerde, zodat de inwoners van Jeruzalem daar ook uit konden drinken. Wat een zoete en zalige troost wordt hierin gevonden. Het is één Fontein, Die Zijn water doet opkomen tot reiniging en verkwikking van de hoogst begenadigde, als ook over de allerkleinste en geringste in de genade. De helden van David dronken uit dat water, maar ook degenen, die eenmaal bij de beek Besor moesten achterblijven. De houthouwers en waterputters mogen dan hoog tegen de inwoners van Davids huis opzien, ze mogen hen als bomen zien wandelen, ze mogen ze aanmerken als het van God verkoren geslacht, nochtans dronken zij allen uit dezelfde Fontein.

Zeg mij, gij die uzelf niet durft scharen onder de inwoners van Davids huis, heeft de Heere enige verplichting aan Davids huis? Ook dat huis van David kan het vanwege de zonden en afmakingen nooit verder brengen dan: Wie ben ik en wat is mijn huis? Aan de zijde van Davids huis blijft niets anders over dan aanklacht en zelfveroordeling. Nee, zowel in Davids huis als in de inwoners van Jeruzalem worden geen oorzaken gevonden, waarom die Fontein geopend is geworden. Op elke druppel water van die Fontein ziet het geloofsoog geschreven: Door u, door U alleen om 't eeuwig welbehagen.

Behoort u, jong en oud, tot dat huis van David en de inwoners van Jeruzalem? Weet dat een fontein niet de minste begeerlijkheid heeft voor iemand die méént rein te zijn, voor iemand die zich met het water van de wereld laven kan. Neen, deze Fontein wordt niet hoog geschat of gewaardeerd door een ieder, maar alleen door het huis van David en de inwoners van Jeruzalem. God geve u en mij genade om te verstaan dat wij onszelf bakken uitgehouwen hebben die geen water houden, om dan in boete en berouw te worden geleid tot die Fontein, Die geopend is tegen de zonde en onreinheid. Daar alleen zal de dorstige het water des Levens ontvangen om niet en zal worden bevestigd: Al Mijn fonteinen zullen in u zijn.

Veenendaal, Ds. J. Mijnders.

5 juli 2007

13. Op reis naar de eeuwigheid

Want hij reisde zijn weg met blijdschap. Handelingen 8:39b

De vakantietijd is weer aangebroken. Vele reisplannen zullen er zijn gemaakt en wanneer wij zouden vragen waar de reis heen zal zijn, dan denk ik dat al de landen van Europa wel opgenoemd zullen worden. Berekeningen zijn gemaakt, inlichtingen ingewonnen bij diverse reisbureaus, kortom alles is zo goed voorbereid en besproken dat deze reis wel een goed verloop moet hebben.

Helaas, wat een teleurstellingen worden er vaak ondervonden voordat men het doel van de reis heeft bereikt. Hier ziet men een vervoersmiddel dat niet op zo'n grote reis berekend was, daar ontmoet men een reiziger door ziekte overvallen of door een ongeval getroffen, kortom vele verwachtingen worden de bodem ingeslagen. Na een kortere of langere tijd wordt de terugreis weer aanvaard, om dan na het bespreken van de reiservaringen de reis weer voort te zetten. De reis weer voort te zetten, zo hoor ik u vragen? Het is toch weer voor een jaar afgelopen? Nee, de reis gaat door. Ons gehele leven bestaat uit één grote levensreis. met als einddoel een eeuwige gelukzaligheid of een eeuwige rampzaligheid.

Laten we in onze gedachten eens een reiziger volgen die door genade het ware reisdoel op het oog mocht hebben. Een reiziger die door Gods Geest van dood levend was gemaakt, iemand die het niet te doen was om de genietingen en vermaken van dit tijdelijke leven, maar alleen om de ware God des levens.

Ten zuiden van Egypte, in het Morenland, zien wij een reiziger voorbereidingen treffen om met een klein gezelschap de reis naar Jeruzalem te aanvaarden. Vraagt u naar de oorzaak om zo'n grote reis te gaan maken, wel, hij wilde meer horen en leren van die God Die de inhoud van zijn leven was geworden. Vele moeiten en gevaren getroost hij zich omdat dit reisdoel voor hem van de grootste betekenis is.

Het gaat hier om zijn eeuwig heil, het betreft geen vakantiereisje, en daarom is deze reis zo uiterst gewichtig. Na verloop van tijd zien wij hem Jeruzalem binnentrekken met zijn gevolg. Zijn eerste werk is zeker zoveel mogelijk van die prachtige stad te bekijken? Nee, dat was het doel van zijn reis niet, maar wat wij u al hebben gezegd, namelijk meer te leren kennen van die God, waar zijn hart naar uitging. Daarom is zijn eerste gang naar de kerk, in die dagen de tempel. Weet, medereiziger naar de eeuwigheid, dat ook in onze dagen de deuren van Gods huis nog open staan. Hij laat ook in onze dagen van afval en verval Zijn Woord nog prediken, de weg der zaligheid nog bekend maken. Wij behoeven er zoals die Moorman nog geen weken voor te reizen. Ik zou u van deze plaats willen vragen, hoe staat het met uw kerkgang? Is dit hoofdzaak in uw leven of bijzaak? De Heere geve de begeerlijkheden van deze tijd te ontvlieden, de koers van uw levensreis te mogen wijzigen.

Laten wij deze reiziger nog een ogenblik volgen nadat hij Jeruzalem weer heeft verlaten. Hij is hier in het bezit gekomen van een waardevol geschrift, de profetie van Jesaja. Wij zouden het nu kunnen vergelijken met een Bijbel, Gods Woord. Het is de voortreffelijkste reisgids die ooit verschenen is. Hierin wordt een reisbeschrijving gegeven voor ellendigen, schuldigen, reizigers die de weg niet meer weten, die met de verloren zoon alles hebben doorgebracht. Nadat deze Moorman op de wagen heeft plaatsgenomen en de terugweg heeft aanvaard, is er maar één zaak die zijn hart

vervult, en dat is die God, Die Zich laat vinden in dat Woord wat hij verkregen had. Terwijl hij daar hardop zit te lezen, voegt zich iemand bij de wagen en vraagt hem of hij verstaat hetgeen hij leest. De Moor behoeft niet lang na te denken over het antwoord dat hij die vreemdeling geven zal, maar bekent eerlijk dat hetgeen hij leest voor hem een verborgenheid is.

Maar zie nu echter de zorgende hand des Heeren over die geestelijke reizigers, die het in waarheid om de enige God te doen is. De Moor smeekt de vreemdeling om naast hem op de wagen plaats te nemen, en hem de verborgenheden van dat Woord bekend te maken. Filippus, want deze door God gezonden prediker was het, neemt plaats op de wagen, en gaat Gods Woord verklaren. Wat een voortreffelijk reisgesprek ontwikkelt zich tussen deze geestelijke reizigers. Een gesprek waarin niet de mens, maar de enige en waarachtige God het middelpunt is, de grote Reisleader van Zijn volk. Dit wondere beeld mocht voor ons eens een aansporing zijn om te bedenken hetgeen tot onze eeuwige vrede dient. Dat de inhoud van onze reisgesprekken eens mocht zijn wat eenmaal zo'n reiziger zong: "Ik ben o Heer' een vreemdeling hier beneên, laat Uw gehoon op reis mij niet ontbreken."

Nadat de Moorman Filippus met een brandend hart heeft aangehoord, verzoekt hij hem wanneer hij water ziet, het teken des doops te mogen ontvangen. Nadat de Moorman van harte heeft beleden dat Jezus Christus de Zoon van God is, gaat Filippus er toe over om hem het teken en zegel van Gods eeuwig Verbond toe te dienen, en dan zien wij dat de Heere Filippus wegneemt en de Moorman zijn weg met blijdschap vervolgt. Blijdschap en verwondering vanwege de trouw van die God, tegen Wie hij zwaar en menigmaal had misdreven, maar Die betoonde in Christus een God van volkomen zaligheid te willen zijn. Weet dat er maar één volk gelukkig kan worden genoemd, en dat is dat volk waarvan Paulus schrijft: "En u heeft Hij mede levend gemaakt, daar gij dood waart door de misdaden en de zonden."

Gelijk de Moorman nu zijn weg vervolgde, zo vervolgen ook wij, hetzij oud of jong onze reis, totdat de dood er een eind aan maakt en wij allen voor die grote God van hemel en aarde zullen moeten verschijnen. Sta daarom, o lezer, eens een ogenblik stil op uw levensweg en vraag u eens af waar uw reis heen is, waar uw blijdschap in bestaat, wat uw reisgezelschap is, wie uw reisleader is. Weet dat het niet gaat over tijdelijke belangen, maar over het heil van uw onsterfelijke ziel. Bedenk dat de wereld vergaat met haar begeerlijkheid, maar die de wil Gods doet blijft tot in eeuwigheid. Haast u daarom, opdat u het grote doel van uw levensreis niet zult missen, want de tijd is voorts kort.

Barendrecht, ds. J. Mijnders

15 september 1988

14. Paulus' troonrede

"Wat zullen wij dan tot deze dingen zeggen? Zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn? Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven, hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?" Romeinen 8 : 31 en 32.

De tijd is niet ver meer, nl. de derde dinsdag in september, dat onze vorstin, als de Heere haar de gezondheid geeft, als naar gewoonte de jaarlijkse troonrede zal uitspreken. Een rede, waarin helaas maar al te vaak de mens aan het woord is en het

doen en laten van de mens in het middelpunt staat.

Van geheel andere inhoud zou deze troonrede zijn, wanneer bij het opstellen hiervan het oog zou zijn geslagen op Hem, Die op de troon zit. Die alle macht bezit in hemel en op aarde. Dan zou de troonrede voor hen, die aan hun zijde niet anders dan een groot tekort bemerken, tegelijk een troostrede zijn. Dit zien we ook zo helder in hetgeen de apostel schrijft aan de gemeente van Rome. Hij begint in hoofdstuk 8 met ons kenbaar te maken welk een heerlijkheid er is in Christus Jezus voor armen, ellendigen, voor hen die met hem gaan instemmen dat de zonde hun de dood geworden is. Hij gaat zulken bemoedigen in verband met de overblijfselen der zonde, die de ziel zo menigmaal als een gebogene over de wereld doet gaan. Het lichaam, zo schrijft hij, is wel dood om der zonden wil, maar de geest is levend om der gerechtigheid wil. Hij gaat dat volk ook versterken, door hen er op te wijzen, dat het lijden dezès tegenwoordigen tijds niet is te waarden tegen de heerlijkheid die aan hen geopenbaard zal worden. Het moge dan hier vaak een zuchten zijn, het is echter geen zuchten zoals de wereld uiting geeft aan haar ellende en teleurstelling. Nee, dit zuchten van de Kerk is geen zuchten van ontevredenheid, ongeduld of moedeloosheid, maar een heilig verlangen om van een lichaam der zonde en des doods verlost te worden. Wij weten, zo zegt Paulus, dat degenen die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, namelijk degenen, die naar Zijn voornemen geroepen zijn.

En dan komt hij tot het hoogtepunt van zijn troonrede, wanneer hij het anker der hoop van Gods Kerk mag werpen in de ankergrond van de eeuwig verkiezende liefde Gods. Zijn geloofsoog mag doordringen tot de diepste grond der zaligheid, nl. hoe God nu van eeuwigheid bewogen was in Zichzelf aangaande het heil van verloren Adamskinderen. "Die Hij tevoren verordineerd heeft", zo roept hij uit, "dezen heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, dezen heeft Hij ook verheerlijkt." "Wat zullen wij dan tot deze dingen zeggen? Zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn?"

Nee, geliefden, van niet één mens van nature kan gezegd worden dat God voor hem is. Hoe zal ooit een heilig en rechtvaardig God gemeenschap kunnen oefenen met een zondaar die de dood verkozen heeft boven het leven. In de diepe jammerstaat, waarin elk mens geboren wordt, stelt God Zich lijnrecht tegen de mens, en openbaart de mens zich als één die zich lijnrecht stelt tegen God. En nu schrijft de apostel hier in zijn troonrede: "God voor ons." Hoe, vraagt u, is dat mogelijk? Wel geliefden, door de weg van de waarachtige wedergeboorte, "die vernieuwing, nieuwe schepping, opwekking van de doden, en levendmaking, waarvan zo heerlijk in de Schrift gesproken wordt, dewelke God zonder ons in ons werkt." (Dordtse leerreg. hfdst. 3, 4, artikel 12).

Nee, de apostel zegt niet: "Wij voor God", maar "God voor ons." Die leus, nl. wij voor God, beluistert u wel allerwegen, maar weet, dat na de diepe val des mensen, elk mens openbaar komt als één die niet vóór God, maar voor satan gekozen heeft. En vandaar, om iets te verstaan van het woord van de apostel: "God voor ons", is het nodig aan de weet te komen dat hij zich regelrecht tegen God heeft gesteld. Dit is het eerste wat de ziel gaat ervaren wanneer Gods Geest zaligmakend gaat overtuigen, nl. dat hij niet vóór, maar tégen God is, en dat het een éenzijdige Godsdaad is, wanneer hij radicaal van koers mag veranderen. Nee, een mens kan maar niet direct geloven dat God voor hem is. Wanneer dat zwarte zonderegister hem voor ogen wordt gesteld en hij zijn beeld aanschouwt in de spiegel van Gods heilige wet, dan kan hij niet anders geloven, dan dat God eeuwig tegen hem zal zijn; dat heeft hij zich volkomen waardig gemaakt. En wanneer het dan de Heere behaagt, om de zondaar eens te doen zien, dat God nu

vóór zulk een mens wil zijn, dan blijft er alleen maar verwondering en aanbidding over. En dat wonder wordt groter, naar gelang het de Heere behaagt dat volk in te leiden in de verborgenheden der godzaligheid.

Wanneer zij verwaardigd worden om eens te zien op Hem, in Wie de mogelijkheid is ontsloten, dat God weer vóór de zondaar kan zijn, wel, dan wordt deze troonrede in der waarheid een troostrede, en hoort men hen in verwondering uitroepen: "Wat zullen wij dan tot deze dingen zeggen; zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn?" Wanneer zij met Jacob uitroepen; "Al deze dingen zijn tegen mij", dan betoont God vóór hen te zijn. Wanneer Gods Kerk moet klagen: "Mijn weg is voor de Heere verborgen, en mijn recht gaat van mijn God voorbij" betoont de Heere vóór hen te zijn. Het is alsof de apostel wil zeggen, kom, gij allen die God vreest, sta met mij eens een ogenblik stil bij dit ondoorgroendelijke wonder, dat God vóór ons is. Schijnt menigmaal alles tegen te zijn, zowel van binnen als van buiten, weet dat God vóór u is.

Wat moet echter dat volk zich menigmaal aanklagen, dat zij nog zo onkundig zijn aangaande die God, Die in Christus alles wil zijn voor een schuldig en ellendig volk. Jezus moest eenmaal tot Filippus zeggen: "Ben Ik zo lange tijd met ulieden en hebt gij Mij niet gekend. Die Mij kent, kent ook Mijnen Vader." Stond onze ziel toch meer in het diepe besef van onze grote onkunde, gewis, die God zou Zich niet onbetuigd laten. De ziel zou ook meer gaan verstaan, dat de inhoud van deze troon- en troostrede niet rust op losse schroeven, maar gefundeerd is in de gerechtigheid van Hem, waarvan de apostel zegt: "Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven." Dit woord herinnert ons aan de hoogste liefde, dewijl er niets in dat volk was, wat God bewoog tot de overgave van Zijn Zoon. Van eeuwigheid was Hij in Zichzelf bewogen met het lot van verdoemelijke Adamskinderen, zodat Paulus in hoofdstuk 5 schrijft: "Maar God bevestigt Zijn liefde jegens ons, dat Christus voor ons gestorven is, als wij nog zondaars waren."

"God vóór ons" baart niet anders dan verwondering in het hart van hen die zich als tegenstanders leren kennen. Maar God vóór ons, ten koste van Zijn eigen Zoon, gaat alle gedachten van de zondaar verre te boven. Hier betaamt het de ziel om met de dichter uit te roepen: "Heilig zijn o God, Uw wegen." Was de kloof die de zondaar heeft geslagen onoverbrugbaar, hier mag de Kerk door het geloof zien dat deze kloof is overbrugd door Hem, Die ook Zijn eigen Zoon niet heeft gespaard.

Hij heeft Hem overgegeven in een weg van lijden en sterven, heeft Hem niet gespaard in Zijn Naam, die werd gelasterd, in Zijn eer, die werd vertrapt, in Zijn kroon, die werd ontheiligd, in Zijn Godheid en eeuwig Zoonschap die geloochend en gehoond werden. Hij werd overgegeven aan de zwaarste zielestrijd en doodsangst, overgegeven aan Gods richterlijke toorn en gramschap tegen de zonden.

Overgegeven, voor wie? Voor ons allen, zo zegt de apostel. Wie zijn allen? Wel, zo zegt de algemene verzoeningsdrijver, al degenen die van goede wil zijn. Dit leert Gods Woord ons echter niet. Want wie dit meent geeft blijk met het verband totaal geen rekening te houden. Er wordt hier gesproken over de tevoren verordineerden. Dat zijn diegenen, die hun zonden voor God leerden bewenen en die gaan verstaan dat het bedenken des vleses vijandschap is tegen God. Dat zijn diegenen, die maar niet kunnen bezien dat God vóór hen is, maar wel gedurig moeten waarnemen dat zij tegen God zijn.

Geliefden, behoort u ook tot die "allen"? Wanneer dat niet zo is, weet dan dat God niet vóór u, maar tegen u is. Het "God voor ons" zal te allen tijde geleerd worden door een weg, waarin de zondaar gaat verstaan tegen God te zijn. Twijfelt u, o zondaar, of God

voor u is, maar moet u wel ervaren dat al dat van u is tegen God is, wel toetst uzelf dan aan het Woord van God, dat ons zegt: "Zovelen als er door de Geest Gods geleid worden, die zijn kinderen Gods."

En gij, die door genade weten mag, dat God voor u is. God geve u genade alles voor Hem te mogen zijn. Alles schade en drek te mogen achten om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus.

Veenendaal, Ds. J. Mijnders

8 februari 1979

15. De Samaritaanse vrouw, Johannes 4 : 29.

"En Hij moest door Samaria gaan", en dit alles, opdat het welbehagen des Heeren door de hand van Christus gelukkig zou voortgaan. Neen, nimmer zette Jezus tijdens zijn rondwandeling één voet op aarde, waarvan het doel Hem niet bekend was. Vanwege de vijandschap der Joden keert Hij Zich van Judea af en reist naar Galilea.

Om dit doel te bereiken moest men echter óf door Samaria gaan, óf de veel langere weg door het Overjordanse. Deze laatste verkoos de Jood graag boven de eerste, om niet in aanraking te komen met de in zijn ogen minderwaardige Samaritaan. Maar zie, Jezus moest door Samaria gaan, omdat zich daar een zondares bevond voor wie het uur der minne was aangebroken om getrokken te worden uit de modder der zonde.

De reis loopt door Sichar, de plaats waar Jacob eenmaal zijn tenten opsloeg en het gebeente van Jozef begraven werd. Vermoeid en dorstig van de reis zet Jezus Zich neer bij de Jakobsbron, omdat het op het heetst van de dag was. Hij, Die de fontein der hoven Zelf is en de put der levende wateren. Hij, Die de ziele dorst van zondaren lessen kan tot in der eeuwigheid. Hij zit hier thans neder als een vermoeide reiziger.

Wanneer het geloofsoog Hem daar aanschouwt, hoe wordt dan het woord van de apostel bevestigd: "Hij is om uwentwil arm geworden daar Hij rijk - was, opdat Hij door Zijn armoede u zou rijk maken." Christus, de eeuwige Zoon des Vaders, vernietigt Zichzelf en neemt de gestalte van een dienstknecht aan om het verlorene te zoeken. Christus, Hij zal dieper buigen dan ooit enig schepsel op deze wereld gebogen heeft, om tollenaren en zondaren te trekken uit de macht der duisternis. Is Jezus' dorst naar water groot, omdat Hij toch waarachtig, rechtvaardig mens was en Hij in alles de broeders gelijk geworden was, groter is Zijn dorst naar de redding van verloren Adams- zonen en dochteren. Wanneer de zondaar of zondares dan ook niet tot Hem komt dan zal Hij Zich tot hèn wenden. Jezus, Hij wacht daar bij de Jakobsbron. Neen, niet in de eerste plaats op het aardse water, maar op de komst van een verloren zondares. En zie, zo wacht Hij ook thans nog op de komst van degenen, die zichzelf bij het licht van Gods Geest leren kennen als dood zijnde in de zonden en misdaden. Zijn grootste vermaak is om gelijk een herder uit te gaan en te zoeken en zalig te maken dat verlorene is.

Welgelukzalig dat volk, 't welk zich als zulk een verlorene mag leren kennen, om dan te ervaren dat Hij naar dezulken uitziet, gelijk een vader naar de komst van een verloren zoon. Terwijl de discipelen zijn heengegaan om in de stad brood te kopen, nadert er van verre een vrouw met een kruik op het hoofd om water te putten. Zou de godsdienstige Jood de komst van deze vrouw niet afgewacht hebben, uit vrees om verontreinigd te worden, de Reine en Zondeloze in Zichzelf, Die in waarheid kon getuigen: "Wie van u overtuigt Mij van zonden", vreest de ontmoeting met deze

vrouw niet.

Maar, geachte lezer, laten wij het oog in deze niet alleen laten vallen op de vrome farizeeër. Hoe velen zijn er ook onder ons die de aanraking met anderen schuwen en hiermee betuigen: "Ik ben heiliger dan gij." Hoe noodzakelijk dat ook de door Gods' Geest bearbeide ziel er gedurig aan wordt herinnerd, dat ook zijn wieg stond in het land van Samaria. Dat zij het niet waren die de Heere zochten, maar dat het de Heere was die hèn zocht. Jezus, Hij is de eerste die deze vrouw aanspreekt. Welk een wonder dat Hij te allen tijde de Eerste en de Laatste is. Hij benadert deze vrouw niet vanuit de hoogte, maar vanuit de diepte. Hij komt met een vriendelijk verzoek: "Geef Mij te drinken." Vanwege die onmetelijke afstand die er is tussen een heilig, rechtvaardig God en een ellendig zondaar, is Hij zo nederbuigend goed met deze vriendelijke vraag af te dalen. Jezus, Die niet van node heeft door enig mens gediend te worden, vraagt hier aan een zondares een gunstbewijs. Hij zal hier als de Opperste Wijsheid met de zondares een woord ter rechter tijd gaan spreken. Welk een les wordt hierin gevonden voor mij en u, in 't bijzonder ook voor de ambtsdragers. Om de rechte toon te treffen aangaande verborgenheden des heils tegenover onze naaste, is het zo gedurig nodig wijsheid, genade van boven te ontvangen, onszelf te leren kermen om dan de voetstappen van Hem te mogen drukken, getuigend: "Hij moet wassen, maar ik minder worden."

Jezus heeft de gestalte van een dienstknecht aangenomen, om als zodanig ook af te dalen tot de Samaritaanse vrouw met het verzoek: "Geef Mij te drinken." Nee, deze vrouw verstaat er niets van, dat dit verzoek van Jezus het begin is van die stromen van levend water, die straks haar ziel zouden verkwikken en haar doen heengaan, om voor de oren van de inwoners der stad uit te roepen: "Komt en ziet een Mens, Die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb; is Deze niet de Christus"

Zij toont haar onkunde door deze vreemdeling te antwoorden: "Hoe begeert Gij, Die een Jood zijt, van mij te drinken die een Samaritaanse vrouw ben." Zij begrijpt er niets van en dit is ook de ervaring van elke zondaar, die door genade op de school van Jezus gebracht wordt. Voor hen is deze vrouw geen onbekende. Jezus gaat deze vrouw wijzen op de ongenoegzaamheid van alle aardse bronnen. Hij gaat haar oog aftrekken van de Jakobsbron; haar geestelijk oog openen voor de bron van haar goddeloos bestaan, om dan haar geloofsoog te vestigen op de Levensbron. "Een ieder die van dit water drinkt zal wederom dorsten, maar zo wie gedronken zal hebben van het water dat Ik hem geven zal, die zal in eeuwigheid niet dorsten."

Nee, de bronnen der wereld bevredigen niet, zijt u dit reeds aan de weet gekomen, lezer, of tracht u uzelf nog steeds te verzadigen met de wateren der wereld? Wanneer dit zo is, zijt u diep beklagenswaardig. De fontein van de wateren der wereld zal uw ziel ledig laten; hoe noodzakelijk is het hieraan ontdekt te worden.

De Heere gaat tegenover het "wederom dorsten" stellen het "tot in der eeuwigheid niet dorsten." Van stap tot stap gaat Hij de Zijnen onderwijzen. Hij zal de vinger leggen op de zondige plek in 't leven van deze vrouw en geeft daartoe het bevel: "Ga heen, roep uw man en kom hier." Jezus plaatst deze vrouw voor de spiegel van Zijn heilige wet en daar aanschouwt de zondaar zijn ware gedaante. Daar hoort u zulk een ontdekte ziel uitroepen: "Ik heb tegen U, o Heere, zwaar en menigmaal misdreven." Misschien hebben de inwoners van Sichem deze vrouw vaak gewezen op haar zedeloze leven, maar zij is doorgedaan op de weg der zedeloosheid. Wanneer de Heere echter door Zijn Geest de ogen opent van 's mensen zwarte zonderegister, dan is het onmogelijk zijn hart langer te pantsersen tegen de pijlen welke van Gods boog worden afgeschoten.

Tegen dit onderwijs kon de vrouw het niet langens uithouden. Zij hoort Jezus de geheimen van haar leven openbaren. Vóórdat de Heere geneest, legt Hij eerst de wonden geheel bloot. De zondaar gaat leren, dat de weg naar zonde-uitdelging voert langs de weg van zonde-ontdekking. De geestelijke geboorte begint niet met een jubel, maar met een hartelijke droefheid naar God. En welk een rijke prediking hoort men dan uit de mond van 'die grote Profeet tot zulk een schuldverslagen zondaar.

Heeft Jezus eerst gezegd wie zij was, nu zal Hij gaan zeggen wie Hij is. En Jezus zeide tot haar: "Ik ben het, Die met u spreekt." De handen die haar eerst verwonden, zullen nu gaan helen. De mond die eerst sprak van al hetgeen wat zij gedaan had, gaat nu spreken van al hetgeen Hij gedaan heeft en doen zal om zulke onreine, goddeloze en zedeloze zondaren te behouden. Dit gaat altijd samen, dat Hij helder laat zien wat de mens gedaan heeft om zich rampzalig te maken, maar wat Hij gedaan heeft om dezulken zalig te maken. De zondaar die dit ervaren mag, vergaat het net als deze vrouw. Ze gaan uitroepen: "Komt, ziet een Mens, Die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb; is Deze niet de Christus?" Genade maakt klein maar ook mededeelzaam. Heeft deze vrouw er eenmaal velen tot zonde verleid, thans is haar begeerte er velen tot Jezus te leiden, en haar arbeid is niet ijdel. Vele Samaritanen gaan uit naar de Jakobsbron en roepen straks de vrouw toe: "Wij geloven niet meer om uws zeggens wil; want wij zelf hebben Hem gehoord en weten dat Deze waarlijk is de Christus." Baden de Gadarenen eenmaal, dat Jezus uit hun landpalen, wilde vertrekken, deze Samaritanen bidden dat Jezus bij hen blijve.

Wat is uw bede, jong en oud? Jezus, Hij moest door Samaria gaan. Hij gaat ook thans nog door het midden van ons, door middel van de prediking des Woords. Nimmer zult u kunnen zeggen, dat Hij niet diep genoeg gebogen heeft; u zult wel eenmaal moeten bekennen, indien u blijft hijgen naar de wateren van de wereld, dat gij niet hebt willen buigen. "Hij heeft mij gezegd alles wat ik gedaan heb." Zie hier de weg welke leidt tot zelfkennis. Godskennis en Christus-kennis. Alleen zulk een weg zal u doen sterven aan de bronnen van de wereld; en u doen putten uit de Levensbron en u doen uitroepen: "Is Deze niet de Christus?"

Ds. J. Mijnders.

29 juli 1993

16. De bekering van Manasse (1)

"Toen erkende Manasse, dat de Heere God is." 2 Kron. 33 : 13b. (1)

"Voorwaar, voorwaar zeg ik u; de ure komt, en is nu, wanneer de doden zuilen horen de stem des Zoons Gods, en die ze gehoord hebben, zullen leven." Dit waren de woorden, die Jezus sprak tot een schare, die Hem naar het leven stond, maar waarvan de inhoud wonderlijk vervuld is in het leven van een goddeloze Manasse.

Wie onzer kent Manasse niet, de zoon van de godvrezende Hiskia? Drie jaar nadat Hiskia dodelijk ziek was geweest, heeft hij zijn ziel uitgestort in deze naamgeving, welke betekent: "God doet vergeten." Op een geheel andere wijze heeft echter zijn kind de betekenis van deze naam bewezen. Hij was niet alleen zélf een Godvergetend mens, maar ook anderen heeft hij God doen vergeten. Hoeveel ouders zijn er die mogen getuigen in het leven, dat God hen de moeite en smart deed vergeten, dewijl de Heere klaarlijk betoonde van hun smart en zorgen af te weten, maar wier kinderen God verzaken en vergeten.

We behoeven er niet aan te twijfelen dat Hiskia zijn kind in de vreze Gods zal hebben opgevoed, maar welk een droevig beeld aanschouwen we hier in dit ouderlijk huis. Terwijl de vader zijn knieën buigt, openbaart zich zijn kind als een goddeloze zondeslaaf. Terwijl de wandel van zijn vader in de hemel is, wandelt deze zoon als een schandvlek in het midden van zijn volk; zijn zonderegister wordt steeds afgrijselijker. Dat we toch mochten verstaan, in 't bijzonder onze jonge mensen, wat Salomo ons voorhoudt: "Wie zijn vader of zijn moeder vloekt, diens lamp zal uitgeblust worden in zwarte duisternis."

We lezen dat Manasse handelde naar al de gruwelen der heidenen. Hij herstelde de Baälsdienst en de dienst van Astarte kwam weer in volle glorie. Een afgodsbeeld versierde de voorhof van de tempel. Nimmer werd zulk een openbaring van goddeloosheid en zedeloosheid gezien. We lezen dat hij zijn zonen door het vuur deed gaan om hen te wijden aan de vuurgod. Hij pleegde guichelarij en gaf op vogelgeschrei acht en vergoot veel onschuldig bloed. Kortom alle zaden van boosheid welke in het hart des mensen gevonden worden, schoten welig uit. Wij zouden misschien zeggen: hoe is het mogelijk, zulk een kind van zulk een godvrezende vader.

Hier zien wij, geliefde lezer, een mens zoals ik en gij: wanneer God hem aan de dwaasheid van zijn hart overgeeft, dan zinkt hij beneden het peil van het redeloze gedierte. Wie zal ooit kunnen zeggen wat de mens geworden is in zijn onbekeerde staat voor God. Manasse, hij deed Juda en de inwoners van Jeruzalem dwalen. Koning en onderdanen zakken steeds dieper weg in het moeras der zonden. Draagt ook onze tijd in velerlei op zicht niet het beeld van die dagen? De goddeloosheid en zedeloosheid neemt toe, en het teken van het beest openbaart zich steeds duidelijker, ook in het beleid van onze overheid. En dan lezen wij dat de Heere wel tot Manasse en het volk sprak, maar zij merkten daar niet op. Eerst komen dus de waarschuwingen van des hemelswege, dan volgt de aankondiging van het oordeel, en daarna de voltrekking van het oordeel. Nee, Manasse gaat niet ongewaarschuwd zijn weg, en ook ons land en volk gaat niet ongewaarschuwd daar heen. Het "O land, land, land, hoort des Heeren Woord", wordt nog gehoord, totdat de maat der zonde vol zal zijn. Manasse, die zwarte zondeslaaf, weigert echter acht te geven op de roepstem Gods, en sluit ook beide oren voor de vermaning van zijn ouders. Ook smoort hij de stem der profeten in hun bloed. De Talmud zegt ons, dat de profet Jesaja door Manasse doormidden gezaagd is.

Wanneer wij dit lezen en zulk een brute afwijzing van de eis der bekering zien, zouden wij zeggen: zulk een mens behoort in de hel thuis. Als er één is, wiens verdoemenis rechtvaardig is, dan is het toch zeker deze Manasse wel. Misschien hebben wij bij het lezen van zulk een zonderegister er al tienmaal een dikke streep door gegeven, maar zie nu, wat wij afkeuren acht God goed voor de hemel. Waar wij een streep door geven, wordt door de hemel in ere hersteld. Wat wij in de hel zouden werpen, haalt God in Christus, naar Zijn eeuwige soevereine liefde, als een heiwaardige uit het slijk der zonde op. De Heere zal bevestigen, dat Zijn wegen hoger zijn dan onze wegen. Er komt een ogenblik in het leven van deze zondeslaaf, dat hij door Gods genade zich zal gaan vernederen voor het aangezicht van de God zijner vaderen, een ogenblik dat hij zal mogen erkennen dat de Heere God is.

Manasse heeft door zijn goddeloze levenswandel de eis der bekering afgewezen, thans zien wij hoe deze zondeslaaf door Gods genade op de weg der bekering wordt geleid. Manasse zal gaan ervaren dat het hard is de verzenen tegen de prikkels te slaan.

Wanneer het Woord des Heeren niet wordt opgemerkt, dan zal de koning van Assyrië als tuchtroede in de hand des Heeren worden gebruikt. We lezen, dat hij deze Manasse gevangen neemt onder de doornen. In zijn angst heeft hij zich verborgen onder de doornen, gelijk eenmaal een Adam onder het lommer toen God hem dagvaardde. Wat is toch de mens die zich tegen God verheft? Nu het oordeel wordt voltrokken en de tuchtroede hem treft, nu het onschuldig bloed der profeten tegen hem getuigt, nu zijn bezoedelde geweten en bijna toegeschroeiende consciëntie gaat spreken, nu hem langer de macht ontbreekt zijn goddeloze praktijken uit te voeren, nu vlucht hij als een kind onder de doornenstruiken, alsof deze dekking kunnen bieden voor het oog van de grote Rechter. Manasse, hij wordt gegrepen onder de doornen. Ging hij door in het bedrijven van de zonde, God gaat ook door in het straffen van de zondaar. Laten we daar wel op letten, jong en oud, dat God geen ledig aanschouwer is en de schuldige geenszins onschuldig houdt.

De dienaren van de koning van Assyrië vinden Manasse, slaan hem in de boeien en voeren hem naar Babel. Hij zal het koninklijk paleis moeten verwisselen voor een vunzig kerkerhol, maar zie, daar zal worden bevestigd wat Paulus schrijft aan de gemeente van Rome, aangaande de vrijmacht Gods: "Zo ontfermt Hij Zich dan, diens Hij wil, en verhardt, die Hij wil." Hij, die zich als een gebodene van de vorst der duisternis openbaarde, zal als een geketende in de gevangenis, door God Zelf ontketend worden. De gevangenis van Babel wordt de werkplaats van Gods Geest. "Het briesende paard moet eindelijk sneven, hoe snel het draaft in 't oorlogsveld." Is hij ver van Jeruzalem en de tempel verwijderd, dit wordt nu door Gods genade het beeld van zijn geestelijke toestand.

Welk een ondoorgrondelijk wonder dat Gods oog ook doordringt tot in de gevangenis te Babel en valt op dit monster van goddeloosheid, een bruto, waarvan wij misschien zouden zeggen: hij ontvangt zijn verdiende loon. Hebt u ooit weleens verstaan lezer, wat uw verdiende loon is? Wanneer Gods Geest aan de zonde ontdekt, zult u er zeker niet bovendien kunnen komen. Manasse krijgt zich door het ontdekkend licht der genade te zien zoals hij is. Heel zijn leven trekt als een zwart zonderegister aan zijn oog voorbij. Zijn goddeloze levensweg aanschouwt hij thans in het licht van Gods rechtvaardigheid en heiligheid. Hoe menigmaal had de Heere op de deur van zijn hart geklopt. Hoe vaak was God hem tegengekomen op zijn zondeweg, maar zie, alles had hij van zich afgeworpen. Het moge dan erg zijn om als koning vernederd te worden in een vunzig kerkerhol, en ontkroond in boeien te zijn geslagen, maar wat hij nu ontdekt en zoals hij nu zichzelf ziet, dat gaat dit alles ver te boven.

Daar zit de onttroonde koning zonder God. Met een ontzaglijke schuld voor God, ja voor het aangezicht van een vertoornd God. Het geweten van deze moordenaar ontwaakt, en de pijlen van Gods toorn dringen tot in het binnenste van zijn ziel. Het bloed der onschuldigen benauwt zijn geweten en roept om wraak naar de hemel. Nee, hier baat geen vluchten tot de tovenaars en de waarzeggers. Hij kan niet anders als die God, tegen Wie hij zwaar en menigmaal heeft misdreven, rechtvaardigen en zichzelf des doods waardig keuren. Hier houdt alle tegenspraak op en verdwijnen alle verontschuldigen. De ware schuldbelijdenis van de moordenaar aan het kruis, wordt zijn schuldbelijdenis: "Wij toch rechtvaardig, want wij ontvangen strafwaardig hetgeen wij gedaan hebben."

Wij lezen van Manasse: "En als hij hem benauwde, bad hij het aangezicht des Heeren, Zijns Gods, ernstiglijk aan en vernederde zich voor het aangezicht van de God zijner

vaderen." De koning van Assur mocht Manasse hier in de kerker benauwen, maar welk een wonder nu dat de Koning der Koningen deze gevangene in de engte drijft, zodat hij dieper leert zuchten onder de ketenen der zonde, dan onder de boeien van de koning van Assur.

Ds. J. Mijnders.

17. De bekering van Manasse (2)

"Toen erkende Manasse dat de Heere God is." 2 Kron. 33 : 13b.

"En hij bad het aangezicht des Heeren, zijns Gods, ernstiglijk aan, en vernederde zich zeer voor het aangezicht van de God zijner vaderen." De benauwdheden des harten werpen Manasse op de knieën en drijven hem uit tot God. Hier zien wij hoe een ontkroonde koning voor de Koning der koningen zijn knieën buigt op een harde kerkervloer. Waar God door Zijn Geest in het hart gaat werken, worden de zonden tot schuld, maar ook tot een last. Manasse's geketende handen, die druipen van het bloed van zijn kinderen, worden nu smekend hemelwaarts geheven. Meende hij het tegen de Heere uit te kunnen houden, warmer de hand des Heeren de zondaar aanraakt, dan snikt zijn ziel in benauwdheid tot God.

Hij bad ernstiglijk, zo lezen wij. Nee, hier beluisteren wij geen ijdele klanken, maar uit de diepte der ellende roept hij met mond en hart. 't Is ernst geworden. Is het, jong en oud, ooit in uw leven wel eens ernst geworden, of staat het heil van uw onsterfelijke ziel nog steeds op de tweede plaats? Wanneer u op deze vraag bevestigend mag antwoorden, dan weet u ook wat het inhoudt uzelf voor God te vernederen. Vernederen wil zeggen minder worden in uzelf, telkens een trap lager afdalen. Rechte zondekennis, het zichzelf schuldig kennen voor God, gaat altijd gepaard met ware vernedering. Wie zijn wangestalte te zien krijgt bij het licht van Gods vlekkeloze heiligheid, leert in de vernedering voor God te buigen, uitroepend: "Gena o God, gena, hoor mijn gebed." Deze vernedering in het werk der genade gaat ook altijd gepaard met vertedering. Er kan ook vernedering gevonden worden zonder vertedering. Denk aan een Achab en een Saul. Van Achab lezen wij dat hij zich vernederde voor het aangezicht des Heeren; het einde is echter dat de honden zijn bloed lekten. De ware zondekennis wordt nooit anders gewerkt dan door de liefde en liefde kan niet anders dan vertederen. De liefde Gods vermurwt, verbreekt en maakt week. Nee, het uitstorten van deze liefde zal de zondaar niet van God af doen vluchten, maar zal hem met de nood der ziel naar Hem doen uitgaan.

Manasse vernedert zich voor het aangezicht van de God zijner vaderen. Daar zien wij hoe het beeld van zijn jeugd helder voor zijn aangezicht oprijst, want onder die vaderen waren er die uitblonken in ware Godsvreze. Welk een bittere smart bezet het hart wanneer God de zondaar laat zien op welk een wijze deze zijn vader of moeder, ja, de God van zijn ouders als op het hart heeft getrapt. Daar hoort u zulk een ziel uitroepen: "Sla de zonden nimmer ga, die mijn jonkheid heeft bedreven, denk aan mij toch in gena, om Uw goedheid eer te geven." Op welk een wonderlijke wijze had de God zijner vaderen Zijn gunst betoond in het leven zijner vaderen, en op welk een droeve wijze had hij deze weldaden veracht. Maar zie nu wat genade vermag. Manasse vernedert zich voor het aangezicht van de God zijner vaderen. En dan lezen wij: "En Hij liet Zich van hem verbidden, en hoorde zijn smeking." Wie zal ooit dit ondoorgrondelijke wonder van zondaarsliefde kunnen bevatten? De heilige, vlekkeloze majestueuze God laat zich verbidden van deze hardnekkige, brute

zondeslaaf, van zulk een ontaarde vader. Zijn leven lang had hij niet anders gedaan dan God met de weldaden in het aangezicht geslagen, niet anders gedaan dan de God van zijn vaderen gehoond en getergd. Jarenlang had de Heere op de deur van zijn hart geklopt en de roepstem doen horen: "Keer weder, gij afkerige kinderen."

Manasse hield de deuren van zijn hart, gelijk de inwoners van Jericho, voor de God van Israël gesloten. Ja, hij verhardde zich op zulk een wijze, dat wij misschien gezegd zouden hebben: "Nu is het genoeg." Nee, wij zouden het niet zo lang uitgehouden hebben. Het vuur van de hemel bidden over dezulken ligt ons vaak met de discipelen vóór in de mond. Hier lezen wij echter: "En Hij liet Zich van hem verbidden." Welk een verheffing van vrije genade. Hier past het de zondaar uit te roepen: "Wie is aan onze God gelijk, die dezulken opricht uit het slijk? "

Zal de zondaar, bearbeid door Gods Geest, ondervinden dat Gods toorn tegen de zonde ondragelijk is, hij zal ook gaan ervaren dat Gods barmhartigheid oneindig is. Maar dan vraagt u misschien hoe dit nu mogelijk is, dat een heilig en rechtvaardig God met zulk een walgelijk schepsel gemeenschap kan oefenen?

Wel, geleefde lezer, de oorzaak daarvan vindt u in Hem, Die Jeruzalem verkiest, en een Manasse als een vuurbrand uit het vuur rukt. Scheen het voor deze goddeloze een afgesneden zaak, de verkiezing Gods is echter onberouwelijk. Het is De grote Hemeladvokaat Die als De grote Pleitbezorger der Zijnen bij de Vader intreedt en de twistzaak van Zijn Kerk twist. Hij staat borg voor bezoedelde Adamskinderen. Hij zal betonen te zijn die grote Hogepriester, Die met Zijn eigen bloed bij de Vader intreedt. En krachtens die volmaakte voorbede de smeking van zulke ellendigen hoort.

Manasse openbaarde zich als een grote zondaar, maar hij ontving ook grote genade. Zijn bede: "Voer mij uit mijn gevangenis, tot roem Uws Naams die heerlijk is", is verhoord geworden, zodat wij lezen: "En de Heere bracht hem weder te Jeruzalem, in zijn koninkrijk." Welk een bemoediging voor hen die zichzelf hier als zondaar leren kermen, bij vide in het hart misschien de vraag leeft: "Zou God Zijn gena vergeten, nooit meer van ontferming weten?" Toen erkende Manasse, zo staat er geschreven, dat de Heere God is. En met die God gaat dit volk in hun leven rekening houden. Hóe dat wij ook geleefd hebben, welke afgoden wij ook gediend hebben, wanneer Gods Geest de mens van dood levend maakt, dan gaat hij erkennen dat de Heere God is en daarvan geeft hij ook blijk in zijn levenswandel.

Manasse nam de vreemde goden en die gelijkenis, d.w.z. de beelden, uit het huis des Heeren weg. Dit is ten allen tijde de vrucht van het leven dat uit God is, nl. de zonde haten en vlieden. Dan wordt het met een Efraïm: "Wat heb ik meer met de afgoden te doen." Nee, onderschat dit niet wat hier een Manasse ter hand neemt. Met. dit werk veroordeelt hij in het openbaar voor de ogen van het hele volk zijn vorige levenswandel. Er staat geschreven in vers 16: "En hij richtte het altaar des Heeren toe en offerde daarop dankofferen en lof offeren, en zei tot Juda, dat zij de Heere, de God Israëls dienen zouden."

Dit wonderwerk des Heeren moet ons brengen op die plaats waar de dichter heeft uitgeroepen: "Dit werk is door Gods alvermogen, door 's Heeren hand alleen geschied." Manasse gaat met al dat in hem is het volk Israël op het hart binden God te dienen. Hij gaat herstel zoeken van hetgeen hij door zijn goddeloos leven heeft verwoest. En als het dan waar is, dat het volk nog op de hoogte bleef offeren, dan kunt u geloven dat dit voor Manasse een smartelijke zaak is gebleven. Daarin ziet hij gedurig zijn eigen beeld, een vrucht van zijn eigen akker. Hij aanschouwt in de

handelwijze van zijn onderdanen de bittere vrucht der zonde waarin hij zijn volk eertijds was voorgegaan. Hoe vaak zien wij dit ook in het leven van een vader of moeder die eerst hun gezin zijn voorgegaan in het dienen van de zonde. Nadat God ouders staande heeft gehouden op de weg der zonden gaan de kinderen toch door op de weg der ongerechtigheid. Welke bittere tranen worden er dan vaak geschreid, wanneer ouders hun eigen leven, hun eigen beeld zien in het leven van hun kinderen. Dan wordt het met recht: "Wie zal een reine geven uit een onreine? " Niet één. Welk een verantwoording hebben dan ook de regeerders ten opzichte van hun onderdanen, maar ook ouders tegenover hun kinderen.

Zie daarom ernstig toe, vaders en moeders, hoe uw levenswandel is t.o.v, uw kinderen. Ondermijnt uw gezin niet door in het bijzijn van uw kinderen de ambten en ambtsdragers te vertrappen.

Niet dat wij onze kinderen kunnen bekeren, dat zien wij wel helder in Manasse. Maar in de opvoeding van onze kinderen wordt toch de grondslag gelegd voor hun latere leven. Manasse is gaan reformeren. Maar het gelukte Manasse niet de dienst op de hoogten af te schaffen, hoewel hij een eind maakte aan de dienst der Kanaänietische goden op deze hoogten. Daarop ziende zal hij zeker met de Psalmddichter hebben moeten zeggen:

*Sla de zonden nimmer ga,
die mijn jonkheid heeft bedreven.
Denk aan mij toch in gena,
om Uw goedheid eer te geven.*

Wanneer hij echter zag op hetgeen de Heere daartegenover gedaan had, dan heeft hij met diezelfde dichter bij tijden moeten uitroepen: 's Heeren goedheid kent geen palen; God is recht, dus zal Hij door onderwijzing hen die dwalen, brengen in het rechte spoor.

Deze meditatie over Manasse predikt ons dat het welbehagen des Heeren door Christus' hand gelukkig voortgaat. Het is een geschiedenis welke ons voorhoudt de noodzakelijkheid van waarachtige bekering. Echter ook van de mogelijkheid hiervan. Manasse boog zich eens voor de goden van zijn tijd. Hoevelen onder ons doen niet anders. Manasse verachtte de roepstem van zijn godvrezende vader. Hoevelen onder ons die hem hierin navolgen. Manasse volhardde in de weg der zonde. Van hoevelen onder ons moet hetzelfde gezegd worden. Maar zie nu ook hoe Manasse mocht erkennen dat de Heere God was. Hoevelen zullen er onder ons door Gods genade tot dit erkennen mogen komen? Gods Geest mocht gelijk als in het leven van deze zondeslaaf afdalen in uw hart om de grendelen van goddeloosheid en om de boeien van ongelooft te verbreken.

Zeg niet: ik ben een te groot zondaar. Want dan leert ons het leven van deze koning dat de Heere gekomen is om zondaren zalig te maken. God geve jong en oud de afgoden uit ons midden weg te doen, het zondepad te verlaten, ons te vernederen met een Manasse voor het aangezicht van de God onzer vaderen. Om dan met de dichter te mogen uitroepen: "Toen hoorde God, Hij is mijn liefde waardig; de Heere is groot, genadig en rechtvaardig, en onze God ontfermt Zich op 't gebed."

Ds. J. Mijnders.

28 februari 2002

18. De prijs des bloeds

"Toen ging een van de twaalven, genaamd Judas Iskariot, tot de overpriesters, en zeide: Wat wilt gij mij geven, en ik zal Hem u overleveren. En zij hebben hem toegelegd dertig zilveren penningen." Mattheüs 26 : 15

De geur van het reukwerk, die de zalving van Jezus door Maria verspreidde, wordt reeds spoedig gemengd met de wasem der zonde. In Judas' oog was al het geld, dat door Maria was besteed aan Jezus, verloren geld. Hij heeft de prijs van de zalf getaxeerd en de prijs van Jezus was voor hem reeds vastgesteld. Zijn besluit staat thans vast: hij zal Jezus voor 30 zilverlingen overleveren in de handen der moordenaren.

Wie was deze Judas? Het was een man die het Woord las, zijn knieën boog, zich tot Jezus aangetrokken voelde, die door Jezus groot dacht te worden, maar niet door Jezus gezaligd wenste te worden. Hij wenste wel met Jezus verhoogd, maar niet vernederd te worden. Zijn ideaal was een aards koninkrijk, dat hij echter steeds meer in rook op zag gaan. Hoe noodzakelijk echter, hierop ziende, de hand in eigen boezem te steken. Hoe velen zijn er die Gods Woord nog wel lezen, maar niet overeenkomstig dat Woord handelen.

Hoe velen zijn er die hun knieën misschien nog wel buigen, maar tegelijk hun zondige weg vervolgen. Hoe velen zijn er die door Jezus wel groot gemaakt willen worden. Hem naar de kroon wensende te volgen, maar die vijand zijn van het minder worden en Hem te volgen naar het kruis. De vrucht die een Judas openbaart, ligt helaas als een verderfelijk zaad op de bodem der ziel van elk mens. Gods Woord getuigt terecht dat er niemand is die goed doet, ook niet tot één toe.

Welnu, van deze Judas lezen wij dat hij heengaat tot de overpriesters om tot overeenstemming te komen aangaande de prijs, die Jezus op moet brengen. Wat grijpt de verwoesting der zonde toch diep in in het leven van de mens. De vreselijkste aardbeving heeft nimmer zulke gevolgen gehad als de zondeval in het paradijs. Daar gaat de verkoper van Jezus, de man wiens naam betekent: "Godlover", de verwoester van zijn eigen ziel. Nee, het is er niet één uit de wereld, maar één uit de twaalven.

Het is er niet één die vanwege zijn brute, goddeloze levenswandel door ieder wordt nagewezen, maar 't is een diaken, een ambtsdrager, die door Jezus Zelf was geroepen. De vraag wordt weleens gesteld hoe ver het met een mens kan gaan, ziende op hetgeen soms plaats vindt. Geliefden, Gods volk gaat er iets van verstaan hoe ver het gaan kan en het wonder wordt dan ook steeds groter als de Heere hen voor een gehele afval behoedt. En het is zeker waar, er moge dan maar één Judas geweest zijn in de volle zin des Woords, hoe velen zijn er echter die de voetstappen van deze man drukken. De macht van de duivel, de macht van het geld heeft de lus om de hals van deze discipel geslagen en deze zal zolang worden aangehaald, dat er straks van zal worden getuigd: "En heengaande verworgde zichzelf." Verstrikt in het net van de duivel, eindigt het bewuste huichelen aan de strop.

Zie, daar gaat hij heen, naar de kooi der wolven om Jezus als een prooi te verkopen, als een stuk minderwaardig koopwaar te verhandelen. Met de vraag: "Wat wilt gij mij geven" legt hij het gehele fundament van zijn hart bloot en openbaart hij zich als een godloochenaar in plaats van als een godlover. Het hart des mensen is gelijk Gods

Woord zegt: "arglistig, vol van dodelijk venijn." Leerde u zo reeds uw hart kennen? Het is niet anders dan een put die modder en slijk opwerpt.

Judas, de verkoper van Jezus, klopt op de deur van de juiste koper, n.l. het Sanhedrin. Ze zijn in voltallige vergadering bijeen en er staat maar één punt op de agenda n.l. "Wat zullen wij met Jezus doen, want deze mens doet vele tekenen en het gehele volk volgt hem na." Ze hebben reeds van alles geprobeerd om deze gehate Nazarener van de aarde te laten verdwijnen, maar alle pogingen zijn tot hiertoe vruchteloos geweest. Hun toestand wordt onhoudbaar en daarom móet er een oplossing komen. Welnu, de duivel heeft altijd wel een oplossing als het gaat over het leven van Gods Kerk. Dit begon reeds in het paradijs. Wanneer hij niemand uit de wereld kan vinden, dan vindt hij er wel één uit het midden van de kerk. Ja, de beste koper vindt hij onder de hoogste van het volk, n.l. de hogepriester Kajafas.

Deze is tot de uitspraak gekomen: "Het is nut dat één mens voor het volk sterve, en het gehele volk niet verloren ga." Terwijl er druk beraadslaagd wordt, meldt Judas zich aan. Wat zal er in het hart van deze verleiders zijn omgegaan, toen een van de twaalfen zich aanmeldde? Nee, veel te zeggen heeft hij niet, de enige vraag is: "Wat wilt gij mij geven en ik zal Hem u overleveren." Daar hadden zij nooit op durven rekenen, nee; het zit de godverlaters voor het oog wel eens mee. De duivel geeft zijn volgelingen ook wel eens een meevallertje. Misschien hebben zij wel tegen elkaar gezegd: "Nu zien wij toch duidelijk dat we in de rechte weg zijn." "Wat wilt gij mij geven en ik zal Hem u overleveren." Nee, een naam behoeft hij niet te noemen. De kinderen der duisternis verstaan elkaar heel spoedig als het gaat over de kinderen des lichts. Een goed verstaander heeft in dit geval maar een half woord nodig. Als zij Jezus niet met list kunnen vangen, dan met laagheid. Het enige wat er overblijft is de prijs, en over de hoeveelheid van dit bloedgeld zijn zij het ook spoedig eens: 30 zilverlingen, dat is ongeveer f 40, -. En zie, daar gaat de zoon der verderfenis met het bloedgeld in de hand en de bloedschuld op het hart. Hier opent zich de afgrond der ellende waarin wij onszelf moedwillig hebben geworpen. De mens van nature, gij en ik, verkiest het bloedgeld der schande boven de bloedgerechtigheid van Christus. Het losgeld van een slaaf verkiest hij boven de verlossing van zijn ziel.

Geliefden, dat wij samen ons eigen beeld hierin eens mochten aanschouwen. Want het is zeker waar, dat Judas naar de bepaalde raad Gods Jezus moest overleveren om gekruisigd te worden, maar zowel Judas als ook wij gaan niet ongewaarschuwd daarheen.

"Wat wilt gij mij geven"; dit is helaas het enige waar de van God vervreemde mens nog belang bij heeft. Dit is de vraag, die de verkoper en koper gedurig bezig houdt. Het huis des Vaders wordt tot een huis van koophandel gemaakt. "Wat wilt gij mij geven"? Ezau zegt: een schotel linzenmoes; weer een ander zegt: een aardse kroon. Hoe staat het met ons? Was Jezus de Joden 30 zilverlingen waard, waaruit de diepste verachting spreekt, zeg mij, is Hij u meer waard? Wij geloven zeker niet te veel te zeggen: voor velen niets. In het hart van de mens van nature is er maar voor één ding plaats en wordt het woord van Jesaja vervuld: "Hij was veracht en wij hebben Hem niet geacht." Voor wie, vraagt u, krijgt zulk een verachte en gekruiste Jezus dan wel waarde?

Wel geliefden, voor onwaardigen, voor wetsovertreders, voor een volk dat niet alleen spreekt over zijn onwaardigheid, maar die steeds meer in moet gaan leven. Dat zijn dezulken, die zichzelf op nul en niets gaan taxeren. Het is een volk dat met de bruid gaat getuigen: "Al gaf iemand al het goed van zijn huis voor Zijn liefde, men zou hem ten enenmale verachten."

Zeg mij, gij die uzelf als een onvruchtbare boom leerde kennen, wat is die gezegende Bloedbruidegom u waard? Gij zegt misschien alles.

Wanneer dat zo is, dan zult u uzelf als een onwaardige gedurig aan moeten klagen voor God. En wanneer u uzelf moet beschuldigen dat u zo weinig waarde in Hem ziet, dan geve Gods Geest u meer en meer te verstaan de prijs waarvoor Hij verkocht is, maar ook de prijs waarvoor Hij de Zijnen gekocht heeft. Dit alleen zal die gekochten met Zijn bloed doen uitroepen: "U al mijn liefde waardig schatten, wijl Gij mijn rechterhand woudt vatten."

Barendrecht, Ds. J. Mijnders.

10 mei 1984

19. De verschijning van Jezus aan Thomas. Johannes 20:27.

Boven deze meditatie zouden wij ook kunnen zetten: "Thomas' na Pasen." Het is bekend dat naar goddelijk bevel de kinderen Israëls na de uittocht uit Egypte, op de 14e van de eerste maand, het Paasfeest moesten vieren. Nu waren er echter van het volk, die naar de joodse wet onrein waren en daarom van dat voorrecht verstoken waren. Dezen wendden zich naar Mozes en Aaron om raad. Nee, zij leven niet over hun onreinheid heen, maar zij zien met een verlangend hart uit naar een weg om Gods verbondszege te mogen smaken. Mozes vraagt de Heere in deze zaak om raad en Deze betoont groot van goedertierenheid te zijn. Dezulken mogen op de 14e van de tweede maand paasfeest vieren, en ook zij die op reis waren mogen in die gunst delen. Zie nu, zulk een "na Pasen" ontvangt ook Thomas. Nee, hij had geen verontschuldiging voor zijn wegblijven, maar hij zal zich toch mogen verheugen in de opgestane Levensvorst. Een volk, dat door genade "na Pasen" mag vieren kan zich niet verontschuldigen vanwege hun ongeloof maar wénst zich ook niet te verontschuldigen.

Wanneer Christus op de dag der opstanding 's avonds aan Zijn jongeren verschijnt, dan vinden wij er geen elf, maar tien. Wanneer Hij er tien Zijn vrede schenkt, dan is er één die we horen klagen: Mijn leven raakt tot aan het graf; mijn oog treurt vanwege verdrukking; zullen de overledenen opstaan? Deze ene is Thomas. Hij heeft zich van zijn broeders afgezonderd en is zijn eigen weg gegaan. Het is hem onmogelijk te geloven hetgeen hij gehoord heeft. Dan mogen Maria, Petrus en de Emmaüsgangers Hem gezien hebben, hij zal echter niet eerder geloven vóór hij gezien en getast heeft. Hier ontmoeten wij niet alleen een schaap dat van de kudde is afgedwaald, maar dat ook geheel in de strikken van het ongeloof verward zit. Maar ondanks dit alles ook een schaap, dat blaamt om de nabijheid van de Herder: Ai zoek Uw knecht, schoon hij Uw wetten schond; want hij volhardt naar Uw geboón te horen.

Thomas, hij heeft zich teruggetrokken, en mist daardoor de zegen welke God gebiedt in het midden der gemeente. Dat degenen die zich hieraan schuldig maken, er eens van doordrongen mochten worden wat het zeggen wil, hun plaats in het midden der gemeente ledig te laten. Het ongeloof laat de onderlinge bijeenkomsten na, verlaat de weg der middelen, acht de boodschap van de opgestane Levensvorst als ijdel geklap. Welk een vreselijke zonde is daarom ook de zonde van ongeloof Thomas, hij is de man van het zwaarmoedige karakter; dit blijkt duidelijk uit Gods Woord. Wanneer Jezus optrekt naar Bethanië om Lazarus op te wekken, dan verwacht Thomas dat

Jezus gedood zal worden en zegt: Laat ons ook gaan opdat wij met Hem sterven. Nee, voor velen van Gods volk is deze Thomas-gestalte geen vreemde. Hoe vaak is de hemel zwart voor hen, hoe weinig delen zij in 't volle licht. Hun leven is vaak als een druilerige voorjaarsmorgen. Duizend zorgen en noden kwellen menigmaal hun angstvallig hart.

Thomas, hij had de boodschap van de vrouwen vernomen: De Heere is waarlijk opgestaan. Maar zie, het ongeloof overheerst hem, en hij snijdt dan ook alles radicaal af. Indien ik in Zijn handen niet zie het teken der nagelen, zo zegt hij, en mijn vinger steke in Zijn zijde, ik zal geenszins geloven. Al de pogingen der discipelen om hem te overtuigen zijn vruchteloos.

Maar welk een wonder nu dat de Heere met dezulken wel raad weet. Zijn zulke zielen voor de medediscipelen en voor de ambtsdragers moeilijk te behandelen, de Heere kan in één ogenblik zulke stijve harten en ongelovige zielen veranderen. Hij maakt het waar, dat Hij het gekrookte riet niet zal verbreken en de rokende vlaswiek niet zal uitblussen. Thomas, en met hem Gods ganse Kerk zal ervaren: Indien wij ontrouw zijn, Hij blijft getrouw. Thomas moge dan alles in twijfel trekken, toch vinden wij een groot onderscheid tussen hem en de naamchristen. Vindt de naamchristen en mondbelijder hierin rust, de door Gods Geest bearbeide ziel wordt geschud en zijn hart heeft pijn. Zijn hart schreeuwt tot God en met onzichtbare banden wordt hij tot dat gezelschap getrokken, hetwelk de Heere vreest. Vandaar dat we ook lezen, dat Thomas zich na acht dagen weer te midden van het gezelschap der discipelen bevindt. De banden van ongeloof mochten dan strak aangehaald zijn en wreed gekneld hebben, toch horen we hem met een Ruth zeggen: Uw volk is mijn volk en uw God mijn God. u kunt geloven dat dit tot blijdschap van de anderen geweest is. Nee, u moet niet denken dat de gestalte van Thomas hen vreemd was. Wanneer Gods Geest de zondaar aan zichzelf gaat ontdekken dan ontmoet hij bij een ander niet meer zo veel nieuws. Misschien hebben de anderen met een innig verlangen uitgezien of Jezus Zich nog eens wil de openbaren, opdat ook hun broeder uit de banden van ongeloof verlost mocht worden. En dan lezen wij: En Jezus kwam, als de deuren gesloten waren en stond in het midden, en zeide: Vrede zij ulieden!

Jezus kwam als de deuren gesloten waren, en stond in het midden van de discipelen. Enkele dagen tevoren hing Hij in het midden der moordenaren, thans staat Hij in het midden van Zijn jongeren, als de Paasvorst, de Zon der gerechtigheid, de Koning van Zijn Kerk, Die alle macht heeft in hemel en op aarde. Nee, van nature is er voor Jezus geen plaats in ons hart, zelfs de verste uithoek gunnen we Hem niet. Wij zijn gelijk aan de inwoners van Jericho die de poorten der stad voor Israëls volk, ja voor Israëls God, met zeven grendelen toesluiten.

Welgelukzalig is echter dat volk dat mag ervaren, dat Hij het Zelf is die de deuren van ons hart opent. Wanneer dat wonder plaats heeft, dan gaan zij iets verstaan van hetgeen Petrus zei: Heere, ga uit van mij, want ik ben een zondig mens. Zulk een ongelovige in zichzelf zou op die plaats wel diep in het stof willen kruipen. Waar Jezus in het midden verschijnt, wordt alles anders. Het hoge hart wordt vernederd, de eigenwijsheid wordt dwaasheid, de twijfelaar voelt zich des doods schuldig.

En Hij zei: Vrede zij ulieden. Hier zien wij hoe de Vrededorst de vrede meedeelt, welke Hij Zelf met Pasen van de Vader ontving. De oorlogsschatting had Hij met Zijn leven betaald. Hij had Zich vorstelijk gedragen en overmocht, en daarom kon Hij als Middelaar de vrede smaken en mededelen die de Vader Hem schonk.

Kent u, geliefde lezer, deze vrede? Zo ja, dan leerde gij uzelf kennen als een vredeverstoorder, als een oorlogszuchtige en opstandeling. Daarna zei Hij tot Thomas: Breng uw vinger hier, en zie Mijn handen, en breng uw hand, en steek ze in Mijn zijde; en zijt niet ongelovig maar gelovig. Nee, Jezus spreekt hem niet aan met "onverstandige en trage van hart", maar met zijn eigen woorden. De Heere heeft vele geneesmiddelen om hen die dwalen te brengen in het rechte spoor. Nimmer had enig woord en middel Thomas meer kunnen beschamen dan dit. De alwetendheid en onveranderlijke trouw des Heeren zal het ongeloof van Zijn volk doen wijken en het geloof doen rusten niet in de tekenen, maar in Zijn eeuwig Woord. Daarom, volk des Heeren, sta niet naar tekenen als grond van uw geloof, want het is het ongeloof dat de vinger wenst te steken in het teken der nagelen. Het geloof echter aanschouwt in de wonden van de Zaligmaker de zegels van Zijn bloedstorting tot vergeving der zonden!

Thomas, zo zegt Jezus, zijt niet ongelovig maar gelovig. De openbaring van Jezus aan Thomas is tevens een bestraffing voor Thomas. Nee, de Heere verschoont het ongeloof in het leven der Zijnen niet, en de zondaar leert zichzelf aanklagen vanwege zijn ongeloof, en wordt hem tot smart en innerlijke droefheid. Hoe graag zou dat volk deze gruwelijke zonde van ongeloof met wortel en tak willen uitroeien. Maar zie, het is het hardnekkigste soort onkruid dat elke keer de kop weer opsteekt. Het stelt God tot een leugenaar, houdt Hem verdacht, en zet zichzelf op de troon. Maar waar dit zielsverwoestende kwaad door Gods Geest plaats moet maken voor het zielszaligende geloof, daar gaat Gods Kerk met een Thomas belijden: Mijn Heere en mijn God. Dan heeft Thomas aan het betasten geen behoefte meer, zijn geloofsbelijdenis overtreft die van al de anderen. Mocht Petrus eenmaal belijden: Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods, Thomas' belijdenis is er een van het toeëigenende geloof Hij roept hier uit: De Heere is mijn God en Zaligmaker. Hierbij denken wij aan vraag 34 van onze Heidelberger: Waarom noemt gij Hem onze Heere? Omdat Hij ons met lichaam en ziel van al onze zonden, niet met goud of zilver, maar met Zijn dierbaar bloed gekocht heeft. Thomas mag hier van het rampzalig gevoel van het gemis komen tot het zalig "mijnen des geloofs." Weizalig is die mens wie dit mag gebeuren om te mogen uitroepen: Ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht en mijn ziel is gered geweest.

Hoevelen van Gods kinderen blijven hier van verre staan. Nee, zij durven niet te ontkennen een vreemdeling van dat werk te zijn. Zij kennen de tijd dat ze zichzelf geheel aan Hem mochten overgeven, ja, zij hebben met de bruid uitgeroepen: Al wat aan Hem is is gans begerlijk. Maar tot die volle toeëigening des geloofs, tot dat "Mijn Heere en Mijn God", mochten zij nimmer geraken. Met een heilige jaloesheid zien zij op een Thomas en op al degenen die tot deze weldaad mochten komen. Welk een zalig voorrecht God in Christus te mogen ontmoeten, en die God mijn God te mogen noemen. Hier daalt en zakt de zondaar in eigen waarneming tot een grenzeloze diepte, en verrijst de Paasvorst tot een onuitsprekelijke hoogte. Met een Job gaan ze hier instemmen: Met het gehoor van mijn oor heb ik U gehoord, maar nu ziet U mijn oog; daarom verfoei ik mij, ik heb berouw in stof en as. Welk een grote genade is toch de genade des geloofs, weet dat er ook geen vreselijker kwaal is dan de ziekte van ongeloof

Daarom, jong en oud. God geve ons genade Zijn Woord ter harte te mogen nemen dat Hij eenmaal sprak tot Thomas: Omdat gij Mij gezien hebt Thomas, zo hebt gij geloofd; zalig zijn zij, die niet zullen gezien hebben en nochtans geloofd hebben. Veenendaal, Ds. J. Mijnders.

25 juli 1991

20. Een lied uit de diepten Psalm 130. (1)

Uit de diepten roep ik tot U

Wordt het boek der Psalmen wel genoemd de geestelijke apotheek voor dodelijk verwonden, dit kan in het bijzonder worden gezegd van Psalm 130. Het is één van de vijftien Psalmen die het opschrift draagt van: "Een lied Hamaäloth." Zij werden gezongen bij het opgaan naar Jeruzalem tijdens de grote feesten. In deze Psalm, die wel "Paulinisch" wordt genoemd, komt helder naar voren, de algehele verdoemelijkheid van de zondaar, de vrijmacht van Gods genade, maar ook de vrucht van de ware godzaligheid.

In Psalm 130 beluisteren we iemand, die de inhoud van de Heidelbergse Catechismus graag ondertekent, nl. ten eerste: Hoe groot mijn zonde en ellende zijn, ten tweede: hoe ik van al mijn zonden en ellende verlost worde, ten derde: hoe ik Gode voor zulke verlossing zal dankbaar zijn. Onze kanttekenaren zeggen zo schoon aangaande de inhoud van deze Psalm: "Het is een hartgrondelijk gebed van een godzalig mens, zeer beroerd zijnde vanwege zijn zonden, vertrouwend nochtans vastelijk, dat God hem die vergeven zal."

Kent u, geliefden, zulk een gestalte, leerde u uzelf ooit kennen als zulk een dodelijk verwonde? Dan mocht dit medicijn uit deze geestelijke apotheek u eens ter genezing strekken. De dichter die wij hier ontmoeten, verkeert in de diepte. Nee, dit is voor Gods volk geen vreemde plaats. De ruisende kuil en het modderig slijk waarin zij menigmaal verzonken liggen, is hun niet onbekend. De vraag zou kunnen rijzen, hoe hij daar terecht gekomen is. Wel geliefden, wanneer Gods Geest een mens zaligmakend gaat bearbeiten, dan worden zij mensen van de diepte. Nee, een mens van nature is geen mens van de diepte, hij leeft aan de oppervlakte. Het afsteken naar de diepte ligt hem niet. Het bouwen van een toren zoals in Babel plaatsvond, om dan langs een weg van deugd en plicht de hemel in te gaan, trekt hem meer, dan de parel van grote waarde op de bodem der zee te vinden. De natuurlijke mens is een vijand van de diepte. Toch vindt in de diepte de hellevaart der zelfkennis plaats, gelijk Calvijn zegt.

In de diepte gaat de zondaar de afstand zien die hem scheidt van een heilig en rechtvaardig God. Daar gaat hij verstaan, wat het zeggen wil onbekeerd te zijn. Daar is de plaats waar hij alle steunpunten buiten Christus verliest, waar het hart pasklaar wordt gemaakt voor de gerechtigheid van Hem, Wiens Naam is Jezus. Nee, om in die diepte gebracht te worden, behoeven we niet openlijk in de zonden geleefd te hebben, 't Is ook niet zo, dat deze diepten zich alleen ontsluiten voor de aanvankelijk ontdekte zondaar. Deze diepten doen zich kennen in alle standen van het geestelijk leven. Aan elke hoogte in het leven der genade gaat een diepte vooraf Wanneer het de Heere behaagt de ziel de beker der verlossing in de hand te geven, dan zal de beker der verdrukking hem ook niet vreemd blijven.

De dichter spreekt hier in het meervoud. In het leven van elk mens, maar vooral in het leven van Gods volk, kunnen zeer vele diepten zijn. Zouden we spreken over Job, luisteren naar het zuchten van Jozef in de gevangenis, het roepen van Jeremia in de kuil? Gods Woord zegt er van: "Vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen." Maar zie, in deze Psalm gaat het over geestelijke diepten en die overtreffen al de anderen

die wij zoeven noemden. Zij kunnen zo onpeilbaar diep zijn, dat er geen peillood voor bestaat. De dichter van Psalm 69 roept er van uit: "Laat de diepten mij niet verslinden; en laat de put zijn mond over mij niet toesluiten." De diepten van zonde- overtuiging deed de dichter van Psalm 116 uitroepen: "Banden des doods hadden mij omvangen; angsten der hel hadden mij getroffen." u kunt u geen vreselijker diepte voorstellen dan de diepte van ontdekking. Daar gaat de zondaar verstaan dat hij niet alleen verloren gaat, maar verloren ligt. Daar horen we de Kerk met Jona uitroepen: "Want Gij hadt mij geworpen in de diepte, in het hart der zeeën en de stroom omving mij; al uw baren en golven gingen over mij heen." Wat een onpeilbare kloof is de diepte van ongelof. Ze hebben nooit kunnen vermoeden, dat deze zonde zo'n diepte kon bereiken. Nee, Thomas is geen onbekende voor hen. Maar zie. we ontmoeten in Psalm 130 niet alleen een in diepte verkerende zondaar, maar ook een uit de diepten roepende zondaar.

Er zijn er in de loop der eeuwen al velen geweest, die, in diepten gekomen zijnde, tot de Heere hebben geroepen. Denk alleen aan het volk van Israël, maar zó was de nood van honger, dorst of ziekte over en het roepen was ook over. Hoe geheel anders is dit met hen die men niet hoort roepen vanwege de gevolgen van de zonden, maar bij wie het gaat over de wortel der zonden. Hun geestelijke nood geeft hen geen ogenblik rust. In de diepte verkeren en roepen uit de diepten behoort in het leven van Gods volk bij elkaar.

Welke lessen houdt dat roepen uit de diepten in? Het leert ons in de eerste plaats dat zulk een zondaar zichzelf niet helpen kan. Wanneer zij gelijk een Jozef en Jeremia door een ander niet zouden worden gered, zou die diepte hun graf worden. Dit roepen toont ons ook, dat zulk een ziel niet tot de wanhoop vervallen is. De diepte, waarin zij verkeren, moge dan grondeloos zijn, zodat zij daarin niet staan kunnen. God bewaart de Zijnen voor de wanhoop. Nee, het gebed van zulk een benauwde ziel bestaat niet in een ijdel verhaal van woorden. Als Petrus bemerkt dat de zee zich voor hem opent, blijft er niets anders over dan: "Heere, behoud mij, ik verga." Het roepen uit de diepten kenmerkt zich door ernst, oprechtheid, doordringendheid. "Haast U tot mijn hulp en red", zo roept de dichter uit.

Leerde u ooit, geliefden, op zulk een wijze tot God roepen? Nee, we zeggen niet dat bij al Gods kinderen de diepten zich even ver uitstrekken, de maat laten we graag aan God over, maar dit willen we wel zeggen, dat het ware roepen tot God in de diepten geleerd wordt. Nee, dat zijn geen smekelingen die rechten kunnen laten gelden, ze kunnen zich ook niet op hun afkomst beroepen. Als een gans onwaardige, hulpeloze wenden zij zich tot Hem tegen Wie zij zwaar en menigmaal hebben misdreven. Tracht ook niet de mond van zulk een mens te stoppen, alle pogingen daartoe zullen falen. Zomin u de mond van de niet in nood verkerende ziel open gebroken krijgt, zo min zult u de mond van een in diepten verkerende ziel gesloten krijgen. Hun geroep zal met een Bartimeüs des te sterker worden. Ze kunnen niet zwijgen omdat zij in de diepte niet leven kunnen.

Heere, zo roept deze boeteling uit, hoor naar mijn stem, laat Uw oren opmerkende zijnde op de stem mijner smekingen. De eeuwige Verbondstrouw, geopenbaard in de naam Jehovah, de Bezitter van de einden der aarde, is voor de dichter de enige weg om uit de diepten te worden opgevoerd. Alleen de weg naar boven blijft open en wat krijgt in zulke omstandigheden, die naam "Heere" een onuitsprekelijke waarde. In die Naam ligt uitgedrukt de vlekkeloze heiligheid Gods, de strikte rechtvaardigheid Gods, maar ook de genade en barmhartigheid Gods. Heere, zo roept hij, zo Gij de ongerechtigheden gadeslaat; Heere! wie zal bestaan?

Hier beluisteren wij iemand die het "schuldig" uitspreekt over alle mensen, maar het allermeest wel over zichzelf. Nee, dat zijn zo maar geen holle klanken, het is een noodkreet, welke komt uit het diepste der ziel. Hij wil hier als het ware zeggen, o Heere, als er één is die alles verzondigd heeft, alles doorgebracht heeft, dan ben ik het wel. Maar zie, de dichter gaat verder. Waar God door Zijn Geest de zondaar zaligmakend gaat overtuigen, daar werkt Hij niet eenzijdig. Hij ontdekt niet om de zondaar in de wanhoop te laten omkomen, om hem in de mond van het graf te besluiten. Wij bemerken hier hoe het "maar" der vertroosting, der hoop, des geloofs uit de diepte naar boven stijgt. De dichter wil hier als het ware dat begunadigde volk, die roepers, klagers en zuchters uit de diepten toeroepen: "Let er toch eens op, dat er Eén gevonden wordt bij Wie vergeving van ongerechtigheden te vinden is", 't Zou Gods volk tot de grootste verwondering moeten stemmen, en vraagt u wie die Eén is, bij Wie vergeving te vinden is, dan is het antwoord: Bij Hem, Die Zichzelf schuldig liet verklaren. Die bij monde van Jesaja getuigde: "Ik, Ik ben het Die uw overtredingen uitdelg om Mijnentwil; Ik gedenk uwe zonden niet." "Bij U is vergeving", d.w.z. dat de Hoge en Verhevene Majesteit zich door genade weg wil schenken aan Majesteitsschenners. Met het "bij U" erkent de dichter eerlijk dat het zalig worden van verloren, uit de diepten roepende zondaren, een eenzijdig Godswerk is, wat alles van de mens totaal uitsluit. Bij Hem vergeving, bij ons beschaamdheid des aangezichts, bij Hem de gerechtigheid, bij ons de ongerechtigheid. Deze diepte van vergevende liefde gaat veel dieper dan al de diepten waarin de zondaar verzonken lag. Wat een wonder wordt dit voor een schuldig volk, wanneer het Gode behaagt die vergevende kracht van Christus' bloed aan het hart toe te passen. Dat Hij niet alleen anderen, maar ook mij vergeving der zonden en het eeuwige leven uit genade om des bloeds van Christus schenken wil. In het leven van dezulken openbaart zich ook een kinderlijke vreze. Het wonder van schuldvergeving vervult hen met de hoogste eerbied voor Hem, Die Zijn lichaam liet verbreken en Zijn bloed liet vergieten.

(Wordt vervolgd)

21. "Opdat Gij gevreesd wordt" (2) Psalm 130.

Opdat Gij gevreesd wordt; in dit teken zal het gehele leven moeten staan van de uit de diepten roepende zondaar. Durft en kunt u zeggen, geliefden, dat ook uw leven daarin bestaat? Bedenk, dat wanneer u die ware vreze Gods mist, u grote oorzaak hebt om te vrezen. Wanneer deze taal van de dichter u vreemd is, weet dan, dat er eenmaal een diepte zal zijn, waaruit al het roepen tot in der eeuwigheid niet meer zal baten. Dan zal het verzoek om één druppel water tot verkoeling van uw tong, niet worden ingewilligd. Alle verwachtingen die u hier in het leven gehad hebt van al hetgeen geen God en Christus was, zullen dan voor eeuwig zijn afgesneden.

Nee, zo zal het niet zijn met hen, die hier in de tijd ook hebben verwacht, maar niet hetgeen buiten God en Christus was, maar zoals de dichter zegt: "Ik verwacht de Heere; mijn ziel verwacht, en ik hoop op Zijn Woord." De heilige wetenschap dat er bij de Heere redding, vergeving te vinden is, doet de zondaar verwachten, hopen. Nee, wanneer hij op zichzelf ziet is er geen hoop, geen verwachting.

Het zondige bestaan des mensen, de wortel van boosheid, het gedurig vallen in de zonden, het onverbeterlijke van de oude mens, geeft hem geen reden om ooit nog iets van zijn kant te verwachten, maar wanneer hij uit deze diepten eens naar boven mag zien, dan wordt zijn hoop verlevendigd en zijn verwachting werkzaam. Zulk een

verwachten bestaat niet in een werkeloos nederzitten, maar het hunkert naar de gemeenschap met Hem tot Wie zij roepen, op Wie zij hopen. Men hoort hen met de dichter uit Psalm 42 uitroepen: "Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijn ziel tot U, o God!"

Hoe duidelijk zien wij dat het gelovig verwachten een werkzaamheid is met de Heere en Zijn Woord. Het heeft als Voorwerp, Degene dóór Wie en tót Wie zij roepen. Nee, deze smekeling, roepende uit de diepte, is het niet in de eerste plaats om verlossing te doen, maar om de Verlosser, niet om redding, maar om de Redder. Nee, we zeggen niet dat deze twee zaken gescheiden kunnen worden, de uit de diepten roepende ziel weet, dat de komst des Heeren alleen zijn heil volmaken kan. Zal de huichelaar in zijn verwachting tevreden gesteld zijn met de uiterlijke verbondszegeningen, de gelovige verwachter is het om de Verbondsgod te doen. Het vergaat hem als de profeet Micha, die uitriep: "Ik zal uitzien naar de Heere; ik zal wachten op de God mijns heils."

Nee, de grond van hun verwachten zoeken zij niet in zichzelf, in hun bevinding, in hun roepen uit de diepten of toezegging van mensen. Hij zegt niet: ik ben nu zo ellendig, de Heere zal mij zeker wel horen. De hoop van deze smekeling is alleen op het Woord des Heeren; en deze hoop, zegt dat Woord, beschaamt niet, omdat de liefde in het hart is uitgestort. Hopen, zoals de dichter hier zegt, houdt dus in: geen vreemdeling te zijn van de inhoud van dat Woord, door genade te steunen op dat Woord, door het geloof te leven uit dat Woord, ja, alle verwachtingen te stellen van dat Woord.

Hoe staat het ten aanzien daarvan in uw leven geliefden? Nodig is, om daar aan deze zijde van het graf een antwoord op te kunnen geven. Hoe zullen we ooit in waarheid kunnen hopen op dat Woord, wanneer wij nimmer leerden roepen uit de diepten, tot de God van dat Woord. Daar vreemdeling van zijnde, zal onze hoop niet meer zijn dan een hoop der spinnekoppen. Wanneer echter door genade onze hoop daarop gevestigd mag zijn, dan zal ook de inhoud van het vervolg uit deze Psalm geen onbekende klank zijn, waar de dichter uitroept: Israël hope op den Heere; want bij den Heere is goedertierenheid, en bij Hem is veel verlossing. En Hij zal Israël verlossen van al zijn ongerechtigheden." Wanneer Israëls hoop op de Heere verlevendigd wordt, Zijn goedertierenheden worden opgemerkt en die kinderen der diepten Hem als Verlosser Israëls door het geloof mogen zien als hun Goël en Losser, dan komt het openbaar dat de liefde mededeelzaam is. Nee, dan leven Gods kinderen niet alleen voor zichzelf, maar ze gaan het al die geestelijke strijders toeroepen: "Israël hope op de Heere!"

Nee, deze opwekking is niet van zulk een inhoud, zoals de wereld elkander opwekt. Die wensen elkaar ook betere tijden toe. Je moet maar hopen, hoort men hen dan zeggen; en dan is vaak de reactie: "Jij kunt mooi praten, maar je hebt geen idee van wat ik mee moet maken." Nee, zo is het met de dichter uit Psalm 130 niet gesteld. Hij heeft door genade mogen ervaren waarin de diepten bestaan, maar hij weet ook welk een wonderlijke en getrouwe God de God van Israël is. Dat Hij nooit beschaamt degenen, die op Hem hopen.

Weet u daar ook iets van, geliefde lezer, of wekt u uzelf en uw medemens ook nog op met hetgeen ten enenmale zonder inhoud is? En u, die geen vreemdeling zijt van die diepten, geen vreemdeling van het leven dat uit God is, zijt u ooit met die God van Israël beschaamd uitgekomen? Viel het niet duizend maal mee, toen u daar als een veroordeelde in uzelf op de wereld stond en de Heere betoonde dat er bij Hem goedertierenheid is en veel verlossing? Nee, de plaats van een Jeremia is die kinderen

der diepten niet vreemd, waar hij op de puinhopen uitriep: "De Heere is mijn deel, daarom zal ik op Hem hopen." De verwachting van deze hoop strekt zich uit over dood en graf Ze verheft zich boven het leed en stelt tegenover het verlies de winst. Nee, we zeggen niet dat deze hoop altijd levendig is; wanneer dat zo was, was Jacob nooit tot de uitroep gekomen: "Al deze dingen zijn tegen mij", en had u een Jeremia niet horen klagen: "Mijn sterkte is vergaan en mijn hoop van de Heere." Wanneer het venster der ziel niet geopend is naar Jeruzalem, dan kwijnt de hoop en verzwakt het geloof Toch is er voor dezulken reden tot hoop, want, zo zegt de dichter, bij de Heere is goedertierenheid en bij Hem is verlossing. Nee, dit heeft hij niet van horen zeggen, maar hij spreekt hier uit eigen ervaring.

Hij heeft met de last van zijn zonden gestaan voor het aangezicht des Heeren. De gerechtigheid en heiligheid Gods vielen zo op hem aan, dat hij uit de diepten moest roepen: "Zo Gij, Heere, de ongerechtigheden gadeslaat, Heere wie zal bestaan?" Maar zie, daar werd het oog ontsloten voor de rijkdom der genade die in Christus Jezus is. Hij mocht daar ervaren dat God goed is en Zijn goedertierenheid tot in der eeuwigheid.

O, geliefden, wat een stof van verwondering vond de dichter en vindt Gods volk in deze goedertierenheid. Dan mogen zij bij ogenblikken zien, dat het verkeren in de diepten, het roepen uit de benauwdheid, enkel goedertierenheid is. Ja, dat rondom Hem wolken en donkerheid zijn, maar in Hem enkel goedertierenheid is.

Bij Hem is ook veel verlossing. Een woord dat inhoudt bevrijding, redding. Verlossing doet ons denken aan boeien, ketenen, slavenbanden, doodsgevaar. Nee, dit was de dichter niet vreemd toen hij daar in de diepten verkeerde. Hij was geen geboeide, in ketenen geslagene, die zichzelf verlossen kon. Hij moest ook eerlijk voor God en mensen bekennen niet tot de lichtste gevallen te behoren, maar een misdadiger te zijn die de dood verdiend had. Maar zie, deze veroordeelde doodslager in zichzelf, deze roepende misdadiger tot God, mocht ervaren, dat bij de Heere veel verlossing is en zou dan zulk een bevrijde, verlostte gevangene niet van dat wonder gewagen? Hij gaat het al die in de diepten verkerende zielen toeroepen: "Schep maar moed uit mijne behoudenis." Hij redt de Zijnen keer op keer. Hij verlost de Zijnen van de schuld der zonden, de smet der zonden, de vloek der zonden, ja, aan het eind van hun aardse loopbaan van een lichaam der zonden. Hij zal het waarmaken: " En Hij zal Israël verlossen van al zijn ongerechtigheden." Dit "Hij" sluit alle pogingen tot zelfverlossing van de mens uit en tekent ons dat het werk der verlossing alleen gevonden wordt in de Verlosser. Welgelukzalig daarom dat volk, dat met de apostel alles schade en drek mag achten wat buiten die Verlosser wordt gevonden. Dat deze verlossing niet op losse schroeven rust, blijkt uit hetgeen door die Verlosser tot verlossing van Zijn Kerk is aangebracht.

De grote vraag mocht echter zijn: "Behoor ik tot dat volk dat uit de diepten tot God leerde roepen? Tot dat volk dat in waarheid hopen mag op de Heere, daar bij Hem goedertierenheid is en veel verlossing? Deze vraag zal hier aan deze zijde van het graf beantwoord moeten worden. Vraagt u, waarbij zal ik dat weten?"

Wel, geliefden, daar zijt u aan de hand van de weliswaar beknopte meditaties van dit lied uit de diepten bij bepaald geworden. Dat geestelijke Israël blijft hier geen vreemde van de diepten der ellenden, van het roepen uit de ellenden, maar ook van de verlossing daaruit. Een ieder moge dan aangenaam zijn in hetgeen hij heeft, de inhoud van dit lied uit de diepten blijft voor hem geen holle klank. Misschien zijn er die zeggen: Dat de Heere goedertieren is, dat bij Hem veel verlossing is, dat is voor mij

geen vraag. De grote vraag is echter: "Is dit ook voor mij? " Dan geve de Heere u de bede in het hart van de dichter uit Psalm 31: "Verlos mij om Uwe goedertierenheid, o Heere", om dan ook te komen tot hetgeen David uitriep: "Hij is de menigvuldige verlossing mijns aangezichts en mijn God."

Barendrecht, ds. J. Mijnders.

7 november 1991

22. Het wonder van dankdag

Maar de Heere, Uw God, heeft U den vloek in een zegen veranderd, omdat de Heere uw God u lief had. Deut. 23 : 5b.

"Het aardrijk zij om uwentwil vervloekt, en met smart zult gij daarvan eten al de dagen uws levens." Dit was de inhoud van het vreselijke oordeel dat God uitsprak over het ganse aardrijk na de vreselijke zondeval des mensen. Was de aarde eenmaal een paradijs, en loofde al wat adem had de Heere, door de diepe val des mensen is het niet anders geworden dan een huilende wildernis en een woestijn, waar niemand lafenis kan krijgen. De vreselijke gevolgen van deze val zal niemand kunnen ontgaan, koning en bedelaar zullen de scherpte van de doornen en distelen ervaren die thans het aardrijk voortbrengt.

Draagt u, jong en oud, de wetenschap hiervan om, wat zou het een eeuwig wonder zijn wanneer deze wetenschap ons zou drijven tot Hem, Die deze vloek veranderen kan in een zegen. Dit heeft het volk van Israël ervaren, dit is ook hetgeen het geestelijke Israël ervaart, wanneer de Heere hen aan hun vloekwaardig bestaan bekend maakt en zij, van de vloek der wet ontslagen, mogen ervaren wat de profeet Jesaja getuigt: "Gij zijt een zaad dat de Heere gezegend heeft."

We leven weer in de tijd dat in vele kerkelijke gemeenten dankdag wordt gehouden, en wanneer wij terug zien dan is daar alle reden toe. De Heere betoonde, ondanks alle verval en afval, nog te willen wonen in het midden van ons volk. Wanneer we zien op de vele zegeningen die de Heere schonk, dan kan ook van ons wel gezegd worden, gelijk Mozes tot Israël sprak: "Doch de Heere uw God heeft naar Bileam niet willen horen; maar de Heere uw God heeft u den vloek in een zegen veranderd." Wanneer Mozes deze woorden tot het volk van Israël spreekt, is zijn pelgrimsreis bijna ten einde. Voordat hij echter op zal gaan tot Gods altaren houdt hij nog een afscheidsrede, waarin hij het volk gaat herinneren aan Gods weldadigheid en trouw. Het had hen gedurende veertig jaar aan niets ontbroken; en moeten ook wij dit niet zeggen, wanneer wij zien op hetgeen de Heere ons in het achterliggende seizoen schonk.

Mozes gaat 't volk herinneren aan Bileam de zoon van Beor. Hij moest in opdracht van Balak, tegen een goede beloning, de vloek slingeren over Israëls volk, maar in plaats van dat gehate volk te vloeken, zegende hij hen. De Heere liet tot driemaal toe uitkomen door de mond van Bileam ten opzichte van een vloekwaardig volk wat we lezen in Mal. 3 : 6: Ik de Heere worde niet veranderd, en daarom zijt gij o kinderen Jakobs niet verteerd." En zie, aan dit wonder gaat Mozes het volk nog eenmaal herinneren. De vloek was veranderd in een zegen, en dat dit geen mensenwerk was, daarvan moest het volk gedurig doordrongen zijn.

Is dit niet het grote wonder van dankdag? Moeten ook wij daar niet gedurig bij stil

gezet worden? Gods volk zal steeds weer moeten inleven dat zij niets aan zichzelf te danken hebben, maar dat het alleen dat eeuwige soevereine Godswerk is, dat de vloek in een zegen verandert. Mozes zegt als het ware in dit afscheidswoord: Volk, de woorden van Bileam zouden werkelijk een vloek zijn geweest; u zou als een vloekwaardig volk verteerd zijn geworden, indien de Heere uw God de vloek niet had veranderd in een zegen. Hoe zou ooit het land zijn vruchten voortgebracht hebben, hoe zou ooit weer een goede oogst binnengehaald zijn, indien de Heere de vloek niet had veranderd? Zouden we dit niet moeten opmerken, want dit wonder maakt dankdag alleen tot een ware dankstond.

Hoe noodzakelijk echter, dat de vloek die door 't rechtvaardig oordeel Gods op 't ganse schepsel rust, maar ook op ons persoonlijk leven rust, in een zegen veranderd wordt. Vraagt u dóór wie dit geschieden kan, dan is het enige antwoord: "De Heere uw God heeft u de vloek in een zegen veranderd." Vraagt u vóór wie deze vloek veranderd wordt, dan is het antwoord: voor een volk dat zich hier door Gods Geest als een vloek- en doemwaardige gaat leren kennen. Het is dat volk waarvan de Heere zegt: "Ik heb aan dit volk, dat mij vergat een lange tijd verdriet gehad, ja veertig jaar hun hoon gedragen." Nee, in dat volk is er niets wat de Heere zou kunnen bewegen om de vloek in een zegen te veranderen. Precies het tegenovergestelde. Het is een volk dat tegen al de geboden Gods zwaar heeft overtreden en rechtvaardig onder de vloek besloten ligt. Er blijft voor zulk een volk niets anders over, dan om een beroep te doen op de vrije genade Gods; dit is het alleen, wat de vloek kan veranderen in een zegen. Welgelukzalig dat volk wien dit mag gebeuren, dat God naar recht hem niet wil schuldig keuren; in wiens leven de vloek veranderd wordt in een zegen. Daar zien wij hoe de Heere hun God, tegenover de totale verlorenheid van de mens, de zaligheid en zekerheid stelt van Zijn zegen.

Dit wonder, verklaard in het hart van een vloekwaardig volk, geeft dankdagstof. Dit wonder van dankdag zal ook alleen kunnen leiden tot Hem, Die de eeuwige oorzaak is van het veranderen van de vloek in een zegen. Jezus, Die de smadelijke, smartelijke en vervloekte kruisdood wilde sterven, was de drager van de vloek die Zijn volk eeuwig had moeten treffen. Volkomen welbewust heeft Hij zich onder de vloek gesteld, heeft Hij de wet van zijn vloek ontwapend, zodat het vloekhout van Golgotha een vloekwaardig volk predikt: "De Heere uw God heeft u de vloek in een zegen veranderd. Vierde u ooit zo dankdag, want daar wordt alles wat u nog over hebt een wonder, en het grootste wonder, dat de Heere nu voor zulk een vloekwaardige de vloek wilde veranderen in een zegen.

Bileam, wiens naam verleider betekent, zou genoeg te vloeken hebben gehad wanneer hij de werken en wandel van dat volk ter sprake had kunnen brengen; en Gods volk, ziende op hun afmakingen, zullen eerlijk gaan bekennen dat er redenen te over zijn om door de vloek verteerd te worden, maar zie, daar verandert de Heere hun God de vloek in een zegen, en daar moet de vijand wijken. Dat had Balak, noch Bileam, noch minder dat vloekwaardige volk ooit kunnen denken, dat Gods liefdehart in Christus reeds van eeuwigheid bewogen was ten opzichte van zulk een volk. Dat nu de eeuwige liefde tot Zijn Kerk de oorzaak was dat Balak en Bileam beschaamd zouden worden en zulk een volk gezegend werd.

Mozes geeft als oorzaak van deze wondere daad Gods op: Omdat de Heere uw God u liefhad", Deut. 23 : 5. Hier ontvangt een vloekwaardige dankdagstof, dit wordt het grootste wonder van dankdag. Hier geldt wat Mozes van dat volk zeide, ziende dat goddelijke liefdewonder: Wie is u gelijk, o Israëel, u zijt een volk verlost door den

Heere."

Niets was er in dat volk dat Gods liefde kon opwekken. En is dit ook niet de praktijk in het leven van allen, die door genade in plaats van de vloek de eeuwige zegen ontvangen? Dat nu Gods liefde uitgaat naar zulk een veracht, dwaas, halsstarrig volk, dat zullen zij nooit klein kunnen krijgen. De vloek veranderd in een zegen, omdat de Heere hun God hen liefhad, dit is iets waar de eeuwigheid voor nodig is en geeft stof om eeuwig dankdag te vieren.

Wanneer Mozes het volk deze afscheidsrede voorhoudt, dan is het alsof de Heere tot dat volk zegt: "Ik heb in de achterliggende tijd zoveel geschonken dat het u aan niets heeft ontbroken; wat hebt u met mijn weldaden gedaan? Ik ben het die de vloek in een zegen heb veranderd; ware dat niet zo, het land zou zijn vruchten niet hebben gegeven, en u zou als een vloekwaardige zijn verteerd.

Jong en oud, dat geldt ook ons. Heeft de Heere geen stoffe over gegeven om ons te verootmoedigen? Laten we toch acht geven op het woord van de profeet Micha die ons toeroept: "O Mijn volk, wat heb Ik u gedaan, en waarmede heb Ik u vermoeid? Betuig tegen Mij." "Gedenk toch" zo vervolgt de profeet in dat zelfde hoofdstuk, "wat Balak, de koning van Moab, beraadslaagde, en wat hem Bileam de zoon van Beor antwoordde; en wat geschied is van Gilgal toe, opdat gij de gerechtigheden des Heeren kent."

En u, die uzelf bij aanvang als een vloekwaardige leerde kennen, maar ook geloven mocht dat de Heere uw God de vloek wilde veranderen in een zegen, God geve u de oorzaak gedurig daarvan te verstaan n.l. "omdat de Heere uw God u liefhad." Dit wonder zal u nooit verder doen komen in uzelf als die plaats waar Mefiboseth uitriep: "Wat is het dat u omgezien hebt naar zulk een dode hond als ik ben"?
Barendrecht, ds. J. Mijnders.

5 september 1974

23. Geen blijvende stad

Want wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstige. Hebreë 13 : 14.

Het was een zeer ernstig ogenblik in het leven van Saul toen Samuel; de profeet tot hem sprak: "Sta gij nu stil, en ik zal u Gods Woord doen horen." Dit woord komt ook tot ons, wanneer er weer één uit ons midden is weggenomen. Hoe nodig is het dat er ook in ons leven een ogenblik van stilstaan gevonden wordt, om te midden van alle onrust en al hetgeen de mens voortjaagt onszelf eens af te vragen waar onze reis heenleidt. Nodig is het om in onze snelle levensvlucht de vleugels eens een ogenblik te laten hangen, om gelijk Samuel tot Saul zegt: "Gods Woord te horen." Stilstaan valt ons in deze veelbewogen tijd, in deze dagen van onrust, zo moeilijk. Op alle terreinen van het leven, het ambtelijke zeker niet uitgesloten, wordt men voortgestuwd als een snelstromende rivier. Hoe vaak wordt men dit gewaar, soms ook onder de prediking van het Woord, maar ook niet zelden onder de voorbereiding voor deze prediking. De enorme stroom van ontwikkelingen grijpt zo krachtig om zich heen, dat het alleen met Gods hulp mogelijk is hierdoor niet meegesleurd te worden. De Heere geve tijdens het lezen van deze meditatie een ogenblik stil te mogen staan om Gods Woord te horen, dat ons toeroept: "Want wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de

toekomende."

De apostel gebruikt hier het beeld van hen die in tenten woonden. In hoofdstuk 11 haalt hij Abraham, Izaak en Jacob aan. Zij kenden zichzelf als gasten en vreemdelingen, zodat zij een ander vaderland zochten, een stad die fundamenten heeft. Nee, niemand van hen die door Gods Geest bearbeid wordt kan in de wereld meer vinden, wat de natuurlijke mens er in vindt. De zonde is hun de dood geworden, de wereld is hun gekruist en zij de wereld. Luther moest eenmaal getuigen: "De wereld heeft aan mij niets en ik niet aan de wereld." En zie, dat is het nu waar de apostel hier over handelt.

Laten wij, zo zegt hij, buiten de legerplaats gaan, laten wij de stad verderf, waarin wij van nature onze woonplaats hebben, prijsgeven. Wij hebben hier immers geen blijvende stad. Wat zouden we daarom in deze stad zoeken, wat zouden wij van deze stad verwachten? We kunnen proberen de poorten van deze stad, gelijk de inwoners van Jericho, voor de God des hemels te sluiten; wij kunnen proberen de muren van deze stad, gelijk de torenbouwers van Babel, tot de hemel op te trekken, hoe spoedig kan echter die grote Bouwmeester de poorten verbreken en muren slechten.

Sta eens een ogenblik stil, geliefde lezer, opdat u dit Woord Gods zou horen, nl. dat wij hier geen blijvende stad hebben. Voor velen is dit woord misschien een pijnlijke waarheid. Velen van ons zouden misschien graag wensen dat zij hier wèl een blijvende stad hadden, gelijk eenmaal de rijke edelman, die zich in zijn ernstige ziekte door één van zijn dienaren de tuin in liet rijden en daar uitriep: "Ik heb u, o God, nooit om de hemel gevraagd, waarom laat Gij mij de aarde niet houden?" Dat wij mochten verstaan dat we hier geen blijvende stad hebben. Al zouden we stokoud worden, dan zal toch straks achter onze naam geschreven worden: "En hij stierf".

Wij kunnen trachten onder ons levenshuis een fundament te leggen dat nimmer vergaan zal, maar weet, dat ook hiervan vervuld zal worden: "De winden hebben gewaaid en zijn tegen dat huis aangeslagen, en het is gevallen en zijn val was groot." Hoe velen die groot waren in eigen oog zijn reeds ten onder gegaan. De mens gaat naar zijn eeuwig huis en het grote Babel dat hij hier bouwt gaat ten onder. Vandaar dat de apostel hier schrijft: "Want wij hebben hier geen blijvende stad."

Nee, geliefde lezer, dit is geen uitdrukking van teleurstelling, precies het tegenovergestelde. De apostel heeft hier een andere verwachting, een voortreffelijker uitzicht dan de natuurlijke mens en vandaar deze oproep. Dit woord is echter niet alleen geadresseerd aan hen die misschien hier graag eeuwig zouden wonen, maar ook aan hen die aan de weet gekomen zijn, dat het hier het land der ruste niet is, die gaan verstaan dat de beste plaatsen hier maar pleisterplaatsen zijn, zodat zij de toekomende gaan zoeken.

"Maar wij zoeken de toekomende."

De vraag zou kunnen worden gesteld: wat is de naam van deze stad waarvan de apostel hier spreekt en waarin bestaat haar heerlijkheid.

Wanneer iemand hier in de tijd naar een bepaalde stad reist, dan wordt al spoedig de vraag gesteld waar die gelegen is en of er nog bijzondere bezienswaardigheden zijn. Deze stad der toekomst waarvan de apostel spreekt, is dezelfde als waarvan Johannes schrijft in de Openbaring van Johannes, nl. het nieuwe Jeruzalem, nederdalende uit de hemel van God.

Het is die stad, waarvan de apostel zegt in Hebr. 11, dat zij fundamenten heeft, welker Kunstenaar en Bouwmeester God is. Hier wordt dus niet gesproken over een stad door mensenhanden opgetrokken, want daarvan geldt, dat er niet één steen op de andere gelaten zal worden. De toekomende stad waarvan de apostel hier gewaagt, is er één

met zulk een hecht fundament, dat zij de eeuwigheid zal kunnen verduren. Dat fundament rust op de eeuwige deugden Gods, en de gekruiste maar ook verheerlijkte Christus is daarvan de uiterste Hoeksteen. De Ontwerper en Bouwmeester is de eeuwige God Zelf, en de kosten hiervan zijn niet door mensen betaald, maar door Hem, Die tot de laatste penning de prijs, door de Vader daarvoor geëist, heeft voldaan. Het cement dat de ene steen aan de andere verbindt is niet anders dan de aangebrachte gerechtigheid van Hem, Die tot de Vader sprak: "Zie, Ik kom om Uw wil en welbehagen te doen."

Geliefden, is het dan een wonder dat er een volk is dat met de apostel door genade getuigt: "Maar wij zoeken de toekomstende." Dat volk komt aan de weet dat hun geboortestad de naam draagt 'stad verderf'. Dat is een stad die zeker eenmaal met vuur verbrand zal worden, een stad die tot eeuwige ondergang gedoemd is. En wanneer het nu de Heere behaagt de blinde ogen van de inwoners van die 'stad verderf' daarvoor te openen, dan kan het niet anders of zij gaan die toekomstende stad zoeken.

Op de weg, welke voert naar die toekomstende stad, gaat dat volk ervaren dat hun stad, waaraan zij misschien dag en nacht hebben gearbeid, moet worden omgekeerd, en dat zij van al hun hoogten moeten worden afgestoten. Door deze weg behaagt het de grote Bouwmeester zulken bij ogenblikken de heerlijkheid van die stad te tonen, zodat zij met de dichter gaan uitroepen:

*"Pas hadden zij de stad in 't oog;
of hun verwondering steeg zo hoog,
dat Sion slechts van ver te zien;
hen straks van schrik terug deed vliên."*

Welk een wonder dan dat Hij, Die deze stad bereidde, niet alleen voor een weg zorgde die daarheen leidde, maar ook de burgers daartoe bereidde, opdat zij door de poorten mogen ingaan in de stad. Nee, van nature verkiesen gij en ik deze stad niet, dan voelen we ons maar veel te veel op ons gemak in de stad Verderf. Vandaar dat het wonder zo onuitsprekelijk groot wordt, wanneer we zien wie de burgers van deze stad zijn. Gods Woord zegt ervan dat het niet veel wijzen, niet veel edelen zijn, die deze stad zoeken. Het zijn allen burgers aan wie Gods soevereine genade is verheerlijkt; zij ontvangen krachtens Gods eeuwig verbond dat burgerrecht, dat getekend is met het bloed van die grote Bouwmeester. Wat een gelukkig volk is toch dat volk. Die zijn er bij tijden wel eens blij mee, dat zij hier geen blijvende stad hebben, dat er een einde komt aan hun vreemdelingschap. De stad des groten Konings is het hoofddoel van hun pelgrimsreis geworden, omdat de Koning Zelf zich aldaar op het luisterrijkst vertoont.

Geliefde lezer, dit alles zou ons een ogenblik op onze levensweg moeten doen stilstaan, om, zoals Samuel tot Saul zei, Gods Woord te horen.

Bedenk toch welke stad het is, die gij zoekt. Hoe vaak leven wij alsof wij hier altijd zullen blijven, zonder te bedenken dat er zo spoedig een eind kan komen aan onze levensweg. Wij hebben reeds gezegd, dat om tot een burger van deze stad gerekend te kunnen worden, het nodig is in te gaan door de enge poort. Hoe velen leven in de valse hoop burgers te zijn van die stad, zonder dat het burgerrecht het stempel draagt van die grote Bouwmeester.

En u, die door genade weten mag hier geen blijvende stad te hebben, de Heere geve u naarstig die toekomstende stad te zoeken. Moet u van uzelf bekennen menigmaal de weg bijster te zijn, vreest u misschien nog eenmaal met een Demas de tegenwoordige wereld lief te krijgen, hoor dan wat de Heere tot dezulken getuigt: "De beekjes der

rivier zullen verblijden de stad Gods, het heiligdom der woningen des Allerhoogsten. God is in het midden van haar, zij zal niet wankelen."
Barendrecht, ds. J. Mijnders.

4 augustus 1977

24. Na schipbreuk behouden aan land

En alzo is het geschied dat zij allen behouden aan land gekomen zijn. Hand. 27 : 44b.

Thans een ernstige vraag, lezer en lezeres. Hebt u uzelf ooit als zulk een schipbreukeling gezien op het wrak van uw levensschip? Werd ooit alle hoop op behoud aan uw zijde afgesneden, zodat vakmanschap, gereedschap, ja uw vermeende koningschap over boord ging? Nee, daar kan de ziel het niet bezien, dat achter het verlies de winst ligt, achter de dood het leven. Dat straks het ogenblik komt, dat niet alleen de reddingsboot wordt afgekap, maar dat ook het waggelende schip aan stukken geslagen zal warden. Welk een benauwdheid kan er in zulke omstandigheden oprijzen in de ziel. Hier is met recht: "Waar alle hoop mij gans ontviel, en niemand zorgde voor mijn ziel." Dezulken wensen dat het dag wordt. Wie zal ooit de duisternis van zulk een geestelijke schipbreukeling kunnen verhalen, maar ook het vurige verlangen het licht op te mogen zien gaan in de duisternis.

De vraag zou kunnen rijzen, hoe zullen zulke schipbreukelingen ooit behouden aan land kunnen komen, wanneer alle hulpmiddelen zijn afgekap? Hoe? Wel, geliefde lezer, dat leert ons Gods Woord. "En alzo is het geschied, dat zij allen behouden aan het land gekomen zijn." Nee, dat hebben zij voor die tijd nimmer kunnen vermoeden, toen het schip met de volle zeilen de haven uitvoer. De zachte zuidenwind die waaide, deed hen de ernstige waarschuwingen in de wind slaan. De schepelingen dachten, ziende op de omstandigheden, hun voornemen verkregen te hebben. 'En. is het zo ook niet in het leven van elk mens. Men veracht de waarschuwingen die van Godswege worden gebracht, en men denkt met een geladen schip en volle zeilen de haven binnen te kunnen gaan. Men vergeet echter dat aan de redding der ziel te allen tijde een geestelijke strandinig voorafgaat. En welgelukzalig dat volk wie het alzo gaat.

Welk een les is het voor Gods volk om te leren dat de Zoon des mensen gekomen is om te zoeken en zalig te maken dat verloren was. Nee, we willen niet ze^en dat allen op dezelfde wijze worden toegebracht. Lydia werd in stilheid toegedaan tot de gemeente die zalig wordt, de bekering van de stokbewaarder ging gepaard met een aardbeving. Dit staat echter wel oor wankelbaar vast, dat alleen verlorenen worden gered, niemand de hemel binnen zal kunnen gaan zonder schipbreuk te hebben geleden, 't Vergaat Gods Kerk als deze opvarenden, alles over boord, totdat de vloed hen opeist en zij zelf over boord gaan. Welk een ondoorgrondelijke weg is toch de weg die voert naar het Kaaän der ruste. Eerst de zee in en dan behoudenis, strijd ten enenmale tegen het hoogmoedige bestaan van de mens. Dat de vergiffenis alleen gevonden wordt achter de voldoening van het geschonden recht des Vaders, is hen ten enenmale vreemd.

Wanneer Gods Geest de ziel zaligmakend ontdekt, en ons doet zien tegen al Gods geboden zwaar gezondigd te hebben, dat wij tienduizend talent pond schuld hebben, en een heilig God door onze zonden vertoornd hebben, dan vergaat het zulk een ziel als deze schipbreukelingen. Geen lichtpunt is ergens te bespeuren, geen deur der hoop

meer aanschouwd, geen redding daagt. Er blijft voor die schipbreukelingen nog maar één zaak over, en dat is zich onvoorwaardelijk overgeven aan de zee. Dezulken gaan God toevallen in Zijn recht met de erkenning: "Ik heb gedaan dat kwaad is in Uw oog, dies ben ik Heere Uw gramschap dubbel waardig." En zie nu, in deze onvoorwaardelijke overgave vindt de zondaar zijn redding. Dit toch is de ervaring bij aanvang, maar ook bij de gedurige voortgang, wanneer het Gode behaagt Zijn Zoon in hun ziel te openbaren. Waar zij verwaardigd worden met al hun redmiddelen aan de grond te komen, en als een failliet geslagene tot onder het nulpunt te dalen, daar mag de ziel gaan ervaren, dat in plaats dat de golven van Gods toom de zondaar eeuwig naar de afgrond voeren, deze Zich tegen Hem hebben gekeerd. Die eenmaal getuigde: "Indien gij Mij zoekt, zo laat deze heengaan." Hij moest als een lam ter slachting worden geleid, opdat in een weg van vrijwillige overgave, vrijwillig sterven, de zee van Gods toom tegen de zonde zou kunnen worden gestild, en de schipbreukeling veilig voet aan wal zou kunnen zetten. Hij moest sterven, zoals nimmer iemand sterven kon, noch wilde. Toen de satan van God macht kreeg over Job, gold het uitdrukkelijk bevel: "Alleen spaar zijn leven." Van Christus geldt echter: "Hij is des doods schuldig."

De zonden van Zijn Kerk, het geschonden recht van Zijn Vader, maakte het noodzakelijk dat alle golven en baren over Zijn hoofd zouden gaan en de zee zich over hen toe zou sluiten. Als schulddrager nam Hij het leven aan en als schulddrager liet Hij Zich werpen in de zee van Gods toom tegen de zonden. Om schipbreukelingen veilig aan land te doen komen, moest het zwaard van Gods gerechtigheid ontwakken tegen de Herder. Toen dat volk voor eeuwig dreigde weg te zinken in de kokende zee van Gods gerechtigheid, heeft Zijn arm hen heil beschikt. Zie nu, alzo, op zulk een wijze is het geschied dat allen behouden aan land gekomen zijn.

Paulus blijft onder dit alles niet ledig toezien. Het vaste geloofs-vertrouwen dat allen behouden aan land zullen komen, brengt hem tot het gebruik der middelen. Hij raadt de scheepslieden aan wat te eten, en verzekert hen nogmaals van hun behoud. Hij neemt brood en buigt zijn knieën op het krakende schip, dankende God in aller tegenwoordigheid. Nee, hij valt zo maar niet als een beest aan, zoals velen in onze dagen. Hij zegt niet, de storm, en omstandigheden zijn van dien aard, dat we het gebed maar eens over moeten slaan. Wij zouden waarschijnlijk in zo'n toestand al gauw zeggen: we wachten maar met het gebed tot de zee wat rustiger geworden is.

Paulus verstaat dat zonder de zegen des Heeren niets zal gedijen, en hij schaamt zich ook het evangelie van Christus niet. Welk een wonderwerk Gods treedt hier aan het licht. De grote heiden-apostel mag zich hier sterken in de Heere zijn God en de geheel enige pleitgrond van zijn gebed is die grote Voorbidder in de hemel. Die gezegd heeft: "Ik zal u niet begeven en Ik zal u niet verlaten." Hij zal het bevestigen: "Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude." De Heere zal betonen dat thans Zijn ure gekomen is, om als die grote Stuurman het voor hen op te nemen, wier levensschip in tweeën breekt vanwege het geweld der baren. Die grote Opperschipper verbreekt de raadslag der goddelozen die Paulus wilden doden, en zal betonen borg te staan voor een veilige aankomst in de haven van eeuwige rust, zodat de Kerk met de dichter zal gaan uitroepen: "Dit werk is door Gods alvermogen, door 's Heeren hand alleen geschied." Daar er geen andere uitweg meer openstaat, geeft de hoofdman bevel dat allen zich in de zee zullen werpen. Eerst degenen die zwemmen kunnen en dan de anderen, waarvan sommigen op planken en sommigen op stukken van het schip.

"En alzo is het geschied dat zij allen behouden aan het land gekomen zijn." Nee, zij worden met allemaal met een golfslag direct op het strand geworpen. Welk een benauwdheid kan er in het hart oprijzen wanneer zij in de branding terechtkomen en zij door het geweld der baren soms verder van de kust worden geslagen. Dan kan de nood zo hoog stijgen, dat zij in het gezicht van de haven nog denken om te komen. Maar zie, dan maakt de Heere het waar wat de dichter mocht getuigen: *"Een zee van ramp moog' met haar golven slaan, hoe hoog zij gaat, zij raakt hem zelfs niet aan."*

"En alzo is het geschied dat zij allen behouden aan land gekomen zijn." In plaats dat zij worden omsloten door de armen van de eeuwige dood, vallen zij in de eeuwige liefdearmen van die getrouwe Zaligmaker Jezus Christus, Wiens lust het is geestelijke schipbreukelingen te redden van de eeuwige ondergang. Met Hem wordt hen nu alle dingen geschonken. Een wonderlijke, maar ook volkomen redding.

Wat dunkt u, jong en oud, van zulk een redding? Op zulk een wijze gered te worden houdt in, dat u schipbreuk moet lijden. Schipbreuk met uzelf, uw werkzaamheden, uw godsdienst ja, met alles waarmede u uzelf thans nog drijvende houdt. En een mens is nergens meer wars van, ja is geen grotere vijand, dan van schipbreuk lijden. God geve ons samen te verstaan dat de weg van Gods Kerk naar het strand der eeuwige rust voert door de diepte der zee, waarin al hetgeen wat van de mens is ten ondergaat en waar de geestelijke schipbreukeling gaat leren dat alle roem van 's mensen kant wordt uitgesloten.

Volk des Heeren, God geve u genade niet te veel waarde te hechten aan de lading van uw levenschip. Uw behoud ligt in de borgtochtelijke handen van Hem, " Die getuigt: "Ik draag de sleutel der hel en des doods." Alle planken en stukken van het schip zullen dit opschrift dragen: "Het is door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen." De, zee moge zich dan bij ogenblikken hoog verheffen, weet dat de tijd eenmaal komt, dat geen Euroclydon zich meer zal doen horen. Dan zullen al die geredden aan de oever van de glazen zee het lied van Mozes en het Lam zingen, en zal Christus zijn alles en in allen.

Ds. J. Mijnders.

25. De roeping van Levi

En na dezen ging hij uit, en zag een tollenaar, met name Levi, zitten in het tollhuis, en zeide tot Hem: Volg Mij. Lukas 5 : 27.

Wanneer onze aandacht een ogenblik wordt gevraagd voor Levi, de tollenaar, dan zien wij in zijn leven helder bevestigd hetgeen de profeet Jesaja ons voorhoudt in hoofdstuk 65: Ik ben gevonden van hen die naar Mij niet vraagden; Ik ben gevonden van degenen, die Mij niet zochten.

Deze geroepen discipelen des Heeren noemt zichzelf Mattheüs de tollenaar. Wanneer hij jaren daarna zijn roeping beschrijft, staat hem dit wonder nog helder voor de geest en betoont hij zijn afkomst niet te zijn vergeten.

Had Jezus er reeds verschillenden tot Zijn volgelingen geroepen, het getal was nog niet vol en de plaats die nog openstond zou niet ingenomen worden door een of ander hooggeplaatst persoon, doch door een verachte tollenaar. Was Jezus verschillende malen in Kapernaüm geweest, thans is het uur der minne aangebroken voor Levi. Waren de eersten die Jezus riep ongeleerde mannen, afkomstig uit het vishuis, deze Levi is een man van kwaad gerucht en afkomstig uit het tollhuis; hij was een goede

bekende in de kring van de oplichters. Wie zal ooit Gods wijs beleid kunnen doorgronden, dat uit zulk een gezelschap het getal der discipelen zal worden volgemaakt.

Och geliefden, daar zal Levi niet over uit gekund hebben, daar kunnen al Gods kinderen niet over uit, van welk een plaats zij ook afkomstig zijn.

Het woord van de apostel wordt zo waar in het leven van de Kerk: Het onedele der wereld, en het verachte heeft God uitverkoren, en hetgeen niets is, opdat Hij hetgeen iets is, te niet zou maken.

Daar zit Mattheüs in het rekenhuis; hij heeft maar voor één ding oog, nee niet voor het gezelschap dat voorbij trekt, maar voor geld. Zo druk als hij is met schrapen, met het vermeerderen van zijn aards goed, zo weinig belang heeft hij bij het heil van zijn onsterfelijke ziel.

Het is in het leven van de mens één van twee. God of de mammon. Maar zie, terwijl Levi daar bezig is met het goed van de wereld, is Jezus bezig in de dingen Zijns Vaders. Zijn oog van ontferming valt op deze tollenaar.

We lezen: En na dezen ging Hij uit, en zag een tollenaar, met name Levi zitten in het tolhuis.

Jezus ontmoet in deze tollenaar een gegevene van Zijn Vader, in wiens leven bevestigd zal worden: *Ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaren tot bekering.* Wie had ooit durven denken dat dit schraap- en rekenhuis een werkplaats van de Heilige Geest zou worden, waarin zich een uitverkoren vat bevond om de naam van Jezus onder het volk bekend te maken. Wanneer het liefdesoog van Jezus deze zondaar treft, dan zou de vraag kunnen worden gesteld, wat ziet Jezus in deze ontrouwe des volks en oneerlijke belastingambtenaar? Wel geliefden. Zijn liefdesoog ontdekt in hem de verkiezende liefde des Vaders, een geschreven op de rol des boeks. Het natuurlijke oog ziet in hem niet anders dan een schraper, oplichter, iemand die vanwege het goed van de wereld heult met de vijand, ja iemand die zich rijp maakt voor de hel.

Jezus ziet hier echter een onderwerp dat voor- en toebereid moet worden voor de verheerlijking van de deugden Gods. Dat wonder zullen degenen die dit te beurt vallen, nooit op kunnen. Zij, die door het ontdekkend licht zichzelf gaan leren kennen, gaan vóórdat een ander hen aanklaagt, zichzelf aanklagen.

De Heere leert Zijn volk door Zijn Geest inleven, hetgeen een ander uitleeft. Dat zijn allemaal mensen, wie de naam van Mattheüs de tollenaar niet vreemd is. Nee, zij wensen hun afkomst niet te bedekken; dat hun vader een Amoriet en hun moeder een Hethietische is, gaan zij eerlijk voor God en de mensen bekennen.

Och geliefden, wanneer de reeds geroepen discipelen de kring hadden moeten uitbreiden, zou zeker hun eerste gang niet naar het tolhuis geweest zijn. Hun oog zou zeker niet op Levi gevallen zijn. Jezus begeert echter een vriend van tollenaars en zondaren te zijn, vandaar dat Hij tot hem zeide: *Volg Mij.*

Wanneer Jezus deze woorden spreekt, dan spreekt Hij die als machthebbende, zodat dit machtwoord ook terstond wordt opgevolgd. Het liefdesoog van Jezus dringt door tot in het binnenste van de ziel van deze tollenaar. Het gaat hier niet alleen over de uitwendige roeping, die geschiedt door Gods Woord, maar 't gaat hier over de inwendige roeping, die door Gods Woord en Geest geschiedt. Is het een voorrecht onder de uitwendige roeping van Gods Woord te mogen verkeren, laten wij toch nooit vergeten dat de krachtvolle, onwederstandelijke roeping van Gods Geest nodig is om

het tolhuis te verlaten, de zonden de rug toe te keren en in een nieuw godzalig leven te wandelen. We leven in een tijd dat er velen zijn die van een inwendige roeping niet meer weten willen, die de uitwendige en inwendige roeping vereenzelvigen.

Had Levi er nooit bij stil gestaan dat hij bezig was voor een handvol aards goud zijn ziel te verwoesten, thans zal de Heere het rekenboek, het tollenaarsboek van Levi sluiten, en zijn levensboek openen, 't welk niet anders dan één zwart schuldenregister is. De Heere maakt in het leven van de Zijnen zonde tot zonde en schuld tot schuld. Het deksel dat eerst de gruwel der onreinheid en het slijk der zonden bedekt, wordt weggenomen en de kwalijke geur daarvan stijgt omhoog.

Maar zie, dat volk, dat met een Levi krachtdadig wordt geroepen en de stem van de Zone Gods mag horen nl. *Volg Mij*, zal ook op dit machtwoord Jezus onvoorwaardelijk volgen. Het is een kort woord van een zeer grote inhoud. Het houdt met recht in, wat we lezen in vers 28: Alles verlaten, het kruis van Jezus opnemen en volgen.

Het betekent van alles afstand doen, breken met het vroegere zondeleven, alles schade en drek gaan achten om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus. Kent u iets, jong en oud, van dit leven, van ^zulk een volgen?

Volg Mij, zo luidde de Goddelijke opdracht, welke kwam uit de mond van Jezus. En Levi, alles verlatende, stond op en volgde Jezus. Een leven van zonde en zelfzucht wordt thans verwisseld voor een leven met Christus. Dit volgen is te allen tijde de vrucht van de zaligmakende roeping door Gods Geest. De Heere maakt dat de Zijnen in Zijn inzetten zullen wandelen. Nee, het is niet zo dat de Heere het aan Levi of de zondaar overlaat om te komen of niet te komen.

Ik denk hier aan de Dordtse leerregels hoofdstuk 3 en 4, par. 12; *Wanneer God zijn werk volbracht heeft, het alsdan nog in de macht des mensen zou staan wedergeboren te worden of niet wedergeboren te worden, bekeerd te worden of niet bekeerd te worden.*

Hellenbroek zegt zo heel eenvoudig in zijn vragenboekje, wanneer het gaat over de inwendige roeping: Wordt de mens dan door God gedwongen? Nee, God maakt dat de mens Hem vrijwillig liefheeft. Levi is opgestaan en heeft zijn tolhuis vaarwel gezegd. Zijn vroegere leven en alles wat hem aan het tolhuis verbond, krijgt een scheidbrief.

Jezus schenkt bij het woord tevens het geloofsvermogen. Wanneer Levi één ogenblik geredeneerd zou hebben, zou hij in het tolhuis gebleven zijn.

Hij mag zich echter onvoorwaardelijk in de hand des Heeren overgeven. Het geloof, door de liefde werkende, redeneert niet, gaat niet te rade met vlees en bloed. Zou u aan dat volk vragen hoe het nu verder moet, zij zouden het niet weten; zij hebben er ook geen behoefte aan om dat te weten, zij mogen geloven dat de Heere het weet. Zij mogen met een Levi achteraan komen. Wat een zalig volgen.

In die tijd schijnt het, alsof zij niet alleen de wereld een scheidbrief mochten geven, maar alsof ook de wereld hen een scheidbrief heeft gegeven. Naderhand komen zij wel aan de weet wat de dichter zeide: *Ik wist niet dat mijn tere ziel, zoveel van 't aardse overhield.* Levi en de zondaar zal moeten gaan leren, dat het geloofsleven inhoudt, te leven en te kopen zonder geld en zonder prijs.

Een ziel, die door genade geroepen wordt uit de werkplaats der zonde, zal aan de weet komen dat zalig worden het^verliezen van eigen leven betekent.

Geheel Gods Kerk gaat leren dat de gemeente van Christus een kruisgemeente is en protesteert ons vlees tegen het kruis in het algemeen, het verzet zich dubbel tegen het kruis van Christus met de hoon en de smaad die daaraan kleeft.

Nee, de mens van nature verkiest deze weg niet, maar ook na ontvangen genade niet. Hoe nodig dat de Heere dat volk gedurig roept tot volgen, tot het dragen van het kruis van Jezus, maar ook tot het gekruist worden met Jezus.

Wanneer dat plaats heeft in het leven van die volgelingen, dan mogen zij zich bij ogenblikken wel eens verwonderen over die wegen die zij niet geweten hebben, en over de paden die zij niet gekend hebben. Dan hoort men hen roemen in de verdrukking, wetende dat de verdrukking lijdzaamheid werkt en de lijdzaamheid bevinding en de bevinding hoop.

En dat is een hoop die niet beschaamt, omdat de liefde Gods in hun hart is uitgestort. Levi mag alles verlaten. Daar gaat zijn bij elkaar geschraapt geld, naar de mesthoop. Van een verrijkte belastingambtenaar maakt Jezus een geestelijke bankroetier. Toch mag dat volk daar zien, dat in deze armoede meer rijkdom ligt, dan in al de schatten van Egypte.

Nee, het tolhuis wensen zij met al wat er in is niet meer terug. Dit blijkt ook wel uit de vrucht, want we lezen dat Levi ter ere van Hem, Die hem riep, een grote maaltijd aanricht in zijn huis. Hier zien wij hoe de dienstknecht de Meester nodigt, de tollenaar de Zaligmaker een liefdemaaltijd aanricht.

We lezen nergens tijdens Jezus' omwandeling, dat Hij zulke nodigingen afslaat, ook niet wanneer Simon de Farizeeër Hem nodigt. Het aanzitten met tollenaars en zondaren was juist Zijn grootste vermaak, en is het de ervaring niet van Gods volk, dat wanneer de Koning zich zet aan de tafel, de nardus haar reuk verspreidt? Er was, zo lezen wij, in het huis van Levi een grote schare van tollenaars.

Zeg mij, zou ge u tussen zulk een gezelschap thuis voelen? Zou u aan zo'n maaltijd deel willen nemen? Hier ontmoet u allemaal mensen die niet deugen, maar hier is daarom ook werk voor Jezus. Deze maaltijd draagt een bijzonder karakter, zij is tot ergernis van de Farizeeën en Schriftgeleerden, maar tot zaligheid van tollenaars en zondaren.

Dit wordt het grootste wonder in het leven van hen, die zich in hun tollenaarsgestalte leren kennen, dat Jezus met zulke doorbrengers wil aanzitten.

Nee, rijken en verrijkten zullen hier nooit vinden wat hun ziel bekoort, maar zij wiens ziel dorst naar de levende God, vinden aan zulk een maaltijd een schat van zegeningen. Hier mag een zwarte bruid gemeenschap oefenen met een blanke Bruidegom. Daar is het beste dat Levi zijn Meester voor kan zetten niet goed meer. Levi verwondert zich en de Farizeeën en Schriftgeleerden verbijten zich.

De vraag komt tot ons allen, op welke afstand staan wij van deze wetgeleerden en vrome leidlieden, maar hoe ver staan wij tevens van de tollenaar en de zondaar? Misschien zegt ge: die vrome eigengerechtigde Farizeeërs liggen mij niet, maar tot die schare van oplichters voel ik mij ook niet aangetrokken.

Toch zullen wij aan de één of de andere zijde worden gevonden. Of aan de zijde die zich er op beriepen Abrahams zaad te zijn, of daar waar men de diepe tollenaarsklacht hoort slaken: O God, wees mij zondaar genadig. De roeping van Levi predikt ons dat de Heere zich nog in wil laten met zondaren. De Heere geve ons te verstaan wat het zeggen wil zondaar te zijn. En gij, die bij aanvang geen vreemde zijt van zulk een volgen, uw gedurige bede mocht zijn: *Trek mij, zo zal ik U nalopen*. In de gelovige betrachtning hiervan zult u nooit verder kunnen komen dan voor God en de mensen te bekennen, dat uw naam is "tollenaar, zondaar."

Veenendaal. Ds. J. Mijnders.

22 juli 1976

26. David te Ziklag

Doch David sterkte zich in de Heere zijn God. 1 Sam. 30 : 6b

In Spreuken 24 vers 16 lezen wij: "Want de rechtvaardige zal zevenmaal vallen, en opstaan; maar de goddelozen zullen in het kwaad nederstruikelen."

Hoe treffend zien wij dit vervuld in de geschiedenis van Saul en David. Daar zien wij hen als het ware naast elkander staan, een kind der wereld en een kind des Heeren. Beiden hebben hun voet gezet op het pad der zonde.

Saul wendt zich echter in het nachtelijk duister tot de tovenaars te Endor, waarna een eeuwig? nacht zich over hem uitstrekt; David mag zich door genade sterken in de Heere zijn God.

We treffen David met zijn mannen aan te Ziklag, waar hij reeds 16 maanden vertoeft. Hij leeft daar in het land van Gods ervvijand, sis een man met een dubbel aangezicht. De vraag zou kunnen rijzen: Hoe was David daar gekomen? De weg daarheen was in het hart van David begonnen. Kleingeloof had zijn hart ingenomen, en dat wordt vaak gevolgd door ongeloof, en ongeloof doet de taal horen: "Nu zal ik een der dagen door Sauls hand omkomen."

Wat een vreselijke zonde is toch het ongeloof. Het houdt God verdacht, trekt Gods Woord in twijfel, hanteert de menselijke maatstaf om de moeiten van het leven te meten. Het is één van de machtigste vijanden waarmee Gods volk hier hun leven lang te strijden hebben.

Wanneer David in dit dal van ongeloof verkeert, dan wendt hij zich met zijn mannen tot de goddeloze koning Achis, de koning de Filistijnen. Gods kind neemt dus de toevlucht tot de kinderen der wereld en stelt vlees tot zijl arm; het schijnt alsof alles nog voorspoedig gaat ook, want wat hij in zijn eigen land nog nooit gehad heeft, nl. een eigen stad om in te wonen, ontvangt hij van koning Achis, de stad Ziklag.

Wat is toch de mens, ook na ontvangen genade: Wanneer God de getrouwe niet was, hij zou zich ingraven in hetgeen wat van de wereld is om daarmee straks voor eeuwig ten onder te gaan. Nee, David zal daar in Ziklag niet veel gezongen hebben, de harp heeft in Ziklag zijn godgewijde tonen niet laten horen. Eén ding zal hij wel veel gedaan hebben: redeneren. Da is Gods volk niet vreemd, om in eigen gekozen wegen veel te redeneren. Hij zal trachten, desnoods met gebruik van teksten, om de stille getuige van binnen tot zwijgen te brengen, ja, om de Heere in zulk een weg aan zijn kant te krijgen. De duivel zal van binnen tegen David wel gezegd hebben: Je hebt hier tenminste een ogenblik rust, dat heb je wel verdiend na al die vervolgingen door Saul. De satan zal trachten Gods volk in een weg van valse rust van de Heere af te houden. Wie zal zich echter in deze weg boven David durven verheffen? Nee, het kiezen van eigen wegen is Gods volk niet vreemd. Genade is gedurig nodig om het eens te zijn met hetgeen God doet.

Wanneer wij David te Ziklag gadeslaan, zien wij dat het niet beter wordt. Hij leeft daar een dubbel leven en kleurt het woestijnzand rood met het bloed van vrouwen en kinderen. Steeds dieper zakt David weg in het moeras der zonden, ja, was God Zelf niet tussenbeide gekomen, hij zou tegen zichzelf uitgetrokken zijn ten oorlog.

David, David, wat gaat u toch in het donker. Nee, zich sterken in de Heere zijn God wordt daar niet gevonden. Wat kan Gods volk toch na ontvangen genade diep wegzakken. Wij zouden zeggen: er is geen onderscheid meer te zien tussen de wereld en Gods kinderen. Het goede, fijne goud is geheel verdonkerd. Is dit ook geen teken van onze tijd? De glans die van Gods kinderen zou moeten uitgaan is schier geheel verduisterd en het licht schier uitgedoofd. Is dat nu David, de gezalfde des Heeren?

Er is er één in het gezelschap die het daar bijzonder rustig heeft. Dat is Abjathar de priester, de man die de Efod draagt. Dat kan ook niet anders, want waar de Geest des Heeren wijkt en Gods kinderen zich verzwageren met de kinderen der wereld, daar komt de priester op de achtergrond. Waar allerlei bondgenootschappen worden aangegaan niet hen die God niet in erkentenis houden, daar kwijnt het leven wat uit God is weg. En ware het niet, dat God hun hulp en schild wilde wezen, zij zouden in het Ziklag der zonden ondergaan.

Daarom wordt het wonder zo onuitsprekelijk groot, dat er in het levensboek van zulke afwijkers geschreven staat: *"Doch hij sterkte zich in de Heere zijn God."*

Tracht de mens zichzelf allerlei bronnen aan te boren buiten God, wat een voorrecht dat de bronnen des heils buiten en boven des Heeren kerk zeggen. Ware dat niet zo, dan zou er nimmer sprake kunnen zijn van een zich sterken in de Heere hun God. Nee, de Heere begint niet in het leven van Zijn volk, omdat Hij nog iets van dat volk verwacht, maar omdat Hij hun verwachting meer en meer op Hem zou doen stellen. David heeft dit in 't bijzonder aan het einde van zijn leven helder beleden wanneer hij getuigt: "Hoewel mijn huis also niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles wel geordineerd en bewaard is." David stond in alles schuldig, persoonlijk, huiselijk en ambtelijk.

Maar, kunnen wij het verder brengen dan David, wanneer wij onze afgelegde levensweg eens overzien?

Dan gaan de legers der Filistijnen zich vergaderen te Afek om tegen de Israëlieten ten strijde te trekken. Ook David met zijn 600 man zal zich bij hen voegen. Maar zie, dan betoont de Heere te regeren. De oversten der Filistijnen maken hun wantrouwen aangaande David tegenover de koning kenbaar en zeggen: "Is deze niet David, van wie zij gezongen hebben, Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden." En dan zien wij hoe David met zijn 600 man terugkeert naar Ziklag, waar hij na 3 dagen aankomt. Wat hij daar echter ontmoet is één rokende puinhoop. Zijn vrouwen en kinderen zijn weggevoerd, en daar staat hij nog armer en berooider, dan toen hij in Juda als een veldhoen rondzwierf.

Nee, hier zien we niet alleen Ziklag in een grote puinhoop veranderen, maar ook in het hart van David stoot de Heere alle muren en sterkten omver.

Toen hief David, zo lezen wij, en het volk dat bij hem was, hun stem op en weenden. Wenen, met de mannen over het verlies van aards goed kan men wel gezamenlijk, maar het bewenen van de zonden en het belijden van de ongerechtigheden draagt een persoonlijk karakter. Het is het grote oogmerk dat de Heere met David op het oog heeft als daar Ziklag in een puinhoop is veranderd. De Heere zal David uit zijn mannen losmaken en zal niet eerder rusten vóórdat Zijn volk zich schuldig kent, en zij op de verbrande ruïne van hun Ziklag terecht komen.

David's volgelingen komen tegen hun leider in opstand. Eerst is er wat gemompel, dan felle verwijten en dan bukt de eerste zich reeds om stenen op te nemen om David met het puin van zijn eigen Ziklag dood te gooien. Zal dan de ondergang van Ziklag de

ondergang van David zijn? Nee, dat is onmogelijk. Voordat de vorst der duisternis zal kunnen toeslaan en Gods belofte voor eeuwig teniet zal kunnen doen, grijpt God van de hemel in. De verwoesting van Ziklag wordt een zaak tussen David en zijn God. Waar de Heere in het leven van Zijn volk ingrijpt, daar is het precies op tijd. Daar vallen de stenen uit de handen van hen die zich tegen God verheffen; daar wordt de hand op de mond gelegd en het hoofd op het blok. Daar wordt Gods recht gebillijkt en mag een schuldig volk op de rokende puinhopen van hun goddeloos bestaan zich sterken in de Heere hun God. Zulk een ziel is dan ook niet te beklagen, al staat hij met een David te midden van grimmige krijgslieden op de rokende puinhopen van de stad, al wordt het hun zeer bang.

Tegenover dit alles zal de Heere betonen dat Hij de Getrouwe is en blijft, die Zijn Verbond eeuwig zal houden. Tegenover dit alles staat ook het verrassende "doch" des geloofs. Dit heeft zijn wortelgrond in Christus, als Voorwerp des geloofs. David mag krachtens Gods eeuwige trouw het anker van zijn hoop weer werpen in het binnenste heiligdom. De Heere zal betonen, dat al zou een moeder haar zuigeling vergeten. Hij de Zijnen nooit vergeten zal. Nee, niet om een lans voor de zonden te breken, maar nu kan Gods volk hun weg niet zo diep verdorven hebben, of er komt een ogenblik in hun leven, dat. God hen de schuldbrief thuis stuurt, zodat zij als een groot beest in zichzelf, op Ziklags puinhopen het oog naar boven mogen slaan, zich mogen sterken in de Heere hun God en zingen: "De Heere is recht in al Zijn weg en werk."

Dan mag op Ziklags ruïne het levensboek weer eens gelezen worden. De stem des Heeren wordt gehoord, Die hen toeroept: "O mijn volk, wat heb Ik u gedaan, waarmede heb Ik u vermoeid; betuig tegen Mij."

Wat een voorrecht dat de Heere het niet éénmaal, maar elke keer weer vast laat lopen in het leven van Zijn volk, zodat zij hun sterkte buiten zichzelf gaan zoeken. En waar Gods volk zich mag sterken in de Heere hun God, daar veranderen de omstandigheden niet, maar zelf worden zij wel veranderd. Daar mogen die de puinhopen dan van boven bezien worden. Bij het licht van beneden is het enkel verlies en tegenslag, maar bij het licht van Boven wordt het: "Zijn doen is enkel majesteit, aanbiddelijke heerlijkheid." Dan wordt God in de puinhopen ontmoet. Dan wordt het verbrande Ziklag een monument, waarop geschreven staat:

*'t Is trouw, al wat Hij ooit beval;
het staat op recht en waarheid pal;
als op onwrikb're steunpilaren."*

Kent u daar iets van, lezer? Hoe meer dat Verbondsgeheim verstaan wordt, des te meer zal Gods volk zich mogen sterken in de Heere hun God. Dan wordt er met een David weer naar de Heere gevraagd en treedt de priester weer op de voorgrond. Wat een wonder wordt het dan in het leven van zulke afwijkers, dat de Heere het geroep van die ellendigen nog horen wil. Want naar recht en in de waarneming van zichzelf moesten zij onder het puin liggen in plaats van erop. Nee, dat heeft David en dat heeft Gods volk zich nooit kunnen indenken, dat de weg naar hun verhoging over de puinhopen van hun eigen bestaan zou voeren. De Heere betoont dat Zijn genade nimmer van Zijn kerk zal wijken. Niet omdat de zonde zo erg niet is, maar omdat Zijn zondaarsliefde zo groot is.

Hoe nodig dat die genade ons deel wordt om op de ruïne van ons bestaan geen andere weg meer te weten, dan als een ware boeteling het roer uit handen te geven. Deze zielen hoort men bij het verbrande Ziklag uitroepen: "Ik dank U Heere, Heere, dat Gij toornig op mij geweest zijt; maar Uw toorn is afgekeerd en Gij vertroost mij."

Ds. J. Mijnders.

28 juni 1979

27. De bekering van de stokbewaarder

En hen buitengebracht hebbende, zeide hij: Lieve heren, wat moet ik doen, opdat ik zalig worde? En zij zeiden: Geloof in de Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden, gij en uw huis. Hand. 16 : 30-31.

"Wat moeten wij doen? " Ziehier de grote vraag van hen die God op de doorluchte Pinksterdag in het hart greep; het was ook de vraag van de cipier in de gevangenis te Filippi toen God hem te sterk werd. Terwijl Paulus en Silas op een wonderlijke wijze in Filippi terechtgekomen zijn, schenkt de Heere de bijzondere blijken van Zijn gunst in de bekering van Lydia.

We zien echter ook dat waar de Heere Zijn Kerk bouwt, de duivel zijn kapel bouwt. Zonder te rusten zal hij trachten de werken des Heeren te verstoren en de middelen die hij daartoe gebruikt zijn zeer onderscheiden. Hier in Filippi gebruikt hij een dienstmaagd als propagandamiddel voor het koninkrijk Gods. Nee, hij maakt niet alleen reclame voor de dingen der wereld, maar ook voor alles wat godsdienst zonder Godsvreze is. Paulus en Silas worden gevolgd door een dienstmaagd, die regelrecht in dienst staat van "de vorst der duisternis en hetgeen zij roept, klinkt op het eerste gehoor zeer schoon. "Deze mensen zijn dienstknechten Gods des Allerhoogsten, die ons de weg der zaligheid verkondigen", zo roept zij.

Paulus onderkent echter deze geest als een geest uit de afgrond en bestraft hen in de naam des Heeren, zodat hij van haar uitgaat. Dit is ook de oorzaak dat Paulus en Silas als de grootste misdadigers in de gevangenis terechtkomen.

De cipier krijgt opdracht om hen zekerlijk te bewaren. Nee, de duivel doet geen' half werk, de stokbewaarder zal met brute ijver het werk des duivels bekronen. De binnenste cel is hun plaats en hun voeten gaan in het blok. De predikstoel van deze gezanten des Heeren wordt verwisseld voor een vunzig kerkerhol. Klonk eerst de roep van overzee: "Kom over en help ons", nu klinkt er een roep vanuit de gevangenis naar de hemel. We lezen: "En omtrent middernacht baden Paulus en Silas, en zongen Gode lofzangen." Nee, de kerker van Filippi kan onmogelijk het einde zijn. De stokbewaarder moge dan de gevangenisdeuren extra vergrendelen, hun voeten in een blok vastklemmen, de toegang tot Gods genadetroon laat zich door de ganse hellemacht niet afsluiten. Wat moeten ook deze knechten des Heeren u waar worden dat de wegen des Heeren hoger zijn dan onze wegen. Ze zullen ook in Filippi moeten ervaren dat een dienstknecht niet meerder is dan zijn heer.

Is dit ook niet de les die ieder kind des Heeren moet gaan leren, om niet zichzelf te leven, maar Die, Die voor hen de dood is ingegaan? Wat een schoon getuigenis lezen we echter van deze gevangenen. Zij mogen gelijk de Pinksterlingen volharden in het gebed. Paulus zal hief in de praktijk brengen hetgeen hij aan de gemeente van Rome schreef: "Maar wij roemen ook in de verdrukking, wetende dat de verdrukking lijdzaamheid werkt", Rom. 5 : 3.

In deze kerker stijgt het geroep der overwinning op, voordat de slag geleverd is. Hier beluisteren we als het ware de weerklank van "Het is volbracht." Wanneer hier de bede oprijst: "Voer mij uit mijn gevangenis, tot roem Uws Naams die heerlijk is", dan zal de Heere betonen het geroep Zijner ellendigen te horen.

Geliefden, wat een voortreffelijk werk om onder zulke omstandigheden in het midden van de nacht onze ziel op te heffen tot God. Hier is voor deze gevangenen het gebed met recht de ademhaling der ziel. Het geeft de in boeien en banden geklonken gevangenen meer ruimte en lucht dan dat zij uren gelucht worden op de binnenplaats der gevangenis.

Geliefden, wij hopen dat het ware gebed u niet vreemd is. Mocht u ooit in uw leven als een geestelijk gebonden en gevangene in het midden van de nacht uw gebeden opzenden naar die God, waarvan Jesaja getuigt: "Met mijn ziel heb ik U begeerd in de nacht." Ja, we lezen dat zij Gode lofzangen zongen. Hier vallen alle omstandigheden weg en wordt dat vunzige kerkerhol een Bethel, een huis Gods. O, geliefden, wat een zalige plaats waar de Heere lofzangen geeft in de nacht, wat een zalig werk om met de dichter uit te roepen:

*"k Zal Zijn lof zelfs in de nacht,
zingen, daar ik Hem verwacht.
En mijn hart, wat mij moog' treffen;
Tot de God des levens heffen."*

Zijn die plaatsen u bekend? Die plaatsen, waar u uzelf mag verliezen en met de dichter getuigen:

*"Zijn doen is enkel majesteit;
aanbiddelijke heerlijkheid;
en Zijn gerechtigheid oneindig."*

Zulke gebeden en lofzangen zijn mokerslagen op de kop van de satan. Hij kan nergens slechter tegen, dan tegen een in waarheid biddend en zingend volk. Er is ook niets waar hij minder vat op heeft dan op zulk een volk. In zulk een nacht worden banden geslaakt, boeien verbroken, Gods genade verheerlijkt, de naaste gesticht en de hel beschaamd.

En dan lezen wij: "En de gevangenen hoorden naar hen." Nee, deze medegevangenen luisterden niet alleen naar de melodie, maar ook naar de zangers. De stem van Paulus en Silas vindt een open oor bij deze paria's van de maatschappij. Nee, het is niet in de eerste plaats de zangkunst die hen treft, zij zullen er zeker wel meer in beluisterd hebben. Waren er die naar de ernstige vermaning niet hoorden, naar dit lied in de nacht moesten zij luisteren.

Och, geliefden, wij weten niet hoe diep deze tonen doorgegaan zijn in het hart van deze mensen, het is Gode bekend. Dit weten wij echter wel, dat ook gevangenen, misdadigers, een onsterfelijke ziel hebben. Ook zij waren niet te slecht om tot God bekeerd te worden. Deze gevangenen ervaren een wonderlijke nacht, op tweeërlei wijze zijn zij geboeid. Lichamelijk door ijzeren ketenen, hun ziel door de lofzangen van hun medegevangenen. De gevangenis wordt hier gevangen genomen door twee Gode verheerlijkende gevangenen.

Leven wij in een tijd dat de gevangenis vol zitten met misdadigers, wij wensten dat er vele onder de gevangenen waren, die hun gebeden in de nacht tot God mochten opheffen en Hem tot eer Psalmen en lofzangen mochten zingen. Zulk een geestelijk gevangene zal op Gods tijd mogen ervaren, dat Christus de gevangenis gevankelijk heeft gevoerd en gaven genomen heeft om uit te delen aan wederhorigen.

Dat heeft hij ook betoond in de gevangenis te Filippi, waar straks de stokbewaarder uitroept: "Lieve heren, wat moet ik doen, opdat ik zalig worde? "

"En omtrent te middernacht baden Paulus en Silas, en zongen Gode lofzangen; en de gevangenen hoorden naar hen."

En terwijl de gevangenen de tijd in de kerker doorbrengen met bidden en zingen, antwoordt de Heere met een stem van majesteit en heerlijkheid uit de hemel. Er geschiedde, zo lezen wij, snellijk een grote aardbeving, alzo dat de fundamenten des kerkers bewogen werden en terstond werden alle deuren geopend en de banden van allen werden los. Een geweldige aardbeving doet de fundamenten van de gevangenis golven. Deuren worden geopend en boeien verbroken. Hier zien wij geen natuurverschijnsel, geen gebeurtenis waar de mens zijn hand in heeft, maar een Godswonder.

De dichter van Psalm 107 zegt: "Want Hij heeft koperen deuren verbroken en ijzeren grendelen in stukken gehouwen." Deze stem vanuit de hemel is in de eerste plaats gericht tot Paulus en Silas, het is als het ware een hoorbare en zichtbare verhooring van hun gebed. Zij mogen ervaren dat er een God in de hemel is die van hun verdrukking, hun banden afweet. "Die gevangenen vrijheid schenkt en aan hun ellende denkt."

Nee, niet op onze tijd, maar op Zijn tijd. Gods volk, dat met banden des doods gebonden is en met angsten der hel bezet is, zal ervaren dat tussen het gebed en de gebedsverhooring de vrijmacht Gods ligt. Nee, het gaat hier niet in de eerste plaats over Paulus en Silas, of over de stokbewaarder, het gaat over Hem, Die beloofd heeft dat het welbehagen des Heeren door Christus hand gelukkig zal voortgaan.

Mochten die geestelijke gevangenen en gebondenen daar eens meer bij stilstaan. Hoe vergaat het echter de cipier van de gevangenis? Hij heeft noch het gebed, noch het gezang van de gevangenen gehoord; hij sliep de slaap des doods. Het is het beeld van u en van mij, hij is van nature dood voor de dood. Hij gaat door in zijn zorgeloze slaap, totdat het God behaagt de fundamenten van zijn goddeloos bestaan te beroeren en hij daarvan afgestoten, bemerkt, dat hij midden in de dood ligt.

De aardbeving hier te Filippi beperkt zich niet alleen tot de gevangenis en de gevangenen maar zet zich voort tot in het hart van de gevangenenbewaarder. De stokbewaarder ontwaakt, springt overeind en ziende het beeld, n.l. open deuren, bevrijde gevangenen, wat hem naar de Romeinse wet zeker het leven zal kosten, trekt zijn zwaard en wil zichzelf van het leven beroven, alsof het daarmee afgelopen is.

Hoevelen zijn er in onze dagen, die door zulk een weg zich aan de werkelijkheid trachten, te onttrekken, maar niet verstaan, dat zich dan de volle werkelijkheid van het oordeel des doods zal voltrekken.

In onze geschiedenis zien wij dat niet de mens niet de stokbewaarder regeert. Op het ogenblik dat hij het zwaard neemt om een eind aan zijn leven te maken, daalt het zwaard van Gods Geest tot in het binnenste van zijn ziel. De God van Paulus en Silas is hem een stap voor. Op het door God bepaalde ogenblik klinkt het: "Doe uzelf geen kwaad, want wij zijn allen hier."

Nee, het zou de duivel niet gelukken deze man, die op de drempel van het koninkrijk der hemelen stond, tot zelfmoordenaar te maken. Wanneer op zijn bevel de lichten zijn ontstoken, ziet hij vol verwondering dat de deuren wel open zijn, maar dat de gevangenen niet ontvloden zijn. En had hij volgens recht deze mensen weer in de boeien moeten slaan, geliefden, hoe zal ooit een geboeide een ander in boeien kunnen slaan?

Hier zien wij bevestigd: "Het briesend paard moet eind'lijk sneven hoe snel 't ook draaft in 't oorlogsveld."

Wij ontmoeten hier een man die aan de weet komt des doods waardig te zijn, die zichzelf moed- en vrijwillig gebonden heeft met eeuwige banden des doods. Hier keert zich het blad in het leven van deze stokbewaarder en breekt in beginsel het licht

door de duisternis. Een levend schuldgevoel bezet het hart en ontwaakt zijnde uit de slaap des doods, bemerkt hij in welk doodsgevaar hij verkeert. Het bewust zijn aangaande de nood van zijn ziel, doet hem aan de voeten van Paulus en Silas, bevende uitroepen: "Lieve heren, wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?" Hier beluisteren wij een stem, komend uit een verslagen zondaarshart.

Geliefden, de grote vraag in ons leven mocht wel zijn of ooit deze stem vanuit de hemel tot het binnenste van ons hart doordrong. Was er ooit een ogenblik in uw leven, dat u uzelf zag als een geestelijk gevangene en, in wiens leven het "ontwaakt gij die slaapt en staat op uit de doden, en Christus zal over u lichten", doordrong? Deze stokbewaarder mocht ervaren dat de God van Paulus en Silas een wonderdoend God is. Even tevoren zou hij het zwaard genomen hebben en zichzelf omgebracht hebben. Thans brengt hij deze Godsgezanten naar buiten zonder zich ook maar een ogenblik te bekommeren hoe hij dit verantwoorden zal. Handelde hij kort tevoren nog zeer zorgeloos, met zijn onsterfelijke ziel, thans is er nog maar één zaak die waarde heeft, n.l. om te mogen weten hoe zijn ziel gered kan worden. Zie hier, geliefden, de weg die God houdt aangaande de waarachtige bekering des mensen.

Er wordt een hartelijk leedwezen geboren dat wij God door onze zonden grotelijks hebben vertoornd, maar tegelijk ook een roepen tot die God om van die welverdiende straf te worden ontslagen, en wederom tot genade te mogen komen. Ging het eerst om de gunst van mensen in het leven van deze stokbewaarder, nu gaat het om de gunste Gods. Welnu, ook in zijn leven zal worden ervaren wat de dichter zong in Psalm 103: "Die gunst heeft God Zijn volk bewezen; opdat het altoos Hem zou vrezen."

"Lieve heren, wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?"

In deze noodkreet beluisteren wij de roep van een ellendige, van iemand die al de mensen op de wereld en de dieren op het veld gelukkiger acht dan zichzelf. Wie zal ooit zulk een ziel kunnen opheffen, die zich voor een afgrond heeft geplaatst die hij zelf gegraven heeft? Deze geschiedenis laat het ons zien, dat er Eén is die machtig is om te verlossen.

Deze man, die Paulus en Silas aanspreekt met "lieve heren" (de Statenvertalers hebben het woord "lieve" er bijgevoegd), laat in deze aanspraak uitkomen dat hij deze mensen de volle liefde van zijn hart toedraagt. Zag hij ze eerst als oproermakers, thans ziet hij ze als gezanten Gods.

Lieve heren, wat moet ik doen; hij wil als het ware zeggen: Zeg mij toch langs welk een weg mijn onsterfelijke ziel behouden kan worden. En de inhoud van deze vraag zou ons tot onderzoek moeten dringen. Met wat al een vragen is de wereld en de kerkmens vaak bezet; hoe weinig ontmoet u er echter nog voor wie dit een levensvraag is geworden.

Nee, deze man vraagt niet wat anderen moeten doen, maar wat moet ik doen. Hij vraagt ook niet, wat moet ik doen om bij de overheden niet in ongenade te vallen, of om de deuren van de gevangenis weer op slot te krijgen, maar wat moet ik doen opdat ik zalig worde.

In deze vraag beluisteren wij het gevaar waarin deze stokbewaarder en alle mensen van nature verkeren. Dit is de eerste vraag in het leven van hen die God van dood levend maakt. "Zalig worden", dat betekent bevrijd worden van het grootste kwaad en in 't bezit gesteld te worden van het hoogste goed. Wanneer deze stokbewaarder hier spreekt over: "Wat moet ik doen", is het hem niet te doen om een eigengerechtigheid op te richten die waarde voor God zou kunnen hebben, 't Is zeker waar, wanneer Gods

Geest de zondaar gaat overtuigen, kan hij vooral in het begin zo gemakkelijk tot werken vervallen, trachten zichzelf te verbeteren en zich aangenaam voor God te maken. Dit is echter niet hetgeen wij in deze vraag beluisteren. In deze vraag bemerken wij dat deze man heilig verlegen is om raad. Hij heeft een begeerte om te mogen weten welke weg hij moet bewandelen, om weer in een verzoende betrekking met God gesteld te worden.

Deze stokbewaarder is er van overtuigd, dat wanneer God hem in zijn onbekeerde staat wegneemt, het voor eeuwig verloren is.

Maar zie, waar de Heere zulk een vraag verwekt, zal Hij ook betonen het geroep Zijner ellendigen te horen. Op zulk een vraag is maar één antwoord, n.l.: *Geloof in de Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden, gij en uw huis.*

Paulus zegt niet, man u moet maar wat afleiding zoeken en al die gedachten van je afzetten. Hij zegt ook niet: Vertrouw maar op de Heere, want wanneer Die met je begonnen is zal Hij het ook wel voleinden. Hoevelen zijn er die met zulk een raad naar de eeuwigheid worden gestuurd. Het antwoord van Paulus is: Geloof in de Heere Jezus Christus. Alleen het waarzalmakend geloof, hetwelk toch een gave Gods is, zal de boeien van deze stokbewaarder kunnen verbreken en hem in de vrijheid der kinderen Gods kunnen doen delen. Is dit ook niet de ervaring van al Gods volk. Het meest geofende kind van God, de meest begenadigde predikant zal een door Gods Geest in boeien geslagen zondaar niet kunnen verlossen.

Geloof in de Heere Jezus Christus. Ja maar, zo hoor ik u zeggen, is dit niet iets onmogelijks eisen van de mens? Niemand kan toch uit en van zichzelf geloven? Niemand kan toch iets aannemen tenzij het hem van boven gegeven wordt?

't Is zeker waar dat dit aan de zijde van de mens een onmogelijke zaak is, maar deze geschiedenis, en het leven van de zondaar spreekt niet alleen van de eis des geloofs, maar ook van de genade des geloofs als een vrije gift van God.

Paulus en Silas hebben in deze stokbewaarder het zaligend werk des Geestes ontdekt. Zij ontmoeten hier iemand die zichzelf niet meer redden kan, die in doodsnood verkeert.

Deze roeper, deze ontdekte zondaar is van Godswege een geschikt voorwerp gemaakt voor de bediening van Hem, Die gekomen is om het verlorene te zoeken. En wanneer dat geloof dan ook in de beoefening de zondaar uitdrijft uit zichzelf en de zaligheid doet zoeken en vinden in Hem Wiens Naam is "Zalmaker", dan zal dat geloof niet roemen op eigen kunnen, geen verdiensten ontmoeten in eigen hart, dan maar alleen uitgaan naar het gezegende Voorwerp des geloofs. Daar mogen die vermoeden, die geestelijke worstelaars, ook wel eens ervaren hetgeen Paulus hier tot de stokbewaarder zegt: *En gij zult zalig worden.*

Zo konden zij dit vóór die tijd onmogelijk geloven, dat er voor zulk een verdoemelijk Adamskind nog een mogelijkheid van zalig worden gevonden wordt, nu mogen zij ervaren hetgeen de Catechismus antwoordt op de vraag: Waarom wordt de Zone Gods Jezus, dat is Zalmaker genoemd? *Omdat Hij ons zalig maakt en van al onze zonden verlost.*

Deze stokbewaarder mocht ervaren wat de dichter uit Psalm 145 éénmaal zong:

*"Hij geeft de wens van allen die Hem vrezen;
hun bede heeft Hij nimmer afgewezen."*

Vraagt u of dit "zult zalig worden" altijd leeft in het hart van dat volk? Och, er kunnen zo menigmaal tijden zijn dat zij met Job moeten zeggen: "Ga ik voorwaarts zo is Hij

er niet, of achterwaarts zo verneem ik Hem niet. Als Hij ter linkerhand werkt zo aanschouw ik Hem niet; bedekt Hij Zich ter rechterhand, zo zie ik Hem niet."

Gods volk verkeert niet altijd op de hoogte des geloofs; evenwel is de Heere voor de Zijnen geen land van uiterste duisternis. Een drievoudige vijand, n.l. de duivel, de wereld en het verdorven vlees moge hier menigmaal' de hemel uit het hart van dat volk houden, ze zullen de ziel van dat volk niet voor altoos van Christus kunnen' scheiden. Weet o volk, dat eenmaal de gevangenisdeuren voorgoed achter u gesloten zullen worden en de boeien voor eeuwig verbroken zullen worden. Gij zult zalig worden en dat alleen omdat God dat wil.

Geliefden, kent u iets van de inhoud van deze ernstige vraag van de "stokbewaarder? Misschien zegt u, *we behoeven toch niet allen bekeerd te worden als deze man?*

Wat betreft de uiterlijke omstandigheden niet, maar wat het wezen van de zaak aangaat wel. Nodig is het om uit onze zondeslaap te worden opgewekt en tot de vraag te komen: Wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?

Rijssen, Ds. J. Mijnders.

21 augustus 1980

28. De Kanaänese vrouw

Toen antwoordde Jezus, en zeide tot haar vrouw, groot is uw geloof, u geschiede, gelijk gij wilt. En haar dochter werd gezond van diezelfde ure. Matth. 15 : 28.

Wij lezen in Psalm 34 : 7: *Deze ellendige riep en de Heere hoorde; en Hij verlostte hem uit al zijn benauwdheden.*

Nee, hier gaat het niet over uiterlijke omstandigheden, maar over de diepe ellendestaat, waarin de mens zich moedwillig door de zonde heeft geworpen. Hier vinden we een mens, die aan de weet gekomen is wat het zeggen wil ellendig, jammerlijk, arm, blind en naakt te zijn. Hier vinden we echter ook een ziel die uit de diepte tot de Heere gaat roepen. En dan lezen wij, dat de Heere hoorde. Nee, niet op onze tijd, maar op Zijn tijd. Zie nu, bij zulk een ellendige worden we ook bepaald in het tekstgedeelte waarover wij kort wensen te mediteren.

Wij lezen dat Jezus Zijn schreden richt naar de delen van Tyrus en Sidon. Het is niet toevallig dat Hij deze richting kiest; nimmer zette Hij Zijn voeten op een weg waarvan het doel Hem niet bekend was. Het zou bevestigd worden dat het welbehagen des Heeren door Zijn hand gelukkiglijk zou voortgaan. Hier in de delen van Tyrus en Sidon vinden wij een vrouw van geboorte uit Syro Fenicië, van oorsprong een Kanaänietische. De Joden zien haar dan ook als een verworpelinu, een afstammeling van Cham. Van deze heidin nu lezen wij dat zij tot Jezus komt. Markus verhaalt ons dat Jezus in een huis gegaan was en niet wilde dat iemand het wist, maar dat Hij nochtans niet verborgen kon blijven. Hoe zou Jezus verborgen kunnen blijven voor een zondares, die Hij Zelf zoekend heeft gemaakt?

Deze heidin heeft van Jezus gehoord. Dan zien wij hoe zij met de nood van haar dochtertje en haarzelf tot Jezus komt. Nee, dit komen is geen daad die uit de mens opkomt. Gods Woord zegt: Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader die Mij gezonden heeft, hem trekke. Het was na de vreselijke zondeval des mensen niet Adam die de Heere opzocht, maar de Heere die Adam te voorschijn riep. En zo vergaat het iedere zondaar die door Gods Geest ontdekt wordt; ze gaan er allen iets van verstaan dat het ganse werk der genade uit Hem en tot Hem is.

Deze vrouw heeft in haar ondragelijke nood van Jezus gehoord. Niet alleen in historische zin, maar als de gezonden Zaligmaker, Die gekomen is om te zoeken en zalig te maken dat verloren is.

Het ingestorte geloof, gewerkt door de overtuigende kracht van Gods Geest, werkt in haar een uitgaande daad.

Deze heidin moet Jezus spreken. De wereld kan haar niet meer helpen; van de zijde van de mens is alle hoop verdwenen, en de betrekking die op Hem gevallen is doet haar alle medicijnmeesters verlaten. De nood van haar kind is haar nood geworden; de ellende van haar kind haar ellende, ja de oorzaak van de kwaal waar mede haar kind bezet is, is haar schuld geworden. Welk een gelukkig volk, hetwelk zichzelf zo mag leren kermen. Deze vrouw mag het woord van Job verstaan, wanneer hij zegt: Niemand zal een reine geven uit een onreine. De verlossing aangaande haar en haar kind kan nog maar van één kant komen. Zulke mensen gaan verstaan wat het zeggen wil "onbekeerd" te zijn. Er is geen andere weg meer dan zich als een gans melaatse en onreine te werpen aan de voeten van Hem tot Wie ze roept: Heere, Gij Zoon Davids, ontferm U mijner: mijn dochter is deerlijk van de duivel bezeten. Zij erkent Hem als de Heere, als Degene, Die bekleed is met het hoogste gezag. De Heere van levenden en doden! Maar ze mag nog verder zien, ze mag geloven dat Hij is de Zoon Davids, de Gegevene des Vaders. Hier zien wij hoe het oog des geloofs elke aardse afstand overbrugt en een bewijs der zaken is die men niet ziet.

Deze vrouw roept hier om ontferming en verlossing. Zij doet een beroep op de innerlijke bewegingen van Gods barmhartigheid. Rechten heeft ze niet, ze kan zich ook niet beroepen op haar afkomst, want deze spreekt van de vloek. Zij kan alleen als een gans ellendiu, onwaardige tot Hem roepen, waarop haar enige hoop gevestigd is.

Maar hoe oprecht deze roep ook is, we lezen: *Doch Hij antwoordde haar niet één woord.* Hier ontmoeten wij een zwijgende Jezus tegenover een roepende vrouw. Wat een ontzettende tegenstelling! Hoe is dat mogelijk, zo vraagt ge. Nooit liet Hij het roepen van een ellendige onbeantwoord. Hoe geheel anders vergaat het deze vrouw dan de dichter uit Ps. 34, waarvan we lezen: *Deze ellendige riep en de Heere hoorde.* Hij hoorde eenmaal een goddeloze Manasse in de kerker. Hij hoort jonge raven als zij roepen, ja zo getuigt Hij: *Eer dat zij roepen, zo zal Ik antwoorden.*

Is dit zwijgen van Jezus een oordeel? Deze vrouw klopt toch op de juiste deur? Welke benauwdheden kunnen er in 't hart van zulke mensen oprijzen, wanneer spotters durven vragen: *waar is God, Die gij verwacht?* Dan maar terug en een zwijgende Jezus verlaten? Nee, dat is ook onmogelijk. Dan liever sterven aan de voeten van een zwijgende Jezus, dan terug naar 't land der zonde. Wat een wonderlijk handelen!

Het aanhoudend roepen van deze vrouw is tot grote ergernis van de discipelen. De bede die zij tot Jezus richten, is dan ook van een geheel ander gehalte dan die van deze vrouw. Hun bede is of Jezus hen zo gauw mogelijk van deze vrouw wil verlossen. Zij achten deze ellendige meer tot een last dan tot een lust. Wat is toch de mens ook na ontvangen genade.

Wij zien hier zo helder, dat genade van' de hemel nodig is om een ander genade te gunnen. Maar zie, dan richt Jezus Zich tot Zijn discipelen en deze vrouw en antwoordt: Ik ben niet gezonden dan tot de verloren schapen van het huis Israëls. Een antwoord, schijnbaar teleurstellend voor deze vrouw, doch vol van wijsheid en liefde. Deze vrouw staat buiten de Verbondsrelatie waarin Israëls volk mag delen. Wij zouden misschien zeggen: een antwoord om iemand in de wanhoop te brengen; een

antwoord om iemand direct alle moed te ontnemen. Vrouw, zo zouden wij misschien zeggen, keer maar terug, want uw geval is toch hopeloos.

Maar zie nu, de ware nood kan niet terug en wil ook niet terug. Zulk een ziel kan het nergens anders vinden dan bij Jezus alleen. Zij mag dan ook deze boodschap onvoorwaardelijk aanvaarden. Ja, de woorden van Jezus doen haar roepen overgaan in bidden en aanbidden.

Heere, help mij, zo roept zij uit. Het roepen van een afstand wordt thans een bidden aan Zijn voeten. De inhoud van deze boodschap is voor deze vrouw een oorzaak om zich met meerdere kracht te werpen aan Jezus' voeten met de bede: *Heere, help mij*. Naar gelang de nood groter wordt, wordt het gebed korter.

Geachte lezer, steeg de nood van uw ziel ook wel eens zo hoog, dat u in uw gebed niet verder kon komen dan deze drie woorden: *Heere, help mij*? Hier ontmoeten wij een vrouw, die van Jezus niet af kon. De oplossing van deze grote paradox ligt niet in deze vrouw, maar in de eeuwigheid, soevereine verkiezing des Vaders. Hij, aan Wiens voeten deze vrouw hier verkeert, kocht haar reeds van eeuwigheid met Zijn dierbaar bloed. En dit bloed nu zal Hij aan het hart van deze "ellendige" toe gaan passen, echter door zulk een weg, dat alle roem van 's mensen kant wordt uitgesloten.

Heere, help mij, zo roept ze uit en op zulk een smeekbede zal die meerdere Jozef zich nu toch wel niet langer kunnen bedwingen? Maar nee, het water zal nog hoger stijgen; maar dan zien wij hoe deze biddende vrouw zich door het geloof mag vastklemmen aan een afwijzende Jezus. Het vergaat deze vrouw gelijk als een Jakob aan de Jabbok. Haar mond kan niet gesloten worden, noch door een zwijgende, noch door een afwijzende Jezus. Zich van Hem afkeren is haar bitterder dan de dood. En is dit ook de praktijk niet van elke levendgemaakte ziel, die in zijn zonden en ellenden tot Hem zich ter genezing wenden?

De weg terug is hun onmogelijk, de brug is opgehaald, omdat de zonde hun de dood geworden is. Maar dan volgt op de bede van deze vrouw een antwoord. Welk een antwoord echter.

Wij lezen: Doch Hij antwoordde en zeide: *Het is niet betamelijk het brood der kinderen te nemen en de hondkens voor te werpen*.

Markus zegt ons: Laat eerst de kinderkens verzadigd worden, met andere woorden: Er is wel brood, maar niet voor u. Deze vrouw wordt als een rechteloze overal buiten gezet, Hoe noodzakelijk is het dit in het leven eens te mogen verstaan, want zover gaat het toch al degenen die door Gods Geest aan zichzelf bekend gemaakt worden. Die gaan ervaren dat er wel brood is, maar niet voor hen; wel verhoring van het gebed, maar niet voor hen; wel zaligheid, maar niet voor hen. Hier vallen in 't leven van Gods volk alle rechten aan Gods kant. Nee, hier vallen niet alleen de heidenen, niet alleen de inwoners van Tyrus en Sidon er schoon buiten, maar de gehele Kerk. En toch is het alleen dit brood dat zulke hongerige zielen verzadigen kan. Hier ontmoeten wij een volk, wier ziel bezwijkt van sterk verlangen.

En dan toch zo'n antwoord? zo vraagt u. Jezus noemt deze vrouw niet alleen een heidin, maar een hondeke.

Wij moeten hier niet denken aan een zwerfhond, maar aan een schoothondje. De Joden zagen de heidenen als honden, maar Jezus weet dat ook dit een vrouw is met een onsterfelijke ziel.

Welk een benaming echter: hondeke! Toch doet deze naam, komende uit de mond van Jezus, haar onvoorwaardelijke buigen in het stof.

Deze vrouw mag door het geloof van de inhoud van de boodschap een geestelijk gebruik maken, want dan lezen wij dat zij Jezus hierop antwoordt en zegt: *Ja, Heere, doch de hondkens eten ook van de brokjes die er vallen van de tafel van hun heren.* Welk een zelfkennis en zelfverloochening openbaart zich in dit antwoord.

Na de Kanaänese vrouw ontmoet te hebben als een roepende vrouw tegenover een zwijgende Jezus, en als een biddende vrouw tegenover een afwijzende Jezus, willen wij haar nu nog een ogenblik zien als een bukkende vrouw tegenover een verlossende Jezus. Nadat Jezus tot haar gesproken heeft, dat het niet betamelijk is het brood der kinderen te nemen en de bondekens voor te werpen, zien we hoe deze vrouw met dit getuigenis in het stof van verootmoediging terecht mag komen. En zij zeide, zo lezen wij: *Ja Heere! doch de hondkens eten ook van de brokjes die er vallen van de tafel van hun heren.*

Nee, deze vrouw zegt niet: Heere, ik kan toch ook niet helpen, dat mijn wieg stond in die heidense streek van Tyrus en Sidon. Ik kan er toch ook niets aan doen, dat ik niet op de erve van het Verbond geboren ben. Nee, niets van dat alles wordt uit haar mond vernomen.

Heere, zo zegt ze, Gij hebt recht gesproken. Ik heb het mijzelf dubbel waardig gemaakt zo aangesproken te worden. Ik ben waardig voor eeuwig buiten Uw gemeenschap gesloten te worden.

Deze vrouw kan en wil niets afdoen van haar vloekwaardige staat voor God. Zij mag goedkeuren wat de Heere doet.

Voorwaar geen vrucht van 's mensen akker! De mens van nature tracht altijd zijn zonden te verkleinen. Adam beleed wel zijn naaktheid, die hij niet loochenen kon, maar hij spreekt niet één woord over zijn bedreven zonde. De mens is altijd bezig de schuld op een ander te werpen.

Boston zegt: *Deze zwarte kunst is elk mens van nature eigen.* Het geloof echter zegt: Ik heb gedaan wat kwaad was in Uw oog. Het geloof aanvaardt onvoorwaardelijk het vonnis. Dit zien we helder in 't leven van deze vrouw: zij wil niet anders dan als een hondeke kruipen aan de voeten van Jezus. Hier hoort men de ziel in een heilig verlangen uitroepen: *Mijn laatste toevlucht is voorwaar, zo ik sterven moet, te sterven daar.* Welk een hoge stand in het genadeleven van Gods Kerk, wanneer het hen vergund wordt, niet anders te willen dan 't geen God wil.

Hier redeneert de mens niet meer, maar hier is het: *Hij is de Heere, Hij doe met mij wat goed is in Zijn ogen.*

Dit toch is de praktijk van de gehele Kerk des Heeren. Zij gaan zichzelf kennen als een onreine hond, ja gelijk Mefiboseth als een dode hond. Ook deze vrouw mag enerzijds de Heere vrij laten, anderzijds mag ze Hem door het geloof in Zijn sterkte aangrijpen.

Ja Heere, zegt ze, doch de hondkens eten ook van de brokjes die er vallen van de tafel van hun heren.

De vrouw mag pleiten op Gods eigen werk. Het "doch" des geloofs werpt zich onvoorwaardelijk op Jezus als het Voorwerp des geloofs. Het "doch" des geloofs doet de Kerk hopen op "hope tegen hope." Hier zien we hoe de Heere een volk heeft wedergeboren tot een levende hoop. Deze vrouw mag door het geloof uit de afwijzing van Jezus nog moed putten. Zo vergaat het al Gods volk! Het geloof dat zichzelf doet kennen als een hondeke, kan buiten de kruimkens van Christus' verdiensten niet leven. Hier zien we dan ook een door het geloof bukkende vrouw aan de voeten van een

verlossende Jezus.

Bukkende zielen die daar liggen onder het vonnis des doods, worden door Jezus aangemerkt zoals deze Kananese vrouw, tot wie Hij Zelf zegt: *O vrouw, groot is uw geloof; u geschiede, gelijk gij wilt*. Nee, Jezus zegt niet: O vrouw; groot is de liefde voor uw kind, maar groot is uw geloof. Dat geloof is een planting van Gods Geest, dat geen verdienste ziet in zichzelf, maar beslag legt op de verdienste van Christus! Het geloof, dat niet roemt op eigen kunnen, maar dat met de ganse Kerk gaat getuigen:

*Alle roem is uitgesloten,
onverdiende zaligheên,
heb ik van mijn God genoten,
ik roem in vrije gunst alleen.*

Zonder dit geloof is het dan ook onmogelijk Gode te behagen.

Nimmer werd deze vrouw in haar leven zo geprezen, maar ook nimmer was deze vrouw zo diep beschaamd in zichzelf, dan toen zij deze woorden uit de mond van Jezus hoorde.

Aan een prijzen door Jezus is te allen tijde verbonden een sterven aan zichzelf. En dan ontvangt deze Kanaänese vrouw de begeerte van haar hart wanneer Jezus zegt: *U geschiede gelijk gij wilt*. En haar dochter werd gezond van diezelfde ure. Wie onzer had ooit in deze huilende wildernis zulk een vrouw gezocht?

Kent u ook iets, lezer, van dat leven dat zich in die vrouw openbaarde? Waar gaat uw nood over in het leven? Wat zou er gebeuren, als tot u gezegd zou worden: *U geschiede gelijk gij wilt*? Deze vrouw werd door Jezus geprezen vanwege haar geloof..

Door wie wordt gij geprezen; waarover wordt gij geprezen? Misschien prijst u veel uzelf. Het ware geloof schakelt echter zichzelf uit, denkt groot van God en laag van zichzelf. Deze geschiedenis is beschreven voor moedeloze worstelaars. Voor hen die misschien zichzelf gedurig de vraag moeten stellen: Zou het voor mij ook nog kunnen? Weet, dat voor Gods volk de grootste lessen geleerd worden onder een gesloten hemel. Zij gaan ervaren, dat tussen het gebed en de gebedsverhoring de vrijmacht Gods ligt. Genade leert echter om genade roepen. Daarom: *Houdt aan, grijpt moed, uw hart zal vrolijk leven*.

Veenendaal. Ds. J. Mijnders.

24 april 1986

29. Een opstandingsroep

Daarom zegt Hij: Ontwaakt, gij, die slaapt, en staat op uit de doden; en Christus zal over u lichten. Ef. 5 : 14.

"Wat nut u de opstanding van Christus?" Dit is de vraag die de Heidelbergse Catechismus stelt en die ons bij de herdenking van het grote feit der opstanding wordt voorgehouden. Hét antwoord dat hij daarop geeft, luidt o.a.: *"dat ook wij door Zijn kracht opgewekt worden tot een nieuw leven."*

Onze vraag is, jong en oud, bestaat hierin voor u de viering van het Paasfeest? Weet,

dat er een zeer nauw verband bestaat tussen de herrijzenis van Jezus uit de dood en het geestelijke leven van Zijn Kerk. Dit zien we zo duidelijk in hetgeen de apostel Paulus aan de gemeente van Eféze schrijft. Hij richt zich tot de gelovigen van die gemeente, tot hen, die door de prediking van het woord der opstanding van de gekruiste Christus waren verrezen uit het graf der zonden. Dat is een volk dat geroepen wordt om te wandelen als kinderen des lichts, maar dat helaas deze heilige opdracht nog al eens verzaakt.

Dit was ook het geval in de gemeente van Eféze, vandaar dat de apostel de opstandingsroep van Pasen doet horen. "Daarom zegt Hij: Ontwaakt, gij, die slaapt, en staat op uit de doden; en Christus zal over u lichten."

Nee, deze opstandingsroep is geen overbodige opwekking, het is ook geen oproep van een mens. De apostel voert hier de opgestane Christus sprekende in, en hierin beluisteren wij dan ook een goddelijke opdracht. Tot wie komt deze?

De kanttekening geeft ons hier een schone verklaring over: "Zij zegt, deze vermaning gaat ten dele de gelovigen aan die soms in enige algemene zonden slapen; maar ook de ongelovigen die in dezelfde zonden dood zijn."

Deze opstandingsroep gaat dus u aan, die daar nog voort leeft in uw onbekeerde staat, maar ook Gods volk, dat met de dwaze maagden in slaap gevallen is. De toestand van de zondaar wordt in Gods Woord vaak getekend, als iemand die de geestelijke slaap des doods slaapt. Hoe nodig is het dus dat de mens uit deze doodslaap ontwaakt. Er zijn vele overeenkomsten tussen de natuurlijke slaap en de geestelijke slaap des doods.

Laten we er enkele noemen en de Heere geve hieruit lering te mogen trekken.

Iemand die slaapt kan het licht niet aanschouwen omdat zijn ogen gesloten zijn. Hij is onbewust van de werkelijkheid. Is dit ook niet het beeld van de natuurlijke mens? Hij is gelijk aan Simson die, beroofd van het licht van zijn ogen, tast als een blinde. Onbewust van de vreselijke staat waarin hij zich bevindt, slaapt hij als in het opperste van de mast. Slapen in gewone omstandigheden kan een grote zegen zijn, maar slapen wanneer gevaar dreigt kan u het leven kosten.

Iemand die slaapt kan door dromen in een andere wereld verkeren. De arme kan zich rijk wanen, de zieke gezond, de gevangene vrij, maar wat een ontzuivering wanneer de slapende ontwaakt. Is het zo niet met de onherboren mens? Hij droomt van aards geluk, rijkdom, roem en eer. Hij weet echter niet, dat hij is jammerlijk, ellendig, arm, blind en naakt. Nee, dit geldt niet alleen de wereldling, maar ook de kerkmens. Hij droomt van een deugdzaam leven, van een barmhartig God, zonder erbij stil te staan, dat God ook rechtvaardig is.

Hij droomt van het burgerschap Israëls, zonder ooit burgerrecht verkregen te hebben. Wee, zulke gerusten te Sion, zij mochten de opstandingsroep ter harte nemen, "ontwaakt, gij, die slaapt."

Een slapende heeft ook geen belangstelling voor hetgeen tégen hem of van hem wordt gezegd. Hij wenst ook niet gestoord te worden in zijn slaap. Moet ook dit niet gezegd worden van de natuurlijke mens? Het heil in Christus interesseert hem niet en de nood van zijn ziel deert hem niet. De consciëntie moge dan bij tijden eens geraakt worden, hij mag in zijn slaap eens gestoord worden, maar hij keert zich om en vervolgt zijn doodslaap.

Nu, zegt u misschien, wanneer dit zo is, is het dan geen overbodige zaak om deze opstandingsroep te laten horen?

Geliefden, de wereld spot hiermee, 't verstand weet hier geen raad mee. Gods volk

gaat echter verstaan, dat deze oproep volkomen verantwoord is en overeenstemt met Gods wil. Wanneer Ezechiël bij de vallei vol met dorre doodsbeenderen wordt gebracht, en de vraag wordt gesteld: "Zullen deze beenderen weder levend worden", dan zegt hij: "Heere, Gij weet het." Nee, hij zegt niet: "Heere dat kan niet."

Naar onze bevattning moge dit een onmogelijke en dwaze opdracht zijn, en wij zouden misschien liever horen: "Ontwaakt gij die sluimert." We beluisteren hier echter geen menselijke, maar een goddelijke opdracht. Het is de taak van Gods knechten niet om de zondaar met loze kalk te pleisteren, om de mens met rust te laten, maar om de inhoud van deze opstandingsroep in zijn volle breedte en diepte te laten horen. Nee, zij behoeven niet in te staan voor de levendmaking, maar zij zijn wel verantwoordelijk voor de oproep tot levendmaking.

Deze oproep is ook volkomen verantwoord ten opzichte van het recht des Heeren. Zij is gegrond in het goddelijk recht, dewijl dit recht gezegevierd heeft in de hof van Jozef van Arimathea. Vandaar dat deze oproep ook welmenend is. Het "voorwaar, voorwaar zeg Ik u, Ik heb geen lust in uwen dood", wordt hierin op een volmaakte wijze beluisterd. Wil het echter zaligmakend zijn, dan zal het door de kracht van Gods Geest tot in het binnenst van het hart moeten doordringen, opdat het kome tot een waarachtig opstaan uit de doden, en tot een geestelijk ontwaken.

Alleen in de weg van ontwaken en opstaan zal de dode zondaar komen tot het ware licht in Christus, ja tot het Licht der lichten, Christus. Nee, niet door alleen over onze doodstaat te spreken, maar door het machtwoord des Heeren, zullen de doodsbeenderen gaan leven. Daar verdwijnt de duisternis en gaat het licht op over degenen die gebonden zaten in de schaduw des doods. Daar klinkt de bevrijdende opstandingsroep van Pasen: "Want uw licht komt en de heerlijkheid des Heeren gaat over u op." (Jes. 60).

Daar gaat de zondaar verstaan, dat zijn gehele leven niet anders is geweest als een wandelen in duisternis. Zijn gehele levensweg wordt een grote puinhoop. Maar dat volk gaat ook iets ervaren, wat Jesaja uitroept: "Het volk dat in duisternis wandelt, zal een groot licht zien." Tegenover de grootheid van hun duisternis, stelt de Heere nu de grootheid van Zijn licht.

Het: "En Christus zal over u lichten", verdrijft al de duisternis. Nee, de apostel spreekt hier niet alleen over de mogelijkheid van dat wonder, maar over de zekerheid daarvan, en die zekerheid vindt haar oorzaak in de opgestane Paasvorst. Christus, als het Licht der lichten, moest van alle lichten verstoken zijn, opdat de Zijnen niet voor eeuwig de slaap des doods zouden slapen. In die lichtende Christus verandert voor Gods volk bij tijden het gehele leven, de dood en het graf van gedaante. Dan mogen zij wel eens ervaren dat de dood zijn prikkel heeft verloren, en voor eeuwig van zijn macht is beroofd. Dan hoort u de zondaar somwijlen, aan de rand van het graf staande, met de dichter uitroepen: "Gij hebt het leven mij geschonken: ik ben niet in de kuil gezonken."

Geliefden, moogt u reeds door Gods genade zeggen tot ontwaking te zijn gekomen, of slaapt u nog steeds de slaap der zonde?

Ontzettend zal het zijn eenmaal voor eeuwig in duisternis te moeten verkeren. Daar zal Christus nimmer meer over een ziel lichten. Laat de opstandingsroep van Pasen niet zo over u heen gaan. Weet dat wij allen een keer zullen ontwaken, maar de een tot het eeuwige leven, de ander tot de eeuwige duisternis.

Volk des Heeren, sta veel stil bij 't woord van de apostel: „Eertijds waart gij duisternis, maar nu zijt gij licht in de Heere, wandelt als kinderen des lichts." De

dagen der duisternis mogen dan vele zijn, maar weet, dat de hof van Jozef Gods Kerk de garantie geeft, dat de inhoud van de opstandingsroep van Pasen predikt: „En Christus zal over u lichten.”

10 november 2011

30. De strijd om de onverderfelijke kroon

Loopt alzo, dat gij die moogt verkrijgen. 1 Korinthe 9:24b

Wanneer de apostel Paulus aan het einde van zijn leven is gekomen en terugziet op de afgelegde loopbaan, dan getuigt hij van Gods genade. 'Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb de loop geëindigd, ik heb het geloof behouden.'

Stond zijn jonge leven in het teken van strijd om de kroon van eigengerechtigheid, nadat God hem tegenkwam op de weg naar Damascus gaat het om de kroon der rechtvaardigheid. Dan wordt de strijd zo geheel anders.

Eerst stond Saulus in het middelpunt, nadien werd het: 'Niet ik, maar Christus leeft in mij.' De ware strijders gaan jagen naar het wit tot de prijs der roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus.

Paulus maakt hier gebruik van een bekend beeld in de sportwereld. Ook toen leefde men in een tijd van sportverdwaazing, die de mens deed jagen naar de verderfelijke kroon. Paulus was wel in deze wereld, maar hij vlood van de zonden der wereld. Hij begaf zich niet op hun terrein. Ook wij moeten ons niet door allerlei communicatiemiddelen op dit terrein begeven.

Paulus spreekt over het lopen in de loopbaan. Alle spieren van de loper waren tot het uiterste gespannen, alle krachten werden ingezet, opdat de aardse kroon niet in handen van een ander terecht zou komen. Er kon immers slechts één winnaar zijn. Het is ook daarom dat Paulus hier de nadruk legt op de woorden, 'Weet gijlieden niet...?'

Natuurlijk wist iedere sportliefhebber en iedere sportaanbidder dat er maar één in aanmerking kon komen voor de prijs. Zo is het ook in onze tijd. Er mogen er dan ook voor zilver en brons in aanmerking komen, maar goud is toch hetgeen waar de sportverdwaasde mens naar jaagt. 'Weet gijlieden niet, dat die in de loopbaan lopen, allen wel lopen, maar dat één de prijs ontvangt?' Wat de mens van nature echter niet weet, is dat deze prijs van de wereld een verderfelijke kroon is. In Paulus' tijd was het de gewoonte om de prijzen vooraf ten toon te stellen, om zo de lopers tot het uiterste aan te zetten en tegelijk het aantal lopers zo groot mogelijk te maken.

Wanneer we daarop zien, is het aantal lopers dat loopt om de onverderfelijke kroon maar klein! Wat is daarvan toch de oorzaak?

We noemen u maar enkele redenen. Het onbekend zijn met de prijs, het ongeloof in de mogelijkheid van het verkrijgen van die prijs, én de grote afkeer van het lopen van de weg die tot de prijs leidt. Men wil wel lopen, maar dan geen weg waar eigen eer ten onder gaat en waar de loper sterft aan alles wat van hem is. Hiervan is de natuurlijke loper ten enenmale wars. Het ligt de mens veel meer om als een geëerde en gevierde loper het erepodium te betreden en daar door de sportverdwaasde wereld bewierookt te worden. De jacht naar aards goud en aardse roem zit hem in het bloed.

'Loopt alzo, dat u die moogt verkrijgen', zegt de apostel. Hij wil als het ware zeggen: bedenk dat er maar één weg is, dat er maar één manier van lopen is die in het bezit

stelt van de prijs. U moet of winnen of verliezen. Wint u, dan wint u alles, verliest u, dan verliest u alles. Loop dan alzo, namelijk steeds bedenkend dat de duivel u op de voet volgt. Verlies geen tijd, want de duivel verspilt ook geen tijd om u, indien mogelijk, de eerkroon te ontnemen. De strijd om in het bezit gesteld te worden van deze kroon zal met de grootste ijver in algehele zelfverloochening moeten worden gestreden. Want, zo zegt de apostel: 'Een iegelijk, die om de prijs strijdt, onthoudt zich in alles. Dezen dan doen wel dit, opdat zij een verderfelijke kroon zouden ontvangen, maar wij een onverderfelijke.'

De apostel wil als het ware zeggen: de wereld is tot de grootste offers bereid, en helaas is Gods Kerk zo menigmaal met de grootste lauwheid bezet. Eenmaal sprak de Heere tot de gemeente van Eféze: 'Maar Ik heb tegen u, dat gij uw eerste liefde hebt verlaten.'

Hoe is dit woord ook van toepassing voor velen in onze tijd! In plaats van een heilige activiteit is er bij velen een onheilige lauwheid. De vleselijke zorgeloosheid neemt hand over hand toe. Zonden die eerst fel bestreden werden, worden nu getolereerd. De geestelijke rust is bij velen een vleselijke rust geworden. Denk niet dat Paulus hier een juk van wettische dienstbaarheid op de schouders wil leggen. Integendeel. 'Uit genade zijt gij zalig geworden, door het geloof, en dat niet uit u, het is Gods gave.' Maar het is van tweeën één. Er is geen tussenweg. Wanneer de bruid in het Hooglied uitroept: 'Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk', dan heeft zij maar voor één ding oog: voor haar gezegende Bruidegom. Deze onverderfelijke kroon wordt hier nog niet aan de ware geestelijke loper toebetrouwd. Het is gelijk eenmaal een oudvader zei: 'De ware geestelijke lopers zijn minderjarige erfgenamen, die God niet eerder kroont, of zij zullen mondig moeten zijn.' De kroning heeft pas plaats als zij de goede strijd gestreden zullen hebben. En wie zal dan ooit het wonder van die kroning kunnen uitspreken? Daar komt geen eer, roem, verdienste van de mens bij in aanmerking. Daar schiet alleen over: 'Het is door U, door U alleen...'

Deze kroon is niet voor ieder geschikt. Een kroon is een teken van koninklijke waardigheid en is daarom alleen bestemd voor koningskinderen. Voor deze kroon moet wettig gestreden worden, hij wordt ook wettig verkregen. Het is een eerkroon die verworven is door Hem op Wiens hoofd de doornenkroon werd gedrukt, maar Die Zijn Kerk door die weg toeroept: 'Die overwint, Ik zal hem geven de kroon des levens.'

30 mei 1985

31. De wateren des heiligdoms. Ezechiël 47: 1-9

In ons tekstverband ontmoeten wij de profeet Ezechiël aan de rivier de Chebar, waar hij zijn hemelse visioenen ontvangt. In hoofdstuk 40 lezen wij, dat een engel hem op een berg voert en een nieuwe tempel toont vol glans en heerlijkheid. Mensenkind, zo zegt hij, dit is de plaats van Mijn troon, waar ik tot in eeuwigheid wonen zal in het midden der kinderen Israëls.

Maar zie, het oog van de profeet zal nog meer aanschouwen. Van onder de dorpel des Heiligdoms vlieden Wateren naar het oosten. Deze vervolgen hun weg langs de zuidzijde van het brandofferaltaar naar de Dode Zee. Welk een diepe gedachte ligt hierin geopenbaard. Aan Ezechiël wordt hier een tempelstroom van levend water getoond welke als een bron ontspringt in het verborgene van Gods Heiligdom. De

profeet mag hier zien dat de tempel des Geestes wonderlijk is in zijn oorsprong. Neen, dit is geen water wat de aarde voortbrengt, hieruit komt niets dan brak en bitter grondwater voort.

Graaf daarom ook niet langer, o mens en tracht uw dorst hiermede niet te lessen; dit kan uw ziel alleen maar vergiftigen.

Ezechiël mag hier zien hoe deze levendmakende stroom zijn oorsprong heeft in het liefdehart des Vaders en vliet uit de zoen- en kruisverdienste van de Zoon. Deze stroom deed de discipelen op Pinksteren de grote werken Gods verkondigen. Deze stroom deed drieduizend verslagenen roepen tot God. Ja, deze stroom baande zich een weg vanuit het binnenste Heiligdom dwars door de heidenwereld, *zodat de Fillistijn, de Tyriër en de Moor binnen de Godsstad konden worden voortgebracht.*

Ook Johannes op het eiland Patmos zag eenmaal deze stroom, dewelke vloeide uit het midden van de troon Gods en des Lams. Dit water kwam uit het Heilige der heiligen en liep daarmee door de voorhof ten zuiden van het altaar. De baan die dit water volgt is dezelfde als die het bloed van het altaar volgde. Van Salomo's tempel weten we, dat het offerbloed door een gang onder de aarde wegliep ten zuiden van het altaar. Zie geliefden, dit moet ons met verwondering vervullen, dat nu de zaligheid van Gods Kerk een zaligheid is die haar oorsprong heeft in God Zelf. Door het kanaal van Jezus' bloed stromen deze Geesteswateren tot in het hart van een doemwaardig mensenkind. Buiten dat bloed kan de Geest alleen maar komen als een Geest des oordeels.

Welgelukzalig dat volk, dat mag ervaren, dat die Geest komende vanuit het binnenste heiligdom, waar zich de ark der verzoening bevindt, komt als een Geest der genade en der gebeden. De barmhartigheden, de genade, de vergeving zullen nimmer langs een andere weg vanuit het hart des Vaders een doortocht kunnen vinden, dan door het bloed van Zijn Zoon, om zo te stromen tot in het hart des zondaars.

De profeet wordt echter niet alleen gewezen op de oorsprong van die wateren, maar ook op het gestadig wassen van die wateren.

De Man, die het meetsnoer in de hand heeft, voert de profeet tot buiten de tempel, door de weg van de noorderpoort rondom het heiligdom naar de oosterpoort. Daar ziet de profeet hoe het water uit de rechterzijde van de stadsmuur dringt en zich een weg baant naar buiten. Wanneer Ezechiël door het water doorgaat komt dit eerst tot aan de enkels, vervolgens reikt het tot aan de knieën, dan tot aan de lendenen en zie, dan wordt het een stroom van zulk een diepte, dat hij moet zwemmen.

Thans klinkt de vraag uit de mond van de man met het meetsnoer: "Hebt gij het gezien; mensenkind?". Hebt gij gezien welk een wonderlijk werk Gods werk is? Wie had ooit zulk een stroom verwacht uit het binnenste Heiligdom?

Wie had ooit zulk 'n stroom verwacht uit dat Kindeke, gewonden in doeken? Wie had ooit een beek van wellust verwacht uit Hem, Die moest uitroepen: "Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten"!

Maar zie, het gestorven tarwegraan leidt tot de volle oogst van Pinksteren, die de schuren doet overlopen. Zie, zo is de oprichting van Gods Koninkrijk in 't hart van een zondaar, een werk zeer gering in omvang. Het gaat menigmaal onder veel vragen en vreeze gebogen, 't Is vaak gelijk als bij een Paulus: "van binnen vrees, van buiten strijd."

Al degenen, die door genade uit het Egypte der zonde uitgeleid worden, zullen door de wagens en paarden van Farao achtervolgd worden. Maar hoe gering en bestreden dat werk ook moge zijn, het zal nochtans zijn voortgang hebben.

Wat een wonder, dat niet alleen de wateren des Heiligdoms haar oorsprong hadden in het Heilige der heiligen waar zich de ark der verzoening bevond, maar dat deze stroom ook een niet te stuiten stroom is. Een stroom wonderlijk in haar oorsprong, gestadig in het wassen, rijk in haar vrucht. Dit heeft ook de profeet Ezechiël mogen ervaren. Kwam het water eerst slechts tot aan de enkels, daarna tot aan de knieën en lendenen, tenslotte moest hij zwemmen vanwege haar volheid.

De weg naar de hemel is een geheel andere weg dan wij denken. Het water van die stroom des Geestes wordt wel steeds dieper, maar de ervaring daarvan voert door de weg van ontkrachting en sterven aan onszelf. Die Geest leert met een Jesaja in te leven: "Wij allen zijn als een onreine, en al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleet." Hoe meer de door Gods Geest wedergeboren zondaar ontkracht wordt in zichzelf, hoe dieper de stroom van Geestesgave wordt. De genade wast alleen daar, waar de zondaar in zijn armoede, ellende en hulpeloosheid terecht komt. De stroom wordt dieper niet in de verheerlijking van onszelf, maar van Christus.

Bij velen heeft het water wel eens gereikt tot de enkels, waarin een troost en hoop werd ervaren die al het verstand te boven ging.

Anderen zonken tot aan hun knieën en lendenen in de wateren van Gods vrije genade. De openbaring van de Persoon des Middelaars en de kracht van Christus' bloed maakte hen in liefde dronken. Men kon echter nog lopen en behield nog grond onder de voeten.

Zwemmen in de wateren des Heiligdoms is echter alleen voor hen die nergens meer staan kunnen en alle grond onder de voeten verliezen. Voor hen die nergens geen houvast meer aan kunnen krijgen, maar onvoorwaardelijk in de hand des Heeren leren vallen met de belijdenis:

*'k Erken mijn schuld die U tot straf bewoog,
Uw doen is rein. Uw vonnis gans rechtvaardig.'*

Zij vinden aan het einde der wet Christus tot rechtvaardigheid. Hier wordt de zondaar verwaardigd zichzelf in God te verliezen en te blikken naar de plaats vanwaar de wateren vloeien n.l. het binnenste Heiligdom. Daar mag de Kerk zwemmen in de wateren der liefde van de Drieënige God. Nee, hiervan zal de bodem nimmer van kunnen worden bereikt. Geen peillood heeft ooit de diepte hiervan kunnen meten. Hier hoort men de zwemmer in verwondering met de bruid uitroepen: "Ondersteun mij met de flessen en versterk mij met de appelen, want ik ben krank van liefde." Welk een rijke vrucht openbaart zich dan in de stroom van die wateren vloeiend uit het Heiligdom.

De loop van deze wateren is echter een wonderlijke loop. Wanneer wij de gang hiervan nagaan, zien wij dat hij zich een weg baant door een zeer dorre en dode vlakke en uitmondt in de Dode Zee.

Deze zee spreekt van dood en verderf en vervult de Israëliet met afschuw. Geen vis kan in dit water leven en een vogel die hier te laag overheen vliegt wordt door de opstijgende damp bedwemd. Het was het dodenrijk zelf.

Zie geliefden, zo kan de zee met recht genoemd worden het beeld van het onherboren hart des mensen. Uit het hart zijn de uitgangen des levens en welk een dodelijke walm stijgt hier niet uit op. De zwavel van vijandschap, de steen der verharding wordt in deze zee gevonden. Paulus tekent de onvruchtbaarheid van deze zee in Romeinen 3. Maar zie nu het wonder van goddelijk ontfermen. De wateren des Heiligdoms vloeien in die dode zee van ons hart.

We lezen in het 8e vers van hfdst. 47: *"In de zee uitgebracht zijnde, zo worden de wateren gezond."* Deze wateren hebben de kracht de zoute wateren van die dode zee des harten te ontsmetten. Ja, niet alleen drinkbaar te maken, maar ook vruchtbaar te doen zijn. Deze tempelstroom triomfeert over de dood, en waar eerst 't verderf zijn scepter zwaaide, ontkiemt nu het nieuwe leven. Deze wateren worden in de zee uitgebracht. Neen, ze zoeken hun eigen loop niet, zoals wateren waarvoor geen bedding wordt gegraven. De Man met het meetsnoer bepaalt haar gang. Hoe noodzakelijk dat deze stroom zijn bedding vindt in 't binnenste van ons hart, om dan niet meer tegen de stroom in te zwemmen, maar ons door Zijn hand te laten leiden. Wat een wonder dat deze stroom doorgaat om dode zondaren levend te maken. De Heere zorgt niet alleen voor vissers die zullen staan van Engedi af tot Eneglaïm toe, d.w.z. zowel in 't noorden als in 't zuiden, maar ook voor vis, "en zullen gezond worden en het zal leven alles waarheen deze beek zal komen."

23 mei 2013

32. De onwederstandelijke werking van de Pinkstergeest

En als zij dit hoorden, werden zij verslagen in het hart, en zeiden tot Petrus en de andere apostelen: Wat zullen wij doen, mannen broeders? Handelingen 2:37

Grote verbazing heerst te Jeruzalem onder de menigte, die uit alle delen van de wereld vergaderd is. Zij hebben de tekenen van de hemel aanschouwd en de discipelen in hun eigen taal horen spreken! Het is het ogenblik dat de vrucht van Pinksteren wordt gezien en de Heilige Geest Zich in Zijn volle rijkdom openbaart. Deze Geest gordt Petrus aan en hij mag op bevel van de Koning het net van het Evangelie aan de rechterzijde van het schip werpen.

De hele inhoud van de prediking concentreert zich op één punt: *Jezus Christus en Die gekruist*. Wet en Evangelie, dood en leven, vloek en zegen worden daar het volk voorgehouden. Zonde en schuld worden bij name genoemd. Hij laat het volle licht schijnen op hetgeen kortgeleden is geschied.

'Deze', zo zegt hij, 'door de bepaalde raad en voorkennis Gods overgegeven zijnde, hebt gij genomen en door de handen der onrechtvaardigen aan het kruis gehecht en gedood.'

Maar Petrus spreekt niet alleen van Christus' vernedering. Hij spreekt ook van Zijn verhoging. Hij zegt dat het niet mogelijk was dat Hij van de dood gehouden zou worden. Wat is Gods Woord toch rijk. Het wijst ons de plaats aan waar wij het voorwerp van Gods toorn werden, maar het predikt ons ook de mogelijkheid van zalig worden.

Als een scherpe pijl doorsnijdt deze prediking de schare. De pijl treft doel en Gods Woord verkrijgt de heerschappij in het hart van de zondaar. De vrucht daarvan komt openbaar in een oprechte schuldverslagenheid, want we lezen: 'En als zij dit hoorden, werden zij verslagen in het hart, en zeiden tot Petrus en de andere apostelen: 'Wat zullen wij doen, mannen broeders?'

De levendmakende Pinkstergeest neemt alle bedekselen weg, doorboort het oor en verbreekt het hart. De woorden 'Die gij gekruist' en 'God opgewekt' dringen door tot in het binnenste van hun ziel. Nee, hier is geen uitvlucht, geen twijfel meer mogelijk. Het Woord des Heeren, geheiligd aan het hart, wekt verslagenheid, boetvaardigheid en verbrijzeling.

Het geheim van dit horen ligt niet in de kracht van de prediker, maar in de krachtige werking van de Pinkstergeest. Die Geest gekomen zijnde, overtuigt van zonde, gerechtigheid en oordeel. Hij laat geen mogelijkheid van ontkoming aan de zijde van de zondaar.

Zij werden verslagen van hart toen zij dit woord hoorden. Hoe vaak hoort u dit woord? Hoe vaak zit een mens niet verslagen neer bij het horen van een ontzettende tijding? Zouden we dan niet verslagen moeten neerzitten bij het horen van de vreselijke tijding dat we allen midden in de dood liggen? Op de pinksterdag vinden we een schuldverslagen schare die hun doodvonnis gaan rechtvaardigen, hun zonden gaan belijden en tevens gaan roepen uit de diepte der ellenden. Zij vragen naar een middel ter genezing: 'Wat zullen wij doen, mannen broeders?'

Voor die tijd is deze vraag voor hen geen probleem geweest. Toen hoefde men niet te zeggen wat deze alleszins godsdienstige mensen doen moesten; hun leven bestond immers in doen en laten. Maar nu weten ze het niet meer. Dat is geen vreemde zaak in het leven van de door Gods Geest overtuigde zondaar.

Saulus van Tarsen wist het ook niet meer. Wisten zij voor die tijd precies te vertellen hoe God een mens bekeert, nu tasten zij als een blinde naar de wand.

Maar de Pinkstergeest zal op deze vraag een antwoord geven. We lezen dat Petrus, door de Heilige Geest gedreven, antwoordde: 'Bekeert u, en een iegelijk van u worde gedoopt in de Naam van Jezus Christus, tot vergeving der zonden.' Wonderlijk dat tot zulke godsdienstige mensen gezegd wordt: 'Bekeert u'. Zou dat niet meer op z'n plaats zijn als dat gezegd wordt tot de blinde heiden of de wereldling? Toch is dit de grote inhoud van de lastbrief die de discipelen, maar ook al Gods knechten hebben ontvangen. Zij moeten in de Naam van Jezus Christus prediken bekering en vergeving der zonden. Petrus veroordeelt deze mensen niet, hij spreekt ze ook niet zalig in hun ellenden, maar hij houdt hun voor dat alleen de weg van waarachtige bekering leidt tot de ontsloten genadedeur. De korte inhoud van Petrus' prediking is: aflaten van zichzelf en zich onvoorwaardelijk overgeven aan de genade van Christus.

Petrus houdt niet alleen zonde en schuld voor, maar hij mag ook wijzen op Hem, in Wiens bloed vergeving van ongerechtigheid te vinden is. Welk een rijke prediking voor een verslagen zondaar! Dat volk hoeft niet te sterven van ellende. Gods Geest zal door een weg van ontdekking plaats maken voor de bediening van Christus. Alleen de weg van schuldverslagenheid voert naar schuldvergiffenis!

Kent u die verslagenheid? Deze drieduizend mensen mochten horen wat de Geest tot de gemeente zegt. Zij werden verslagen, ja doorstoken! Hier kon nog slechts van één zijde hulp geboden worden. Maar die bleef dan ook niet achter. In de volgorde verslagenheid en verlossing is nooit enige verandering mogelijk. Velen spreken over verlossing, maar zij werden nog nooit verslagen in het hart. Hoe noodzakelijk is het om deel te krijgen aan dat zaligmakende werk van de Geest. Geen consciëntie-overtuiging of benauwd gemoed, maar slechts een ware schuldverslagenheid zal de ziel tot de uitroep brengen: 'Wat moeten wij doen?'

De omstandigheden mogen verschillend zijn, de een mag een andere weg hebben dan de ander, maar de Heilige Geest werkt in aller hart verbrokenheid en verslagenheid. Onze bede mocht wel zijn: *'Och, schonk Gij mij de hulp van Uwen Geest.'*

13 mei 2010

33. Het kroningsfeest van Jezus

Maar wij zien Jezus met heerlijkheid en eer gekroond. Hebreeën 2:9

Hemelvaartsdag kan met recht genoemd worden de kroningsdag van Vorst Immanuël. Hemel en aarde worden vanwege dit doorluchte feit opgeroepen zich te verblijden in Hem van Wie de apostel zegt: "Maar wij zien Jezus met heerlijkheid en eer gekroond."

Het oog van de apostel wordt afgetrokken van het aardse en hemelwaarts gericht. Het geloofsoog mag doordringen achter de wolk die Jezus wegnam.

Ik zou u willen vragen: Welke gedachten en verwachtingen worden er bij u opgewekt wanneer u aan de hemel denkt?

Velen hopen op de hemel, maar de weg die leidt naar de hemel, wenst men niet!

Wat een gelukkig volk, dat op die weg geleid wordt. Voor hen krijgt de hemelvaart van Jezus eeuwigheidswaarde. Het door Jezus gesproken woord: "Ik ga heen om u plaats te bereiden", is nu vervuld geworden. Hij heeft met tranen gezaaid, thans mag Hij met gejuich maaien. Welk een heugelijk feit voor Gods Kerk. Niet alleen Zijn geboorte, Zijn lijden en sterven, en het tenietdoen van de dood op de opstandingsmorgen hebben een plaats in het geloofsleven van Gods volk, maar ook het kroningsfeest van Jezus.

Wanneer de Heidelbergse Catechismus de vraag stelt: "Wat nut ons de hemelvaart van Christus?", dan staat er in het antwoord: *dat Hij in de hemel onze Voorspreker is voor het aangezicht van Zijn Vader, maar tevens dat Hij als het Hoofd, Zijn Kerk tot Zich nemen zal.*

Welnu, hier mag de apostel iets van zien. Vandaar dat de hemelvaart het *kroningsfeest* wordt genoemd. De kroon, die Christus in een weg van vernedering heeft verdiend, heeft Hij verkregen in een weg van verhoging. Zijn Vader was er álles aan gelegen om Zijn geliefde Zoon het loon Hem toegezegd, te geven en Hem met eer en heerlijkheid te kronen.

Wat is het een zalige plaats in het leven van Gods volk, Hem zó evenals de apostel te mogen zien. Dat is ook de plaats waar de Kerk gaat zien dat zij de hel verdiend hebben. Hij, Die met heerlijkheid en eer gekroond is, krijgt waarde voor hen, die eerlijk moeten belijden de hemel te hebben verzondigd. Hier opent zich de weg - niet voor hemelzoekers maar voor Godzoekers - om door een weg van recht in de hemel te kunnen worden opgenomen en weer in heerlijkheid en eer hersteld te kunnen worden. Ver boven alle hemelen heeft Christus nu voor daklozen een plaats bereid, waar dieven niet meer kunnen doorgraven en stelen.

Wanneer de apostel zegt: "Wij zien", is dit met recht een geloofsdaad. Dit "zien" houdt in een afzien van zichzelf, een heenzien en een opzien naar Hem, Die van de Vader met eer en heerlijkheid is gekroond. Zijn gekroond worden met de doornenkroon heeft plaatsgemaakt voor de kroon, Hem door de Vader opgezet, en het beklimmen van de troon, Hem door de Vader geschonken. Wat een voorrecht wanneer wij op deze wijze het grote feit van hemelvaart mogen herdenken. Om Hem door het geloof bevindelijk te mogen zien met heerlijkheid en eer gekroond. Zouden we ons niet in het stof moeten buigen en uitroepen met de dichter: Hij, de Vorst der aard', is die hulde waard. Welgelukzalig dat volk, hetwelk aan de weet gekomen is dat de

rijkdom van hemelvaart eeuwigheidswaarde verkrijgt voor helwaardigen. Ook de mens was eenmaal met heerlijkheid en eer gekroond, maar die kroon is door de zonde van ons hoofd gevallen.

De ware hemelvaartvierder is dan ook het woord van Jeremia niet vreemd: "De kroon onzes hoofds is afgevallen; o wee onzer, dat wij zo gezondigd hebben." De zondaar zou nooit tot de kennis der waarheid kunnen komen, tenzij dat Jezus na het dragen van de doornenkroon, met heerlijkheid en eer gekroond zou zijn geworden.

Maar zie, hier is de weg voor hen geopend, opdat zij zouden kunnen en mogen naderen tot Zijn troon zoals ze zijn. Hier is het met recht: "Toon Mij uw gedaante en doe Mij uw stemhoren." Nee, zij behoeven niet in een staatsiekleed voor Hem te verschijnen. De lompen van de verloren zoon zijn de Heere welgevallig. Weet, dat Christus' bediening een volkomen bediening is, maar ook een gedurige en voortgaande bediening. Voor velen is de hemelvaart een feit; men wacht op Zijn wederkomst ten oordeel. Maar zo is het niet voor hen die Zijn bediening niet kunnen missen. De apostel schrijft: "Alzo Hij altoos leeft om voor hen te bidden."

Vraagt u wie die hen zijn? Dat zijn de geestelijk lammen, kreupelen en blinden. Het zijn dezulken die nog zo vaak leven onder een gesloten hemel. Menigmaal roepen zij uit: "Och, dat Gij de hemelen scheurdet, dat Gij nederkwaamt." Die hen zijn ook zij, tot wie Hij gesproken heeft: "Ik, Ik ben het, Die uw overtredingen uitdelg om Mijnentwil, en Ik gedenk uwer zonde niet." En daarom, schuldverslagene en buitenstaander, twijfel niet aan de goede uitslag van Zijn taak. Hij heeft aan het Hof des hemels nog nooit een pleidooi verloren dat Hij hield voor het aangezicht van Zijn Vader. Hij kan dan ook volkomen zalig maken degenen die door Hem tot God gaan.

1 april 2010

34. Pasen voor het hart

'Want ik weet: mijn Verlosser leeft'. Job 19:25

Niet op Jobs tijd, maar op Gods tijd verheft zich thans het zegelied van deze Kruisdrager. 'Want ik weet: mijn verlosser leeft, en Hij zal de laatste over het stof opstaan.'

Wanneer ons de vraag uit Zondag 17 van de Heidelbergse Catechismus zou worden gesteld: 'Wat nut ons de opstanding van Christus', zouden wij dan een goede grond hebben om met de onderwijzer te antwoorden, dat ook wij door Zijn kracht opgewekt worden tot een nieuw leven?

Aan bovenstaande geloofsroem van Job is niet veel, maar alles verbonden. Dan denken wij onder meer aan hetgeen de apostel schrijft aan de gemeente van Galatië: 'Ik ben met Christus gekruist, en ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij'.

Dat houdt in dat de geloofsroem van dat volk - 'want ik weet mijn Verlosser leeft'- loopt door de onttroning van het "ik" door Christus, maar ook het leven van het "ik" in Christus.

Meen niet dat de Heere in het uur van de wedergeboorte de Zijnen gelijk tot de volle hoogte van deze zalige wetenschap brengt. Wat heeft Gods knecht Job dit moeten ervaren toen die grote Goudsmid hem in de smeltkroes van zijn beproeving wierp. Dan horen we hem in vers 9 uitroepen: 'Mijn eer heeft Hij van mij afgetrokken en de

kroon mijns hoofds heeft Hij weggenomen'. Ja, zo zegt hij: 'De hand des Heeren heeft mij aangeraakt'.

Maar zie, nu behaagt het die Goël en Losser door zulk een diepe lijdensklacht hem tot de geloofsroem te brengen: 'Want ik weet: mijn Verlosser leeft'. Niet op Jobs tijd, maar op Gods tijd verheft zich thans het zegelied van deze Kruisdrager. Die Borg, naar Wie zijn ziel uitgaat en tot Wie hij in hoofdstuk 17 bad: 'Stel mij een borg bij U', Deze mag hij thans door het geloof aangrijpen en de zijne noemen. Hier ontmoet dan ook een zwarte bruid een blanke Goël en Losser, Die als de meerdere Juda eenmaal sprak voor het aangezicht van Zijn Vader: 'Ik zal Borg voor hem zijn; van Mijn hand zult Gij hem eisen'.

Hier horen wij die opgestane Paasvorst getuigen in het binnenste heiligdom: 'Verlos hem dat hij in het verderf niet nederdale; Ik heb verzoening gevonden'. Deze beleving en persoonlijke toepassing daarvan laten zich beter beleven dan bespreken.

Hier mag de lijder van het oude Verbond zich kwijtraken in het liefdehart van de Lijder van het Nieuwe Verbond, namelijk Jezus. Hier wordt het Paasfeest. Het is de meest zalige plaats waar de Geest Gods volk brengen kan. Hier valt het licht niet op Job, niet op de mens, maar op die opgestane Levensvorst.

Daar worden lessen geleerd die meegaan over dood en graf. We horen dat uitziende, hongerende volk zeggen: Mocht ik met een Job die plaats innemen, die zalige wetenschap verkrijgen. Geen diamant schittert zo helder als dit beeld. Een zwarte zondaar aan het hart van een opgestane Goël en Losser. Al wat Job, al wat dat volk nodig heeft of kwijt moet raken, vinden zij op die plaats. Daar worden lessen geleerd die de eeuwigheid verduren.

Nergens wordt de doodstaat van de zondaar, maar ook nergens worden het leven van Jezus, de bediening van Jezus, het bloed van Jezus, dierbaarder, noodzakelijker, dan daar waar zij met een Job tot de gelovige toe-eigening mogen komen van die gezegende Verlosser.

Hoe staat het hiermee in ons leven? In de beleving van zulk een Paasfeest mag de Kerk hier zien dat die Verlosser de erfenis van een schuldig volk volkomen heeft aanvaard en het recht in de poort heeft verheerlijkt. Hier zien wij vervuld wat Paulus schrijft aan de gemeente van Korinthe: 'Want Dien, Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem'. Toen wij dit enige tijd geleden door genade toegepast mochten zien, werd het bij vernieuwing Paasfeest. Hier legt de Vader in de stilte der eeuwigheid het pak der zonde, waaronder Job en Gods volk voor eeuwig hadden moeten bezwijken, op het Borghart van Jezus, van Hem van Wie Job hier gewaagt, zijn Verlosser en Goël, Hij leeft.

Kom, volk des Heeren, wij kunnen ons vermoeien gelijk de vrouwen met veel ponden specerijen, wij kunnen de levenden bij de doden zoeken, maar Hij is hier niet. Noodzakelijk te verstaan dat het feest der opstanding geen gevoelszaak is, maar dat hieraan verbonden is met Christus te worden gekruist, om dan met Hem te worden opgewekt tot een nieuw leven.

Dat de praktijk hiervan in onze dagen meer werd gehoord. Wij vrezen dat er velen van Gods volk met de wijze maagden in slaap gevallen zijn. Het beschouwelijk spreken over het wonder van Pasen is zulk een groot verschil met de beleving hiervan. Weet dat de eer die Jezus toekomt niet alleen verklaard ligt in Zijn roeping van de zondaar, maar ook in Zijn rechtvaardigmaking, heiligmaking en eeuwige verheerlijking. Dan blijft er aan de zijde van Job en de Paasfeestvierder over wat wij lezen in Job 39:36 en

37: Toen antwoordde Job de Heere en zeide: zie, ik ben te gering (te licht), wat zou ik U antwoorden? Ik leg mijn hand op mijn mond'. Maar dan horen wij dat volk in verwondering met Paulus uitroepen: 'Maar Gode zij dank, Die ons de overwinning geeft door onze Heere Jezus Christus'.